

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

ORIZONTURI DIDACTICE (ONLINE)
ARTICOLE DE SPECIALITATE

Editura Educația Azi

Coordonatori:

- prof. înv. primar Elena- Loredana TĂBĂCARU (Școala Gimnazială *Ștefan Luchian* Moinești);
- prof. înv. primar Adrian-Florin GREC (Școala Primară Nadăș, jud. Arad);
- prof. Artimizia MERTICARU (Școala Gimnazială *Elena Rareș* Botoșani);
- prof. Carapalea DUMITRA (Centrul de pedagogie curativă și terapie socială *Corabia*, structură afiliată Centrului școlar de educație incluzivă nr.1, sector 2, București);
- prof. Carmen-Ramona IRIMIA (G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș);
- prof. înv. primar Ionela Monalisa CORNEȘEANU (Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj);
- prof. înv. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA (Grădinița Școlii Gimnaziale nr. 55, București, Sector 3);
- prof. înv. primar –Valentina ZGIRCEA (Școala Gimnazială *Elena Rareș* Botoșani).

Referenți științifici:

- prof.dr. Mirela DUMITRU- SAVIN (Colegiul Național Militar *Alexandru Ioan Cuza* Constanța);
- prof. gr. I, expert RED Adriana-Nicoleta ARGATU (Colegiul Național Militar *Alexandru Ioan Cuza* Constanța).

Colectivul de redacție:

- prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU, prof. înv. primar Adrian-Florin GREC, inginer laborant Daniela ANDRONIC, prof. Artimizia MERTICARU, prof. Dumitra CARAPALEA, prof. Carmen-Ramona IRIMIA, prof. înv. primar Ionela-Monalisa CORNEȘEANU, prof. înv. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA, lector univ. dr. Cristian ILIONI, pr. Prof. Liviu LAZĂR, prof. înv. primar Mariana LETOS, prof. înv. primar Maria POP, prof. Marilena STANCU, prof. înv. primar –Valentina ZGIRCEA;

Tehnoredactare: prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU

2025 © pentru prezenta ediție *Editura Educatia Azi*

Site: <https://www.institutulcinext.org/>

Site revista: <https://www.institutulcinext.org/revista-orienturi-didactice>

Adresa editurii: Suceava, str. Nicolae Iorga, nr. 14

COMPETENȚE SUSTENABILE PENTRU VIITOR – ACCESATE PRIN PROIECTE EXTRAȘCOLARE

inginer laborant Daniela ANDRONIC
Colegiul „N.V.Karpen” Bacău, jud. Bacău

Din 2003, Consiliului Europei, prin Comitetul de Miniștri, a promovat în rândul statelor membre ale UE și a recunoscut statutul activităților educative școlare și extrașcolare de educație formală, de dezvoltare a personalității copilului și a integrării sociale. Desigur că și România, ca stat membru al UE, s-a aliniat acestor direcții de acțiune, le-a integrat și le-a adoptat în acțiunile educative pentru copii, pentru a completa programul școlar, ca dezvoltare echilibrată pentru copiii.

Astfel, de mai bine de două decenii, Colegiul „N.V.Karpen” preîntâmpină aceste nevoi ale copiilor și organizează în cadrul ei, cu implicarea și sub îndrumarea directă a cadrelor didactice și auxiliare, diverse activități extracurriculare și extrașcolare pentru a dezvolta diverse abilități și deprinderi sustenabile valabile pentru tot parcursul vieții copiilor. Am pus și eu umărul la formarea diverselor abilități de viață necesare copiilor, inițiind astfel de proiecte și participând alături de colegii mei profesori la tot felul de activități extracurriculare și extrașcolare.

Participarea la aceste activități, gândite special pentru nevoile elevilor noștri, este esențială pentru fiecare generație care studiază la noi și se află în legătură directă cu performanțele academice și cu viitorul lor. Prin alegerea participării la aceste activități extrașcolare, elevii au posibilitatea să își exploreze pasiunile, îi ajută să își dezvolte puterea de concentrare, spiritul de echipă, dar și încrederea în sine, să se cunoască și să se înțeleagă pe ei, dar și lumea înconjurătoare. Elevii pot dobândi anumite cunoștințe, pot să experimenteze și să simtă ceva ca valoare, câștigând astfel experiență în acțiune, ținând cont de resursele de care dispun, de rezultatele dorite și de specificul activităților. De altfel, își pot testa cunoștințele dobândite, sentimentele și relațiile experimentate, acțiunile angajate ce i-au dezvoltat ca persoană, pot contribui la formarea diverselor competențe și a identității proprii, imprimându-le o atitudine pozitivă față de studiu și implicare, contribuind la autodeterminarea valorii. Își pot testa valorile, își pot descoperi valențele și înclinarea spre un anumit domeniu de viață pentru a transforma chiar o pasiune în meserie, așa cum s-a întâmplat de multe ori cu elevii cu care am lucrat direct în proiecte, ca parteneri. Opțiunile sunt multe și diversificate an de an, tocmai pentru a întâmpina și stimula talentele și preocupările copiilor în diverse arii de exprimare și manifestare, elaborate specializat, pe mai multe domenii de activitate (tehnico-științific, cultural-artistic, civic, ecologic, sportiv-turistic etc).

Creativitatea noastră, ca manageri de proiecte extrașcolare, propune elevilor activități care să aducă elemente de noutate față de disciplinele studiate prin curriculum-ul obligatoriu. Ele pot avea la bază informațiile acumulate și competențele dezvoltate de elevi pe parcursul anului școlar, dar nu au rolul de dublare, ci de complementarizare sau aplicare practică a acestor informații și competențe, ca parte integrantă a procesului educațional al școlii.

Aceste activități au la bază dorința elevilor de a se implica în proiecte extrașcolare, parteneriatul unității școlare cu alte instituții care pot furniza resurse (informaționale, educative, materiale, financiare, de logistică) pentru astfel de activități, dorința profesorilor de a realiza și alte activități, în afara orelor de curs, în mod voluntar, opțiunea managerilor școlari pentru diversificarea

serviciilor educaționale în scopul creșterii atractivității unității școlare, impactul pozitiv asupra comunității etc.

Cu siguranță că toți colegii, cadre didactice și auxiliare, la un moment dat, au lansat proiecte și activități extrașcolare, de diverse tipuri, cu participare voluntară a elevilor și a celor care le-au inițiat: proiecte cultural-educative, cognitive, de dezvoltare personală, de comunicare problemă-valoare, de cunoaștere a propriei identități, de creativitate artistică și estetică, sportive și recreative, de explorare a altor culturi, de creativitate socială (voluntariat social transformator), proiecte științifice și educaționale, de turism sau de istorie locală, națională, europeană, tehnice etc.

Sunt evidente rezultatele și efectele activităților pe care le desfășurăm, întrucât observăm progresul personal, școlar și profesional al elevilor, cât și al adulților implicați. Fiecare dintre activitățile desfășurate aduce în dezbatere, analiză, observare, practică, o serie de probleme, aspecte de viață reală, mici crâmpene ale universului în care vor pași după absolvire. Le inoculăm dorința de a fi curioși în a afla permanent lucruri noi, acele now-how-uri și le recomandăm să-și păstreze starea de „Aha!” pentru a se dezvolta pe măsură ce se implică în tot mai multe activități aducătoare de deprinderi și abilități necesare creșterii lor.

De aceea este important să îi pregătim pe elevi, în paralel cu educația formală, și sub acest aspect al dezvoltării personale, de dezvoltare de deprinderi și abilități valabile pentru tot parcursul vieții. Astfel, ciclul educativ este complet și indestructibil, doar necesită actualizare și perseverența în a-și adăuga noi și noi abilități sustenabile de viață, în funcție de nevoile prezentului și timpurilor lor pentru a le crea independența financiară.

DIGITALIZAREA DOCUMENTELOR ÎN SECRETARIATUL LICEULUI: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

Silvia-Roxana ANGHEL
Liceul Teoretic „Eugen Lovinescu” București

În ultimele decenii, transformările tehnologice au influențat major toate domeniile, iar învățământul nu face excepție. Digitalizarea documentelor în cadrul secretariatului liceului reprezintă o schimbare fundamentală care vine să eficientizeze procesele administrative și să ofere acces rapid la informații esențiale. Totuși, această tranziție vine la pachet cu o serie de provocări ce trebuie identificate și gestionate pentru a asigura succesul implementării.

Acest articol își propune să analizeze atât avantajele digitalizării documentelor în secretariatul liceului, cât și principalele dificultăți întâmpinate, oferind sugestii și soluții practice pentru depășirea acestor obstacole.

Importanța digitalizării documentelor în secretariatul liceului

Digitalizarea constă în transformarea documentelor fizice, scrise pe hârtie, în formate digitale, accesibile prin calculatoare sau alte dispozitive electronice. În contextul secretariatului liceului, această metodă aduce numeroase beneficii:

- **Acces rapid și facil la informații:** Documentele digitalizate pot fi căutate și recuperate instantaneu, economisind timp și efort.
- **Reducerea spațiului de depozitare:** Documentația fizică ocupă mult spațiu, în timp ce cea digitală poate fi stocată pe servere sau în cloud.
- **Îmbunătățirea securității datelor:** Documentele electronice pot fi protejate prin parole, criptare și copii de siguranță regulate.
- **Simplificarea comunicării:** Informațiile pot fi transmise mult mai rapid între secretariat, profesori, elevi și părinți.
- **Reducerea riscului de pierdere sau deteriorare:** Documentele fizice pot fi pierdute, furate sau deteriorate în timp, ceea ce afectează desfășurarea activităților școlare.

Principalele provocări ale digitalizării în secretariatul liceului

Deși beneficiile sunt clare, procesul de digitalizare nu este lipsit de dificultăți. În cadrul secretariatului liceului, cele mai frecvente provocări sunt:

1. Lipsa infrastructurii și a echipamentelor necesare

Pentru digitalizare, este nevoie de computere performante, scanere, servere sau servicii cloud, dar și de conexiune la internet stabilă. În multe unități școlare, bugetele limitate nu permit investiții majore în tehnologie.

2. Lipsa instruirii personalului

Personalul din secretariat poate avea dificultăți în utilizarea noilor tehnologii dacă nu beneficiază de cursuri de formare adecvate. Aceasta duce la o implementare greoaie și riscul de erori în gestionarea documentelor digitale.

3. Rezistența la schimbare

Adoptarea unui sistem digital presupune modificarea rutinei și a modului de lucru tradițional, iar unele persoane pot fi reticente sau temătoare în fața noilor metode.

4. Securitatea și confidențialitatea datelor

Datele elevilor și profesorilor sunt sensibile și trebuie protejate conform legislației în vigoare (de exemplu, GDPR). Orice breșă de securitate poate avea consecințe grave.

5. Compatibilitatea și interoperabilitatea sistemelor

Diferitele aplicații și platforme utilizate în școală trebuie să fie compatibile între ele pentru a evita dublarea muncii și pierderile de informații.

Soluții pentru depășirea provocărilor digitalizării

Pentru ca digitalizarea documentelor în secretariatul liceului să fie eficientă, este necesar să se adopte o serie de măsuri și bune practici:

1. Investiții etapizate și priorizare

Unitățile de învățământ pot începe cu achiziția unor echipamente esențiale, cum ar fi scanere și calculatoare, și pot migra gradual spre soluții cloud. Este importantă prioritizarea funcțiilor cele mai utile.

2. Instruirea și sprijinul personalului

Organizarea de cursuri și workshop-uri pentru secretari și alți angajați este esențială pentru a-i ajuta să înțeleagă și să utilizeze corect noile instrumente digitale. De asemenea, suportul tehnic continuu este necesar pentru a rezolva problemele care apar în procesul de lucru.

3. Managementul schimbării și comunicarea internă

Este important ca factorii de decizie să comunice clar avantajele digitalizării și să asigure o tranziție blândă, cu implicarea personalului. Ascultarea feedback-ului și ajustarea proceselor pot reduce rezistența.

4. Implementarea unor măsuri stricte de securitate

Adoptarea unor politici clare privind accesul la date, backup-uri regulate, criptarea informațiilor și respectarea normelor legislative privind protecția datelor personale trebuie să fie priorități majore.

5. Alegerea și integrarea unor soluții software compatibile

Școlile pot opta pentru platforme dedicate educației, care să permită gestionarea tuturor aspectelor administrative într-un singur loc. Interoperabilitatea sistemelor reduce erorile și crește eficiența.

Concluzii

Digitalizarea documentelor în secretariatul liceului reprezintă o necesitate firească în era digitală, având potențialul de a transforma complet modul în care se gestionează activitățile administrative. Deși procesul implică numeroase provocări, acestea pot fi depășite prin investiții

inteligente, formarea personalului, adoptarea unor politici clare de securitate și alegerea unor soluții tehnologice adaptate.

Astfel, secretariatul devine un partener activ în susținerea procesului educațional, iar elevii, profesorii și părinții beneficiază de o comunicare mai rapidă și de un acces facil la informații.

Bibliografie:

1. **Ministerul Educației și Cercetării**, *Strategia digitalizării în educație*, București, 2021.
2. Popescu, A., *Tehnologii digitale în administrația școlară*, Revista Educației Digitale, nr. 12/2023.
3. Ionescu, M., *Management educațional și organizarea activității școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
4. Vasilescu, L., *Securitatea datelor în instituțiile publice*, Editura Universitară, București, 2020.
5. Asociația Secretarilor din Învățământ, *Ghid practic pentru digitalizarea documentelor în școli*, 2022.

GESTIONAREA EMOȚIILOR LA COPIII DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ: STRATEGII PENTRU EDUCATORI ȘI PĂRINȚI

Prof. Mihaela ANGHEL
Grădinița „Paradisul Piticilor” București

Perioada preșcolară este esențială pentru dezvoltarea emoțională a copilului, fiind marcată de apariția și consolidarea emoțiilor de bază, dar și de primele încercări ale copilului de a le înțelege și gestiona. Copiii de vârstă preșcolară experimentează emoții intense, dar au dificultăți în a le exprima adecvat și a le regla. În acest context, rolul educatorilor și al părinților este fundamental pentru a ghida copilul în învățarea autoreglării emoționale, oferindu-i suport, validare și modele comportamentale pozitive.

1. Dezvoltarea emoțională la vârsta preșcolară

Între 3 și 6 ani, copiii încep să recunoască, să denumească și să diferențieze emoțiile primare (bucurie, tristețe, furie, frică, surpriză). Această perioadă este caracterizată de fluctuații emoționale, reacții impulsive și dificultăți în controlul comportamentului. Este important ca adulții din jur să interpreteze corect aceste reacții și să intervină cu răbdare și empatie. Potrivit lui Daniel Goleman (2008), inteligența emoțională se construiește încă din primii ani de viață, iar relațiile timpurii influențează modul în care copilul va răspunde emoțional în viitor.

2. Strategii pentru educatori

Educatorii au un rol cheie în sprijinirea dezvoltării emoționale a copiilor, deoarece grădinița este primul context social larg în care copilul își exersează autoreglarea. Câteva strategii utile includ:

- Crearea unui climat emoțional sigur și predictibil în grupă;
- Introducerea zilnică a activităților de recunoaștere și exprimare a emoțiilor (jocuri, fișe, povești);
- Folosirea tehnicii „ogindirii emoțiilor”: educatorul numește emoția copilului („Observ că ești supărat pentru că...”);
- Încurajarea exprimării emoțiilor prin desen, joc simbolic sau povești;
- Învățarea unor strategii de calmare (respirație profundă, numărare până la 5, pauze de liniștire).

3. Strategii pentru părinți

Acasă, părinții trebuie să ofere copilului un spațiu de încredere în care acesta să se simtă acceptat indiferent de emoțiile sale. Printre strategiile recomandate se află:

- Validarea emoțiilor („Este normal să fii trist când se termină joaca”);
- Evitarea minimalizării sau pedepsirii emoțiilor negative („Nu mai plânge, nu ai de ce”);
- Exprimarea propriilor emoții de către adult într-un mod autentic și controlat;
- Citirea de povești care abordează teme emoționale și discutarea acestora;
- Modelarea comportamentelor de reglare emoțională (pauze, respirație, exprimare verbală calmă).

4. Colaborarea părinte-educator

Pentru o dezvoltare emoțională echilibrată, este esențial ca părinții și educatorii să colaboreze constant. Schimbul de informații despre comportamentele copilului în diferite contexte ajută la

construirea unei imagini clare și unitare asupra nevoilor emoționale ale acestuia. Recomandările și strategiile pot fi astfel aliniate, oferind copilului consecvență și siguranță emoțională.

Concluzie

Gestionarea emoțiilor la copiii de vârstă preșcolară este un proces complex ce necesită răbdare, empatie și intervenție educațională susținută. Atât părinții, cât și educatorii au un rol vital în acest demers, iar colaborarea dintre ei maximizează șansele copilului de a-și forma competențe emoționale solide, esențiale pentru succesul său viitor în relațiile sociale și în procesul de învățare.

Bibliografie:

- Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. Editura Curtea Veche.
- Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? Early Education and Development.
- Bar-On, R., & Parker, J. D. A. (2000). The Handbook of Emotional Intelligence. Jossey-Bass.
- Greenspan, S. I., & Wieder, S. (1997). Developmental patterns and outcomes in infants and children with disorders in relating and communicating.
- Băban, A. (2001). Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigiență. Cluj-Napoca: ASCR.

INTEGRAREA INSTRUMENTELOR DE INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

prof. Antonio Ioan MUSTAȚĂ
Colegiul Tehnic Lațcu Vodă Siret, jud. Suceava

În era noastră digitală care evoluează rapid, inteligența artificială (IA) devine tot mai relevantă în domeniul educației. Impactul acestei tehnologii în predare și învățare este profund și complex, influențând atât metodele de predare, cât și modalitățile de înțelegere și absorbție a cunoștințelor.

În ultimii câțiva ani, aproape că nu trece o zi în care să nu auzim despre cele mai recente progrese și îmbunătățiri pe care inteligența artificială (AI) le-a adus într-o gamă largă, spectru larg de domenii: de la tehnologie și medicină la știință și sociologie și multe altele.

IA este una dintre principalele componente de bază ale celei de-a patra revoluții industrială la care asistăm în prezent, iar aplicațiile IA transformă cu adevărat lumea noastră și au un impact asupra tuturor fațetelor societății, economiei, vieții, muncii și tehnologiei.

Industria prelucrării CNC intră într-o eră interesantă de inovare și transformare tehnologică. Datorită progreselor în automatizare, conectivitate și tehnici de fabricație, 2025 și anii următori vor redefini modul în care sunt proiectate și fabricate componentele.

Să explorăm tendințele cheie care modelează viitorul prelucrării CNC.

Utilizarea crescută a automatizării și roboticii

Automatizarea și robotica sunt în prima linie a revoluționării prelucrării CNC. Integrarea roboților cu mașinile CNC sporește eficiența, precizia și flexibilitatea proceselor de fabricație.

Operațiuni fără echipaj: Brațele robotice pot încărca și descărca materii prime, permițând mașinilor să funcționeze 24/7 fără intervenția omului, roboții colaborativi (Cobots): Acești roboți lucrează în siguranță alături de operatorii umani, eficientizând sarcinile și reducând oboseala. Productivitate sporită: Automatizarea minimizează erorile, crește ratele de producție și asigură o calitate constantă.

Integrarea inteligenței artificiale și a învățării automate

Inteligența artificială (AI) și învățarea automată (ML) transformă prelucrarea CNC într-un proces inteligent și adaptabil. Aceste tehnologii permit mașinilor să învețe din date, să optimizeze operațiunile și să prezică rezultatele.

Optimizarea traseului sculei: Algoritmii AI rafinează traseele sculelor pentru o eficiență maximă și reducerea risipei de material. Întreținerea predictivă: Modelele ML analizează datele mașinii pentru a prezice nevoile de întreținere, prevenind defecțiunile neașteptate. Programare inteligentă: AI simplifică programele complexe de prelucrare, reducând timpii de configurare și dependența de operator.

Progrese în domeniul prelucrării multiaxiale

Prelucrarea pe mai multe axe este din ce în ce mai avansată, permițând producătorilor să producă cu ușurință componente complexe. Această tehnologie este deosebit de valoroasă în industriile aerospațială, auto și medicală.

Număr sporit de axe: Mașinile cu 5, 7 sau chiar mai multe axe permit prelucrarea geometriilor complexe într-o singură configurație. Precizie mai mare: Mașinile cu mai multe axe

reduc erorile de aliniere și îmbunătățesc precizia pieselor. Economii de timp: Consolidarea proceselor într-o singură configurație elimină nevoia de mai multe mașini și dispozitive de fixare.

Cotații automate pentru proiectele de prelucrare CNC

Sistemele de ofertare bazate pe inteligența artificială eficientizează procesul de achiziție pentru proiectele de prelucrare CNC. Aceste sisteme evaluează fișierele de proiectare și oferă prețuri instantanee, economisind timp atât pentru producători, cât și pentru clienți. Transparența costurilor: Instrumentele automate de ofertare calculează costurile în funcție de material, complexitate și timpul de prelucrare. Procesare mai rapidă: Clienții primesc feedback instantaneu, accelerând luarea deciziilor și termenele de producție. Integrare cu CAD/CAM: Aceste instrumente se integrează perfect cu software-ul de proiectare, sporind eficiența fluxului de lucru.

Monitorizare în timp real și conectivitate IoT

Internetul obiectelor (IoT) conectează mașinile CNC, operatorii și sistemele pentru a crea medii de producție inteligente. Monitorizarea în timp real asigură performanța optimă a mașinii și minimizează timpii morți. Mașini conectate: Senzorii IoT colectează și transmit date privind starea de sănătate a mașinii, uzura sculelor și parametrii de producție. Monitorizare la distanță: Operatorii pot accesa starea și performanța utilajelor de oriunde prin intermediul aplicațiilor mobile sau desktop. Perspective bazate pe date: Platformele de analiză procesează datele IoT pentru a îmbunătăți eficiența operațională și controlul calității.

Sustenabilitate și practici ecologice

Sustenabilitatea este o prioritate din ce în ce mai mare în prelucrarea CNC. Producătorii adoptă practici ecologice pentru a-și reduce impactul asupra mediului.

Mașini eficiente din punct de vedere energetic: Echipamentele CNC moderne consumă mai puțină energie, menținând în același timp o precizie ridicată.

Optimizarea materialelor: Software-ul avansat reduce deșeurile prin optimizarea utilizării materialelor. Materiale reciclabile: Producătorii folosesc din ce în ce mai mult materiale reciclabile pentru a se alinia la obiectivele globale de mediu.

Viitorul prelucrării CNC este luminos, cu inovații în materie de automatizare, conectivitate și tehnici de producție. Pe măsură ce AI, IoT și sistemele hibride devin parte integrantă a operațiunilor, producătorii vor atinge niveluri neegale de eficiență și precizie. Poziția strategică a Indiei pe piața globală amplifică și mai mult potențialul industriei.

Prin adoptarea acestor tendințe, prelucrarea CNC va continua să conducă progresul în toate industriile, modelând viitorul producției de precizie în 2025 și dincolo de această dată.

Bibliografie:

1. Lector univ. dr. Raluca CIOCHINA- Material realizat în cadrul proiectului „AI ETHICS: utilizarea etică a tehnologiilor emergente în universitate”, cod proiect T-FDI-2024-0318;
2. Stefan Popenici, ” Inteligența artificială și viitorul educației. Narațiuni critice ale tehnologiei și imaginației în învățământul superior, Editura DPH
3. [Angie Smibert](#), Inteligența artificială *Masini care gandesc si roboti inteligenti - cu activitati stiintifice pentru copii*

POSIBILITATEA PREDĂRII PLURIDISCIPLINARE ÎN ȘCOALA MODERNĂ

prof. Artemizia MERTICARU
Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani

Trecând dincolo de barierele disciplinelor școlare, se poate aborda o temă din mai multe perspective, păstrând însă caracterul ei unitar, evidențiindu-se acele aspecte care sunt accesibile și importante pentru copilul de această vârstă.

Activitățile pe discipline trebuie să alterneze cu cele transdisciplinare pentru crearea unui complex al predării integrate în care întreaga activitate să fie centrată pe elev, pe demersurile intelectuale și afective ale acestuia. Învățarea transdisciplinară nu este o cale nouă, cerințele didactice sunt legate de o reactualizare a noțiunilor specifice mai multor discipline, în forme noi și interesante, oferind o viziune de ansamblu asupra fenomenului vizat. Se presupune o selectare și adaptare specială a situației didactice, în funcție de corelațiile existente între diferite materii școlare. Realizarea învățării transdisciplinare trebuie să aibă în vedere formularea unor obiective ce vizează tratarea complementară a problemei plecând de la un declanșator comun, printr-un recurs adecvat la conținutul altei materii școlare.

Caracteristicile activităților transdisciplinare și argumente pentru integrarea lor în programul activităților zilnice:

- învățarea devine un proiect personal al elevului, îndrumat, orientat de către învățător;
- învățarea devine interesantă, stimulativă, semnificativă;
- la baza activității stă acțiunea practică, cu finalitate reală;
- elevii participă pe tot parcursul activităților desfășurate;
- sunt în opoziție cu instruirea verbalistă și livrescă;
- accentul cade pe activitatea de grup și nu pe cea cu întreaga clasă;
- cadrul didactic trebuie să renunțe la stilul de lucru fragmentat, în care lecțiile se desfășoară una după alta, cu distincții clare între ele, ca și cum nu ar face parte din același proces și să adopte o temă de interes pentru elevi, care transcede granițele diferitelor discipline, organizând cunoașterea ca un tot unitar;
- obiective ale mai multor discipline planificate în cursul săptămânii sunt atinse în cadrul unor scenarii/activități zilnice care includ fragmente din disciplinele respective sub un singur generic. Unitățile de învățare ale disciplinelor se regăsesc în cadrul conturat de temele activităților transdisciplinare;

Modelele de integrare se pot stabili la nivelul disciplinei sau a ariei curriculare și urmăresc dezvoltarea motivației elevului și oferă posibilitatea acoperirii unei mari varietăți de conținuturi, cu avantajul corelației între modulele introduse în aria unor discipline diferite.

Sintezele inter-și transdisciplinare reprezintă demersurile didactice cele mai promițătoare dar și mai greu de aplicat. Ele presupun activități bine pregătite, puncte de vedere globale, criterii și exemple problematice cu caracter comun.

Transdisciplinaritatea reprezintă integrarea selectivă a unor teme, concepte, principii, conținuturi cu un grad înalt de generalitate corespunzătoare unor domenii științifice de sinteză care se pot aborda cu metodologii și în situații concepute corelat. Se dorește culegerea și vehicularea informației, formarea capacităților de muncă intelectuală, a comportamentelor de tip interpersonal.

Pentru formarea conceptelor transdisciplinare, pentru realizarea raporturilor între conținuturile diferitelor discipline, se vor selecta, se vor structura idei, se vor construi argumente se vor formula întrebări și sarcini, demonstrații, ilustrări, expuneri și aplicații. Explozia informațiilor și uzura rapidă a lor întăresc ideea formării capacităților intelectuale, deprinderilor de selecție, sistematizare, interpretare, transfer și reordonare a acestora, devenind o premisă pentru continuarea informării.

Asimilarea tehnicilor de muncă intelectuală presupune următoarele:

- Se vor aplica și exersa cunoștințe sau deprinderi variate (orientarea în texte sau reprezentări grafice, utilizarea unor reguli, mânuirea unor tehnici de studiu)
 - Se va urmări formarea competențelor de informare documentară, de consemnare și stocare a informațiilor, de identificare și găsim a surselor, de selecționare a informațiilor relevante și necesare, de ordonare a lor, de sesizare rapidă a ideilor esențiale, de actualizare continuă a datelor, a fișelor, a lecturilor, de întocmire a unor rezumate, sinteze.
 - Corelarea diferitelor informații, sistematizarea sau elaborarea unor scheme, interpretări, ca și formarea unor ipoteze se va face după criterii și explicații date.
- De preferat este ca învățarea să fie perceptivă, pe baza contactului direct cu obiectele, prin observare, analiză, descriere.

Valoarea pedagogică a învățării croscurriculare și transcurriculare

- ❖ Le oferă elevilor posibilitatea de a se manifesta plenar în domeniile în care capacitățile lor sunt cele mai evidente;
- ❖ Cultivă cooperarea și nu competiția;
- ❖ Asigură o învățare activă;
- ❖ Elevii se deprind cu strategia cercetării, învață să creeze situații, să emită ipoteze asupra cauzelor și relațiilor în curs de investigație, să estimeze rezultatele posibile, să mediteze asupra sarcinii date;
- ❖ Copilul poate fi observat mai bine de către părinți și învățător;
- ❖ Învățarea croscurriculară și transcurriculară este un instrument de apreciere prognostică, deoarece arată măsura în care copiii prezintă sau nu, în mod real, anumite aptitudini și are valoare diagnostică, fiind un bun prilej de testare și verificare a capacităților intelectuale și a aptitudinilor creatoare ale acestora.

Eficiența jocurilor didactice în abordarea transdisciplinară

Abordarea transcurriculară permite adâncirea reală între discipline. Activitățile interdisciplinare au pronunțate valențe formative. Jocul didactic interdisciplinar este o activitate în care se îmbină sarcini didactice din domenii de cunoaștere diverse, de obicei 2-3 discipline, într-o structură unitară, axată pe învățare, în condiții agreabile, relaxante. Pornind de la principiul potrivit căruia copiii nu fac bine decât ceea ce le place, se pot organiza cu succes jocuri didactice, la toate disciplinele școlare, în orice moment al lecției, ca activitate de sine stătătoare. Prin jocuri interdisciplinare li se oferă elevilor o mai puternică motivație, sunt solicitați în timpul orelor (fără ca ei să simtă învățarea ca o povară), li se trezește dorința și bucuria de a participa la joc.

Jocurile interdisciplinare asigură transferul cunoștințelor asimilate la situații nou-create, apropiate de realitatea vieții, consolidează deprinderi motrice, facilitează efortul intelectual, pregătesc școlarii pentru activități practice, le stimulează creativitatea. Această modalitate de organizare a activităților de predare-învățare îi aduce învățătorului avantajele

învățării ce oferă posibilitatea adaptării demersului didactic în vederea atingerii obiectivelor. Prin acest tip de activități, cunoștințele și capacitățile sunt tranferate de la o arie curriculară la alta. Diversitatea exercițiilor ce pot fi lucrate favorizează verificarea capacităților intelectuale ale elevilor, creează un mediu ce poate face învățarea interesantă și stimulativă. Exercițiile-joc situează elevii în centrul acțiunii, valorificând experiența cotidiană a fiecăruia și-i pune într-o situație inedită.

Activitatea astfel concepută lasă multă libertate de acțiune și exprimare atât învățătorului cât și elevilor. Ea poate fi o modalitate plăcută și eficientă care favorizează o învățare activă, integrată, un bun prilej de verificare și testare a capacităților intelectuale, a aptitudinilor creatoare ale elevilor oferindu-le în același timp posibilitatea de a se exprima pe ei înșiși.

Bibliografie:

- Ioan Jinga, Elena Istrate, „Manual de pedagogie”, Ed. All, București, 2001
Ioan Cerghit, „Metode de învățământ”, E.D.P., București, 1973
Constantin Cucoș, Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996
Chereja Florica, „Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar”, Ed. Humanitas Educațional, București 2004
Venera Mihaela Cojocariu (2004) – “Teoria și metodologia instruirii”, EDP, București

AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE UTILIZĂRII CALCULATORULUI ÎN EDUCAȚIE

prof. Artemizia MERTICARU
Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani

Acum 2000 de ani Seneca spunea: „Etiam seni esse discendum” (chiar și cei bătrâni trebuie să învețe), cugetare în care regăsim ideea învățării continue pe parcursul întregii vieți. În societatea zilelor noastre, aptitudinile, abilitățile, cunoștințele oamenilor au devenit cel mai valoros capital al lor. Întreaga dezvoltare trece prin educație: valorile științei și tehnicii, spiritul inventiv și pragmatic, noile atitudini și mentalități, modul de a fi și de a evolua cerut de societatea modernă, toate acestea sunt învățate în cadrul sistemului educațional.

Deși modul de învățare tradițional este în continuare relativ lent, noile tehnologii îl vor transforma într-un proces mult mai productiv. Schimbările majore din sfera învățării asistate de calculator au condus la obținerea unei noi tehnici de învățare: în locul realizării unui flux informational cu un singur sens - de exemplu de la profesor către un grup pasiv de elevi - noile tehnici de învățare sunt ca și internetul - bidirectionale, colaborative și interdisciplinare. Pătrunderea noilor tehnologii în sălile de clasă a schimbat radical relația care era fundamentată între profesori și elevi. Astfel, profesorii au trecut de la poziția de conducători atot-știutori la cea de ghizi ai infosferei iar materialele instructive au evoluat de la cărțile rigide la programele administrabile. Informația a devenit mult mai accesibilă, iar utilizatorii își aleg singuri ceea ce doresc, fiecare devenind un creator de conținut. Mediul educațional al viitorului va fi un campus electronic: locul în care se vor desfășura orele de clasă, în care se va consulta biblioteca și desigur unde vor avea loc contactele sociale.

În această lume în care singurul aspect nemodificat este schimbarea, învățământul trebuie să se integreze și să își adapteze ofertele pentru a veni în sprijinul noii generații, actualizându-și permanent finalitățile și resursele, astfel încât să răspundă noilor provocări și, în același timp, să le ofere subiecților educației deprinderi și instrumente de muncă eficiente. Dacă schimbările în ceea ce privește planurile de învățământ, curriculumul, formele de organizare și toate celelalte aspecte ce țin de resursele materiale sunt relativ ușor de implementat și de controlat, modelarea resurselor umane este un proces mai dificil și de durată (aici intervin mentalitățile, deprinderile de muncă, rezistența în fața schimbării și alți factori care pot frâna acest demers). Influența calculatorului în procesul de învățământ are, așadar, atât aspecte pozitive cât și negative. Important este rolul profesorului care trebuie să intervină pentru eficientizarea activității de instruire, să pregătească „elemente surpriză” cu scopul de a menține trează atenția copiilor și să sublinieze clar rolul calculatorului de mijloc didactic auxiliar în activitatea de predare – învățare – evaluare.

Un exemplu concret al influenței transformărilor tehnice asupra desfășurării procesului instructiv-educativ este acela al impactului tehnologiilor informației și comunicării. Deși începuturile au fost timide, acum, în aproape orice instituție de învățământ superior, cursanții au la dispoziție computere, de cele mai multe ori conectate la internet. Calculatoarele pot juca rolul unor profesori surprinzători de răbdători; ele pot îndemna către o gândire creativă, pot promova spiritul întreprinzător sau curiozitatea. Cu toate acestea tehnologia

singură nu reprezintă o soluție. În primul rând e nevoie de noi modele educaționale. Astfel, conceptele educaționale moderne derivate din studiile unor savanți cum ar fi psihologul elvetian Jean Piaget, cercetătorul MIT Seymour Papert și psihologul rus Lev S. Vygotsky, insistă pe un învățământ individualizat, practic; pe munca în echipe; și pe o călăuzire a descoperirii informației. Toate aceste concepte nu numai că necesită o asistență tehnologică, dar ele ar fi aproape imposibil de realizat fără ajutorul calculatoarelor. Stilul de învățare va trebui croit individual, pentru fiecare elev, iar acest lucru nu poate fi realizat fără ajutorul tehnologiei.

Calculatorul este un mijloc de învățământ complex, care ajută la instruirea sau autoinstruirea elevului. Utilizarea lui devine eficientă doar în momentul în care se face metodic, prin respectarea câtorva condiții, dintre care cea mai importantă se referă la evitarea exagerării rolului acestui instrument în formarea și informarea elevului.

O altă problemă a educației actuale este reprezentată de faptul că elevii învață în grupuri largi. Aceasta îi face pe mulți să se simtă prost atunci când sunt nevoiți să răspundă și fac o greșală. Avantajul major pe care îl implică calculatoarele este tocmai această eliminare a stării de încurcătură. Ele vă vor oferi șansa să învățați fără să vă mai simțiți încorsetați de părerea celor din jur. Calculatoarele vor deveni un fel de mentor electronic. Astfel, în locul modelului actual - în care aveți un singur profesor care stă în fața clasei predând unui grup de elevi - veți avea exact contrariul - un utilizator în fața unui calculator cu sute de profesori înglobați. Aceasta vă permite reparația unui mai vechi model educațional: ucenicia.

Ucenicia a fost întotdeauna cel mai bun model de învățare, indiferent dacă a fost făcută în preajma oamenilor sau prin simulări. Calculatoarele vor permite o ucenicie în domenii greu sau imposibil de realizat în realitate cum ar fi chirurgia sau pilotarea unui avion. Iar aici am ajuns la un alt subiect interesant: multimedia.

Multimedia a captat imaginația profesorilor mai mult decât orice altă tehnologie. Ea pompează cu adevărat adrenalină în piața educațională. Țelul pe care aceasta trebuie să-l urmărească este dezvoltarea aptitudinilor observaționale. Toți copiii sunt capabili de observații, comparații, sortări și unele analize bazate pe fenomene cauză-efect. Acestea sunt obiectivele cognitive pe care ar trebuie să le dezvoltăm în elevii noștri.

Faptul că eforturile de procesare educațională anterioare, în care exercițiile de învățare erau în cea mai mare parte mutate cuvânt cu cuvânt de pe paginile scrise pe ecran, aplicațiile multimedia vor atrage elevii cu ajutorul imaginilor și sunetului. În plus se va realiza o implicare a acestora într-un mediu interactiv de date legate prin hiperconexiuni. Folosirea acestor tipuri de aplicații ca și resurse de învățare, merge mână în mână cu teoriile de învățare constructiviste conform cărora în lumea de astăzi, supusă unei continue schimbări, abilitatea de a analiza și rezolva o varietate de probleme în mod rapid este mult mai importantă decât o aplicare pură a informațiilor memorate. Cea mai bună metodă de predare a unui mod de gândire conceptual, necesar pentru astfel de sarcini, este prin intermediul unui sistem al testelor. În acest sistem, elevul este supus unor situații concrete, ale lumii reale și forțat să i-a decizii. Multimedia interactivă, cu capacitatea sa de antrenare a utilizatorului ar putea fi suportul perfect pentru astfel de procese. Avantaje și dezavantaje

Așadar și instruirea asistată de calculator, ca orice metodă didactică, are avantaje și dezavantaje, care trebuie cunoscute de cadrul didactic pentru a putea fi valorificate sau, dimpotrivă, evitate. În primul rând utilizarea calculatorului înseamnă o mare economie de timp, fiind totuși costisitoare. În al doilea rând, calculatorul simulează unele procese și fenomene, dar nu înlocuiește experimentele

sau observarea lor directă. În ultimul rând, și poate cel mai important, computerul duce la diminuarea relațiilor interumane și sociale, riscând să producă dezumanizarea procesului de învățământ. Elevul, aflat în fața monitorului, având puterea de a se informa și de a înțelege, renunță la relația directă cu colegii săi sau cu cadrele didactice, renunță la comunicare. Avantajele folosirii calculatorului în sistemul de învățământ sunt multiple și constă într-o imensă cantitate de informații care pot fi accesate, în rapiditatea și exactitatea operațiilor efectuate, în posibilitatea de a oferi diverse reprezentări obiectelor, proceselor și fenomenelor, în capacitatea computerului de a comunica în mod interactiv cu profesorul sau cu elevul. Această metodă depinde nu numai de calitatea calculatorului, ci și de condiția pedagogică asumată la nivelul programelor elaborate special pentru :

- a) conștientizarea valorii interactive a informației alese ;
- b) sistematizarea rapidă a unui volum mare de informații ;
- c) difuzarea eficientă a unor informații esențiale solicitate de un număr ridicat de participanți la actul didactic ;
- d) individualizarea reală și completă a actului învățării, adaptabilă la ritmul fiecărui elev prin „asistență pedagogică imediată, realizată/realizabilă de/prin calculator ;
- e) stimularea capacității profesorului de a deveni un adevărat educator: ghid și animator, evaluator și îndeosebi formator preocupat de cultivarea atitudinilor superioare.

În concluzie ca avantaje putem menționa:

1. Stimularea capacității de învățare inovatoare, adaptabilă la condiții de schimbare socială rapidă;
2. Creșterea randamentului însușirii coerente a cunoștințelor prin aprecierea imediată a răspunsurilor elevilor;
3. Întărirea motivației elevilor în procesul de învățare;
4. Instalarea climatului de autodepășire, competitivitate;
5. Dezvoltarea culturii vizuale;
6. Conștientizarea faptului că noțiunile învățate își vor găsi ulterior utilitatea;
7. Facilități de prelucrare rapidă a datelor, de efectuare a calculelor, de afișare a rezultatelor, de realizare de grafice, de tabele;
8. Introducerea unui stil cognitiv, eficient, a unui stil de muncă independentă;
9. Asigură alegerea și folosirea strategiilor adecvate pentru rezolvarea diverselor aplicații;
10. Asigurarea unui feed-back permanent, profesorul având posibilitatea de a reprojeta activitatea în funcție de secvența anterioară;
11. Dezvoltă gândirea astfel încât pornind de la o modalitate generală de rezolvare a unei probleme elevul își găsește singur răspunsul pentru o problemă concretă;
12. Stimularea gândirii logice și a imaginației;
13. Metode pedagogice diverse;
14. Perspectiva relațională este îmbunătățită prin stabilirea unei relații umane și sociale între educat și educator.

Cu toate acestea avem și dezavantaje:

1. Folosirea în exces a calculatorului poate duce la pierderea abilităților practice, de calcul și de investigare a realității;
2. Individualizarea excesivă a învățării duce la negarea dialogului profesor – elev;
3. Utilizarea la întâmplare a calculatorului, fără un scop precis în timpul orelor poate provoca plictiseala, monotonie;
4. Costurile ridicate ale tehnologiei de ultimă oră ceea ce constituie un impediment pentru o bună parte a populației României și este accesibilă persoanelor cu o situație financiară bună.

Datorită tehnologiei informațiilor și comunicațiilor s-au deschis noi domenii, nebănuite anterior și le-a revoluționat pe cele vechi. Printre acestea numărându-se și educația, care a atins standarde noi și are o evoluție uimitoare.

Bibliografie:

Făt, Silvia & Adrian Labăr. Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. EduTIC 2009. Raport de cercetare evaluativă. București: Centrul pentru Inovare în Educație, 2009. (Online: www.elearning.ro/resurse/EduTIC2009_Raport.pdf)

http://www.1educat.ro/resurse/software_educational/tehnologii_in_educatie.pdf

<http://www.scoaladevara.eu/program/module/utilizarea-noilor-tehnologii-in-educatie>

DESCHIDEREA INTERCULTURALĂ - EXIGENTA A EDUCATIEI CONTEMPORANE

prof. Artemizia MERTICARU
Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani

Viitorul spatiu European trebuie inteles ca un loc al “confruntarii” fructuase dintre mai multe coduri cultural diferite. O EUROPA unita va impune noi tipuri de organizari, de asocieri si de conexiuni ale activitatilor de productie. O structura de productie va deveni o forma transcomunitara, transnationala si transculturala de realizare a schimburilor. Reorganizarea fortelor de munca si integrarea ei intr-o economie globala va ingadui si va obliga punerea in act a noi competente relationale intre oameni. Noile locuri de munca vor crea spatii privilegiate de invatare interculturala si intercomunitara.

De aceea, nu numai oamenii trebuie sa fie pregatiti sa se integreze in aceste noi realitati, ci si institutiile trebuie pregatite pentru o schimbare in ce priveste primirea persoanelor purtatoare de coduri valorice particulare.

Impactul schimbarilor se resimte imediat si direct asupra populatiei scolare. Acest lucru determina scoala romaneasca sa se adapteze la cerintele unei societati democratice reale. Modernizarea si ridicarea calitatii sale la nivelul standardelor Europene educationale, mereu reinnoite, cer o examinare atenta si actualizata in concordanta cu celelalte sisteme de invatamant europene, indeosebi, din tarile COMUNITATII EUROPENE, care au experienta in rezolvarea problemelor complexe ridicate de multiculturalitate si diversitate.

Reforma curriculara din ROMANIA a integrat deja dimensiunea interculturalitatii chiar printr-un document oficial de politica educationala, CURRICULUM NATIONAL, precum si prin planurile de invatamant ale departamentelor de pregatire a personalului didactic.

Se pare ca tranzitia de la un sistem de invatamant monocultural la unul multicultural nu este deloc un proces usor, chiar daca educatia interculturala este o politica de stat, prin reforma noului sistem, se constata ca institutiile educationale romanesti au ramas, in majoritate, monoculturale, nereusind sa se adapteze scopurilor multiculturale ale educatiei.

Cercetarea demonstreaza clar, ca multi educatori nu au beneficiat de sprijin din partea statului in vederea calificarii in domeniul educatiei interculturale, majoritatea lucrând pe cont propriu pentru intelegerea conceptului multiculturalitatii.

Cu siguranta, instruirea educatorilor din perspectiva multiculturalitatii, se constituie intr-o problema foarte importanta. Predarea dintr-o perspectiva multiculturala presupune, de asemenea, resurse educationale si suport la nivelul curriculumului, relevant din punct de vedere multicultural, strategii de interventie in actul de predare si evaluare.

Diversitatea culturala nu mai este un prejudiciu, ci o realitate ce trebuie fructificata in mediul scolar. Optica s-a schimbat: fiecare copil are dreptul, individual, sa-si cultive limba, traditiile, obiceiurile. Educatorul trebuie sa gestioneze cat mai operativ diferentele culturale pentru a favoriza intalnirea si cooperarea dintre parteneri.

“A invata recunoasterea diversitatii codurilor culturale diferite, a sti sa comunice intr-un context intercultural, a lua cunostinta de proprie identitate culturala, a fi capabil de a trece dincolo de stereotipuri si prejudecati, de a cunoaste mai bine institutiile, caracteristicile sociale, formele de

vietuire din diverse tari europene ,acestea trebuie sa fie obiectivele unei politici interculturale largite in educatie.”

Scoala pentru diversitate, poate crea o cultura scolara care sa permita respectarea diferentelor dintre elevi si a manifestarii elementelor specifice fiecarei culturi minoritare sau individuale.Fiecare elev va invata cum sa invete intr-o maniera cooperanta si solidara,fara competitie,fara ierarhii arbitrare ,in spiritul respectului si tolerantei fata de cei din jur.

Prin invatamantul interactiv in grupul eterogen de copii,clasa se organizeaza intr-un mod in care,pe de o parte,elevii,se ajuta unii pe altii,iar profesorii sunt intotdeauna principalul lor sprijin.Astfel,fiecare elev isi poate da seama mai usor de ceea ce stie si ce nu stie sa faca si in acelasi timp,sa stie cum si de unde poate obtine informatia necesara satisfacerii cerintelor in planul formarii si educarii lui pentru rezolvarea cu success a problemelor din viata de zi cu zi.

Un educator care lucreaza in acest sistem ar trebui sa fie in stare :

- sa stabileasca contacte prietenesti cu copii,in orice situatie;
- sa se asigure ca este inteles de catre copii folosind repetitiile,vorbirea in ritm lent si pronuntia clara,asocierea cuvintelor cheie cu imagine,gestica si intonatie sugestiva;
- sa ia in considerare nivelul de stapanire a limbii oficiale de catre fiecare copil si ritmul lui de invatare;
- sa complexifice vorbirea in mod gradual;
- sa participe in mod personal si efectiv in joaca copiilor;
- sa creeze o imagine pozitiva asupra limbii materne utilizate de copil pentru a sprijini dorinta si efortul copilului de a se angaja intr-un efort suplimentar;
- sa foloseasca orice prilej pentru a populariza limba si cultura cu care copilul este mult mai -familiarizat;
- sa ia in considerare opiniile parintilor daca ele nu contravin metodologiei de lucru aplicate.

Prin folosirea culturii drept un factor integrator,in educatie,copii apartinand unor grupuri etnice diferite vor include intre mecanismele lor de adaptare, creativitatea culturala.In cadrul acestui proces,copilul achizitioneaza un sistem de valori cu caracter general uman care il va ajuta sa devina parte a societatii moderne.Aceasta ar putea conduce in viitor la prevenirea conflictelor cu caracter etnic,fenomen deosebit de ingrijorator in lumea contemporana si chiar in spatiul european nou creat.

Referinte bibliografice:

1. Teodor Cozma (2001) : “O noua provocare pentru educatie:interculturalitatea” Editura POLIROM ,Iasi , P.132,192,193
2. Constantin Cucos-“Educatia”(2000),Editura POLIROM,Iasi,P.161,162
3. ”Invatamant primar”,Nr.4,2004,P.48,50

ȘCOALA ȘI FAMILIA – PARTENERI ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

prof. Artemizia MERTICARU
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Motivul principal pentru crearea unor astfel de parteneriate este dorința de a ajuta elevii să aibă succes la școală și, mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natura relațiilor publice.

Evoluțiile rapide din viața socială generează o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții. Din perspectiva unei analize sistemice, educația părinților apare ca o dimensiune a educației permanente și Școala este un mediu social organizatoric în care universul copilului se extinde depășind constrângerea dependenței materne. Educația este cea care desăvârșește ființa umană, educație pe care copilul o primește în familie, în școală și de la comunitate.

Relația școală-familie-comunitate este una în care fiecare factor interrelaționează cu ceilalți.

Colaborarea dintre școală și familie presupune nu numai o informare reciprocă cu privire la tot ceea ce ține de orientarea copilului ci și înarmarea părinților cu toate problemele pe care le comportă această acțiune.

Despre educație se vorbește mult și la toate nivelurile. În procesul educațional sunt antrenați diferiți factori: familia, școala, comunitatea etc. Contribuția acestora este foarte valoroasă, însă ponderea cea mai mare a influențelor le revine părinților, familiei în întregime. Influența ei are o putere considerabil mai mare decât suma influențelor fiecăruia dintre membrii acesteia.

Familia are ca funcție principală creșterea și educarea copiilor. Familia le asigură existența materială și climatul afectiv și moral necesar dezvoltării personalității. Calitatea vieții de familie, determinată de situația socială și culturală a părinților, de accesul la mass-media, de specificul relațiilor extrafamiliale și conținutul acestora, de felul cum se gospodăresc resursele financiare, de tradițiile și mentalitățile locale și etnice are o importanță hotărâtoare pentru formarea copilului, cel puțin în perioada timpurie de viață a acestuia.

Indiferent de vârstă, este foarte important ca părinții să-i ofere copilului modele pozitive, demne de urmat. E necesar ca ei să cunoască și să direcționeze domeniul de interese ale copilului, să-i supravegheze lecturile, să-i propună opere literare, să practice lectura în familie, vizionarea filmelor, spectacolelor cu personaje valoroase, cu exemple pozitive de comportament. Modelele de conduită oferite de părinți, calitatea afectivă a căminului familial, creează condiții favorabile pentru afirmarea și formarea unei personalități, apte să se integreze eficient în societate, respectând normele și legile acesteia.

Practica zilelor noastre demonstrează că o eficiență maximă a procesului instructiv-educativ este pusă pe seama colaborării dintre cele două medii educative importante. Familia oricât de mult ar încerca nu poate fără ajutorul școlii să perfecționeze ființa umană astfel încât să corespundă

exigențelor societății moderne, după cum nici școala nu și-ar putea atinge obiectivele propuse fără o educație timpurie în familie.

Școlile trebuie să își asume responsabilitatea pregătirii partenerilor pentru implicarea activă și să contribuie la formarea părinților și a membrilor comunității implicați în parteneriat. Cu siguranță, există puțini părinți care doresc și știu cu adevărat să se implice în parteneriat, iar școlilor le revine sarcina instruirii și formării acestora, astfel încât aceștia să dobândească abilitățile necesare implicării în echipele partenariale.

Parteneriatul școală-familie în zilele noastre primește noi valențe. Scopul fundamental al acestei colaborări este integrarea deplină a școlii în comunitate. Dacă până în prezent acest parteneriat școală-familie a fost dezvoltat unilateral, fiind de multe ori considerat „responsabilitatea” școlii, acest lucru trebuie să se schimbe pe viitor. În cadrul colaborării școlii cu familia accentul este pus pe un angajament mutual clar stabilit între părinți și educatori, pe baza unui „contract parental”. Acest tip de contract se constituie ca un sistem de obligații reciproce în cooperarea părinților cu profesorii și implică colaborarea părinților în activitățile școlare și extrașcolare, nu numai sub aspect economic, respectiv de a participa, susține și evalua eforturile și acțiunile financiare ale școlii, ci și sub aspect educațional-cultural.

Pentru ca parteneriatul școală-familie să fie unul benefic, adaptat particularităților societății moderne și care să răspundă cerințelor și provocărilor lansate de aceasta, specialiștii în domeniu vorbesc despre o implicare activă a tuturor agenților educaționali, o participare susținută a acestora care să ducă la un succes pe planurile vizate. Este astfel necesar a fi înlăturate toate barierele și prejudecățile legate de acest subiect în încercarea de a valoriza o astfel de relație care este una indispensabilă zilelor în care trăim.

Implicarea activă a părinților în activitățile școlare și extrașcolare ale propriilor copii are ca rezultat faptul că ei realizează că problemele lor sunt și ale altor părinți, că este util să discute despre situațiile cu care se confruntă, află căi și modalități de rezolvare a problemelor. Între unii părinți se înfiripează relații de încredere și cooperare, învață să accepte asistența specializată, să ceară ajutor atunci când au nevoie. Informațiile primite și abilitățile dobândite le dau încredere și competențe sporite.

Pornind de la cele relatate, orice tip de efort, realizat de școală pentru a oferi părinților mai multe oportunități de a-și ajuta copii să învețe, va necesita o schimbare în atitudinea publică, în ceea ce privește importanța învățământului, va implica o dorință a educatorilor de a regândi fundamental rolul părinților și al relațiilor școală-familie și va solicita colaborarea întregii comunități.

Una din însușirile caracteristice psihologiei părinților este năzuința de a-și vedea copii mari, bine instruiți și bine formați pentru viață.

Când școala, familia și comunitatea încep să colaboreze, elevii primesc cu adevărat suportul necesar pentru a avea succes în școală și în viață. Studiile au arătat că dezvoltarea și implementarea unor astfel de parteneriate îmbunătățesc:

- prezența la școală a elevilor
- performanța școlară a acestora
- relația familie-școală
- sprijinul din partea comunității de care școala are nevoie

Școlile sugerează o serie de acțiuni concrete prin care părinții pot să susțină activitatea de învățare a elevilor. Fiind primii profesori ai copiilor lor, **părinții pot:**

- **Să stabilească un program zilnic de efectuare a temelor.**

- **Să citească împreună cu copilul.**
- **Să folosească televizorul în mod inteligent.**
- **Să mențină legătura cu școala.**
- **Să ofere premii și încurajări.**
- **Să vorbească cu copilul.**

Această legătură între școală și familie trebuie să existe atât în cadrul activității didactice cât și în cel al activităților extrașcolare.

Dintre activitățile școlare în care pot fi implicați părinții, amintim:

- Sedințele cu părinții
- Lectoratele
- Consultațiile individuale
- Asistențe la ore din partea părinților
- Vizite la domiciliul elevilor
- Cutia postală a clasei
- Jurnalul de corespondență al elevului
- Stabilirea opțiunilor

Colaborarea cu familia nu se limitează numai în ceea ce privește activitatea școlară ci și în cadrul activităților extrașcolare pentru că acestea contribuie la adâncirea și completarea procesului de învățământ, la adâncirea înclinațiilor și aptitudinilor copiilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului liber.

Dintre acestea amintim:

- Parteneriate educaționale cu școli din alte județe, cu biserica, poliția, etc.
- Organizarea și participarea la diferite spectacole
- Păstrarea unor obiceiuri și tradiții populare
- Activități educative
- Medalioane literare

Un alt mijloc de colaborare a școlii cu familia, în activitățile extrașcolare, a fost și organizarea unor excursii tematice, având ca scop cunoașterea trecutului istoric, locurilor natale ale unor personalități din istorie, literatură, artă, precum și a frumuseților și bogățiilor țării. Aceste excursii s-au finalizat prin realizarea unor creații literare și plastice, precum și a unor albume cu imagini și fotografii.

Pentru a face schimbări semnificative în școli, membrii familiilor trebuie să fie implicați direct în educația copiilor lor. În efortul de a conecta școlile cu părinții, **școlile pot:**

- ✓ **Să încurajeze părinții și să stabilească cadrul desfășurării activității de învățare.**
- ✓ **Să instruiască părinții.**
- ✓ **Să dea teme pentru acasă care să angajeze părinții.**
- ✓ **Să dea părinților putere de decizie.**
- ✓ **Să-și extindă programul de funcționare.**
- ✓ **Să creeze centre de informare(de resurse) pentru părinți.**

Școala și familia vor merge mereu în paralel pe drumul formării și dezvoltării personalității umane, vor realiza necontenit acel tip de parteneriat absolut necesar în viața fiecăruia și își vor pune amprenta într-un mod decisiv asupra a ceea ce va fi cetățeanul de mâine al societății. Pentru ca

parteneriatul școală-familie să fie unul benefic, adaptat particularităților societății moderne și care să răspundă cerințelor și provocărilor lansate de aceasta, specialiștii în domeniu vorbesc despre o implicare activă a tuturor agenților educaționali, o participare susținută a acestora care să ducă la un succes pe planurile vizate.

O educație adevărată și reală se fundamentează în familie și se continuă în grădiniță și școală. Pe de altă parte, tot ceea ce copilul învață în școală pierde din importanță și eficiență în condițiile în care părinții nu întăresc și nu valorifică programul educativ desfășurat în cadrul școlii. Toate aceste motivații conduc la necesitatea realizării parteneriatelor reale dintre familie și școală, în care, spre beneficiul copiilor, implicarea familiei în viața școlii să fie una concretă, activă și de durată, așa încât membrii acestora să devină parteneri reali în educația copiilor lor.

Bibliografie:

1. Bunesu Ghe., Alecu G. , Badea D. – „Educația părinților. Strategii și programe”, E.D.P., București, 1997;
2. Ecaterina Adina Vrasmas – „Consilierea și educația părinților”, Editura Aramis, 2002;
4. Ilica Anton, Herlo Dorin, Binchiciu Viorel, Uzum Corina, Curetean Ana (coord.) – „O pedagogie pentru învățământul primar”, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005
5. Țibu Speranța, Goia Delia (coord) – „Parteneriatul școală-familie-comunitate”, Editura Universitară, București, 2014

ÎNVĂȚAREA ON-LINE ȘI CELE MAI CUNOSCUTE DIZABILITĂȚI

prof. Artemizia MERTICARU
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Cerințe educative speciale înseamnă nevoi educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației și adaptate particularităților individuale sau caracteristicilor uneia sau altei deficiențe sau dificultăți de învățare. De asemenea, CES implică o asistență complexă, incluzând aspectele medicale, sociale și educaționale

Profesorul este cel care organizează situațiile de învățare în care implică toți elevii și el poate valoriza potențialul fiecăruia, într-o manieră pozitivă și flexibilă. Învățarea școlară este un proces continuu care se desăvârșește în urma interacțiunilor din clasă și pune în valoare acumulările fiecărui elev. Pentru dezvoltarea personalității elevului și construirea competențelor lui psihosociale, procesul de învățare este mai important ca produsul. Elevul nu poate fi considerat o problemă, dacă nu de adaptează ritmurilor propuse de învățare școlară.

„, Pentru a susține activități de învățare la distanță, profesorii și elevii folosesc mai multe mijloace specifice, dintre care cel mai des: • aplicații simple/ precum Whatsapp, Facebook messenger etc.: 91% - medie de 3,66 pe scala 1-4; • apeluri telefonice/ SMS/ canal de comunicare cu fiecare elev: 83% – medie de 3,34; Pe locurile următoare se situează: • utilizarea resurselor educaționale deschise și conținutului digital, cum ar fi situri cu informații și ilustrații, biblioteci online, simulări, soft educațional, laboratoare virtuale, muzee virtuale, Digitaliada, LearningApps etc.: medie de 2,82; • platformele specializate de elearning – Moodle, Google classroom, Edmodo, Easyclass etc.: 2,6; • aplicațiile pentru comunicare sincronă în grup prin apeluri video/ videoconferințe precum Webex, Zoom, Meet, Teams, Skype: 2,48.

În cazul elevilor cu CES, profesorii apreciază monitorizarea învățării în mediul online ca fiind dificil de realizat. Vorbim de lipsa unui dialog autentic cu clasa, imposibilitatea urmăririi notițelor elevilor, dificila administrare a probelor evaluative, pentru care e nevoie să se apeleze, de cele mai multe ori, la altă resursă digitală online. Lipsa posibilităților de sprijin personalizat pentru elevii cu nevoi speciale de învățare este semnalată de cadrele didactice de la toate ciclurile de învățământ, constituind o problemă semnificativ mai mare pentru profesorii din învățământul primar. “

Chiar dacă profesorul își cunoaște bine clasa și elevii și știe cine are nevoie de sprijin suplimentar, acest lucru s-ar putea realiza eventual ulterior activității de predare online, prin consiliere individuală. Este foarte dificilă interacțiunea personalizată cu un elev anume în contextul în care contactul nu este direct, profesorul este urmărit online de o clasă întreagă și fiecare elev îi solicită atenția. Platformele educaționale online, platformele de streaming, în general, facilitează comunicarea în timp real între profesor și cursanții săi. Cu toate acestea, comunicarea în acest caz este foarte frecvent percepută ca fiind oarecum artificială, pe de parte din cauza imposibilității obținerii unui feedback comunicațional real (ceea ce face comunicarea autentică), iar pe de altă parte din cauza contextului incomod al plasării în spațiul virtual. Faptul că poți fi înregistrat, faptul că poți fi auzit de orice persoană (nu doar de elevii tăi), neavând un control real al publicului-țintă, îi determină pe profesori să construiască un discurs corect, consistent, fluid. Comunicarea nonverbală și utilizarea mediată a paralimbajului completează paradigma dificilă a comunicării în mediul online în cazul în care comunicarea se realizează prin chat instant, iar unele indicii pe care o

bună comunicare nonverbală le putea produce pentru susținerea comunicării verbale sunt acum pierdute prin întreruperi sau blocaje specifice acestor sesiuni .

Ca profesori suntem interesați nu atât de definiții, cât de a recunoaște cu ușurință când copiii au dizabilități de învățare.

După SUSAN WINEBRENNER (1996), tipurile de dizabilități de învățare întâlnite cel mai adesea în școală sunt următoarele:

Dizabilități perceptiv vizuale

Acestea se referă la faptul că elevii văd literele și cifrele în poziții diferite față de cele în care sunt scrise. Pot confunda dreapta cu stânga, și au dificultăți în a distinge obiectele de mediul înconjurător. Scapă cuvinte la citit și fac confuzii. Pot avea dificultăți în coordonarea ochi-mână, ceea ce le creează probleme la activitățile fizice. Pot citi invers sau incorect și pot face confuzii de tipul s cu z, c cu g, b cu d sau f cu v (dislexia). Tot aici se încadrează și hiperlexia, când copiii pot citii, chiar foarte devreme, dar nu înțeleg sensul celor citite. De obicei, acești copii au și probleme de conversație și în dezvoltarea socială. Hiperlexia se asociază deseori cu autismul.

Dizabilități perceptiv auditive.

Elevii au dificultăți în distingerea sunetelor și chiar aud altceva decât s-aspus. De aceea, există dificultăți în a urma ordinele primite. Ei dau impresia ca nu sunt atenți și nu se pot concentra pe sunetele auzite. Și nici nu le pot discrimina din fondul sonor. De aceea, răspund mai greu într-o discuție, căci durează până înțeleg ceea ce se spune. Când sunt chemați, par de multe ori pierduți căci le e greu să distingă dacă este zgomot.

Dizabilități în învățarea limbajului.

Elevii au dificultăți în a comunica propriile gânduri sau nu pot vorbi, dar înțeleg. Unii pot avea dificultăți în înțelegerea celorlalți. Problemele intervin când există dificultăți în a plasa informația și a o folosi adecvat prin limbaj rostit.

Dizabilități perceptiv motorii

Pentru că au probleme de coordonare, elevii pot părea stângaci sau dezorientați în spațiu. Pot face cu greutate operații simple, cum ar fi tăierea sau colorarea unei suprafețe.

Hiperactivitatea

Elevii au dificultăți în controlul activităților motorii și par în mișcare continuă. Încep mai multe lucruri dar nu termină nimic. Sau continuă ceva ce le aduce succes, deși trebuie să facă altceva.

Impulsivitatea

Elevii par să acționeze fără să gândească. Se lasă în voia unor activități care le atrag atenția, indiferent care le este sarcina de lucru.

Distractibilitatea

Elevii nu pot discerne între ceea ce este și ceea ce nu este important. Sunt dezorganizați pentru că nu pot face ordine și atenția lor este atrasă de alți stimuli.

Abstractizarea

Elevii au dificultăți în a trece de la concret la abstract. Par să aibă probleme cu memoria de scurtă și de lungă durată și că uită ușor ceea ce învață.

Copiii supradotați

În general și elevii supradotați au probleme de învățare, pentru că reacționează altfel decât ne așteptăm de la elevii obișnuiți.

Sub-tipurile dizabilităților de învățare – McKinney

În urma studiilor efectuate asupra copiilor cu dizabilități de învățare și în funcție de caracteristicile evidențiate în abilitățile și deprinderile subiectului,

McKinney (1984) identifica patru sub-tipuri de dizabilități de învățare:

Sub-tipul 1 (33%) se referă în principal la deprinderi verbale și deprinderi în independentă și orientarea sarcinii de învățare,

Sub-tipul 2 (10%) se referă la slăbiciuni în informarea generală și în sarcini de orientare,

Sub-tipul 3 (47%) au în vedere deprinderi scăzute în conceptualizare,

Sub-tipul 4 (10%) specifică problemele, deficitul în deprinderile desecvențializare temporală și cele spațiale.

Mulți copii au probleme asemănătoare la școală la un anumit moment. Unii au probleme cu o temă alții cu adaptarea la un anumit mod de predare-învățare.

Câteodată, dizabilitățile de învățare sunt privite ca lipsă de maturizare sau de motivare și chiar ca probleme de comportament. Dar cel mai bine știm că pot fi dizabilități de învățare când se împletesc problemele în rostire cu cele de citire, scriere și eventual cu matematica. La baza lor stă modul deficitar de funcționare a procesului de învățare.

În esență: dizabilitățile de învățare sunt tipice procesului de învățare și se referă la modul în care se abordează învățarea prin percepții, coordonare motorie, spațială și temporală, orientare, limbaj și comunicare.

Activitatea online are limite, care au impact negativ asupra învățării eficiente, întrucât o importantă latură a activității didactice față-în-față nu se poate face virtual. În mod explicabil, sprijinul pe care în mod tradițional îl ofereau elevilor cu nevoi speciale sau cu dificultăți de învățare este greu de oferit online, date fiind limitările tehnologice implicite. În realitate, în mediul online, fiecare elev poate să reprezinte pentru cadrul didactic o posibilă situație de dificultate în învățare, făcând astfel dificilă identificarea celor cu probleme reale. Chiar dacă profesorul își cunoaște bine clasa și elevii și știe cine are nevoie de sprijin suplimentar, acest lucru s-ar putea realiza eventual ulterior activității de predare online, prin consiliere individuală. Este foarte dificilă interacțiunea personalizată cu un elev anume în contextul în care contactul nu este direct, profesorul este urmărit online de o clasă întreagă și fiecare elev îi solicită atenția.

Toate aceste elemente au, cu siguranță, o zonă de evoluție și dezvoltare socială importantă, dar faptul că totul s-a întâmplat brusc „peste noapte” a pus societatea în fața unei provocări de o magnitudine pe care nu am mai întâlnit-o până în prezent.

Bibliografie:

Petre Botnariuc Constantin Cucoș Cătălin Glava Daniel E. Iancu Marian D. Ilie Olimpius Istrate Adrian Vicențiu Labăr Ion-Ovidiu Pânișoară Doru Ștefănescu Simona Velea-ȘCOALA ONLINE ELEMENTE PENTRU INOVAREA EDUCAȚIEI Raport de cercetare evaluativă București, Mai 2020

Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

Jurcău, N., (coord.), Psihologia educației, Editura U. T. Pres, Cluj-Napoca, 2001

VIITORUL ÎNVĂȚĂRII ÎNCEPE ACUM- „DE LA TABLĂ LA TABLETĂ”

secretar școală Elena BĂRBULESCU

Școala Gimnazială „Eugen Barbu” București - sector 1

Viitorul educației este unul mixt, în care tehnologia și interacțiunea umană se completează reciproc. Realitatea virtuală, inteligența artificială și platformele de învățare adaptivă vor deveni tot mai prezente în școli. În ultimii ani, digitalizarea educației a trecut de la un ideal teoretic la o realitate practică. Digitalizarea educației a devenit o necesitate, nu doar o opțiune. Într-o lume în continuă schimbare, tehnologia joacă un rol esențial în modul în care elevii și profesorii interacționează cu informația.

Pandemia COVID-19 a scos la iveală vulnerabilități majore în educația clasică, bazată exclusiv pe prezența fizică. Tranziția bruscă spre învățământul online a demonstrat cât de puțin pregătite erau multe instituții, dar a fost și un catalizator pentru digitalizare. Astăzi, multe școli și universități explorează metode hibride de predare, iar tehnologiile educaționale au devenit o componentă centrală a procesului de învățare.

Într-o eră în care tehnologia redefineste toate aspectele vieții cotidiene, educația nu poate rămâne în urmă. Digitalizarea învățământului a devenit o prioritate, accelerată de nevoile create în perioada pandemiei, dar și de cerințele unui viitor din ce în ce mai digitalizat. În loc să rămână ancorat în metodele tradiționale, sistemul educațional este provocat să se adapteze rapid pentru a rămâne relevant și eficient.

Digitalizarea aduce multiple beneficii. În primul rând, oferă acces la resurse educaționale variate, actualizate și disponibile oricând, oriunde. Elevii pot învăța în ritmul propriu, iar profesorii pot folosi platforme interactive pentru a capta mai bine atenția și interesul copiilor. În plus, tehnologia permite personalizarea învățării: algoritmi inteligenți pot adapta conținutul la nevoile fiecărui elev. Mai mult, digitalizarea încurajează colaborarea. Prin aplicații și platforme de tip cloud, elevii pot lucra împreună, pot împărtăși idei și pot primi feedback în timp real de la profesori. Totodată, colaborarea devine mai facilă, depășind barierele fizice și geografice.

Însă nu toți elevii au același acces la tehnologie. Lipsa echipamentelor sau a conexiunii stabile la internet creează inegalități. De asemenea, proiecte precum dotarea cu tablete, formarea continuă a cadrelor didactice sau crearea de conținut educațional digital adaptat nivelului de vârstă pot reduce aceste decalaje. Exemple internaționale, dar și inițiative locale demonstrează că soluții există – trebuie doar susținute și implementate consecvent.

Digitalizarea educației nu înseamnă înlocuirea profesorului cu un ecran, ci completarea metodei tradiționale cu instrumente care deschid noi orizonturi. Este o investiție în viitorul unei societăți pregătite pentru provocările și oportunitățile secolului XXI.

Cu o strategie bine gândită și implicare activă, putem transforma această provocare într-un real progres.

Bibliografie:

- European Commission. (2023). Digital Education Action Plan 2021–2027. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/digital-education-action-plan>
- OECD. (2021). 21st Century Readers: Developing Literacy Skills in a Digital World. <https://www.oecd.org/education/>
- World Bank. (2022). Remote Learning During the Global School Closures: Lessons from Country Experiences. <https://www.worldbank.org/en/topic/education/publication/remote-learning>
- UNICEF România. (2021). Educația digitală în România – provocări și perspective. <https://www.unicef.org/romania/>
- Ministerul Educației din România. (2022). Strategia privind digitalizarea educației 2021–2027 – SMART-Edu. <https://www.edu.ro/SMART-Edu>
- EdTech Hub. (2020). Using Technology to Support Learning in Low-Connectivity Settings. <https://edtechhub.org/>
- UNESCO. (2020). COVID-19 Educational Disruption and Response. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

ROLUL FAMILIEI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI

prof. Sorina-Mihaela BOTIS

Liceul Tehnologic „Dr. F. Ulmeanu” Ulmeni, Maramureș

Familia este prima care influențează dezvoltarea omului, punându-și amprenta pe întreaga sa personalitate. Cea dintâi școală a omului a fost și rămâne familia, care este considerată colectivitatea socială cea mai potrivită pentru formarea omului, deoarece îi oferă modelele rolurilor sociale pe care le are de îndeplinit în funcție de vârstă și pregătire.

În perioada școlarizării, randamentul la învățătură va depinde în mare măsură de posibilitatea oferită copilului de a învăța anumite lucruri din ambianța familială și din diferitele împrejurări de viață din afara acestuia. Foarte importantă în formarea atitudinii față de muncă este puterea modelului pe care părintele îl oferă în această direcție. Motivația învățării depinde de atitudinea părintelui față de viitorul copilului, de pregătirea lui pentru profesiune, de orientarea lui justă în alegerea acesteia.

Formarea personalității este un proces care se continuă pe toată durata vieții, dar bazele se pun înainte ca școala și alte instituții educative să intervină în mod intenționat în această direcție. La vârsta când copilul începe școala, el a învățat deja din cadrul familiei, din inter-relațiile membrilor ei, cum să reacționeze la unele cerințe inevitabile ale vieții în colectivitate, cum să controleze, să pună frână anumitor dorințe. Așadar, prima formă de socializare, cea mai simplă, se referă la totalitatea normelor de conduită pe care societatea le transmite noilor generații prin intermediul familiei. Reamintind că prima școală în care începe formarea copilului (adultul de mai târziu) este școala familiei, tatăl și mama sunt primii educatori pentru acesta. Iar dacă mediul este și creștin, cu atât mai mult; formarea va îmbrăca noi valențe din punct de vedere al caracterului pentru că omul creștin poate reprezenta omul-etalon, atât pentru biserică, cât și pentru societate, în ansamblul ei. Elevul creștin poate, prin exemplul propriu, să-și ducă această misiune ca o parte componentă a caracterului propriu, dezvoltându-și o personalitate complexă și, din acest punct de vedere, pentru că Dumnezeu care este ideea de prețuire, respect, corectitudine, intervine într-un mod cât se poate de pozitiv în evoluția oricui îl acceptă necondiționat.

În lumea de azi, elevul creștin trebuie să știe să fie selectiv având în permanență ca țel împlinirea binelui. Sfântul Apostol Pavel îi spune lui Timotei: „Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale“ (I Timotei 4, 12) ceea ce ar trebui să impună înainte de toate, „propriul exemplu”. Sigur, dificultățile sunt inerente, dar același cuvânt din cartea de căpătâi a omenirii, Biblia sau Sfânta Scriptură, aduce asigurarea neândoielnică: „Îndrăzniți, căci Eu am biruit lumea“ (Ioan 16, 33).

Frumusețea caracterului creștin depinde clar de ceea ce semănăm în inima noastră; dacă semănăm respect și tot ce înseamnă buna conduită pentru o cauză nobilă, supremă, sfântă, atunci caracterul nostru se va dezvolta cu siguranță cu asemenea trăsături. Dimpotrivă, dacă semănăm negativism și tot ce implică neconcordanță cu principiile creștine, în multiplele sale forme, caracterul va cunoaște o dezvoltare cu asemenea trăsături, umbrind chipul lui Hristos: „Nu vă înșelați: Dumnezeu nu se lasă să fie batjocorit. ... Cine seamănă în firea lui pământească, va secera din firea pământească ...; dar cine seamănă în Duhul, va secera din Duhul viață veșnică“ (Galateni 6,7-8). Aplicând asemenea valori, având ca model demn de urmat modelul Mântuitorului și totodată punerea la îndemâna elevilor, în cadrul școlii a unor cunoștințe teologice, istorie a religiilor, ca și

funcție informativă, dar și de transpunere în fapte, ca funcție formativă, convinși fiind că o societate dăinuiește în timp prin valoarea credinței, devenim și împlinitori ai Cuvintelor Lui: „Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor”, (Matei 19, 14).

Școala colaborează cu familia în domeniul învățării elevului, în domeniul comportamentului, în domeniul dezvoltării lui fizice și intelectuale, morale și estetice, în domeniul deprinderilor și priceperilor de muncă, igienico-sanitare, în domeniul activităților libere, angajării copilului în diferite domenii de activitate în afară de clasă și școală. La ședințele cu părinții vorbim pe larg despre modul în care aceștia își pot ajuta copiii la învățarea lecțiilor, dar mai ales în controlul temelor de acasă. Totodată părinții trebuie să cunoască dacă copilul lor are o comportare corectă față de învățătoare și de colegii de clasă, dacă purtarea lui pe stradă și în alte locuri este una corespunzătoare.

Colaborarea cu familia trebuie să se concretizeze într-un program comun de activități ale școlii cu aceasta (lectorate cu părinții, ședințe, consultații, vizite la domiciliul elevului, serbări școlare). Părinții trebuie să vadă în noi un prieten, un colaborator, un om adevărat, care-i poate ajuta prin atitudinea nepărtinitoare pe care trebuie să o afișeze. Așadar, e o sarcină a școlii să identifice situațiile-problemă din familiile copiilor, să dirijeze pe cât este posibil strategiile educative în favoarea elevului și să conștientizeze că relația de colaborare școală-familie este determinantă în educarea copiilor. Educația în familie devine astfel un proces de pregătire pentru viață, prin întâmpinarea și rezolvarea problemelor de viață: după John Dewey, „educația este un proces al vieții, și nu o pregătire pentru viață. Cred că școala trebuie să reprezinte viața actuală, viață tot atât de reală și de vitală pentru elev ca aceea pe care el o duce în familia lui....”.

Bibliografie:

- Arhim. Ioanichie Bălan, Călăuza ortodoxă în familie și societate, vol. II, 1993.
- Muha Camelia – Religie- Caiet pentru elevi, cadre didactice și părinți, Iași, 2001.
- Cabasila Nicolae, Viața în Hristos, trad.rom. Teodor Bodogae, Sibiu.
- Cucoș Constantin – Educația religioasă, Iași, 1999.

EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎN FAMILIE

prof. Sorina-Mihaela BOTIS

Liceul Tehnologic „Dr. F. Ulmeanu” Ulmeni, Maramureș

Familia este cel dintâi așezământ divin, întemeiat de Dumnezeu pentru om în rai, cu sfatul Sfintei Treimi: „*Nu este bine să fie omul singur; să-I facem ajutor asemenea lui*” (Facerea 2, 18). Nici Dumnezeu nu este o singură persoană, pentru că nu ar mai fi iubire. Este Treime de persoane legate prin iubire. De aceea, nici omul nu ar fi chipul lui Dumnezeu, dacă nu ar fi comuniune de iubire între bărbat și femeie; numai că se completează reciproc, ei sunt omul deplin.

Familia este celula și baza societății, prima „*biserică*” întemeiată de Dumnezeu din iubire pentru om, după modelul Bisericii cerești. Cea dintâi familie a fost întemeiată în rai, nu pe pământ, având ca Arhiereu și martor pe Însuși Dumnezeu, pentru a sublinia ce rol are familia, ce demnitate I-a dat Creatorul și ce misiune deosebită i-a încredințat.

Dumnezeu a întemeiat familia pentru a contiua viața pe pământ pentru a păstra credința și viața morală în societate, pentru a crește copii credincioși și iubitori de Dumnezeu, pentru a birui toate ispitele trupești și sufletești.

Mântuitorul Iisus Hristos întărește din nou legătura căsătoriei dintre un bărbat și o femeie și-o înalță din ordinea naturii, în ordine a Harului, învăluind-o, prin participarea Sa la nunta din Cana Galileii, în ambianța harică ce iradia din Persoana Sa. Săvârșind acolo prima minune, prin puterea Sa dumnezeiască și dând perechii ce se căsătoreau să bea vinul iubirii. El ne arată că începe înălțarea vieții omenești în ordinea harului și iconomia mântuirii, de la întărirea și înălțarea căsătoriei.

Astfel, Taina iubirii indisolubile între un bărbat și o femeie, ca unire care se spiritualizează într-o mai adâncă comuniune, este Taină în Hristos „*Taina aceasta mare este, iar eu zic în Hristos și în Biserică*” spune Sfântul Apostol Pavel (Efeseni 5, 32). Unirea lor este o „*mică Biserică*”, după cum arată Sfântul Ioan Gură de Aur: „*Căsătoria este un chip tainic al Bisericii. Când doi se unesc în căsătorie, ei nu mai sunt ceva pământesc, ci chipul lui Dumnezeu*”. De aceea familia presupune o conduită și viață religioasă corespunzătoare calității de creștin, prin practicarea virtuților, a rugăciunii și a postului, fiind mijloace de înduhovnicire și desăvârșire.

Pentru Sfântul Apostol Pavel căsătoria este o instituție de origine divină, căci „*precum femeia este din bărbat, așa și bărbatul prin femeie, și toate sunt de la Dumnezeu*” (I Corinteni 11, 12), ceea ce înseamnă că bărbatul și femeia „*au aceeași identitate unică, comună, care vine de sus: chipul lui Dumnezeu*”.

Căsătoria ca taină a iubirii nu a fost niciodată definită, „*De la Adam până la Domnul, iubirea conjugală autentică era taină desăvârșită*” spune Sfântul Efreem Sirul.

Familia Sfântă a dreptului Iosif și Fecioarei Maria în care a crescut Iisus Hristos, este modelul pentru o familie creștină. Aceasta este incusă în misiunea Bisericii, este o prelungire a bisericii în lume și o adunare a lumii în Biserică. Toți părinții sunt chemați să vegheze la creșterea morală și religioasă a copiilor.

Educația religioasă cuprinde practica vieții în rugăciune, iubirea față de Dumnezeu și de aproapele. Cu îndrumări bune creșterea în „*cei șapte ani de acasă*” lasă în inima și în mintea

copiilor amintiri neșterse. O bună educație acasă dezvoltă sentimente religioase pe care nimeni și nimic nu le mai poate nimici.

Familia creștină apare ca loc în care se desfășoară primul examen al capacității sociale a fiecăruia dintre membrii săi. Părinții și copii primesc în egală măsură sfaturi apostolice diferențiate potrivit vârstei fiecăruia „*Vă scriu vouă, părinților, pentru că ați cunoscut pe cel ce este de la început. Vă scriu vouă, tinerilor, fiindcă ați biruit pe cel viclean. V-am scris copiilor, pentru că ați cunoscut pe Tatăl*” (I Ioan 2, 13). Copiii trebuie să învețe ascultarea de părinți pentru a dobândi cele făgăduite, iar părinții trebuie să-și privească fiii ca persoane chemate la desăvârșire și nu ca obiecte, educându-i „*în învățătura și cercetarea Domnului*” (Efes 6, 4). Bătrânii, păstrându-și mintea, credința, răbdarea și cuviința, trebuie să „*învețe de bine*” (Tit 2, 3), pentru a-i conduce pe tineri la înțelepciune și cumpătare.

Cea mai însemnată datorie pe care o au părinții față de copii este iubirea, copii fiind considerați un dar și „*moștenirea Domnului*” (Facerea 48, 3). Tot ce fac părinții pentru copiii lor, pentru educația lor, fac din iubire sau dragoste. Din ea izvorăsc și celelalte virtuți pe care părinții sun dator să le sădească și să le cultive în inima copiilor: temerea de Dumnezeu (Psalmul 33, 11), ascultarea (I Timotei 3,4), purtarea cuviincioasă (Proverbe 22, 6), credința puternică (Isaia 38, 19) și mai ales poruncile, căile și legile Domnului (Psalmul 77, 3-10).

Părinții nu-și pot educa bine copiii, decât dacă ei nu luptă cu păcatul, chemându-L pe Hristos în mijlocul lor, evitând cuvintele care-i pot îndemna pe copii și pe alții la păcat, exemplul părinților având un rol decisiv în formarea deprinderilor religioase. Copiii nu învață numai atunci când îi vorbești, numai atunci când îi dai o explicație, nu numai atunci când îl sfătuiești sau îi poruncești, ci ei învață și din modul de comportament al părinților. De aceea este foarte important ca sfaturile să pornească de la ceea ce văd la părinți.

Pe lângă îndatoririle de ordin spiritual, părinții au și îndatoriri de ordin material. Este limpede de știut că lipsurile materiale îi îndeamnă pe copii la comiterea unor acte antisociale. Pentru a preveni astfel de acte, părinții trebuie să se îngrijească de viața fizică a fiilor lor. Asigurarea adăpostului, a hranei și a îmbrăcăminte este o obligație a părinților (II Corinteni 12, 14). Pentru asigurarea celor trebuitoare vieții fizice este nevoie ca părinții să se roage cu credință pentru copii lor, mai ales când aceștia sunt cuprinși de suferințe. Slaba credință poate întârzia ajutorul de sus (Marcu 9, 18-19), așa cum o credință puternică îl poate grăbi (Matei 15, 21-28), după cum ne încredințează Mântuitorul când zice: „*Toate câte veți cere, rugându-vă cu credință veți primi*” (Matei 21, 22).

Bunele raporturi în familie sunt condiționate și de împlinirea datoriilor copiilor față de părinți „*Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești mulți ani pe pământ*” (Ieșirea 20, 12). A cinsti părinții înseamnă, iubirea, ascultarea „*ascultați de părinții voștri întru Domnul, că aceasta este cu dreptate*” (Efeseni 6, 1), ajutoarea „*frate sprijină pe tatăl tău la bătrânețe și nu-l mâhni în viața lui*” (Sirah 3, 2), să nu-i supărăm cu ceva, să ne purtăm fața de ei cu toată cuviința, vorbind despre ei cu mult respect și să ne rugăm pentru ajutorarea lor când sunt în viață, iar după moarte pentru odihna sufletelor lor, păstrându-le o vie amintire.

Educația religioasă nu este numai informație, nici numai deprinderea în împlinirea unor porunci, ci și trăire efectivă a Tainei lui Hristos. De aceea, educația religioasă nu poate exclude din cadrul ei biserica, în calitate de lăcaș de cult și ceea ce se lucrează în ea. Copiii trebuie crescuți în atmosfera creată în biserică de harul lui Dumnezeu în timpul sfintelor slujbe. Cu timpul vor înțelege

că educația religioasă se va împlini în rugăciune (publică și particulară) și într-un comportament adecvat informațiilor primite și modului de-a ne ruga.

În educația religioasă părinții trebuie să colaboreze cu alți factori care intervin, pe lângă Biserică și școală. Între părinte. Profesorul de religie și preot trebuie să existe o strânsă legătură. Părinții vor fi deschiși tuturor formulelor de colaborare pe care le vor propune ceilalți factori, stimulând între ei dialogul și nu concurența.

Bibliografie:

- Arhim. Ioanichie Bălan, Călăuza ortodoxă în familie și societate, vol. II, 1993..
- Cabasila Nicolae, Viața în Hristos, trad.rom. Teodor Bodogae, Sibiu.
- Cucos Constantin – Educația religioasă, Iași, 1999.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIFICE PEDAGOGIE CURATIVE

Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA
Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată
Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București

Pedagogia curativă este o abordare specială a educației, dezvoltată în principal de Rudolf Steiner pentru copiii cu nevoi educaționale speciale, și utilizează o gamă largă de mijloace de învățământ și materiale didactice, diferite de cele tradiționale. Acestea sunt alese pentru a susține **dezvoltarea holistică** a copilului, integrând aspectele cognitive, emoționale, sociale, fizice și spirituale. Accentul este pus pe **experiența directă, senzorială și artistică**, și pe **adaptarea individuală**.

Mijloace de învățământ specifice pedagogiei curative:

1. Integrarea artelor în curriculum:

- **Desenul pe tablă.** În pedagogia curativă (derivată din pedagogia Waldorf), arta este integrată în toate disciplinele. Desenul pe tablă este o manifestare directă a acestui principiu. În loc să citească din manual, despre o epocă sau un eveniment, profesorul desenează, cu cretă colorată, pe tablă, scene semnificative, personaje cheie sau hărți, creând o narațiune vizuală. Prin desen, matematica, istoria, științele naturii capătă o dimensiune artistică, făcând învățarea mai vie și mai antrenantă. Profesorul desenează pas cu pas, permițând elevilor să urmărească procesul și să înțeleagă etapele, transformând lecția într-o experiență vie, memorabilă și profundă, activând nu doar intelectul, ci și simțurile și sentimentele elevilor.
- **Poveștile, legendele, miturile și poeziile** sunt mijloace esențiale pentru dezvoltarea limbajului, imaginației, empatiei, exprimarea emoțiilor și antrenarea imaginației. Poveștile sunt alese cu grijă, pentru a corespunde stadiului de dezvoltare al copilului, și sunt adesea spuse (nu citite), pentru a permite transmiterea profundă a mesajelor.
- **Exercițiile de dicție și de formare a vorbirii** sunt folosite pentru a îmbunătăți articularea, ritmul, intonația și fluența verbală, contribuind la claritatea comunicării.

2. Materiale artistice

- ✓ **Creioanele cerate, cuburile cerate, ceara de modelat, acuarelele Stockmar, creta colorată, argila,** sunt folosite intensiv pentru dezvoltarea creativității, exprimarea emoțională și motricitatea fină. Pictura în acuarelă, de exemplu, se realizează umed pe umed, încurajând fluiditatea și spontaneitatea.
- ✓ **Instrumentele muzicale simple:** flautul pentatonic, lira, tamburina sunt esențiale pentru exersarea ritmului, pentru armonizare, pentru exersarea răbdării și ascultării, dar și pentru exprimarea emoțională a copiilor.

- ✓ **Lâna netoarsă, firul de lână, firul de bumbac** sunt materiale textile folosite pentru dezvoltarea abilităților meșteșugărești: tricotat, croșetat, țesut, cusut, filțuit. Aceste activități dezvoltă coordonarea ochi-mână, perseverența, răbdarea și gândirea secvențială.

3. Materiale didactice adaptate individual

- **Evitarea manualelor.** În pedagogia curativă (și pedagogia Waldorf), manualele tradiționale sunt adesea evitate, mai ales în primii ani de școală. Caietele de epocă devin un fel de „**manual personal**” creat de fiecare elev sub îndrumarea profesorului. Faptul că elevul își creează singur „cartea” îi conferă un sentiment de proprietate și implicare, transformând învățarea într-o experiență personală și semnificativă. Actul de a crea un caiet de epocă implică nu doar gândirea (înțelegerea conținutului), ci și voința (efortul de a scrie, desena, organiza). Această angajare a întregii ființe a copilului este esențială în pedagogia curativă.
- **Jocuri educative și materiale senzoriale.** Acestea pot fi create special pentru a aborda anumite dificultăți de învățare sau de dezvoltare (ex: materiale tactile pentru recunoașterea literelor, jocuri de asociere pentru dezvoltarea limbajului, etc.).
- **Obiecte concrete pentru matematică.** În loc de abstractizare timpurie, se folosesc boabe, pietre, bețe sau alte obiecte tangibile, spre facilitarea înțelegerii conceptelor matematice.

4. Mijloace pentru dezvoltare fizică și spațială

- ✓ **Desenul formelor.** Spre deosebire de desenul pe caiet (A5), unde mișcarea vine din încheietura mâinii sau cot, desenul realizat la scară mare (pe format A4, A3, pe tablă), implică întregul corp. Această mișcare amplă ajută la integrarea senzorio-motorie și la dezvoltarea conștientizării corporale. De asemenea, se consideră că desenul formelor poate influența pozitiv anumite boli sau deficiențe. De exemplu, pentru copiii cu probleme de echilibru, se aleg forme care subliniază simetria. Pentru cei cu tendințe de dispersare, se recomandă desenarea formelor dinspre exterior spre interior, cu linii neîntrerupte.
 - Pornind de la linia dreaptă, cerc, spirală până la forme geometrice complexe, toate contribuie la exersarea îndemnării, dezvoltarea percepției spațiale, a simțului ritmului, a coordonării ochi-mână și a pregătirii pentru scriere și, mai târziu, geometrie.
- ✓ **Euritmia** este o artă a mișcării, fondată de Rudolf Steiner, recunoscută ca fiind „vorbit vizibilă” și „cântare vizibilă”, implică mișcări corporale însoțite de arta vorbirii sau/și muzică. Are un puternic rol terapeutic și ajută la integrarea corpului cu spiritul, la conștientizarea spațială, echilibru și coordonare.
- ✓ **Jocurile de mișcare și gimnastică formativă** sunt concepute pentru a dezvolta motricitatea grosieră, echilibrul, coordonarea și orientarea spațială. Includ exerciții specifice pentru integrarea reflexelor primare și pentru dezvoltarea lateralității.

5. Materiale naturale și organice

- **Materialele multisenzoriale** (uleiurile esențiale, lâna, bumbacul, mătasea, hârtia de mătase, hârtia cerată, ceara, pietrele, nisipul, scoicile, semințele, etc.) facilitează învățarea prin intermediul simțurilor. Sunt preferate materialele brute, neprelucrate

excesiv, care încurajează creativitatea și jocul imaginativ (ex: bușteni, conuri de brad, pietre de râu, etc.). De exemplu, copiii pot modela literele din lut sau/și ceară, pot contura formele acestora și pot desena figurile geometrice în nisip, fără teama de a greși (orice greșală poate fi remediată foarte ușor).

- **Natura însăși.** Grădăritul, plimbările în natură, observarea plantelor și animalelor fac parte integrantă din procesul de învățare. Mediul exterior devine o sală de clasă extinsă, oferind experiențe educaționale complexe.
- **Lutul, lemnul și uneltele pentru prelucrarea acestora.** Modelajul în lut permite adăugarea de material, de aici rezultă, în mod natural, că se lucrează în primul rând cu forme convexe. Sculptura în lemn presupune procesul invers, materialul se îndepărtează, trăind astfel forma concavă. Activitățile precum sculptura în lemn sau construcția de obiecte simple dezvoltă abilitățile practice, planificarea și percepția spațială.

Aceste mijloace contribuie la crearea unui mediu de învățare personalizat și eficient, în care fiecare copil se simte valorizat. Mijloacele de învățământ, în pedagogia curativă, sunt alese pentru a fi vii, autentice și inspiratoare, susținând procesele naturale de dezvoltare ale copilului și oferindu-i un suport adaptat pentru a depăși dificultățile și a-și atinge potențialul maxim. Ele sunt instrumente terapeutice, care contribuie la armonizarea ființei umane în ansamblul ei.

Bibliografie:

- Agheana Viorel „*Pedagogiile alternative. Un alt mod de a face educație*”, www.revistacultura.ro
- Eller Helmut „*Învățătorul de la școala Waldorf*”, Editura Triade, Cluj- Napoca, 2001
- Lievegoed, Bernard „*Considerații de pedagogie curativă*,” Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Holtzapfel, Walter „*Copii cu nevoi de îngrijire sufletească*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2000
- Steiner, Rudolf „*Cursul de Pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Steiner, Rudolf „*Educație pentru libertate*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1994
- Steiner, Rudolf „*Practica pedagogică din punctul de vedere al cunoașterii umane în științele umaniste*”, București, 2021
- Weihs Thomas „*Copilul cu nevoi speciale*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998

ORGANIZARE FLEXIBILĂ ȘI HOLISTICĂ

Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA
Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată
Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București

În pedagogia curativă, formele de organizare sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor specifice ale elevilor cu dificultăți în dezvoltare, punând accent pe individualizare, ritm, experiență și comunitate, astfel încât să sprijine dezvoltarea holistică a copilului.

Forme de organizare specifice pedagogiei curative

1. Clase heterogene și mici, ca număr

- ❖ **Grupuri mici.** Clasele sunt formate dintr-un număr mic de elevi (adesea între 4-6), permițând o atenție individuală sporită din partea profesorilor.
- ❖ **Vârste mixte (în anumite contexte).** De cele mai multe ori, părinții speră în remedierea deficiențelor copiilor lor și amână momentul înscrierii la școală, evitând învățământul special. Află despre pedagogia curativă când copilul are 7 - 9 ani înscriindu-l în clasa pregătitoare. Astfel, se formează grupuri cu copii de vârste diferite, ceea ce permite o învățare colaborativă și o dinamică socială mai naturală (precum frații, în familie).
- ❖ **Durată lungă cu același profesor.** O practică des întâlnită este ca același profesor (diriginte) să însoțească o clasă timp de mai mulți ani (8 - 10 ani, similar pedagogiei Waldorf), ceea ce permite o cunoaștere profundă a fiecărui copil și o relație de încredere și stabilitate, atât cu el cât și cu familia.

2. Ritmuri și module de învățare

- ❖ **Ritmuri zilei, săptămânii și anului.** Activitățile sunt structurate în jurul unui ritm bine definit. Ziua începe adesea cu activități artistice și mișcare, urmate de materii academice și apoi activități practice sau joc liber. Ritmul săptămânal include alternarea materiilor principale cu cele artistice și practice, iar anul școlar este marcat de sărbători și evenimente sezoniere care integrează învățarea cu ciclurile naturii.
- ❖ **Lecții în module.** Materiile principale (ex: limba maternă, matematică, științe, istorie) sunt predate în cicluri intensive de 3-4 săptămâni (module de învățare), de obicei la începutul zilei. Acest lucru permite aprofundarea fiecărui subiect fără întreruperi frecvente.

3. Integrarea în comunități sociale (Camphill)

- ❖ **Comunități de viață și lucru.** O formă de organizare specifică, în special pentru persoanele cu dizabilități severe, sunt comunitățile sociale de pedagogie curativă și terapie socială (ex: comunitățile Camphill). Aici, persoanele cu dizabilități trăiesc și lucrează alături de personalul didactic și terapeutic, într-un mediu familial și suportiv. Învățarea se produce prin implicarea în viața cotidiană, în activități gospodărești, agricole, meșteșugărești și artistice.
- ❖ **Locuințe de tip familial.** În aceste comunități, copiii și adulții pot locui în case de tip familial, cu un număr mic de rezidenți și personal, creând un mediu cald și securizat.

4. Parteneriat strâns cu familia și terapeuții

- ❖ **Colaborare multidisciplinară.** Organizarea activităților implică o colaborare constantă între profesori, părinți, terapeuți și asistența medicală. Fiecare aspect al dezvoltării copilului este abordat într-un mod coordonat.
- ❖ **Implicarea părinților.** Părinții sunt încurajați să participe activ la viața școlii și la procesul de învățare, primind sprijin și îndrumare pentru a continua intervențiile terapeutice și educative acasă și în societate.

5. Rolul spațiului fizic

- ❖ **Mediu cald și stimulant.** Sălile de clasă sunt amenajate într-un mod estetic și primitor, cu materiale naturale și culori calde, creând o atmosferă propice învățării și dezvoltării. Astfel, pereții sunt lazurați (Lazura presupune aplicarea succesivă a mai multor straturi de culoare semitransparentă ce permite pătrunderea luminii și reflectarea acesteia, în moduri subtile. Aceasta creează o atmosferă luminoasă, eterică, care se schimbă pe parcursul zilei în funcție de lumina naturală, oferind un sentiment de mișcare și vitalitate.). Culorile sunt alese cu grijă, pentru fiecare vârstă și clasă, bazându-se pe înțelegerea antropozofică a efectelor psihologice ale culorilor. De exemplu:
 - Clasele mici (grădiniță, clasele P-II) sunt adesea lazurate în nuanțe de roșu-portocaliu cald (piersică sau roz-somon). Aceste culori sunt considerate a fi protectoare, îmbietoare, stimulează vitalitatea și creativitatea specifice acestor vârste. Se spune că, fiind înconjurați de roșu-portocaliu, copiii percep complementarul, verde, o culoare liniștitoare.
 - Clasele de mijloc (clasele III-V) pot folosi nuanțe de galben-verzui sau verde pal, care aduc o senzație de echilibru, prospețime și deschidere către lumea exterioară.
 - Clasele mai mari (gimnaziu) pot beneficia de nuanțe de albastru sau violet deschis, care încurajează gândirea clară, introspecția și calmul, necesare pentru studiul abstract.
- ❖ **Spațiul** este flexibil, permițând diverse aranjamente pentru activități individuale, de grup sau în cerc.
- ❖ **Experiențe educaționale multiple.** Lecțiile se desfășoară atât în clasă, cât și în grădină, ateliere de meșteșuguri, bucătărie, oferind oportunități pentru învățarea practică și senzorială.

6. Individualizare și Planuri de Intervenție Personalizate (PIP)

- **Program individualizat.** Pe baza identificării nevoilor specifice, fiecare elev beneficiază de un plan de intervenție personalizat (PIP), iar strategiile de învățare și terapeutice sunt ajustate periodic. Acest plan ghidează activitățile de învățare și terapiile.
- **Observație continuă.** Profesorii și terapeuții realizează observații constante ale progresului copilului, ajustând metodele și strategiile în funcție de răspunsul acestuia.

Pe scurt, formele de organizare, în pedagogia curativă, sunt orientate spre crearea unui cadru sigur, predictibil, dar flexibil, care să susțină ritmul individual de dezvoltare, al fiecărui copil,

valorificându-i potențialul și integrându-l în comunitate, printr-o abordare multidisciplinară și centrată pe om.

Bibliografie:

Georg von Arnim „*Sarcinile pedagogiei curative și ale terapiei sociale antroposofice. Caiete pentru o viață condusă în mod conștient cu privire la sănătate și boală*” - caiet nr.45, Editura Triade, Cluj-Napoca

https://www.isjsalaj.ro/red/resurse/liceal_postliceal/om_si_societate/06-07-2020-Nivel-Liceal-si-postliceal_Aria-curriculara-Om-si-societate_Pedagogie_Pedagogia-Curativa_Prezentare.pdf

<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-1-decembrie-1918-din-alba-iulia/psihopedagogia-invatamatului-primar/pedagogia-curativa-alternative-educationale/109733847>

Steiner, Rudolf „*Cursul de pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005

Steiner, Rudolf „*Educație pentru libertate*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1994

Steiner, Rudolf „*Practica pedagogică din punctul de vedere al cunoașterii umane în științele umaniste*”, București, 2021

PEDAGOGIA CURATIVĂ – ALTERNATIVĂ EDUCAȚIONALĂ

Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA
Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată
Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București

Pedagogia curativă este singura alternativă educațională, a învățământul special, recunoscută de Ministerul educației din România.

Conceptul de pedagogie curativă a fost formulat încă din 1861 fiind chiar titlul cărții scrisă și editată de Georges și Deinhardt fondatorii Căminului Levana - Institut de terapie educativă și curativă (1856 – 1863), din apropierea Vienei. Pedagogia curativă era și este înțeleasă ca domeniu intermediar, între pedagogia Waldorf și medicina antropozofică, având ca bază comună antropologia ființei umane în evoluție.

Totuși piatra fundamentală, baza, pentru diagnosticarea și stimularea „copiilor care au nevoie de îngrijire sufletească” a fost pusă de Rudolf Steiner (1861-1925, filozof, om de știință și artist, creatotul științei spirituale moderne – antroposofia) în cadrul secției medicale a Universității Libere pentru Știința Spirituală din Goetheanum, Elveția, prin susținerea Cursului de Pedagogia curativă de orientare antropozofică, în 1924. Prin douăsprezece conferințe, Rudolf Steiner a oferit indicații metodice și didactice de natură antropologică și spiritual-științifică și exemple concrete – studii de caz, celor 25 de pedagogi participanți, dornici a ajuta „copiii cu nevoi de îngrijire sufletească”. Această expresie presupune schimbarea direcției de a privi. Suntem obișnuiți a vedea ceea ce ni se arată, trecutul (diagnosticul). Îndreptarea atenției asupra „îngrijirii sufletești” ne indică locul interior din care poate izvorî ajutor pentru viitor.

După moartea lui Rudolf Steiner (1925), impulsul pedagogiei curative a fost preluat de Ita Wegman (1876–1943; conducătoarea Secției Medicale Goetheanum) care a impulsionat înființarea de centre / cămine și în alte țări. În prezent, în peste 40 de țări funcționează centre de pedagogie curativă.

În România, pedagogia curativă a fost introdusă în septembrie 1990 prin Simpozionul internațional de pedagogie curativă desfășurat la Deva. Atunci, acolo, s-au pus bazele relațiilor de colaborare cu mișcarea internațională de pedagogie Waldorf și de pedagogie curativă (alternativă a învățământului special).

După cum „unul singur nu ajută, ci numai cel ce se unește cu mulți, la vremea potrivită” (Goethe), centre de pedagogie curativă din Elveția, Franța, Germania au devenit „nași” ai inițiativelor din România.

Astfel în 1991 au fost înființate, Centrul de pedagogie curativă Simeria Veche, jud Hunedoara și Centrul de pedagogie curativă și terapie socială din Urlați, Prahova. Au urmat clase de pedagogie curativă în Cluj Napoca și Tg Mureș.

Iar în 1996, la inițiativa unor cadre didactice și părinți, cărora li s-a alăturat ca instituția parteneră „Schulheim Sonnenhalde” din Gempen, Elveția, a fost înființat Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia”, în București.

Pedagogia curativă este o abordare educațională alternativă axată pe dezvoltarea holistică a copilului, în special a celor cu nevoi educaționale speciale (CES) sau cu diverse dificultăți în dezvoltare. Aceasta își propune să susțină dezvoltarea armonioasă a ființei umane, punând accent pe stimularea facultăților sufletești ale elevului - gândire, simțire, voință - și pe integrarea acestuia în comunitate.

Avantajele pedagogiei curative

Pedagogia curativă oferă o serie de avantaje semnificative, concentrându-se pe o abordare holistică și individualizată:

- **Dezvoltare holistică.** Abordarea vizează dezvoltarea echilibrată a întregii ființe umane: fizic, sufletească (emoțional) și spiritual. Activitățile sunt concepute pentru a stimula gândirea, simțirea (sentimentele) și voința.
- **Individualizare.** Procesul de învățământ este puternic individualizat, adaptat nevoilor și ritmului fiecărui copil. Se ține cont de potențialul real al elevilor și se elaborează strategii de intervenție specifice.
- **Mediu de învățare stimulant și natural.** Se creează un mediu cât mai natural, asemănător cu viața din familie și societate, cu materiale care să ajute dezvoltarea copilului. Activitățile se desfășoară atât în sălile de clasă, cât și în aer liber (grădină, fermă, ateliere).
- **Metode educaționale variate.** Activitățile se desfășoară atât în clasă cât și în spații specifice. O pondere semnificativă o au atât cursurile artistice (euritmia curativă, desenul formelor, pictura, muzica), cât și cursurile practice (meșteșuguri, bucătărie) dar și cele desfășurate în aer liber (grădină, fermă, etc.). Aceste experiențe, de învățare diversificată, formează o atitudine pozitivă față de lumea înconjurătoare și contribuie la dezvoltarea motricității și coordonării.
- **Dezvoltarea autonomiei și a relațiilor sociale.** Vizează dezvoltarea autonomiei personale și stimularea unor relații sociale sănătoase, între toți membrii comunității educaționale. Se pune accent pe interacțiunea socială și pe dezvoltarea sentimentului de apartenență.
- **Respectarea ritmului natural.** Activitățile sunt structurate ritmic, respectând ritmul omului și al naturii (zilnic, săptămânal, lunar, anual).
- **Abordare terapeutică complexă.** Pentru a sprijini dezvoltarea emoțională și cognitivă, pe lângă activitățile educaționale, sunt integrate terapii specifice și de compensare, cum ar fi: terapia tulburărilor de limbaj, kinetoterapia, euritmia curativă, artele combinate, etc.
- **Implicarea familiei.** Colaborarea optimă dintre părinți, profesori și elevi se realizează prin participarea, împreună, la activități extracurriculare și extrașcolare. Astfel, părinții pot continua intervenția educativ-terapeutică, în familie și societate.

Limitele Pedagogiei Curative

Deși are numeroase avantaje, pedagogia curativă prezintă și anumite limite:

- **Specificitatea publicului țintă.** Pedagogia curativă este destinată, preponderent, copiilor și persoanelor cu dizabilități intelectuale grave, profunde sau asociate, pe care Rudolf Steiner

le numește „copii cu nevoi de îngrijire sufletească”. (Dar, cine nu are nevoie de „îngrijire sufletească”?)

- **Resurse și personal specializat.** Implementarea sa necesită personal didactic specializat în învățământul special și în pedagogie curativă și, respectiv, pedagogie Waldorf. Necesită spații adecvate (sală pentru euritmie, ateliere, grădini, spații adaptate) și materiale specifice (instrumente muzicale, lut, lemn, etc.), ceea ce poate fi dificil în unele instituții.
- **Finanțare:** Deși este o alternativă educațională recunoscută în România, finanțarea se face în limitele costului standard per elev/preșcolar, iar finanțarea complementară și suplimentară pot depinde de sponsorizări, contracte de management și alte prevederi legale, ceea ce poate limita extinderea și calitatea serviciilor.
- **Integrarea în sistemul național.** Fiind o alternativă educațională, integrarea și recunoașterea diplomelor sau certificărilor în sistemul național de învățământ pot prezenta, uneori, provocări sau necesită reglementări specifice.
- **Baza filosofică.** Pedagogia curativă se bazează pe antropozofia lui Rudolf Steiner, o viziune spirituală care poate fi percepută ca fiind mai puțin accesibilă sau acceptabilă de către unele familiile sau comunități.
- **Provocări în evaluare.** Deși evaluarea progresului copiilor se face adesea printr-o caracterizare narativă, pe lângă un certificat de absolvire, ceea ce diferă de metodele standard de evaluare din învățământul tradițional – ne conformăm acestuia pentru asigurarea șanselor egale, ale elevilor, în cadrul sistemului educațional standard.

Pedagogia curativă are **efecte semnificative asupra dezvoltării elevilor pe termen lung**, contribuind la formarea unor persoane autonome și bine integrate social. Iată câteva dintre rezultatele observate:

- **Dezvoltarea autonomiei** – Copiii care beneficiază de această metodă educațională își dezvoltă capacitatea de a lua decizii și de a se adapta la diverse situații de viață.
- **Îmbunătățirea abilităților sociale** – Prin interacțiunea constantă cu comunitatea și prin activitățile practice, copiii își dezvoltă empatia și capacitatea de colaborare.
- **Stimularea creativității și a gândirii critice** – Accentul pus pe arte și terapii ajută la dezvoltarea unei gândiri flexibile și inovatoare.
- **Integrarea în societate** – Copiii care urmează acest tip de educație au șanse mai mari de a se integra în comunitate și de a avea o viață activă și împlinită.

În concluzie, pedagogia curativă oferă o abordare profund umană și individualizată pentru persoanele cu nevoi speciale, punând accent pe dezvoltarea integrală și integrarea socială. Cu toate acestea, implementarea sa la scară largă și adaptarea la diverse contexte întâmpină provocări legate de resurse și specificitatea abordării.

Bibliografie:

Albulescu, Ion „*Pedagogii alternative*”, Editura All, București, 2014
Agheana Viorel „*Pedagogiile alternative. Un alt mod de a face educație*”, www.revistacultura.ro
Eller Helmut „*Învățătorul de la școala Waldorf*”, Editura Triade, Cluj- Napoca, 2001

- Holtzapfel, Walter „*Copii cu nevoi de îngrijire sufletească*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2000
- Neacșu, Mihaela Gabriela „*Pedagogiile alternative. Fundamente teoretice*”, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013
- Steiner, Rudolf „*Cursul de Pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Steiner, Rudolf „*Educație pentru libertate*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1994
- Weihs Thomas „*Copilul cu nevoi speciale*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998

PROCEDEE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII PRIN PEDAGOGIA CURATIVĂ

Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA
Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată
Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București

Eficientizarea învățării în pedagogia curativă nu se măsoară prin note mari sau rapiditatea asimilării informațiilor, ci prin **progresul individual al copilului în dezvoltarea holistică**, capacitatea sa de a se integra și de a-și atinge potențialul maxim. Procedecele utilizate sunt profund adaptate nevoilor speciale și sunt centrate pe **experiență, ritmicitate și remediere**.

Iată câteva procedee cheie de eficientizare a învățării în pedagogia curativă:

1. Individualizarea profundă și planurile de intervenție personalizate (PIP)

- ✓ **Evaluare holistică continuă.** Învățarea este eficientizată prin înțelegerea aprofundată a fiecărui copil. Acest lucru implică o evaluare continuă, nu doar a aspectelor cognitive, ci și a celor emoționale, sociale, fizice, senzoriale și spirituale. Profesorul observă modul în care fiecare copil învață cel mai bine și adaptează metodele. De exemplu, un copil care învață vizual va primi materiale ilustrate, iar unul care învață auditiv va beneficia de narațiuni.
- ✓ **Observația în pedagogia curativă** transcende simpla evaluare. Este un act de cunoaștere profundă și de iubire pentru ființa umană, o modalitate de a înțelege sufletul și nevoile copilului, pentru a-l ghida cu înțelepciune, pe drumul său de dezvoltare.
- ✓ **Adaptarea curriculară.** Curriculumul este flexibil și este adaptat constant nivelului de dezvoltare și nevoilor specifice ale copilului, vârstei cronologice, deoarece știm că spiritul este intact, indiferent de neputințele corpului fizic. Conținutul, metodele și materialele sunt alese pentru a răspunde lacunelor sau dificultăților identificate.
- ✓ **Obiective realiste și mici.** Se stabilesc obiective mici, realizabile, care construiesc succesul pas cu pas. Fiecare progres, oricât de mic, este recunoscut și valorificat, construind încrederea și motivația internă a copilului.

2. Ritmicitatea și structura predictibilă

- **Ritmul zilei.** O zi de învățare are un ritm clar și predictibil. Aceasta oferă siguranță și stabilitate, crucială pentru copiii cu nevoi speciale. De obicei, ziua școlară începe cu două ore unite (90 minute - modul, fără pauză între ele) care iau în considerare activarea voinței – gândirii – simțirii astfel:
 - partea ritmică: prin intermediul cântecului, recitării, exercițiilor fonetice, acompaniate de mișcări corporale, profesorul pregătește mediul de recepție, dat fiind faptul că elevii ajung obosiți (datorită unui transport lung), somnoroși sau supraexcitați. Prin astfel de activități senzoriale elevii și profesorul se armonizează, pregătindu-se pentru activitatea ce urmează.
 - partea principală: recapitularea și lecția nouă. Expunerea profesorului apelează la sentimente, recapitularea scurtă la gândire, iar exercițiile, desenele, citirea, scrierea, solicită voința.

- partea narativă: profesorul alege cu grijă povestirea pe care urmează să o spună elevilor (fără a se iuta în carte), ajungând la sentimentele copiilor, pe cât posibil, atingând diferitele temperamente; materialul narat constituie un ajutor în dezvoltarea sufletească, astfel elevii vor asculta în clasele pregătitoare și I – povești și basme, în clasa a II-a – legende și fabule, în clasa a III-a – pasaje narative din Vechiul Testament ș.a.m.d. și astfel elevii parcurg, în câțiva ani, încă o dată, marele faze din dezvoltarea conștiinței omenirii: de la conștiința în imagini de odinioară, la conștiința trează din zilele noastre.

După partea modulară, urmează celelalte ore de curs (45 minute, fiecare); educație fizică și tehnologii; activități artistice, terapii specifice și activități practice.

- **Ritmul săptămânii și anului.** Alternarea materiilor principale și a activităților artistice pe parcursul săptămânii, precum și celebrarea ritmurilor anuale (sărbători, anotimpuri), ancorează copilul în timp și spațiu, contribuind la o stare de bine și la integrarea experiențelor.
- **Respirația învățării.** Alternarea perioadelor de concentrare intensă (ex: în timpul modulului de învățare) cu perioade de relaxare, mișcare sau activități practice, previn suprasolicitarea și permit asimilarea profundă a informațiilor, tocmai prin acest ritm de „inspirație-expirație”.

3. Abordarea artistică și practică a învățării

- ✓ **Experiența multisenzorială.** Informațiile sunt prezentate prin multiple canale senzoriale: vizual, olfactiv, auditiv (liră, flaut, clopoței, etc.), tactil, kinestezic. Desenul, pictura, modelajul, muzica și elementele euritmice fac parte integrantă din procesul de învățare a oricărui subiect, stimulând bucuria de a trăi. Se folosesc metode care implică simțurile pentru a facilita învățarea. De exemplu, copiii pot învăța matematica prin modelarea cu lut, iar alfabetizarea poate fi susținută prin scrierea literelor în nisip și prin modelarea formelor, din ceară.
- ✓ **Învățarea prin experiență directă.** Elevii sunt implicați activ în procesul de învățare prin activități practice, cum ar fi grădăritul, meșteșugurile sau gătitul. Acest lucru ajută la dezvoltarea autonomiei și a abilităților motorii.
- ✓ **Povestirile, miturile și legendele** sunt utilizate pentru a introduce concepte, pentru a dezvolta limbajul, imaginația și empatia. Ele creează imagini vii care ajută la reținerea informațiilor prin conectare emoțională.

4. Relația terapeutică profesor-elev și colaborarea

- **Empatia și sprijinul emoțional.** Profesorul este un ghid empatic, care construiește o relație de încredere și siguranță cu fiecare copil. Înțelegerea nevoilor emoționale și oferirea unui sprijin constant sunt cruciale pentru a facilita învățarea.
- **Colaborarea multidisciplinară.** Eficientizarea învățării este asigurată de o echipă formată din profesori, terapeuți (terapia tulburărilor de limbaj, kinetoterapeuți, terapeuți ocupaționali), cadre medicale și părinți. Fiecare specialist contribuie cu expertiza sa pentru a oferi o abordare integrată.
- **Clase mici și coeziunea grupului.** Elevii lucrează în grupuri mici (4-6 elevi în clasă), unde își dezvoltă abilități sociale și învață prin interacțiune. Numărul mic de elevi permite

profesorului să ofere atenția cuvenită fiecărui copil. Coeziunea grupului și respectul reciproc încurajează învățarea socială și susținerea între copii.

5. Utilizarea materialelor naturale și a mediului

- ✓ **Contactul cu natura.** Petrecerea timpului în natură, grădăritul și observarea fenomenelor naturale oferă experiențe de învățare autentice și ajută la echilibrarea simțurilor. Natura este considerată un partener în procesul terapeutic și educațional.
- ✓ **Materiale tactile și senzoriale.** Utilizarea materialelor naturale (lână, mătase, lut, lemn, piatră) stimulează simțurile și contribuie la dezvoltarea cognitivă. Ele oferă o bază concretă pentru înțelegerea conceptelor abstracte.

Aceste procedee sunt esențiale pentru de a identifica nevoile specifice, a ajusta strategiile de învățare și terapeutice, spre a crea un mediu de învățare personalizat și eficient, în care fiecare copil se va simți valorizat și sprijinit.

Bibliografie:

Agheana Viorel „*Pedagogiile alternative. Un alt mod de a face educație*”, www.revistacultura.ro
Eller Helmut „*Învățătorul de la școala Waldorf*”, Editura Triade, Cluj- Napoca, 2001
Georg von Arnim „*Sarcinile pedagogiei curative și ale terapiei sociale antroposofice. Caiete pentru o viață condusă în mod conștient cu privire la sănătate și boală*” - caiet nr.45; Editura Triade, Cluj.
Steiner, Rudolf „*Cursul de pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
Steiner, Rudolf „*Educație pentru libertate*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1994
Steiner, Rudolf „*Practica pedagogică din punctul de vedere al cunoașterii umane în științele umaniste*”, București, 2021
Steiner, Rudolf „*Terapeutica și știința spirituală*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2003.

STRATEGII DE ÎNVĂȚARE ÎN PEDAGOGIA CURATIVĂ

Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA
Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată
Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București

Strategiile în pedagogia curativă sunt diferite de cele din învățământul tradițional, fiind adaptate pentru a răspunde nevoilor complexe și holistice ale copiilor „cu nevoi de îngrijire sufletească”, precum îi numește Rudolf Steiner. Ele vizează atât achiziția de cunoștințe, cât și **echilibrarea, armonizarea și remedierea ființei umane**. Fiecare strategie este aplicată cu o mare flexibilitate și individualizare.

Iată principalele tipuri de strategii:

1. Strategii de individualizare și diferențiere

Acestea sunt esențiale și stau la baza întregii pedagogii curative.

- ❖ **Adaptarea curriculară profundă.** Se folosește un curriculum flexibil. Strategia este de a modifica conținutul, metodele și materialele în funcție de nivelul de dezvoltare, stilul de învățare și nevoile specifice ale fiecărui copil.
- ❖ **Planuri de Intervenție Personalizate (PIP).** Pentru fiecare copil se elaborează un plan individualizat, actualizat constant, care definește obiectivele specifice (cognitive, emoționale, sociale, motrice), strategiile de predare-învățare și metodele de evaluare. Această strategie asigură că fiecare intervenție este relevantă pentru progresul elevului.
- ❖ **Ritmul propriu de învățare.** Fiecare copil are un ritm propriu de dezvoltare și învățare, iar acest lucru este amplificat în cazul copiilor cu CES. Prin eliminarea presiunii de a atinge anumite standarde, pedagogia curativă permite fiecărui elev să-și urmeze propriul parcurs, fără a forța procesul de învățare. Strategia este de a permite elevului să-și însușească informațiile și abilitățile atunci când este pregătit, consolidând înțelegerea, fără a se simți grăbit sau lăsat în urmă.

2. Strategii Holistice și Terapeutice

Aceste strategii integrează dimensiuni multiple ale dezvoltării umane.

- ❖ **Integrarea artelor în învățare.** Artele (muzica, pictura, modelajul, desenul, euritmia) sunt integrate în predarea tuturor materiilor. De exemplu, matematica poate fi învățată prin ritm sau mișcare (euritmie), iar istoria prin povestiri și desen.
 - **Scop:** Dezvoltă creativitatea, exprimarea emoțională, coordonarea, echilibrul și susțin procesele de vindecare interioară.
- ❖ **Terapii specifice integrate.** Strategia implică includerea activă a diferitelor terapii în rutina zilnică a copilului. Terapia tulburărilor de limbaj, kinetoterapia, ergoterapia, art-terapia și euritmia terapeutică sunt folosite pentru a aborda dificultățile specifice.
 - **Scop:** Remedierea deficiențelor, compensarea abilităților lipsă, îmbunătățirea integrării senzoriale și a funcționării generale a corpului și a minții.

- ❖ **Învățarea prin experiență și activități practice.** Se pune accent pe învățarea prin „a face”, prin implicarea directă în activități practice și meșteșuguri (grădinarit, olărit, țesut, prelucrarea lemnului, etc.).
 - **Scop:** Consolidază concepte abstracte prin experiență concretă, dezvoltă abilități de viață, răbdare, perseverență și coordonare motrică.

3. Strategii de creare a unui mediu suportiv

Aceste strategii vizează crearea unui cadru fizic și emoțional optim pentru învățare.

- ❖ **Crearea unui mediu previzibil și ritmizat.** Ziua de școală are un ritm clar, cu o succesiune predictibilă a activităților (de exemplu, începe cu un ritual de salut, cu mișcare și cânt, urmat de blocul de învățare, apoi activitățile practice). Activitățile sunt organizate și în funcție de ritmurile naturale ale copilului, ceea ce ajută la crearea unui mediu predictibil și securizant.
 - **Scop:** Oferă siguranță, reduce anxietatea și ajută elevul să-și organizeze percepția timpului și spațiului.
- ❖ **Utilizarea materialelor naturale și a unui spațiu cald.** Materialele didactice sunt din resurse naturale, iar sala de clasă este amenajată estetic (pereți lazurați), cu culori calde (specifice vârstei) și mobilier din lemn (pe cât posibil). Masa anotimpurilor este un spațiu dedicat în sala de clasă unde sunt adunate și aranjate diverse elemente naturale care simbolizează și celebrează caracteristicile fiecărui anotimp. Aceste elemente sunt colectate de copii împreună cu profesorii sau părinții lor și sunt aranjate într-un mod estetic și echilibrat. De multe ori, pe masă se pot regăsi figurine din pâslă, lemn sau ceară, lucrate manual, care completează tematica anotimpului și aduc un plus de căldură și autenticitate. O bucată de material (mătase sau bumbac) în culori specifice anotimpului servește adesea ca bază pentru aranjament. În pedagogia curativă, masa anotimpurilor este o experiență vie și dinamică care susține dezvoltarea armonioasă a copiilor prin conectarea cu ritmurile naturii și crearea unui mediu de învățare echilibrat și plin de sens.
 - **Scop:** Stimulează simțurile într-un mod armonios, creează o atmosferă primitoare și reduce supra-stimularea senzorială.
- ❖ **Cultivarea relației profesor-elev bazate pe încredere:** Profesorul adoptă o atitudine empatică, de ghid și însoțitor.
 - **Scop:** Creează un mediu de siguranță emoțională, unde copilul se simte înțeles și acceptat, esențial pentru deschiderea către învățare.

4. Strategii de evaluare formativă și holistică

Aceste strategii diferă de evaluarea tradițională.

- ❖ **Observația continuă și sistematică.** Profesorii și terapeuții observă constant și consemnează progresul copilului în toate ariile de dezvoltare: progresul cognitiv, dezvoltarea emoțională, abilitățile sociale, dezvoltarea fizică și motrică, răspunsul la terapii, atitudinea față de învățare.
 - **Scop:** Furnizează informații detaliate pentru ajustarea strategiilor de învățare și pentru a înțelege nevoile profunde ale copilului.

- ❖ **Colaborarea strânsă cu părinții și echipa.** Evaluarea este un proces colaborativ, implicând discuții regulate cu părinții și întâlniri ale echipei multidisciplinare.
 - **Scop:** Asigură coerența intervențiilor și permite înțelegerea completă a copilului, din multiple perspective.

5. Strategii de dezvoltare socială și comunitară

- ❖ **Jocuri și activități de coeziune a grupului.** Pedagogia curativă încurajează cooperarea, empatia și sprijinul reciproc. Copiii învață să se joace și să lucreze împreună, să se ajute și să se bucure de reușitele celorlalți, construind o comunitate de învățare solidară.
 - **Scop:** Construirea unei comunități de clasă armonioase și dezvoltarea empatiei și a abilităților de interacțiune socială.
- ❖ **Integrarea în viața comunității (în special în centrele de tip Camphill).** Învățarea se extinde dincolo de clasă, în activități cotidiene și de lucru în comunitate.
 - **Scop:** Asigură integrarea socială, dezvoltă responsabilitatea și oferă un context real pentru aplicarea abilităților.

Prin combinarea și aplicarea flexibilă a acestor strategii, pedagogia curativă reușește să ofere un cadru de învățare eficient, care nu abordează dificultățile, ci hrănește întreaga ființă a copilului, ajutându-l să se dezvolte armonios și să-și atingă potențialul maxim.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan „*Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii*”, Editura Polirom, Iași, 2008
- Lievegoed, Bernard „*Considerații de pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Holtzapfel, Walter „*Copii cu nevoi de îngrijire sufletească*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2000
- Köhler Henning, „*Despre copii anxioși, triști și neliniștiți*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2001
- Marcadé Michel „*Viața împreună. Perceval, o comunitate antroposofică de pedagogie curativă și terapie socială*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1999
- Steiner, Rudolf „*Cursul de Pedagogie curativă*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2005
- Steiner, Rudolf „*Practica pedagogică din punctul de vedere al cunoașterii umane în științele umaniste*”, București, 2021
- Steiner, Rudolf „*Terapeutică și știința spirituală*”, Editura Triade, Cluj-Napoca, 2003

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT FOLOSITE ÎN GRĂDINIȚĂ

prof. Carmen-Ramona IRIMIA
G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș

Învățământul preșcolar reprezintă un segment esențial al procesului educațional, unde copilul își formează primele deprinderi cognitive, sociale și emoționale. În această etapă, mijloacele de învățământ joacă un rol major în facilitarea înțelegerii, atragerea atenției și menținerea interesului copiilor pentru activitățile educaționale. Având în vedere specificul de vârstă al copiilor, utilizarea unor mijloace didactice variate și adecvate este esențială pentru a transforma învățarea într-un proces natural, atractiv și eficient.

Mijloacele de învățământ sunt totalitatea obiectelor, materialelor și resurselor utilizate în procesul instructiv-educativ pentru a sprijini transmiterea și asimilarea cunoștințelor. Acestea pot fi materiale (vizuale, auditive, audio-vizuale, tactile) sau digitale, și contribuie la o mai bună înțelegere a conținuturilor, oferind exemple concrete, vizuale și interactive care să susțină învățarea activă.

Clasificarea mijloacelor de învățământ în grădiniță

1. Mijloace vizuale

Mijloacele vizuale sunt printre cele mai utilizate în grădiniță, având un impact direct asupra percepției copiilor. Ele sunt utile în dezvoltarea observației, recunoașterii formelor, culorilor, mărimilor și relațiilor spațiale.

Exemple:

- Planșe și afișe ilustrative;
- Imagini tematice;
- Albume și cărți cu imagini;
- Hărți, tablouri murale și postere;
- Pictograme și simboluri utilizate în rutine zilnice.

2. Mijloace auditive

Acestea stimulează dezvoltarea auzului fonematic, înțelegerea limbajului și a comunicării.

Exemple:

- CD-uri și fișiere audio cu povești, poezii sau cântece;
- Instrumente muzicale (tobe, xilofon, clopoței);
- Jocuri de recunoaștere a sunetelor;
- Povestiri narate de educatori sau înregistrate.

3. Mijloace audio-vizuale

Mijloacele audio-vizuale combină imagini și sunete, având un impact puternic asupra atenției și interesului copilului.

Exemple:

- Filme educative și desene animate cu conținut instructiv;
- Proiecții multimedia;
- Prezentări PowerPoint;
- Tablete sau table interactive.

4. Mijloace tactile și manipulabile

Copiii preșcolari învață cel mai bine prin experiențe directe. Mijloacele tactile le oferă posibilitatea de a atinge, de a explora și de a construi, dezvoltând motricitatea fină și gândirea logică.

Exemple:

- Cuburi, forme geometrice, puzzle-uri;
- Piese LEGO și alte jucării de construcție;
- Jocuri de sortare după culoare, formă sau mărime;
- Plastilină, nisip kinetic, marionete, materiale textile.

5. Mijloace digitale

Tehnologia devine tot mai prezentă în procesul educațional, inclusiv la nivel preșcolar. Cu o utilizare echilibrată, aceasta poate aduce numeroase beneficii.

Exemple:

- Aplicații educaționale pe tabletă;
- Softuri interactive pentru dezvoltarea limbajului, matematicii sau logicii;
- Jocuri educative online;
- Table interactive cu ecrane tactile.

Importanța mijloacelor de învățământ în grădiniță

1. Facilitarea înțelegerii

Mijloacele de învățământ transformă conceptele abstracte în exemple concrete, permițând copiilor să înțeleagă mai ușor lumea înconjurătoare. De exemplu, o planșă cu ciclul vieții unei plante va ajuta copilul să vizualizeze și să rețină etapele de creștere ale acesteia.

2. Stimularea simțurilor

Prin mijloacele didactice, educatorul activează simultan mai multe simțuri (vizual, auditiv, tactil), ceea ce conduce la o învățare mai eficientă și de durată.

3. Creșterea motivației

Copiii preșcolari sunt curioși din fire. Mijloacele de învățământ atractive și interactive le mențin interesul și îi motivează să participe activ la activități.

4. Încurajarea creativității

Anumite materiale didactice – cum ar fi plastilina, culorile, materialele de reciclare – permit copiilor să creeze propriile lucrări, dezvoltându-le imaginația și exprimarea artistică.

5. Adaptabilitate la nevoile individuale

Mijloacele variate pot fi adaptate în funcție de particularitățile fiecărui copil. De exemplu, un copil cu dificultăți de vorbire poate beneficia de imagini și aplicații audio pentru dezvoltarea limbajului.

Rolul educatorului în utilizarea mijloacelor de învățământ

Educatorul are responsabilitatea de a selecta, adapta și utiliza mijloacele didactice în mod eficient. Este esențial ca acestea să fie:

- Adecvate vârstei și nivelului de dezvoltare al copilului;
- În concordanță cu obiectivele educaționale;
- Atractive, sigure și ușor de utilizat;
- Folosite într-un mod echilibrat, fără a suprasolicita atenția copilului.

Educatorul trebuie, de asemenea, să încurajeze copiii să interacționeze cu materialele, să experimenteze și să-și exprime liber ideile.

Exemple de activități cu mijloace didactice

- Activitate matematică: Folosirea cuburilor colorate pentru numărare, comparare și sortare.
- Activitate de limbaj: Ascultarea unei povești audio, urmată de reconstrucția poveștii cu ajutorul planșelor ilustrative.
- Activitate artistică: Colaj cu materiale textile și hârtie colorată, dezvoltând motricitatea fină și creativitatea.
- Activitate științifică: Observarea semințelor plantate în ghivece transparente pentru a înțelege germinarea.

Concluzie

Mijloacele de învățământ sunt esențiale în grădiniță, contribuind la o educație eficientă, atractivă și adaptată nevoilor copilului. Folosirea variată și echilibrată a acestora stimulează dezvoltarea globală a preșcolarului, facilitând învățarea prin descoperire, explorare și experimentare. Un educator bine pregătit, care utilizează în mod creativ aceste resurse, poate transforma fiecare zi la grădiniță într-o aventură educativă memorabilă.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cucoș, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Stan, E. (2012). *Didactica educației timpurii*. București: Editura Universitară.
4. Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.
5. Neculau, A. (2004). *Psihologia educației*. Iași: Polirom.
6. Oprea, C. (2011). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

METODE MODERNE DE ÎNVĂȚARE LA GRĂDINIȚĂ

prof. Carmen-Ramona IRIMIA
G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș

Educația timpurie reprezintă piatra de temelie în formarea personalității copilului. Grădinița este locul unde cei mici încep să exploreze lumea în mod structurat, să comunice cu alți copii și adulți, și să dobândească primele deprinderi de învățare. În acest context, utilizarea metodelor moderne de predare și învățare devine esențială pentru a răspunde nevoilor diverse ale copiilor și pentru a le stimula dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială.

Metodele moderne valorifică activitatea proprie a copilului, curiozitatea sa naturală și înclinația spre joc și explorare. Ele transformă procesul educațional într-o experiență atractivă, flexibilă și adaptată individual.

Caracteristicile metodelor moderne de învățare

Spre deosebire de metodele tradiționale, care sunt adesea centrate pe educator și pe transmiterea de informații, metodele moderne:

- pun copilul în centrul procesului educațional;
- stimulează participarea activă;
- încurajează învățarea prin descoperire;
- promovează lucrul în echipă și cooperarea;
- se bazează pe experiențe concrete și practice;
- dezvoltă creativitatea, gândirea critică și autonomia.

Exemple de metode moderne aplicate în grădiniță

1. Învățarea prin joc

Jocul este cea mai naturală formă de învățare la vârsta preșcolară. Metoda învățării prin joc constă în folosirea jocurilor (didactice, simbolice, de construcție, de mișcare) pentru atingerea obiectivelor educaționale.

Beneficii:

- dezvoltă imaginația și creativitatea;
- încurajează colaborarea și comunicarea;
- ajută la interiorizarea regulilor și a normelor sociale.

Exemplu: Jocul de rol „Magazinul de fructe” – copiii învață denumirile fructelor, numerele și regulile de politețe într-un context practic.

2. Învățarea prin descoperire

Această metodă presupune ca educatorul să creeze situații-problemă sau experiențe care să conducă copilul spre o concluzie proprie. Se stimulează astfel gândirea logică, observația și analiza. Exemplu: Într-o activitate de știință, copiii observă cum se topește gheața și trag concluzii despre efectele temperaturii.

3. Învățarea bazată pe proiecte

Metoda proiectelor implică desfășurarea unei activități integrate, de durată, în jurul unei teme de interes pentru copii. Aceștia sunt implicați activ în alegerea subiectului, cercetarea informațiilor și prezentarea rezultatelor.

Beneficii:

- dezvoltă autonomia și responsabilitatea;
- implică toate domeniile experienței;
- încurajează învățarea colaborativă.

Exemplu: Proiectul „Viața la fermă” – copiii studiază animale, construiesc machete, pictează, cântă și povestesc despre ce au învățat.

4. Metoda experimentului

Experimentele simple și sigure îi ajută pe copii să înțeleagă fenomene naturale prin implicare directă. Se dezvoltă curiozitatea științifică, gândirea cauzală și capacitatea de a formula ipoteze.

Exemplu: Amestecul de oțet și bicarbonat pentru a crea reacție de eferescență. Copiii observă, fac predicții și explică fenomenul.

5. Metoda povestirii interactive

Această metodă implică copilul în actul narativ: el nu doar ascultă, ci completează, interpretează, se exprimă. Se folosesc întrebări deschise, marionete, teatru de păpuși, povestiri în lanț etc.

Beneficii:

- dezvoltă limbajul și vocabularul;
- stimulează empatia și gândirea critică;
- încurajează participarea activă.

6. Învățarea în centre de activitate

Această metodă presupune organizarea clasei în spații tematice (atelier de creație, colț de lectură, colț științific, construcții etc.), unde copiii aleg ce activitate să desfășoare.

Beneficii:

- sprijină autonomia;
- respectă ritmul propriu de învățare;
- permite diferențierea în funcție de interese și abilități.

7. Tehnologia în educație

Utilizarea moderată a tehnologiei (tablete, table interactive, aplicații educative) adaugă un plus de dinamism procesului de învățare. Însă este esențial ca educatorul să medieze aceste experiențe pentru a le transforma în învățare activă, nu pasivă.

Exemplu: Jocuri educaționale digitale pentru recunoașterea literelor sau a numerelor, completate de activități practice.

8. Metoda învățării prin cooperare

Copiii sunt organizați în grupuri mici și lucrează împreună pentru a rezolva sarcini comune. Această metodă încurajează spiritul de echipă, negocierea și responsabilizarea.

Exemplu: Construirea unui oraș din piese LEGO, fiecare copil având o sarcină: casă, parc, drum etc.

Rolul educatorului în aplicarea metodelor moderne

Educatorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un ghid, facilitator și observator. El creează contexte favorabile învățării, valorifică interesele copiilor și adaptează metodele la nevoile grupului.

Calități necesare:

- creativitate și deschidere către nou;
- flexibilitate în organizarea activităților;
- comunicare eficientă și empatie;
- disponibilitate pentru formare continuă.

Implicarea părinților

Metodele moderne pun accent pe colaborarea cu familia. Părinții pot fi implicați în proiecte educative, ateliere tematice sau activități de tip „Ziua porților deschise”, devenind astfel parteneri în educație.

Concluzie

Metodele moderne de învățare aplicate în grădiniță transformă educația timpurie într-un proces viu, activ și plăcut. Ele răspund cerințelor unei lumi în continuă schimbare, pregătind copilul nu doar pentru școală, ci pentru viață. Educatorii care îmbrățișează aceste metode contribuie semnificativ la formarea unor copii autonomi, curioși și echilibrați.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cucos, C. (2009). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Stan, E. (2014). *Didactica activităților instructiv-educative în grădiniță*. București: Editura Universitară.
4. Miclea, M. (2004). *Educația timpurie. Fundamente teoretice și aplicații*. București: UNICEF.
5. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
6. Oprea, C. (2011). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

FORME DE ORGANIZARE ALE COPIILOR ÎN GRUPA DE PREȘCOLARI

prof. Carmen-Ramona IRIMIA
G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș

Educația timpurie joacă un rol fundamental în dezvoltarea armonioasă a copilului. Grădinița este mediul unde copilul preșcolar își dezvoltă abilități cognitive, sociale, emoționale și fizice într-un cadru organizat. Una dintre dimensiunile esențiale ale procesului educațional în grădiniță este **organizarea colectivului de copii**, în funcție de activitățile desfășurate și obiectivele urmărite.

Formele de organizare a copiilor în grupă permit educatorului să planifice și să gestioneze eficient activitățile didactice, să țină cont de particularitățile individuale ale copiilor și să valorifice potențialul fiecăruia. Aceste forme contribuie la dezvoltarea deprinderilor de comunicare, cooperare, autonomie și responsabilitate.

Tipuri de forme de organizare în grupa de preșcolari

În cadrul procesului educațional, educatorii utilizează trei forme principale de organizare a copiilor:

1. Organizarea frontală (activitate în colectiv)
2. Organizarea pe grupe
3. Organizarea individuală

Aceste forme nu sunt folosite izolat, ci se combină în funcție de scopul educativ, vârsta copiilor, conținutul activității și resursele disponibile.

1. Organizarea frontală (în colectiv)

Această formă presupune ca toți copiii din grupă să participe simultan, sub îndrumarea directă a educatorului, la aceeași activitate. Este utilizată frecvent în momentele de început și încheiere ale zilei, dar și în activități de tip rutine (apelul, calendarul naturii, discuții de grup etc.).

Avantaje:

- Permite transmiterea simultană a unor informații tuturor copiilor;
- Creează sentimentul de apartenență la grup;
- Este utilă pentru activități introductive sau de recapitulare.

Limitări:

- Nu ține cont întotdeauna de ritmul propriu al fiecărui copil;
- Poate reduce participarea activă a copiilor mai retrași;
- Există riscul ca atenția să scadă dacă durata este prea mare.

Exemple:

- Povestirea zilnică în cerc;
- Cântarea unui cântec împreună;
- Participarea la activități comune de educație fizică.

2. Organizarea pe grupe

Această formă presupune împărțirea copiilor în grupe mici (omogene sau eterogene) pentru realizarea unor sarcini specifice. Fiecare grup poate avea o temă, un material sau un obiectiv diferit, în funcție de nivelul și interesele membrilor săi.

Avantaje:

- Stimulează cooperarea și comunicarea între copii;
- Permite diferențierea sarcinilor în funcție de nivelul de dezvoltare;
- Dezvoltă responsabilitatea și inițiativa individuală în cadrul grupului.

Tipuri de grupuri:

- Omogene – formate din copii cu niveluri similare de dezvoltare (ex. pentru consolidare);
- Eterogene – formate din copii cu niveluri diferite, pentru a stimula învățarea reciprocă;
- Permanente – aceiași copii lucrează împreună pe termen lung;
- Ocazionale – formate pentru o activitate punctuală.

Exemple:

- Grup de construcții (cuburi);
- Grup de pictură (temă comună);
- Grup de povești (citire de imagini, dramatizări);
- Activități în centre (atelier de creație, bibliotecă, știință etc.).

3. Organizarea individuală

Această formă implică lucrul fiecărui copil în mod individual, în ritm propriu, la o sarcină educațională adaptată particularităților sale. Educatorul oferă îndrumare și sprijin personalizat.

Avantaje:

- Permite adaptarea sarcinilor la nevoile fiecărui copil;
- Favorizează autonomia și autoevaluarea;
- Este eficientă pentru recuperare sau consolidare.

Limitări:

- Necesită o bună organizare a timpului și resurselor;
- Presupune supraveghere și ghidare constantă din partea educatorului.

Exemple:

- Fișe de lucru individualizate;
- Activități de scriere sau desen;
- Jocuri logico-matematice adaptate nivelului fiecărui copil.

Criterii de alegere a formei de organizare

Pentru a alege forma adecvată de organizare, educatorul trebuie să țină cont de mai mulți factori:

- Obiectivele activității – Unele activități se pretează la lucrul frontal (discuții, anunțuri), altele la grupuri (jocuri cooperative).
- Conținutul și complexitatea sarcinii – Activitățile creative pot necesita lucru individual sau pe grupe.
- Numărul de copii – Cu cât grupul este mai numeros, cu atât organizarea pe grupe devine mai eficientă.
- Vârsta și nivelul de dezvoltare – Copiii mici pot avea nevoie mai des de activități frontale și ghidare constantă.
- Resursele materiale – Mijloacele didactice disponibile pot influența alegerea (număr de jucării, spațiu, timp).

Importanța flexibilității în organizarea colectivului

Un educator eficient este acela care știe să **alterneze formele de organizare** în funcție de ritmul activității și de dinamica grupului. De exemplu, o activitate poate începe cu o etapă frontală, continua pe grupe și se poate încheia printr-o activitate individuală de evaluare.

Această alternanță:

- previne monotonia;
- menține atenția și motivația;
- valorifică potențialul fiecărui copil;
- creează oportunități multiple de învățare.

Rolul educatorului

Educatorul are un rol esențial în organizarea grupului:

- Planifică activitățile și anticipează nevoile copiilor;
- Creează un climat favorabil învățării și colaborării;
- Ghidează copiii spre o participare echilibrată;
- Observă și adaptează constant organizarea în funcție de comportamentul copiilor.

Concluzie

Formele de organizare a copiilor în grupa de preșcolari reprezintă un instrument pedagogic esențial pentru desfășurarea activităților educative în mod eficient, atractiv și adaptat fiecărui copil. Alternarea dintre lucrul frontal, pe grupe și individual oferă o abordare complexă a învățării, contribuind la dezvoltarea completă a copilului preșcolar.

Prin alegerea inspirată a formelor de organizare, educatorul creează un mediu educațional viu, dinamic și incluziv, în care fiecare copil are șansa să învețe, să exploreze și să se afirme.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Stan, E. (2014). *Didactica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. București: Editura Universitară.
3. Cucoș, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
4. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
5. Oprea, C. (2011). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

IMPORTANȚA JOCURILOR DE ROL LA GRUPELE DE PREȘCOLARI

prof. Carmen-Ramona IRIMIA
G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului preșcolar. Prin joc, copilul explorează lumea, își dezvoltă imaginația, își exprimă emoțiile și învață să relaționeze cu cei din jur. Între formele de joc practicate la vârsta timpurie, **jocul de rol** ocupă un loc central datorită complexității și valorii sale educative.

Jocurile de rol sunt activități în care copilul interpretează, în mod imaginar, diferite personaje sau situații din viața reală. El imită comportamente, învață reguli sociale și își dezvoltă competențe esențiale pentru viață. În grădiniță, aceste jocuri sunt intens promovate tocmai datorită potențialului lor formativ.

Jocul de rol presupune **asumarea unei identități fictive** de către copil, în cadrul unei situații imaginare sau semi-realiste. Copilul devine, pentru o perioadă de timp, altcineva – medic, vânzător, părinte, pompier etc. – și acționează conform rolului ales.

Jocurile de rol pot fi:

- spontane, inițiate de copii;
- organizate, cu intervenția sau sub ghidarea educatorului.

Ele pot implica un singur copil sau mai mulți și se pot desfășura în diverse colțuri amenajate ale sălii de grupă (colțul familiei, colțul magazinului, colțul meseriilor etc.).

Caracteristicile jocurilor de rol

- Se bazează pe imaginație și simbolizare – obiectele pot fi folosite cu altă semnificație decât cea reală (o cutie poate fi o casă, un creion – un termometru);
- Implică imitarea comportamentelor adulte sau a unor personaje din povești;
- Au o structură flexibilă, adesea fără reguli fixe;
- Sunt mijloace de exprimare a trăirilor interioare;
- Evoluază odată cu dezvoltarea copilului, devenind tot mai complexe.

Beneficiile jocurilor de rol în dezvoltarea copilului preșcolar

1. Dezvoltarea limbajului

Copilul își îmbogățește vocabularul și învață să comunice în contexte variate. Exprimarea în cadrul jocului presupune folosirea propozițiilor, întrebărilor, explicațiilor și formulelor de politețe. Exemplu: În jocul de-a doctorul, copilul învață termeni medicali, exprimă simptome, face recomandări.

2. Dezvoltarea socio-emoțională

Prin jocul de rol, copilul:

- învață să recunoască și să exprime emoții;
- dezvoltă empatia, înțelegând perspective diferite;
- își exersează autocontrolul și respectul față de ceilalți;
- învață să coopereze și să negocieze reguli.

Exemplu: În jocul de-a familia, copilul experimentează roluri de mamă, tată sau copil, înțelegând dinamica relațiilor familiale.

3. Formarea comportamentelor sociale

Jocurile de rol sunt un mediu ideal pentru:

- exersarea normelor de conduită;
- formarea deprinderilor de politețe;
- asumarea responsabilităților;
- învățarea comportamentului adecvat în diferite situații sociale.

Copiii învață ce înseamnă să „aștepti rândul”, să „cereți voie”, să „ajutați un prieten” etc.

4. Dezvoltarea creativității și a gândirii

Jocurile de rol stimulează imaginația copiilor și le permit să creeze povești, să improvizeze și să găsească soluții la diverse probleme.

Exemplu: În jocul de-a călătoria cu avionul, copiii inventează trasee, destinații și posibile incidente.

5. Pregătirea pentru viața reală

Prin simularea unor situații din viața cotidiană, copilul:

- învață cum să reacționeze în anumite contexte (la magazin, la medic, în autobuz);
- dobândește noțiuni despre profesii și responsabilități;
- își dezvoltă autonomia și încrederea în sine.

6. Dezvoltarea motricității și a coordonării

Folosirea diverselor obiecte de recuzită, costume, jucării și decoruri contribuie la dezvoltarea motricității fine și grosiere. Copilul se mișcă, gesticulează, manipulează obiecte – toate într-un cadru ludic.

Rolul educatorului în jocul de rol

Educatorul are un rol esențial în valorificarea potențialului educativ al jocurilor de rol:

- creează un climat de încredere și libertate pentru exprimarea copiilor;
- amenajează spații atractive și tematice în sala de grupă (colțul familiei, spitalului, magazinului etc.);
- propune teme de joc relevante și captivante;
- participă la joc atunci când este necesar, modelând comportamente;
- observă și încurajează cooperarea între copii;
- valorifică temele de interes ale copiilor (pompieri, supereroi, excursii etc.).

Exemple de jocuri de rol aplicate în grădiniță

1. De-a bucătăria – copiii gătesc, servesc masa, interacționează ca membri ai unei familii.
2. De-a spitalul – copilul joacă rolul medicului, asistentei sau pacientului.
3. De-a magazinul – se practică cumpărături, calcule simple, comunicare cu „vânzătorul”.
4. De-a școala – copilul interpretează rolul învățătorului, elevului, repetând cunoștințe.
5. De-a grădinița – în care copiii reproduc activitățile zilnice din propria lor experiență.

Condiții pentru desfășurarea eficientă a jocurilor de rol

Pentru ca jocurile de rol să fie eficiente din punct de vedere educațional, trebuie respectate următoarele condiții:

- Amenajarea unui spațiu generos și bine dotat cu materiale tematice (recuzită, costume, jucării);
- Asigurarea libertății de exprimare și evitarea intervențiilor excesive;
- Implicarea activă și discretă a educatorului, care observă și ghidează;
- Alegerea unor teme interesante și apropiate de viața copiilor;

- Încurajarea participării tuturor copiilor, inclusiv a celor timizi.

Concluzie

Jocurile de rol constituie una dintre cele mai eficiente metode de dezvoltare globală a copilului preșcolar. Ele facilitează învățarea prin acțiune, comunicare și experimentare, oferind un mediu ideal pentru formarea personalității copilului. Prin asumarea unor roluri variate, copilul învață să înțeleagă lumea, să-și exprime emoțiile, să interacționeze și să se pregătească pentru viața de adult.

Educatorul are responsabilitatea de a valorifica acest tip de joc, transformându-l într-un instrument didactic de mare valoare. O grupă în care se desfășoară constant jocuri de rol este o grupă vie, creativă, empatică și activă.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cuciș, C. (2009). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Stan, E. (2014). *Didactica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*. București: Editura Universitară.
4. Munteanu, A. (2013). *Jocul – mijloc esențial de educație în grădiniță*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
5. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

PROCEDEE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

prof. Carmen-Ramona IRIMIA
G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș

Învățământul preșcolar constituie baza procesului educațional și are un rol esențial în formarea personalității copilului. Această etapă de dezvoltare este marcată de o serie de transformări cognitive, emoționale și sociale care necesită o abordare educațională adaptată particularităților de vârstă și nevoilor fiecărui copil. În acest context, eficientizarea învățământului preșcolar presupune utilizarea unor metode, tehnici și strategii moderne care să contribuie la o educație de calitate, centrată pe copil.

Importanța eficientizării învățământului preșcolar

Perioada preșcolară este una dintre cele mai sensibile și decisive etape ale dezvoltării copilului. Studiile din domeniul psihologiei și pedagogiei arată că primele experiențe educaționale pot avea un impact de durată asupra modului în care copilul va percepe învățarea pe parcursul vieții. Prin urmare, eficientizarea învățământului preșcolar nu este doar o opțiune, ci o necesitate pentru a asigura dezvoltarea armonioasă și echilibrată a copilului.

Eficientizarea presupune nu doar creșterea performanțelor academice, ci și dezvoltarea capacităților socio-emoționale, creativității, autonomiei și gândirii critice ale copiilor. Pentru a atinge aceste obiective, educatorii trebuie să adopte o abordare integrată și flexibilă a actului didactic.

Procedee didactice moderne de eficientizare

1. Învățarea prin joc

Jocul este principalul mod de exprimare și de învățare al copilului preșcolar. Acesta stimulează imaginația, curiozitatea și spiritul de observație. Prin intermediul jocului, copilul învață reguli sociale, își dezvoltă limbajul și gândirea logică. Învățarea prin joc nu este doar distractivă, ci și profund educativă, mai ales când este atent planificată și integrată în activitățile educaționale.

Tipuri de jocuri educative eficiente:

- Jocuri de rol (copilul se pune în pielea altcuiva, exersând empatia și comunicarea);
- Jocuri de construcție (dezvoltă creativitatea și coordonarea mână-ochi);
- Jocuri logico-matematice (învățarea numerelor și relațiilor spațiale);
- Jocuri de mișcare (susțin dezvoltarea motrică și a cooperării).

2. Învățarea bazată pe proiecte

Această metodă implică desfășurarea unor activități tematice integrate, care au ca scop rezolvarea unor probleme sau realizarea unor produse concrete. Copiii sunt implicați activ în alegerea subiectului și în planificarea activităților, ceea ce le dezvoltă autonomia și simțul responsabilității. Exemple de proiecte pot fi: „Grădina de legume”, „Călătorie în jurul lumii”, „Animalele de la fermă”.

3. Învățarea centrată pe copil.

Această abordare presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și ritmului de predare la particularitățile individuale ale copiilor. Educatorul devine un ghid și un facilitator al învățării, nu un simplu furnizor de informații. Se pune accent pe experiențele directe, explorare, cooperare și exprimarea liberă a opiniilor.

4. Utilizarea tehnologiei în procesul educațional.

Tehnologia poate fi un instrument valoros în învățământul preșcolar, atunci când este utilizată în mod adecvat și cu măsură. Tabletele, tablele interactive și aplicațiile educaționale pot stimula interesul copiilor pentru învățare și pot sprijini dezvoltarea competențelor digitale de bază. Este esențial ca tehnologia să fie completată de interacțiuni directe și activități practice.

5. Învățarea în aer liber (outdoor education).

Activitățile desfășurate în aer liber contribuie la dezvoltarea fizică și mentală a copilului, oferind contexte variate de învățare: grădinarit, observarea naturii, jocuri de echipă. Acestea încurajează explorarea, spiritul de observație, înțelegerea mediului înconjurător și cooperarea între copii.

6. Integrarea educației emoționale.

Inteligența emoțională este la fel de importantă ca dezvoltarea cognitivă. Învățământul preșcolar trebuie să includă activități care dezvoltă empatia, autocontrolul, exprimarea emoțiilor și rezolvarea pașnică a conflictelor. Aceste competențe sunt fundamentale pentru integrarea socială și pentru succesul viitor în viață.

Rolul educatorului în eficientizarea procesului didactic

Educatorul are un rol esențial în organizarea și implementarea unor activități educaționale eficiente. El trebuie să cunoască particularitățile fiecărui copil, să observe progresul și dificultățile, să comunice eficient cu părinții și să colaboreze cu alți specialiști, acolo unde este cazul (logopezi, psihologi, asistenți sociali).

Competențele cheie ale educatorului modern includ:

- Creativitate și flexibilitate;
- Empatie și inteligență emoțională;
- Capacitatea de a folosi tehnologia educațională;
- Abilități de planificare și evaluare;
- Disponibilitate pentru formare continuă.

Implicarea părinților

Familia joacă un rol major în eficientizarea educației preșcolare. Colaborarea dintre grădiniță și familie trebuie să fie una strânsă, bazată pe respect și încredere reciprocă. Părinții pot sprijini procesul educațional prin participarea la activități, comunicarea constantă cu educatorul și oferirea unui mediu de sprijin acasă.

Evaluarea progresului copilului

Evaluarea în învățământul preșcolar trebuie să fie una continuă, descriptivă și adaptată nivelului de dezvoltare al copilului. Nu se urmăresc rezultate standardizate, ci progresul individual, interesul pentru învățare, nivelul de implicare și cooperare. Portofoliile, fișele de observație și discuțiile cu copilul și părinții sunt instrumente utile în acest sens.

Concluzie

Eficientizarea învățământului preșcolar presupune o abordare complexă, flexibilă și centrată pe nevoile reale ale copilului. Prin utilizarea unor metode moderne, interactive și stimulative, cadrele didactice pot contribui la formarea unor copii echilibrați, curioși și bine pregătiți pentru școala primară. Educația timpurie de calitate este o investiție în viitorul fiecărui copil și, implicit, în viitorul societății.

Bibliografie:

1. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

3. Miclea, M. (2004). *Educația timpurie – fundamente și practici*. București: UNICEF România.
4. Radu, I. T. (2010). *Teoria și metodologia curriculumului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

ÎMBINAREA METODELOR TRADIȚIONALE ȘI MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Narcisa CHELU
Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău

Articolul propune o analiză comparativă între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în învățământul primar, evidențiind importanța echilibrului între cele două tipuri. Este subliniată necesitatea utilizării unor strategii și resurse educaționale variate, adaptate nevoilor elevilor, dar și specificului clasei. Sunt prezentate exemple concrete și propuneri de bune practici, precum și direcții de eficientizare a actului instructiv-educativ.

Învățământul primar reprezintă temelia formării intelectuale și morale a copilului. În contextul schimbărilor sociale și tehnologice actuale, este esențială adaptarea strategiilor didactice pentru a răspunde atât cerințelor curriculare, cât și nevoilor reale ale elevilor. Dicotomia metode tradiționale vs. moderne trebuie privită ca o oportunitate de complementaritate, nu ca o opoziție.

Metodele tradiționale (explicația, conversația, exercițiul) oferă stabilitate, rigurozitate și sunt eficiente în formarea deprinderilor de bază. În schimb, metodele moderne (învățarea prin cooperare, proiectul, jocul didactic, învățarea bazată pe probleme) stimulează creativitatea, gândirea critică și implicarea activă.

Exemplu de bună practică:

O lecție de matematică la clasa a II-a poate începe cu o scurtă explicație (metodă tradițională), urmată de un joc interactiv cu role-play, unde elevii rezolvă exerciții „salvând animalele din pădure”.

Integrarea resurselor digitale, fișelor diferențiate, materialelor interactive sau tactile permite crearea unui mediu de învățare atractiv. Tipurile de strategii eficiente includ: învățarea prin descoperire, studiul de caz, grupurile de sprijin, toate favorizând dezvoltarea competențelor-cheie.

Propunere de opțional: „Școala pentru viață”

Un opțional care îmbină educația emoțională, civică și practică, unde metodele moderne (jurnalul emoțiilor, proiecte ecologice, gândire vizuală) pot fi implementate natural în viața de zi cu zi a copiilor.

Educația nu este completă fără dezvoltarea dimensiunii emoționale a copilului. Emoțiile ne definesc modul în care percepem lumea, relaționăm și învățăm. Pentru elevii din învățământul primar, exprimarea emoțiilor și învățarea modului de gestionare a acestora sunt esențiale pentru o dezvoltare armonioasă.

Copilul învață eficient atunci când se simte în siguranță emoțională, acceptat și sprijinit. Din acest motiv, rolul cadrului didactic nu se rezumă la transmiterea de cunoștințe, ci presupune și construirea unui climat pozitiv în clasă, care încurajează empatia, cooperarea și acceptarea.

Inteligența emoțională, concept dezvoltat de Daniel Goleman, include competențe precum autocunoașterea, empatia, gestionarea emoțiilor și relaționarea pozitivă. Copiii cu un nivel crescut de inteligență emoțională sunt mai motivați, comunică mai bine și fac față mai ușor provocărilor.

Educația emoțională în învățământul primar presupune dezvoltarea următoarelor competențe:

- recunoașterea și denumirea emoțiilor;

- înțelegerea cauzelor și consecințelor emoțiilor;
- exprimarea adecvată a emoțiilor;
- gestionarea emoțiilor negative;
- cultivarea atitudinilor prosoziale (bunătate, răbdare, solidaritate).

Studiile arată că un climat de clasă pozitiv reduce anxietatea școlară, absenteismul și comportamentele agresive, crescând implicarea elevilor în activități și rezultatele școlare.

Exemple de bune practici:

Termometrul emoțiilor- elevii aleg zilnic un emoticon care descrie starea lor emoțională. Acest exercițiu ajută la identificarea rapidă a elevilor care au nevoie de sprijin și normalizează vorbirea despre emoții.

Prieteni de încurajare- în fiecare săptămână, elevii își spun cuvinte de apreciere unii altora. Astfel, se dezvoltă stima de sine și spiritul de echipă. Profesorul ghidează discuțiile pentru a se asigura că toți elevii se simt incluși.

Colțul calmului - un spațiu special din clasă unde copiii se pot retrage temporar atunci când simt nevoia de liniște sau reglare emoțională. Aici se pot găsi cărți, jucării anti-stres, fișe de respirație conștientă etc.

Jurnalul emoțiilor - fiecare elev scrie sau desenează emoțiile trăite în timpul zilei. Jurnalul este personal și poate fi discutat cu cadrul didactic, în funcție de nevoile copilului.

Săptămâna valorilor - activități tematice săptămânale: „Săptămâna recunoștinței”, „Săptămâna respectului”, însoțite de provocări (ex. „Spune 3 lucruri bune despre un coleg”). Astfel, se creează o cultură pozitivă în clasă.

Introducerea educației emoționale și a sprijinului psihosocial în învățământul primar este o investiție în viitor. Un elev echilibrat emoțional este un elev motivat, cooperant și pregătit pentru provocările vieții.

Cadrele didactice trebuie sprijinite și formate pentru a recunoaște și valoriza dimensiunea emoțională a învățării. Activitățile regulate de sprijin, ascultare și validare transformă școala într-un loc al încrederii și al dezvoltării complete.

Metodele tradiționale și moderne nu se exclud, ci se completează reciproc. Rolul cadrului didactic este de a alege și adapta strategiile în funcție de obiectivele lecției, profilul elevilor și contextul educațional. O predare eficientă este una flexibilă, centrată pe elev și deschisă schimbării.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006, p. 112-137.
2. Cristea, S. – Dicționar de pedagogie, Editura Litera, București, 2011.
3. Goleman, Daniel – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2008, p. 22–95.
4. Stan, E. – Dezvoltarea inteligenței emoționale în școală, Editura Polirom, Iași, 2014, p.
5. Văideanu, G. – Educația la frontiera dintre milenii, Editura Politică, București, 1996.
6. OECD – Teaching for the Future, 2020.
7. Ministerul Educației – Ghid metodologic pentru dezvoltarea competențelor la elevii din ciclul primar, București, 2022.

ROLUL RESURSELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ LA ELEVII CU C.E.S.

Prof. psihopedagog Irina-Claudia COMAN

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Paul Popescu Neveanu” Timișoara, Timiș

Contextul și importanța lecturii în educația elevilor cu C.E.S.

În cadrul educației incluzive, elevii cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.) se confruntă adesea cu dificultăți semnificative în dezvoltarea competențelor de lectură. Aceste dificultăți pot include probleme de decodare, înțelegere a textului și fluența lecturii. Studiile recente subliniază importanța intervențiilor timpurii și a adaptării materialelor educaționale pentru a sprijini acești elevi în procesul lor de învățare.

Lectura este o competență fundamentală care susține întreaga construcție a cunoașterii. La elevii cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.), dobândirea acestei competențe este adesea afectată de factori cognitivi, motivaționali, emoționali și contextuali. Elevii cu dislexie, tulburări de învățare, deficiențe de vedere, auz sau tulburări de spectru autist întâmpină obstacole în procesul clasic de învățare a lecturii, ceea ce duce la o întârziere în dezvoltarea limbajului și la dificultăți de integrare educațională și socială.

Prin urmare, dezvoltarea competențelor de lectură presupune mai mult decât simpla decodare a unui text: implică înțelegerea, analiza, sintetizarea informațiilor și abilitatea de a reflecta asupra celor citite. Pentru elevii cu C.E.S., accesul la conținutul scris într-un mod adaptat este crucial. Din această perspectivă, digitalizarea procesului educațional reprezintă o oportunitate semnificativă, deoarece permite personalizarea și adaptarea materialelor didactice în funcție de nevoile specifice ale fiecărui elev.

Impactul resurselor digitale asupra competențelor de lectură

1. Tehnologii asistive și îmbunătățirea înțelegerii textului - Un studiu realizat de Schiavo et al. (2021) a evidențiat eficiența tehnologiilor de citire cu suport audio și urmărire a privirii (eye-tracking) în îmbunătățirea înțelegerii textului la elevii cu dislexie. Această abordare permite adaptarea vitezei de citire în funcție de ritmul elevului, facilitând o integrare mai bună a informațiilor auditive și vizuale. Tehnologiile asistive pot transforma complet experiența de lectură a elevilor cu C.E.S. Aceste instrumente susțin dezvoltarea vocabularului, a fluenței și a motivației pentru lectură, prin reducerea efortului cognitiv necesar procesării vizuale.

2. Platforme educaționale și programe de intervenție - Platformele educaționale precum Lexia Core5, Edmodo, Google Classroom sau Quizziz oferă module interactive, exerciții graduale și posibilitatea de a monitoriza progresul fiecărui elev. Studiul lui Hurwitz & Vanacore (2022) a demonstrat că elevii cu dificultăți de lectură implicați într-un program educațional digital adaptat au înregistrat progrese mai rapide comparativ cu grupurile care au urmat metode tradiționale. Aceste platforme permit învățarea în ritm propriu și reduc stresul generat de activitățile competitive din sala de clasă.

3. Aplicații mobile și realitate augmentată - Aplicațiile de lectură care integrează realitatea augmentată, animații sau jocuri educaționale oferă un mediu captivant pentru elevii cu C.E.S. Conform studiului lui Paudel & Acharya (2024), aceste tehnologii pot îmbunătăți atenția, implicarea și retenția informației, în special în cazul copiilor cu ADHD sau autism. Prin crearea unor experiențe multisenzoriale, lectura devine nu doar accesibilă, ci și plăcută.

Provocări și direcții viitoare

Deși resursele digitale oferă multiple beneficii, implementarea lor în educația elevilor cu C.E.S. se confruntă cu diverse provocări. Un studiu realizat de Cadime et al. (2022) a arătat că, în ciuda avantajelor, utilizarea materialelor digitale în învățământul primar poate fi asociată cu o înțelegere mai scăzută a textului, subliniind necesitatea unei utilizări echilibrate a acestora. În plus, un raport al UNICEF din 2023 a evidențiat importanța accesibilității materialelor educaționale digitale pentru elevii cu dizabilități, subliniind necesitatea de a crea conținut digital accesibil care să permită învățarea în comun a elevilor cu și fără dizabilități. Viitorul educației incluzive trebuie să se bazeze pe design universal pentru învățare (UDL), care presupune planificarea resurselor educaționale astfel încât să fie adaptabile unui spectru larg de nevoi.

Comparație între elevii tipici și elevii cu C.E.S. în contextul digitalizării lecturii

Aspect analizat	Elevi tipici	Elevi cu C.E.S.
Acces la lectură digitală	Acces rapid, nevoia de adaptare redusă	Necesită adaptări (audio, fonturi, culori)
Autonomie în utilizare	Ridicată	Variabilă; depinde de nivelul dizabilității
Progres în lectură	Se poate realiza prin metode clasice	Necesită suport digital și tehnologii asistive
Interes și motivație	Poate fi menținut fără elemente digitale	Motivația crește semnificativ prin digitalizare
Provocări	Distragerea atenției (ex: jocuri)	Lipsa infrastructurii, dificultăți tehnice
Impactul digitalizării	Complementar metodelor tradiționale	Esențial pentru acces egal la educație

Concluzii

Așadar, resursele digitale joacă un rol esențial în sprijinul dezvoltării competențelor de lectură la elevii cu C.E.S., oferind soluții personalizate și accesibile. Cu toate acestea, este esențial ca implementarea acestora să fie realizată cu atenție, având în vedere nevoile individuale ale elevilor și asigurându-se că tehnologia completează, nu înlocuiește, interacțiunea umană în procesul educațional.

Digitalizarea poate deveni un catalizator al incluziunii educaționale, oferind elevilor cu C.E.S. șansa de a-și dezvolta competențele de lectură într-un mod accesibil și adaptat. Cu toate acestea, succesul acestui demers depinde de colaborarea dintre cadre didactice, părinți, specialiști IT și factori de decizie, precum și de o abordare centrată pe elev, care valorifică potențialul individual și respectă diversitatea.

În cadrul educației moderne, integrarea resurselor digitale reprezintă un element-cheie pentru oferirea unui proces de învățare personalizat, interactiv și eficient. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, aceste resurse nu constituie doar un sprijin suplimentar, ci devin instrumente indispensabile pentru asigurarea incluziunii și implicării active în activitățile didactice. Tehnologia creează oportunități valoroase pentru adaptarea conținuturilor, stimularea și sprijinul proceselor cognitive. Se relevă, astfel, impactul pozitiv al resurselor digitale atractive atât în procesul educațional incluziv, cât și asupra proceselor psihice ale elevilor, evidențiat în rezultatele cercetărilor în domeniu, în informațiile dobândite în urma participării la cursul „Teaching the Fun Way in the Digital Era”, desfășurat în Croația, Split, în Martie 2025, în cadrul Proiectului finanțat prin programul ERASMUS + cu numărul de referință 2024-1-RO01-KA121-SCH-000216209, cât și în activitățile corectiv-terapeutice și recuperatorii realizate în lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale.

Bibliografie:

1. Cadime, I., Ribeiro, I., Cruz, D., Cosme, D., Meira, T., Viana, V., & Santos, A. (2022). An Intervention in Reading Disabilities Using a Digital Tool During the COVID-19 Pandemic. *PubMed*.
2. Gherguț, A., Roșan, A. (2024). Terapii și intervenții psihopedagogice la persoane cu cerințe speciale. București: Editura Polirom
3. Hurwitz, L. B., Vanacore, K. P. (2022). Educational Technology in Support of Elementary Students With Reading or Language-Based Disabilities: A Cluster Randomized Control Trial. *Journal of Learning Disabilities*, 56(6), 453–466.
4. Mândruț, O., Ardelean, A. (2012). Didactica formării competențelor – elemente de legitimitate. În Ardelean, A., Mândruț, O. (coord.) Didactica formării competentelor. Arad, Universitatea “Vasile Goldiș, Centrul de Didactică și Educație Permanentă, p. 11-24).
5. Paudel, S., Acharya, S. (2024). A comprehensive review of assistive technologies for children with dyslexia.
6. Schiavo, G., Mana, N., Mich, O., Zancanaro, M., Job, R. (2021). Attention-driven read-aloud technology increases reading comprehension in children with reading disabilities.
7. UNICEF. (2023). UNICEF's Accessible Digital Textbooks initiative wins the Zero Project Award 2024. *UNICEF Digital Education*.

LEADERSHIPUL EDUCAȚIONAL

Echilibrul între Autoritate și Empatie

Prof. înv. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj

Stil autoritar sau empatie? Învățare bazată pe frică sau manifestarea înțelegerii dificultăților întâmpinate? Tendință de a impune prin forță sau acordarea posibilității de a alege conform intereselor personale? Care dintre aceste două stiluri de predare ar trebui să caracterizeze dascălul de astăzi?

Prin leadership educațional putem înțelege abilitatea cadrului didactic de a-și manifesta și demonstra abilitățile de lider și de a deveni educator și partener în același timp. Principalele sale responsabilități sunt valorificarea potențialului de lider la nivelul clasei, instituției, comunității; crearea unui mediu favorabil învățării prin promovarea valorilor autentice; asumarea rolului de formator și mentor.

După cum demonstrează ultimele cercetări în domeniul educațional, o predare bazată mai mult pe autoritate influențează negativ personalitatea subiecților, aceștia pierzând încrederea în propriile capacități, învățând doar pentru a obține o apreciere sau o recompensă imediată din partea profesorului sau a familiei, și nu din conștiința că doar învățând pot deveni membri recunoscuți în comunitatea din care fac parte.

Pe de altă parte, o abordare a predării care are la bază empatia, înțelegerea, comunicarea emoțiilor va genera la elevi o motivație intrinsecă pentru învățare, pornind de la ideea că, atunci când sunt înțeleși, ei doresc din proprie inițiativă să dea tot ce au mai bun. În acest caz, cadrul didactic inspiră și motivează elevii, le asigură sprijinul necesar în diferite contexte educaționale și profesionale, le influențează pozitiv abilitățile de cooperare și lucru în echipă. Acest stil de predare presupune împărtășirea emoțiilor, valorilor, credințelor comune, implicarea activă și susținerea reciprocă în procesul învățării.

Leadershipul educațional are ca scop îmbunătățirea calității educației și a sistemului de învățământ în sine. Termenul are înțelesul de *îndrumare eficientă* și se referă la abilitatea de a integra cu succes și de a extinde resursele disponibile pentru ca obiectivele urmărite să poată fi îndeplinite, dar și la influențarea grupului de elevi astfel încât aceștia să fie determinați să urmeze calea spre dezvoltare și valorificare. Este un proces ce presupune schimbare, transformare, provocare.

P. G. Northouse menționează patru trăsături ale leadershipului:

- este un proces;
- presupune influență;
- presupune un context de grup;

- presupune realizarea unui scop.

După părerea noastră, rațiunea și afectivitatea caracterizează deopotrivă leadershipul educațional, acest proces implicând deopotrivă gândirea și emoțiile. În același timp, leadershipul presupune empatie și inovare continuă, abilități de influențare a unui grup organizat de subiecți în vederea atingerii unui scop, oferirea unei direcții semnificative. Cadrul didactic își asumă rolul de lider al grupului de elevi pe care îi are sub îndrumare, stabilește un climat de muncă bazat pe încredere reciprocă și pe cooperare, urmărind atingerea obiectivelor propuse. Scopul său este acela de a crea o viziune inspirată pentru viitor, de a lansa această viziune în comunitatea profesională din care face parte, de a motiva și inspira prin acțiuni concrete elevii, dar și profesorii să atingă această viziune. Sunt menționate în literatura de specialitate trei direcții ale leadershipului:

1. Leadershipul se bazează pe influență, și nu pe autoritate.
2. Leadershipul este un proces intenționat.
3. Influența poate aparține unor indivizi, dar și unor grupuri.

Înțelegem că abilitatea de lider se extinde nu doar managerului instituției, ci și cadrelor didactice care activează în organizația respectivă. În calitate de lider, cadrul didactic îndeplinește mai multe roluri importante:

- Este organizator al învățării
- Creează o atmosferă de siguranță și încredere în sala de clasă
- Transmite valori cognitive, dar și morale și asigură asimilarea lor de către elevi
- Este partener al educației, colaborând în permanență cu părinții
- Este membru al corpului profesoral

Luând în considerare aceste roluri multiple, putem afirma că profesorul este un lider prin definiție. Lui îi revine importanta responsabilitate de a se integra în colectivul de elevi pe care îl îndrumă, devenind lider al acestui colectiv. El este cel care stabilește o comunicare interpersonală eficientă cu părinții, dar și relații durabile cu elevii.

Bibliografie:

1. Rima Bezede, *Leadershipul educațional* – o resursă importantă pentru îmbunătățirea impactului activității cadrului didactic, Centrul Educațional Pro Didactica, 2015
2. Nicoleta Georgiana Pariza, *Leadershipul educațional – premisă a schimbării organizaționale*, 2024
3. Dumitru Pătrașcu, *Leadership educațional*, Chișinău, 2019

FORMAREA MOTIVAȚIEI PENTRU LECTURĂ LA ELEVI

Prof. înv. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj

Se constată în ultimii ani o creștere explozivă a numărului de copii care aleg ecranul în detrimentul cărții. Câteva cauze care determină acest fenomen sunt: absența îndelungată a părinților, nerespectarea unui program zilnic adecvat școlarului, folosirea dispozitivelor pentru a efectua diferite proiecte/ teme. Cu toate acestea, cartea trebuie să rămână cel mai important mijloc de învățare și instruire pentru copiii noștri. Pentru aceasta, cadrul didactic se poate implica activ în formarea unei motivații puternice pentru lectură și a creării unei legături profunde cu cartea. De bază este în acest sens parteneriatul cu familia, care este direct implicată în susținerea dezvoltării copilului. Copilul nu trebuie să citească din obligație, pentru că acest lucru ar duce la perceperea lecturii ca fiind un efort suplimentar, deci o neplăcere. Gustul pentru citit se formează și se dezvoltă în timp, prin exerciții variate, prin prezentarea unor întâmplări interesante pentru elevi, a unor personaje atractive, deci printr-o activitate susținută a factorilor educaționali, cu multă răbdare și perseverență. Încurajarea comunicării între elevi, a exprimării opiniei personale despre faptele citite, participarea la dezbateri pe teme date, stimularea acceptării unor idei diverse sunt factori ce pot contribui activ la formarea motivației pentru lectură.

Exemple de activități pentru clasa a III-a:

1. Povestea frindelului, de Andrew Clements

După ce elevii au avut o perioadă de timp stabilită de comun acord pentru a citi cartea, vor avea loc câteva activități dedicate înțelegerii mai profunde a acestei lecturi.

- Cum l-ai caracteriza pe Nick? Ce impresie ți-a făcut? De partea cui ești: a lui Nick sau a doamnei Granger? De partea cărui personaj ești? Crezi că ambii ar putea avea dreptate?
- Imaginează-ți că ești Nick Allen, la vârsta adultă. Cum te-ai gândi acum la faptele petrecute în clasa a V-a? Ce părere ai avea acum despre doamna Granger și despre reacția dumneai la acțiunile tale? Ce meserie ai acum? Are legătură cu pasiunea ta din copilărie pentru cuvinte? Există dicționare în casa ta? Ești un cititor pasionat? Ce tip de cărți preferi să citești? Ce alte activități preferi pentru timpul liber?

2. Balada unui greier mic, de George Topîrceanu

- Am format echipe care să îi susțină pe greieraș și pe furnicuță. Elevii au adus argumente în favoarea unuia sau altuia dintre personaje, le-au apărât sau le-au criticat, le-au dat sfaturi și le-au oferit prietenia lor. Dezbaterile au fost una plăcută și interesantă, elevii au învățat unul de la altul, și-au respectat opiniile, au înțeles că pot gândi în mod diferit și că acest lucru nu este o greșală și că pot colabora sau ajunge la un acord chiar și dacă au păreri opuse.
- Li s-au propus elevilor câteva texte asemănătoare pentru lectură suplimentară: *Musca la arat, Racul, broasca și știuca*, de Alexandru Donici, *La cireș, La scâldat*, de Ion Creangă, *Corbul și vulpea*, de Jean de la Fontaine. După parcurgerea acestor lecturi, au urmat dezbateri, în care elevii s-au implicat activ. A fost exersată și exprimarea scrisă, prin caracterizarea personajului preferat.

În concluzie, elevii sunt atrași mai ușor către lectură dacă sunt încurajați să vorbească despre ceea ce citesc, să exprime gândurile și impresiile pe care le-au trăit citind, să împărtășească plăcerea lecturii cu ceilalți.

Bibliografie:

1. Barbu, M., *Metodica predării limbii și literaturii române. Învățământul primar*, ed. Gheorghe Alexandru, 2003, Craiova
2. Oprea, C. L., *Strategii didactice interactive: repere teoretice și practice*, EDP, 2007, Buc.

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ, CHEIE A SUCCESULUI ȘCOLAR

Prof. înv. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj

Cercetările în domeniul educației emoționale demonstrează că aceasta este la fel de importantă ca și cea cognitivă. Toți elevii ar trebui să aibă parte de o educație care să le asigure formarea capacității de a reacționa cu calm, de a-și stăpâni viața afectivă, de a dobândi competențe emoționale care să îi ajute în stabilirea relațiilor interumane. Inteligența emoțională poate fi definită ca acea capacitate de a recunoaște emoțiile personale, dar și pe ale celorlalți, de a înțelege și de a gestiona emoțiile în relațiile cu cei din jur. Competențele sociale și emoționale de bază sunt:

- Conștiința de sine
- Echilibrul interior
- Motivația
- Empatia
- Sociabilitatea

Inteligența emoțională nu înseamnă să fii/ să nu fi amabil sau să dai frâu liber sentimentelor. Înseamnă să poți să-ți controlezi impulsurile de moment, să-ți analizezi reacțiile pentru „a îngriji” relația cu ceilalți, fie că opinia lor corespunde sau nu cu a ta. Inteligența emoțională nu este genetică, ea poate fi educată, se dobândește prin expunerea la experiențe diverse și se dezvoltă permanent, pe măsură ce ne conștientizăm trăirile, ne observăm stările afective, învățăm să fim mai empatici.

Autocontrolul, arta de a întreține relații interpersonale, capacitatea de a înțelege evoluția unor situații tensionate, empatia, sociabilitatea, onestitatea, arta de a ști să asculți sunt calități foarte căutate astăzi. Totuși, autocontrolul emoțional nu presupune înăbușirea sau negarea emoțiilor sau lipsa de spontaneitate. Chiar și stările emoționale negative pot avea efecte pozitive asupra activității noastre, stimulându-ne să ne străduim mai mult pentru a ne atinge scopul, formându-ne o motivație puternică, devenind surse de creativitate sau energie, ajutându-ne să comparăm și să facem alegeri vizavi de ceea ce dorim să simțim. *”Emoțiile alimentează motivațiile; acestea, la rândul lor, ne condiționează percepțiile și ne modelează acțiunile”- D. Coleman, Inteligența emoțională, cheia succesului în viață.* Autocontrolul emoțional are un rol important în obținerea și păstrarea unor relații prietenești cu cei din jur, stă la baza respectului față de ceilalți.

Empatia presupune înțelegerea a ceea ce simt ceilalți fără ca aceștia să se exprime în cuvinte, pe baza mimicii lor, a gesturilor, a expresiilor faciale sau a inflexiunilor vocii. O asemenea abilitate are însă la bază conștiința de sine și autocontrolul emoțional, capacitatea de a te modela pe ritmul verbal, gestică și expresia facială a celeilalte persoane.

Viața noastră interioară (emoții, trăiri, impresii) are nevoie de un ritm mai lent pentru a procesa toate experiențele cu care se confruntă. Noi, oamenii, avem nevoie de timp pentru a reacționa, reflecta sau asimila experiențe. Problema este că trăim într-un ritm foarte alert și tocmai timpul este ceea ce ne lipsește sau nu știm cum să îl organizăm. În astfel de situații viața afectivă este copleșită, calmul este acoperit de rapiditatea cu care reacționăm fără a ne mai gândi la consecințe. Cel mai important lucru pe care îl putem face este să ne identificăm emoțiile. Atunci

când conștientizăm ce simțim ne va fi mai ușor să ne orientăm pentru a reacționa sau a lua decizia potrivită.

Punând în balanță IQ-ul și inteligența emoțională, se poate observa o scădere a acestora din urmă, chiar și la persoanele cu un IQ ridicat. În ultimele decenii numărul elevilor sau chiar tinerilor cu tulburări de comportament, răutăcioși, neascultători, iritabili, nervoși sau chiar depresivi este în creștere. Se pune în acest context întrebarea cum procedăm pentru a-i ajuta pe tinerii din ziua de astăzi să-și găsească drumul în viață? Cum anume îi stimulăm? Cum le dezvoltăm acele abilități de care au nevoie pentru a reuși să-și păstreze calmul, să nu reacționeze impulsiv atunci când sunt provocați, să-și gestioneze corect sentimentele?

De o mare importanță în educarea trăirilor emoționale ale elevilor poate fi implicarea lor în participarea la dezbateri/ discuții în contradictoriu. În lucrarea *De ce țipăm? Arta dezacordului productiv*, B. Benson consideră că există patru voci interioare, la care un individ apelează într-un moment sau altul al existenței sale obișnuite- vocea puterii (impune-ți părerea), vocea rațiunii (găsește raționamente), vocea eschivării (evită conflictul) și vocea posibilității. Autorul se declară pentru folosirea cât mai frecventă a celei din urmă, aceasta fiind cea mai în măsură să orienteze individul către observarea unor soluții noi, care ar putea transforma conflictul în ceva productiv, în ceva din care se poate învăța. Implicați în dezbateri și încurajați să-și spună punctul de vedere, dar și să înțeleagă și să accepte alte opinii, chiar dacă nu sunt de acord cu acestea, copiii vor învăța să soluționeze conflicte, să fie empatici, să colaboreze, să aibă inițiativă în a propune soluții noi. O idee excelentă este organizarea de activități pe echipe, în care elevii să dezvolte proiecte pe care să le prezinte celorlalți, care la rândul lor vor găsi lacune cu scopul de a le face să eșueze. Se dezvoltă în acest fel creativitatea, colaborarea, gândirea critică, deschiderea spre sugestii noi, se îmbunătățesc relațiile interpersonale și de echipă, disponibilitatea de a comunica eficient.

Copiii, după cum bine se știe, sunt diferiți. Astăzi ei sunt expuși unei avalanșe de informații din care ei selectează, instinctiv, ceea ce li se pare ușor, ceea ce le oferă confort. Nu întotdeauna alegerile lor sunt potrivite, iar în acest caz sunt derutați. Nu înțeleg unde au greșit și apar reacțiile nepotrivite. Studiile identifică două categorii de copii: cei foarte lenți în învățare și cei rapizi, nerăbdători. Încetineala unor copii se explică prin particularitățile lor psihologice (tipul hipoactiv). Acești copii au nevoie de sprijin pentru a-și organiza activitățile, să li se acorde timp suficient pentru a se gândi la ce au de făcut, au nevoie de o abordare specială. Trebuie acceptați așa cum sunt, fără a fi certați, criticați sau comparați cu alți copii mai rapizi. Acest tip de copii au și calități: sunt meticuloși, statornici, riguroși. Pot obține rezultate uimitoare dacă sunt lăsați să lucreze în ritm propriu.

Prin comparație, tipul hiperactiv se caracterizează prin lipsa de concentrare a atenției, impulsivitate, memorie slabă, dezorganizare. Capacitatea de învățare poate fi mult diminuată de impulsivitate, de lipsă de răbdare, de concentrarea scăzută asupra preocupării de moment.

Capacitatea copiilor de a se adapta la un program fix depinde de modul cum părinții gestionează acest lucru. Copiii trebuie să aibă anumite responsabilități chiar de la o vârstă fragedă (să-și facă patul, ghiozdanul, să se trezească la timp pentru școală, să-și efectueze temele singur, etc). Doar în acest mod ei vor deveni responsabili în viața de adult, capabili să ia decizii, să-și facă planuri, să-și organizeze timpul.

Probleme de personalitate:

- infantilism
- perfecționismul

- traume psihologice
- lipsa capacității de a refuza
- insuficienta percepere a valorii propriei vieți
- lipsa capacității de a percepe corect timpul
- lipsa de motivație
- adrenalina

Aducerea în memorie a unor experiențe pozitive ajuta copilul să se descurce mai bine cu sarcina prezentă. Comutând atenția de la nereușită la reușită se rememorează experiența pozitivă, se consolidează un algoritm de acțiune și se obțin rezultate mai bune.

Copiii trebuie ajutați să găsească o motivație în tot ceea ce fac. Acest lucru se obține prin discuții, exemplificări, întrebări pentru stârnirea interesului elevilor, ca de exemplu: *Ce te interesează? Cu ce vrei să te ocupi?* Astfel de întrebări întăresc motivația elevilor de a învăța și îi orientează către descoperirea propriilor interese.

Bibliografie:

1. Coleman, Daniel, *Inteligența emoțională, cheia succesului în viață*, ed. Allfa, 2008
2. Benson, Buster, *De ce țipăm? Arta dezacordului productiv*, ed. Niculescu, 2021

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A FENOMENULUI DE BULLYING

Prof. înv. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa
Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj

O realitate prezentă în mediul școlar și care devine din ce în ce mai îngrijorătoare este fenomenul de *bullying*. Termenul descrie un comportament agresiv intenționat, repetat, menit să provoace suferință, implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă și este orientat către obținerea atenției, aprecierii, valorizării sau chiar a unor bunuri materiale. Se deosebește de alte comportamente agresive prin faptul că nu apare ca reacție la anumite stări emoționale, ci este un comportament voit. Bullyingul poate lua diverse forme: bullying fizic, bullying verbal, bullying social sau cyberbullying. Indiferent de modul în care se manifestă el creează discomfort, anxietate, depresie și poate avea consecințe severe, atât pentru agresor și victimă, cât și pentru eventualii martori. Din aceste motive, se impune luarea unor măsuri de conștientizare a acestui fenomen, astfel încât copiii să învețe să comunice armonios, să manifeste respect, înțelegere și acceptare pentru ceilalți, indiferent de diferențele dintre persoane.

Înainte de a fi prevenit bullyingul trebuie identificat în toate formele în care se poate manifesta. Menționăm următoarele modalități de identificare a acestui fenomen:

- Atunci când asistăm la un episod de agresiune sau observăm astfel de comportamente violente între copii, este bine să evităm mentalitatea conform căreia astfel de comportamente sunt *normale*, pentru că *așa sunt copiii*. Nicio formă de violență nu este normală, iar copiii trebuie învățați să își exprime emoțiile și mai ales să le înțeleagă, să știe că își pot rezolva conflictele fără a apela la violență.
- Cunoșterea prietenilor apropiați ai copilului, identificarea celor care ar putea fi capabili de agresivitate sub diferite forme;
- Susținerea atitudinii potrivite prin oferirea de recompense;
- Discuții deschise pe tema bullyingului, care să aibă ca scop conștientizarea existenței acestui fenomen și a atitudinilor pe care trebuie ca ei să le aleagă dacă sunt supuși la agresiuni de orice fel;
- Identificarea comportamentului copiilor supuși unor agresiuni;
- Distingerea între comportamente răutăcioase și bullying. Primele nu sunt intenționate, se manifestă ca urmare a unor stări emoționale pe care copiii le trăiesc la un moment dat și pe care nu știu să le gestioneze corespunzător.

Jocul de rol/ teatrul, poate fi o modalitate eficientă de prevenire a fenomenului de bullying. Această metodă poate contribui la îmbunătățirea comunicării interpersonale, a atenției distributive, educarea răbdării, a empatiei și a utilizării energiei în scop constructiv. Participarea la un joc de rol sau la un joc teatral presupune egalitate de gândire și de statut, precum și lipsa diferențelor sociale. Este încurajată munca în echipă, colaborarea cu ceilalți pentru a obține un rezultat cât mai satisfăcător, este eliminată competiția și stimulată atenția către emoțiile celorlalți, dar și către propriile sentimente.

Arta, sub toate formele ei (pictură, muzică, literatură etc) poate reprezenta o formă de terapie în înlăturarea tendințelor spre agresivitate, deoarece transmite sentimente, emoții, trăiri, dar în același

timp, vindecă răni sufletești. Artă presupune concentrare, și în același timp, relaxare, o mai bună desfășurare a gândirii, ușurează exprimarea emoțiilor, ajută la întărirea sau legarea prietenilor.

În clasa de elevi, stabilirea unor reguli și rutine, dar și a unor limite este esențială pentru prevenția apariției fenomenului de bullying. După stabilirea acestora, foarte importantă este discutarea lor, precum și exersarea unor comportamente aferente, astfel încât elevii să înțeleagă cum să gestioneze sau să evite comportamentele negative și în același timp să aleagă să se comporte ei înșiși cu responsabilitate civică, adică să interiorizeze aceste rutine și reguli.

Bibliografie:

1. https://inteligentaemotionalasite.wordpress.com/2017/10/17/bullying-ul-comportamentul-agresiv-tachinarea-izolarea-raspandirea-de-zvonuri-false/?blogsub=subscribed#blog_subscription-7
2. Marinescu Daiana Cristin- *Jocurile teatrale în combaterea fenomenului de Bullying*

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE DE PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. pentru învă. preșcolar Gabriela-Cornelia COSTACHE
Școala Profesională Specială “Sf. Nicolae”

Educația poate fi definită ca fiind un demers constant prin care se formează și se dezvoltă caracterul uman, prin transferul și însușirea informațiilor, principiilor, comportamentelor și valorilor esențiale pentru integrarea socială, culturală și profesională a unei persoane.

Particularizând, la nivelul învățământului primar, educația are multiple implicații directe asupra creării fundamentelor pentru cunoștințe, atitudini și abilități esențiale pentru parcursul formativ și evoluția viitoare a elevilor.

În decursul evoluției istorice, metodele utilizate de către cadrele didactice în procesul instructiv-educativ au fost redefinite, astfel, de la cele tradiționale, în care pilonul principal era reprezentat de către profesor, am ajuns, în prezent, să utilizăm cu predominanță tehnici moderne axate pe elev și pe învățarea activă.

Metodele tradiționale de predare se disting printr-un model de instruire în care educatorul exercită autoritate și coordonează activitatea educațională. Printre cele mai frecvente metode tradiționale se identifică: explicația, demonstrația, lectura, conversația dirijată, și exercițiu. Finalitatea și scopul acestora este de a transmite cunoștințe și de a forma deprinderi prin intermediul consolidării și repetiției. (Cucos, 2014).

În conformitatea cu “Studiul comparativ între metodele tradiționale și metodele moderne” (2019), caracteristicile metodelor tradiționale se pot clasifica astfel:

- se pune accent îndeosebi pe asimilarea informațiilor, având ca scop principal aspectul informativ al educației;
- focusul este pe activitățile didactice, iar elevul este perceput ca un subiect al procesului de învățare, ceea ce face ca interacțiunea să fie unidirecțională;
- sunt în mare parte orientate spre comunicare;
- vizează îndeosebi rezultatul final, evaluarea fiind, în esență, o repetare a informațiilor acumulate;
- caracterul definitoriu este formal și încurajează competiția;
- încurajează motivația extrinsecă pentru învățare;
- disciplina este impusă, iar relația dintre profesor și elev este autocratică.

Dintr-o perspectivă personală, sunt de părere că printre cele mai utilizate metode tradiționale, care își regăsesc autenticitatea și în prezent, se identifică explicația și conversația.

Explicația constituie modalitatea prin care cadrul didactic comunică conținuturile într-o manieră ordonată și rațională. Chiar dacă poate părea inflexibilă, această tehnică se dovedește a fi utilă în elucidarea conceptelor abstracte și în sprijinirea înțelegerii inițiale a materialului (Ionescu, 2017). În egală măsură, conversația dirijată antrenează elevul în procesul educațional prin intermediul întrebărilor și al răspunsurilor, dar cu toate acestea, cadrul didactic rămâne în ipostază de actor principal, având rol dominant.

Nu putem suprima beneficiile pe care aceste metode le au, întrucât își regăsesc aplicabilitatea în structurarea și transmiterea sistemică a conținuturilor, însă, cu toate acestea, inhibă gândirea critică

a elevilor și inițiativa. Mai mult de atât, reproducerea exactă a informațiilor nu aduce un aport la cultivarea competențelor transferabile sau la crearea unor valori pe termen lung în ceea ce privește învățarea (Nicola, 2003).

În detrimentul metodelor tradiționale, intervin metodele moderne care aduc un plus valoare procesului de predare. Cele din urmă menționate, pun accent pe învățarea activă, centrată pe elev, în care colaborarea constituie o premisă a învățării. În această situație, cadrul didactic își asumă rolul de a sprijini procesul educațional, iar elevul este văzut ca un contributor activ în formarea propriilor abilități și cunoștințe (Popescu, 2023).

Printre metodele moderne se identifică: problematizarea, algoritmizarea, modelarea, instruirea programată, studiul de caz, proiectul, autoevaluarea, învățarea prin descoperire și joc.

Literatura de specialitate atribuie metodelor moderne o subclasificare a caracteristicilor definitorii, după cum urmează:

- se pune accent pe dezvoltarea individualității elevilor, concentrându-se pe aspectele formatoare ale educației;
- acordă prioritate procesului de învățare al elevilor, aceștia devenind participanți activi în educație;
- au la bază acțiunea, promovând descoperirea ca metodă de învățare;
- sunt adaptabile, susțin învățarea colaborativă și dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi, evaluarea având un caracter formativ;
- încurajează motivația internă;
- interacțiunea dintre profesor și elev se fundamentează pe principii democratice, bazându-se pe respect reciproc și cooperare (Gligor, 2019).

Una dintre metodele contemporane pe care personal o consider semnificativă, este învățarea prin proiecte, întrucât implică participarea elevilor la activități ce traversează mai multe discipline, soluționarea problemelor concrete și colaborarea în grupuri.

Această perspectivă contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a independenței (Thomas, 2000). În plus, învățarea prin joc se dovedește a fi o metodă eficientă în învățământul primar, având o mare valoare formativă prin încurajarea dorinței de a învăța și implicarea emoțională.

În era digitalizării, este imperios necesar să abordăm și subiectul implementării elementelor digitale în întregul proces instructiv-educativ. Tehnologia facilitează învățarea personalizată, se poate adapta la stilurile și ritmurile diverse ale elevilor și contribuie semnificativ la perceperea mediului de învățare ca un spațiu deschis, prietenos, în care elevii se simt încurajați să colaboreze, să-și exprime ideile într-o manieră creativă și personalizată.

În acest context, clasele inversate (flipped classroom) sau învățarea mixtă (blended learning) stimulează independența, asumarea responsabilității pentru propriul parcurs educațional și dezvoltarea abilităților digitale, care sunt foarte importante în societatea contemporană.

Sintetizând, metodele tradiționale și cele moderne nu ar trebui să fie considerate ca fiind opuse, ci complementare, eficacitatea acestora fiind dependentă de contextul în care sunt utilizate, specificitățile clasei și abilitățile profesorilor. Cadrele didactice pot îmbina aceste metode, ajutându-le conform nevoilor și intereselor elevilor.

Studiile indică faptul că un cadru didactic reflexiv utilizează metode tradiționale pentru organizare și structurare predării, iar tehnici contemporane pentru a promova un învățământ activ și colaborativ (Marzano, 2007). În cadrul învățământului primar, integrarea acestor metode devine crucială pentru

realizarea scopurilor educaționale, în special în ceea ce privește dezvoltarea competențelor esențiale stabilite de curriculumul național.

Metodele de predare tradiționale și cele moderne în educația primară pot și trebuie să funcționeze împreună într-un mod echilibrat, care să se concentreze pe nevoile autentice ale elevilor. Reformele în educație nu implică renunțarea la metodele tradiționale, ci adaptarea lor conform schimbărilor din societate și tehnologie. Într-o lume în continuă transformare, elevii au nevoie de cadre didactice capabili să aplice metode diverse, pertinente și adaptate pentru a dezvolta nu doar cunoștințe, ci și atitudini, valori și abilități necesare în viață.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom;
- Gligor, D., (2019). Studiu comparativ între metodele tradiționale și metodele moderne. În revistă de informare, opinie și inovare pedagogică. Editura Universul Școlii;
- Ionescu, M. (2017). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană;
- Nicola, I. (2003). *Tratat de pedagogie școlară*. București: Editura Aramis;
- Popescu, M. (2023). Metode tradiționale și moderne de cercetare și arhivare digitală a patrimoniului cultural în experiența internațională. Studiu de caz: Oxford, Marea Britanie. În *Salvgardarea și conservarea digitală a patrimoniului etnografic din Republica Moldova* (pp. 30-63);
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. The Autodesk Foundation.
- Marzano, R. J. (2007). *The Art and Science of Teaching: A Comprehensive Framework for Effective Instruction*. ASCD.

STRATEGII MODERNE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN LECȚIILE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN GIMNAZIU

Prof. Loredana DOROBĂȚ

Școala Gimnazială „M. R. Paraschivescu” Zimnicea, Teleorman

În ciclul gimnazial, elevii se află într-o perioadă esențială a formării identității intelectuale și afective. Prin urmare, lecțiile de limba și literatura română nu trebuie să fie doar spații de acumulare a cunoștințelor, ci contexte dinamice, în care elevii să învețe să comunice, să interpreteze și să creeze. Eficientizarea învățării presupune adaptarea metodelor la specificul fiecărei clase și promovarea unei învățări afective și reflexive, aplicarea metodelor și strategiilor didactice care facilitează înțelegerea, reținerea și aplicarea cunoștințelor. Astfel, disciplina Limba și literatura română trebuie să integreze strategii moderne de predare-învățare-evaluare care eficientizează procesul educativ, stimulând implicarea activă a elevului și dezvoltarea de competențe esențiale pentru viața personală, socială și profesională.

I. Fundamente ale învățării moderne

Strategiile moderne valorifică principii din teoriile socio-constructiviste și conectiviste, concentrându-se pe:

- învățarea centrată pe elev;
- implicarea activă a elevilor în procesul de învățare;
- învățarea colaborativă și reflexivă;
- integrarea tehnologiei digitale;
- gamificarea și învățarea bazată pe proiecte;
- personalizarea și adaptarea parcursului educațional.
- feedback constant și constructiv.

În orele de Limba și literatura română, aceste principii se pot concretiza în strategii didactice diversificate, care să îmbine componenta lingvistică cu cea literară, dezvoltând atât gândirea logică, cât și sensibilitatea estetică a elevilor.

II. Strategii moderne aplicabile în orele de limba și literatura română

1. Învățare bazată pe proiecte (Projet-Based-Learning)

Aplicabilitate: lecții integratoare (literatură-comunicare-educație media).

Exemplu de aplicare (clasa a VI-a): După lectura romanului „Fram, ursul polar” de Cezar Petrescu, elevii realizează un proiect multimedia intitulat „Lumea spectacolului de circ-între real și imaginar”. Proiectul poate include interviuri fictive, postere digitale, recenzii video, exerciții de empatie și creație literară. Se dezvoltă astfel abilități de colaborare, comunicare, analiză critică și utilizare a resurselor digitale.

La clasa a VII-a, la finalul lecturii romanului „Cireșarii”, volumul I, de Constantin Chiriță, elevii creează o prezentare digitală cu tema „Locurile misterioase din literatura română”, activitate care implică cercetare și lucru în echipă.

2. Gamificarea învățării

Aplicabilitate: gramatică, vocabular, înțelegerea textului.

Exemplu de aplicare: utilizarea platformelor Kahoot, Wordwall, Quizizz pentru recapitularea părților de vorbire sau pentru analiza unui text liric. Elevii participă la competiții interactive care le mențin atenția și stimulează învățarea prin joc.

De asemenea, pe baza unor opere literare precum „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă, „Domnul Goe”, „Vizită...” de I.L. Caragiale, „Popa Tanda” de Ioan Slavici se pot crea quizuri interactive pe Kahoot sau pe Wordwall pentru verificarea comprehensiunii textului.

3. Flipped Classroom (clasa inversată)

Aplicabilitate: studierea conținuturilor noi.

Exemplu: Profesorul oferă un scurt video explicativ despre tipurile de propoziții subordonate pe care elevii îl urmăresc acasă. La clasă, timpul este dedicat exercițiilor, discuțiilor, rezolvărilor colaborative. Astfel, elevii învață în ritmul propriu și clasele devin mai dinamice.

4. Scriere colaborativă în medii digitale

Aplicabilitate: redactarea de texte funcționale și literare.

Exemplu de aplicare: Elevii scriu împreună, într-un document partajat, o povestire inspirată de tema *călătoria*. Fiecare elev contribuie la dezvoltare acțiunii, iar profesorul oferă feedback în timp real. Strategia dezvoltă coerența narativă și competențele digitale.

5. Tehnici de gândire vizuală- organizatorii grafici

Aplicabilitate: organizarea ideilor, dezvoltarea gândirii critice.

Exemplu de aplicare: Utilizarea unei hărți mentale pentru analiza personajului Preotul Trandafir, alias Popa Tanda. Elevii identifică trăsături, acțiuni, relații și simboluri. Acest tip de vizualizare ajută la aprofundarea conținutului și la exprimarea clară a ideilor.

6. Tehnica Învățării prin provocări (Challenge-Based- Learning)

Aplicabilitate: teme sociale și etice din literatură.

Exemplu de aplicare: Pornind de la romanul „Singur pe lume” de Hector Malot, pe care elevii l-au avut de citit pentru un CDȘ de lectură, aceștia sunt provocați să propună soluții pentru problema abandonului școlar. Scriu scrisori argumentative adresate autorităților sau inițiază o campanie de conștientizare în școală. Astfel, literatura devine pretext pentru educație civică și implicare socială.

7. Jurnalul reflexiv

Aplicabilitate: după lectura unui text literar.

Exemplu de aplicare: După lectura poeziei „Revedere” de Mihai Eminescu, elevii sunt invitați să redacteze un jurnal în care să reflecteze asupra sentimentului de întoarcere acasă și a relației cu natura. Această strategie dezvoltă empatia și exprimarea personală.

8. Scrierea creativă.

Aplicabilitate: în consolidarea conținuturilor de rețapare a unui text literar.

Exemplu de aplicare: Elevii rescriu finalul unui basm integrând un element fantastic modern. Se stimulează astfel creativitatea și înțelegerea structurii narative.

9. Gândirea vizuală și metacognitivă în studiul textului literar.

Exemplu de aplicare. Într-o lecție de recapitulare a textului narativ (ex „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă sau „Micul prinț” de Antoine de Saint-Exupery), elevii pot realiza hărți conceptuale în care: identifică momentele subiectului; asociază acțiunile personajelor cu posibile motivații sau trăsături morale; formulează întrebări de tipul *Ce s-ar fi întâmplat dacă...*, valorificând gândirea posibilităților;

Beneficii: dezvoltă capacitatea de analiză, sinteză și autoreglare a învățării.

III. Rolul tehnologiei în învățarea modernă.

Integrarea tehnologiei nu înseamnă înlocuirea profesorului, ci extinderea spațiului de învățare, prin:

- aplicații de citire interactivă (ex. *Storyjumper*, *Book Creator*);
- podcasturi realizate de elevi pe teme literare;
- platforme de feedback digital (ex. *Padlet*, *Mentimeter*);
- platforme de gamificarea învățării (ex. *Wordwall*, *Quizizz*, *Livresq* etc.);
- bloguri de clasă pentru publicarea creațiilor elevilor.

IV. Evaluarea-parte activă a învățării

Evaluarea modernă este continuă, formativă și centrată pe progres. Ea are în vedere:

- autoevaluare și reflecție (jurnal de învățare);
- rubrici de evaluare clare;
- portofolii digitale;
- feedback personalizat, constructiv și imediat.

O modalitate interesantă de evaluare este **Portofoliul lingvistic**.

Aplicabilitate: în evaluarea continuă.

Exemplu de aplicare: Elevii adună fișe de exerciții, reflecții, texte scrise și feedback primit, urmărindu-și progresul și dezvoltarea competențelor lingvistice.

În concluzie, strategiile moderne de eficientizare a învățării transformă orele de Limba și literatura română într-un laborator al ideilor, al dialogului și al creativității. Acestea valorifică potențialul individual al elevilor, implicându-i în activități relevante, autentice și interdisciplinare. Elevii învață eficient atunci când sunt stimulați să gândească, să creeze, să se exprime și să colaboreze. Astfel, orele de Limba și literatura română oferă oportunități numeroase pentru formarea unor competențe esențiale și misiunea profesorului este aceea de a ajuta la formarea acestor competențe, de a construi totodată punți între cuvânt și sens, între literatură și viață. El devine un facilitator al învățării, iar feedbackul constructiv este esențial în orientarea elevilor.

Bibliografie

1. **Adăscăliței, M.** (coord.), *Ghid de bune practici în predarea limbii și literaturii române*, Editura Art Educațional, București, 2020.
2. **Cerghit, I.** *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.
3. **Cucoș, C.**, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2017.
4. **Salvan, M.**, *Didactica limbii și literaturii române. Strategii și resurse pentru școala modernă*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca, 2022.

PROCEEDE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA
Grădinița Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3

Învățarea timpurie este esențială pentru dezvoltarea copilului, iar în etapa preșcolară accentul cade pe formarea de deprinderi, atitudini și comportamente prin joc și interacțiune activă. Eficientizarea procesului de învățare presupune utilizarea unor metode și procedee adaptate particularităților de vârstă, menite să stimuleze participarea, motivația și înțelegerea reală a copiilor.

În activitatea desfășurată la grupa mare, am aplicat o serie de procedee didactice care s-au dovedit eficiente în stimularea interesului și a implicării:

- **Învățarea prin descoperire:** Copiii sunt puși în situații de explorare, experimentare și ghidare în descoperirea cunoștințelor (ex: recunoașterea anotimpurilor prin observarea directă a frunzelor, temperaturii, sunetelor din natură).

- **Jocul didactic cu sarcină cognitivă:** Sarcinile precise, dar ludice, le-au dezvoltat capacitatea de concentrare și rezolvare de probleme (ex: „Găsește perechea logică”, „Spune ce urmează”).

- **Învățarea colaborativă:** Activitățile în perechi sau grupuri mici încurajează cooperarea, responsabilitatea și exprimarea ideilor (ex: ateliere de colaj, construirea unei machete de oraș).

- **Tehnici interactive simple:** Am utilizat metode precum cubul, explozia stelară sau pălăriile gânditoare, adaptate nivelului preșcolar, pentru a stimula gândirea divergentă și implicarea activă.

Procedeele de învățare eficiente în grădiniță sunt cele care respectă ritmul, nevoile și stilul fiecărui copil. Nu există o rețetă universală, dar varietatea, adaptabilitatea și caracterul ludic sunt cheia succesului. Învățarea devine astfel o experiență trăită, înțeleasă și valorificată în mod autentic.

Un alt aspect important în eficientizarea învățării este integrarea conținuturilor prin teme săptămânale, care oferă coerență și continuitate în procesul educațional. Alegerea temelor cu relevanță pentru viața copilului, precum „Familia mea”, „Animalele domestice”, „Anotimpurile”, facilitează conexiuni autentice între experiențele personale și noile cunoștințe. Aceste teme permit aplicarea integrată a conținuturilor din domenii diverse: științe, arte, limbaj, dezvoltare personală.

De asemenea, utilizarea resurselor vizuale, tactile și digitale poate susține învățarea activă. Am observat că introducerea de imagini, povestiri digitale, planșe interactive sau fișe de tip joc contribuie la menținerea atenției și la înțelegerea conceptelor prezentate. Platformele digitale precum Wordwall sau LearningApps pot fi utilizate chiar și în învățământul preșcolar, însoțite de prezența cadrului didactic, pentru jocuri de recunoaștere, asociere sau clasificare.

Nu în ultimul rând, relația emoțională pozitivă și climatul educațional cald și deschis sunt elemente-cheie pentru o învățare eficientă. Copiii învață mai bine atunci când se simt în siguranță, valorizați și ascultați. Prin încurajare, feedback pozitiv și implicare empatică, cadrul didactic devine facilitator real al învățării autentice.

Un rol semnificativ în eficientizarea învățării îl are și diferențierea didactică, adică adaptarea strategiilor și conținuturilor în funcție de nevoile individuale ale copiilor. Într-o grupă preșcolară, diferențele de ritm de învățare, stiluri cognitive, nivel de dezvoltare emoțională și limbaj sunt evidente. De aceea, organizarea centrelor de activitate, lucrul în perechi sau oferirea de sarcini gradate sunt procedee utile pentru a sprijini progresul fiecărui copil.

Autoevaluarea și reflecția, adaptate nivelului de vârstă, sunt alte practici ce pot stimula conștientizarea actului de învățare. În grupa mare, am aplicat cu succes tehnici simple precum „Fața zâmbitoare” (copiii aleg un simbol care exprimă cum s-au simțit la finalul activității), „Semaforul emoțiilor” sau „Colțul de povestit” – toate menite să-i ajute să își exprime starea, dificultățile și satisfacția personală.

Totodată, colaborarea cu familia este esențială în procesul de învățare. Atunci când părinții sunt informați și implicați, progresul copilului este vizibil. Am realizat întâlniri periodice cu părinții, am organizat ateliere interactive (precum „Să descoperim împreună natura” sau „Atelierul de povești”) și am creat portofolii individuale care au inclus lucrările copiilor, fișe de observație și reflecții scrise de educatoare.

Subliniez faptul că, eficientizarea învățării în învățământul preșcolar presupune flexibilitate, creativitate și empatie. Educatorul devine astfel un ghid care modelează nu doar competențe, ci și caracter, atitudini și emoții. Copilul învață nu doar ce i se predă, ci mai ales cum este ghidat să învețe – prin încurajare, joc, explorare și relații autentice.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Oprea, Crina – Ghid de bune practici în educația timpurie, Editura Sigma, 2020.
- Miclea, Mircea – Învățarea eficientă. Teorii și aplicații, Editura Polirom, Iași, 2019.
- Bocoș, Mușata – Instruirea interactivă, Editura Paralela 45, 2002.

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN RAPORT CU CERCETĂRILE PSIHOPEDAGOGICE

Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA
Grădinița Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3

Metodele de predare și învățare reprezintă instrumente esențiale în activitatea didactică, iar alegerea lor influențează în mod direct calitatea procesului educațional. În învățământul preșcolar, unde dezvoltarea globală a copilului este obiectivul central, metodele utilizate trebuie să răspundă atât nevoilor de cunoaștere, cât și celor afective și sociale.

Metodele tradiționale, precum explicația, conversația, povestirea, memorarea sau demonstrația, sunt încă frecvent utilizate în activitățile frontale. Acestea facilitează transmiterea clară a unor informații, dezvoltarea vocabularului și formarea de deprinderi prin repetare. Conform lui Ioan Cerghit (2006), metodele tradiționale au avantajul structurării riguroase a conținuturilor și oferă un cadru predictibil copilului, mai ales în etapa preșcolară.

Pe de altă parte, metodele moderne aduc în prim-plan copilul ca participant activ la învățare. Învățarea prin descoperire, jocul didactic, proiectul tematic, activitatea pe centre de interes sau tehnicile interactive moderne (cubul, explozia stelară, pălăriile gânditoare) stimulează gândirea critică, autonomia și creativitatea. Cercetările psihopedagogice recente, inclusiv cele ale lui Miclea (2019) și Cucuș (2017), susțin necesitatea tranziției de la o pedagogie centrată pe conținut la una centrată pe copil și experiența acestuia.

În activitatea mea, am aplicat o abordare combinată. La începutul temelor săptămânale folosesc povestirea și conversația pentru activarea cunoștințelor anterioare, urmate de metode moderne precum învățarea prin proiect sau explorarea senzorială. De exemplu, în cadrul temei „Animalele domestice”, copiii au participat la activități practice de modelaj, la jocuri de rol și la activități interdisciplinare care le-au permis conectarea emoțională cu subiectul.

Un studiu de caz aplicat în grupa mare a demonstrat că alternarea metodelor tradiționale și moderne conduce la o implicare sporită a copiilor. Observațiile au arătat o creștere a interesului, a capacității de comunicare și a cooperării între copii atunci când metodele moderne erau predominante, în special în activitățile pe ateliere.

Este important de menționat că eficiența metodei nu stă doar în natura ei (tradițională sau modernă), ci în modul în care este adaptată la specificul grupei, la vârsta copiilor și la obiectivele propuse. Formarea continuă a cadrului didactic, deschiderea spre cercetare și actualizarea permanentă a repertoriului metodic sunt condiții esențiale pentru un act educațional de calitate.

În continuarea reflecției asupra aplicabilității metodelor, este important să analizăm contextul actual al educației timpurii. Tranziția către o educație centrată pe copil și pe învățarea activă presupune o adaptare continuă la schimbările sociale, tehnologice și culturale. În acest sens, metodele moderne devin tot mai relevante, întrucât pun accent pe:

- **învățarea experiențială,**
- **dezvoltarea competențelor sociale și emoționale,**
- **stimularea creativității și gândirii critice.**

Studiile recente din domeniul neuroștiințelor (Goleman, 2020) arată că învățarea este cu adevărat eficientă atunci când este însoțită de implicare emoțională și motivație intrinsecă. Astfel, metodele care permit copilului să descopere, să creeze și să colaboreze generează conexiuni neuronale durabile și întăresc autoreglarea emoțională.

În practica mea educațională, am observat că integrarea tehnologiei în activitățile preșcolare – atunci când este realizată cu măsură și scop clar – poate susține metodele moderne. De exemplu, am folosit povești digitale interactive pentru activități de dezvoltare a limbajului, jocuri educaționale online pentru consolidarea noțiunilor matematice și aplicații de tip „matching” pentru exersarea asocierii logice. Acestea au fost întotdeauna însoțite de discuții, explorări și activități practice.

Totuși, metodele tradiționale nu trebuie excluse. Ele rămân utile mai ales în etapa de familiarizare cu o temă, în organizarea momentelor de rutină, în activitățile de tip „calendarul naturii”, recitarea poeziilor, memorizarea unor formule sau reguli de comportament. În aceste situații, valoarea predictibilității și a structurii clare este esențială pentru siguranța emoțională a copilului.

Un alt aspect fundamental este interacțiunea educatoare–copil. Indiferent de metoda folosită, eficiența ei este influențată de modul în care este facilitată: tonul vocii, mimica, feedbackul oferit, încurajarea și atitudinea deschisă sunt elemente-cheie. O metodă modernă aplicată mecanic, fără implicare autentică, devine inefficientă; în schimb, o metodă tradițională, folosită cu empatie și adaptare, poate avea efecte pozitive.

În activitățile pe ateliere, metoda modernă este natural integrată. Copiii aleg activitățile, lucrează în ritm propriu, comunică și își exprimă liber ideile. Am observat că în aceste contexte, chiar și copiii rezervați sau reticenți în activitățile frontale devin activi, își manifestă inițiativa și colaborează cu colegii.

De asemenea, cercetările lui Howard Gardner privind inteligențele multiple susțin ideea că metodele trebuie diversificate. Unii copii învață cel mai bine prin mișcare (kinestezic), alții prin imagini (vizual), sunete (auditiv) sau interacțiuni sociale. De aceea, în planificările mele, combin metodele astfel încât să acopăr aceste tipologii, pentru ca fiecare copil să se simtă valorizat și încurajat.

În final, trebuie menționat și rolul reflecției pedagogice. După fiecare secvență de activitate, analizez ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit. De exemplu, dacă o activitate bazată pe învățare prin descoperire a generat confuzie sau agitație, o restructurez data viitoare, adăugând elemente de sprijin sau reducând numărul de pași. Această ajustare constantă transformă metodele din simple instrumente didactice în mijloace autentice de învățare.

În contextul educației preșcolare, metodele tradiționale și cele moderne nu se exclud, ci se completează reciproc. Alegerea și combinarea acestora trebuie realizate în funcție de obiectivele activității, specificul grupei, resursele disponibile și, mai ales, de nevoile individuale ale copiilor.

Metodele tradiționale oferă structură, claritate și siguranță, în timp ce metodele moderne stimulează creativitatea, explorarea și gândirea critică. Cercetările psihopedagogice contemporane validează importanța abordărilor interactive, centrate pe copil, dar și pe păstrarea unor elemente clasice care susțin dezvoltarea cognitivă și socială.

Din experiența practică reiese că cea mai eficientă strategie este echilibrul: alternarea metodelor, adaptarea permanentă și flexibilitatea cadrului didactic. Nu metoda în sine este valoroasă, ci modul în care este aplicată, relația educatoarei cu copilul și capacitatea de a crea un mediu de învățare sigur, stimulativ și incluziv.

Pentru a răspunde provocărilor actuale din educația timpurie, este esențial ca fiecare cadru didactic să devină un practician reflexiv, deschis la formare continuă, conectat la nevoile reale ale copilului și capabil să îmbine teoria cu practica în mod autentic.

Prin diversificarea metodelor, fundamentarea pe cercetări psihopedagogice și observarea atentă a fiecărui copil, educatoarea devine nu doar facilitator al învățării, ci și model de echilibru, empatie și inovație.

În concluzie, nu trebuie să alegem între metodele tradiționale și cele moderne, ci să le combinăm în mod echilibrat și conștient. Ceea ce contează este impactul lor asupra copilului, stimularea dezvoltării armonioase și susținerea învățării autentice.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2017.
- Miclea, Mircea – Învățarea eficientă. Teorii și aplicații, Editura Polirom, Iași, 2019.
- Oprea, Crina – Strategii didactice interactive, Editura Sigma, 2021.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚILOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA
Grădiniță Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3

Învățământul preșcolar este o etapă fundamentală în formarea personalității copilului, iar eficiența activităților desfășurate depinde în mare măsură de mijloacele didactice utilizate și de modul de organizare a procesului instructiv-educativ. Alegerea corectă a mijloacelor și a formelor de organizare contribuie direct la stimularea interesului copiilor, la menținerea atenției și la dezvoltarea de competențe.

Mijloacele de învățământ sunt suporturi materiale care facilitează învățarea. În activitatea zilnică la grupa preșcolară, folosesc o gamă variată de mijloace:

- **Mijloace tradiționale:** jetoane, planșe ilustrative, machete, fișe de lucru, instrumente muzicale simple
- **Mijloace moderne:** proiector, laptop, aplicații digitale (Wordwall, LearningApps), tablete (în grădinițele dotate corespunzător)
- **Mijloace realizate manual:** materiale reciclabile, colaje, panouri tematice, afișe cu contribuția copiilor

Formele de organizare a activităților determină dinamica de lucru și interacțiunea din cadrul grupei. La nivel preșcolar, cele mai frecvent utilizate sunt:

- Activitățile frontale
- Activitățile pe ateliere (centre de activitate)
- Activități în perechi sau grupuri mici
- Activități individuale

Un exemplu de bună practică privind utilizarea eficientă a mijloacelor didactice este organizarea unei săptămâni tematice dedicate anotimpului primăvara. În cadrul acesteia, am folosit planșe ilustrative mari, materiale naturale, fișe interactive și povești digitale. Am organizat un atelier pe centre de activitate în care copiii au explorat, construit și au interacționat prin joc.

Este important de menționat rolul observării sistematice în alegerea mijloacelor și a formelor de organizare. Prin evaluări constante și adaptări zilnice, cadrul didactic poate anticipa momentele în care copiii sunt mai activi, mai receptivi sau, din contră, obosiți. Astfel, se pot face alegeri eficiente care să mențină un ritm echilibrat și o atmosferă pozitivă în grupă.

Autoformarea cadrelor didactice contribuie direct la diversificarea resurselor și a strategiilor. Participarea la cursuri, schimburi de bune practici și consultarea de materiale moderne oferă inspirație și instrumente actualizate.

Prin utilizarea conștientă și echilibrată a mijloacelor și a formelor de organizare, educatoarea nu doar predă, ci creează un mediu în care copilul este actorul principal al propriei învățări.

Un alt aspect esențial îl constituie interdisciplinaritatea. Activitățile desfășurate în grădiniță nu trebuie privite ca domenii izolate, ci ca un tot unitar. Învățarea integrată, care combină domeniul științific cu cel artistic, motric și socio-emoțional, oferă copilului o experiență educativă completă. De exemplu, tema „Animalele din pădure” poate fi abordată prin: povești (limbaj), clasificări (știință), modelaj (arte), cântece și jocuri de mișcare (educație fizică), toate având în centru același conținut.

Reflecția pedagogică este, de asemenea, o componentă indispensabilă în planificarea activităților. La finalul fiecărei zile, analizez ceea ce a funcționat, dificultățile întâmpinate și reacțiile copiilor. Această evaluare continuă mă ajută să îmbunătățesc nu doar conținuturile, ci și strategiile de predare, interacțiunea cu copiii și dinamica grupei.

De asemenea, este importantă și pregătirea emoțională a educatorului. Modul în care cadrul didactic își gestionează propriile emoții influențează climatul clasei. Un educator calm, empatic, atent la nevoile afective ale copilului reușește să creeze un mediu sigur și primitor, propice învățării autentice.

În concluzie, utilizarea variată a mijloacelor de învățământ, adaptarea formelor de organizare și abordarea reflexivă a procesului didactic transformă activitatea educațională într-un demers dinamic și eficient. În centrul tuturor acestor acțiuni rămâne copilul – activ, curios, creativ – iar succesul unui demers educațional se măsoară prin progresul și zâmbetul sincer al fiecărui preșcolar.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Oprea, Crina – Strategii de organizare a clasei, Editura Sigma, 2019.
- Salade, Irina – Activitatea centrelor în grădiniță, Editura Aramis, 2021.
- Miclea, Mircea – Învățarea eficientă. Teorii și aplicații, Editura Polirom, Iași, 2019.

IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE

prof. înv. primar Mihaela GOȘEA
Liceul Mătășari, Gorj

Inteligența artificială (AI) nu mai este doar o tehnologie futuristă; este deja o parte integrantă a vieții noastre cotidiene. Însă, pe lângă avantajele evidente, utilizarea sa pe scară largă ar putea avea implicații profunde asupra evoluției umane. Potrivit biologului evoluționist Rob Brooks, AI ar putea remodela trăsături fundamentale ale speciei noastre, precum prietenia, memoria și inteligența.

Inteligența artificială (AI) este una dintre cele mai revoluționare tehnologii ale prezentului, cu un impact semnificativ asupra tuturor domeniilor de activitate, de la sănătate și educație până la transporturi și industrie. AI se referă la dezvoltarea de sisteme capabile să execute sarcini care, în mod normal, ar necesita inteligența umană, precum învățarea, recunoașterea vocală, procesarea limbajului natural, luarea deciziilor și rezolvarea problemelor complexe.

Unul dintre cele mai importante aspecte ale AI este capacitatea sa de a învăța din datele disponibile și de a se adapta în timp, ceea ce o face un instrument extrem de valoros în domenii precum medicina, unde poate ajuta la diagnosticarea mai rapidă și mai precisă a bolilor, sau în industria auto, unde este folosită pentru a dezvolta vehicule autonome. De asemenea, AI joacă un rol esențial în îmbunătățirea experiențelor utilizatorilor în viața de zi cu zi, prin aplicații precum asistenții virtuali (precum Siri sau Alexa), recomandările personalizate pe platformele de streaming și comerț online, sau chiar în procesul de automatizare a sarcinilor repetitive în mediul de lucru.

Inteligența artificială realizează performanțe extraordinare în lumea educației, permițând trasee de învățare extrem de personalizate pentru elevii de toate vârstele, în funcție de nevoile și abilitățile lor unice și de ritmul în care fiecare elev poate învăța. În același timp, IA oferă, de asemenea, educatorilor și administratorilor capacitatea de a automatiza sarcinile plictisitoare și manuale, cum ar fi notarea, eliberând astfel mai mult timp pentru implicarea elevilor în clasă și pentru implementarea unor activități mai personalizate pentru fiecare elev pe baza datelor disponibile din tehnologia utilizată.

Aplicațiile de tutoriat bazate pe inteligență artificială și platformele de învățare adaptivă pot oferi studenților experiențe de învățare personalizate. Acest lucru îmbunătățește în mod semnificativ experiența de învățare în ansamblu și îi pune pe studenți pe calea cea mai rapidă către succesul academic.

Totuși, pe măsură ce AI devine tot mai prezentă în viața noastră, sunt ridicate și întrebări importante despre impactul acesteia asupra locurilor de muncă, securității și eticii. De exemplu, automatizarea proceselor de muncă prin AI ar putea duce la pierderi de locuri de muncă în anumite industrii, în timp ce reglementările și controalele asupra modului în care sunt utilizate aceste tehnologii devin tot mai necesare pentru a preveni abuzurile și a asigura transparența.

Inteligența artificială reprezintă o frontieră fascinantă și în continuă expansiune a tehnologiei, cu potențialul de a transforma profund societatea. Deși aduce numeroase beneficii, este esențial să gestionăm cu responsabilitate implementarea sa, astfel încât să maximizăm avantajele și să minimizăm riscurile asociate.

Perspectivile viitoare ale inteligenței artificiale sunt extrem de promițătoare, dar există și numeroase provocări pe care tehnologia le ridică. Pe de o parte, se preconizează că IA va continua să se dezvolte rapid și va avea un impact semnificativ asupra diverselor domenii, cum ar fi medicina, transporturile sau industria. De asemenea, se anticipează că vor apărea noi aplicații ale inteligenței artificiale care vor schimba modul în care interacționăm cu tehnologia.

Pe de altă parte, există provocările legate de impactul social al utilizării inteligenței artificiale, cum ar fi inegalitatea economică generată de automatizare sau riscurile asociate cu utilizarea neetică a tehnologiei. De asemenea, există preocupările legate de securitatea cibernetică și de posibilitatea ca sistemele de IA să fie vulnerabile la atacuri informatice sau manipulare. În ansamblu, viitorul inteligenței artificiale aduce atât oportunități semnificative, cât și provocările pe care trebuie să le gestionăm cu atenție pentru a asigura utilizarea responsabilă și benefică a tehnologiei.

Avantajele și dezavantajele inteligenței artificiale în viața de zi cu zi

Îmbunătățirea eficienței și a preciziei

De exemplu, sistemele de IA pot fi folosite pentru a îmbunătăți eficiența operațiunilor în diverse domenii, cum ar fi producția, logistică sau serviciile financiare. De asemenea, IA poate fi utilizată pentru a îmbunătăți precizia diagnosticelor medicale și pentru a dezvolta tratamente personalizate pentru pacienți.

Automatizarea proceselor și reducerea erorilor

În plus, inteligența artificială poate fi folosită pentru a automatiza procesele repetitive și pentru a reduce erorile umane în diverse activități.

Dezavantajele utilizării inteligenței artificiale

Pe de altă parte, există și dezavantaje asociate cu utilizarea inteligenței artificiale în viața de zi cu zi. Unul dintre acestea este riscul ca sistemele de IA să fie predispuse la erori sau la interpretări incorecte a datelor, ceea ce ar putea duce la luarea unor decizii greșite. De asemenea, există îngrijorări legate de impactul pe care IA îl poate avea asupra locurilor de muncă, deoarece automatizarea proceselor ar putea duce la pierderea unor locuri de muncă umane. În plus, există preocupări legate de confidențialitatea datelor și de posibilitatea ca sistemele de IA să fie utilizate în mod abuziv sau pentru scopuri neetice.

Avantajele utilizării sistemelor AI în educație sunt uriașe și există nenumărate exemple care demonstrează acest lucru. Unele dintre cele mai importante beneficii includ note mai bune, satisfacția profesorilor, asistență personalizată pentru scriere și multe altele. Acum, că înțelegem importanța inteligenței artificiale în educație, putem decide dacă merită să o adăugăm în școala sau colegiul nostru. În orice caz, să ne asigurăm că procesul de integrare este ușor, astfel încât elevii și profesorii să înțeleagă cum să utilizeze instrumentele.

Cum poate fi utilizată IA în educație: 5 bune practici

Acum să ne îndreptăm atenția către modul în care inteligența artificială poate fi utilizată în educație. Acest lucru asigură că există o perioadă de tranziție lină și că elevii ajung să beneficieze de cea mai bună educație posibilă. Iată care sunt cele mai bune practici de luat în considerare pentru IA în educație:

Alegeți instrumentele potrivite: Selectați instrumente de inteligență artificială care oferă o gamă completă de caracteristici potrivite pentru majoritatea elevilor și profesorilor dvs. De exemplu, Smodin oferă totul, de la rezolvarea temelor la matematică la generatorul de lucrări de cercetare. Este important să luați în considerare prețurile și gama de caracteristici pentru a obține soluția potrivită pentru bugetul școlii dvs.

Asigurați formarea profesorilor: Profesorii ar trebui să primească o formare adecvată pentru a înțelege și a utiliza eficient instrumentele AI. Aceasta include învățarea modului de integrare a IA în planurile de lecție, de interpretare a datelor și de utilizare a IA pentru feedback-ul elevilor. Acest lucru se datorează faptului că o formare adecvată asigură faptul că educatorii pot utiliza pe deplin tehnologia pentru a îmbunătăți predarea.

Păstrați confidențialitatea datelor elevilor: Protejarea datelor elevilor este esențială atunci când se implementează IA în educație. Prin urmare, școlile și educatorii ar trebui să asigure conformitatea cu legile privind protecția datelor, cum ar fi GDPR. De asemenea, selectați platformele AI cu caracteristici puternice de confidențialitate.

Monitorizarea și evaluarea performanței AI: Evaluați continuu impactul inteligenței artificiale asupra rezultatelor educaționale prin colectarea de feedback de la profesori, elevi și administratori. Acest lucru ajută la identificarea domeniilor de îmbunătățire. De asemenea, analizați datele privind performanța, implicarea și satisfacția elevilor.

Echilibrați inteligența artificială cu interacțiunea umană: Deși inteligența artificială poate automatiza sarcinile și personaliza învățarea, aceasta ar trebui să completeze interacțiunea umană, fără a o înlocui. În general, profesorii ar trebui în continuare să ghideze, să îndrume și să se implice cu elevii pentru a promova inteligența emoțională. De exemplu, profesorii ar trebui să le arate cum să utilizeze inteligența artificială pentru lucrări de cercetare și să includă și metodele tradiționale.

Concluzii

Există mai multe moduri în care educatorii și profesorii pot folosi inteligența artificială la școală. Iată câteva dintre acestea:

Crearea planului de curs și lecție. Aceste planuri pot fi personalizate în funcție de nevoile și interesele elevilor. Câteva exemple de aplicații AI care pot ajuta cadrele didactice în acest sens sunt Education Copilot sau ChatGPT.

Evaluarea performanțelor elevilor. AI poate automatiza acest proces, reducând astfel sarcinile administrative ale profesorilor. Una din aplicațiile potrivite pentru acest lucru poate fi Gradescope.

Crearea de prezentări atractive de lecții. Profesorii pot folosi Canva pentru prezentări captivante din punct de vedere vizual, iar elevii pot utiliza această aplicație pentru diverse proiecte.

Crearea de chestionare pentru a evalua cunoștințele copiilor într-un mod captivant. Două aplicații interesante cu care puteți crea diverse teste interactive sunt Kahoot și Quizizz.

Explicarea lecțiilor. Cadrele didactice se pot folosi de AI pentru a-i face pe copii să înțeleagă mai bine anumite concepte sau să le predea lecțiile într-un mod mai interactiv. De exemplu, aplicația History: Maps of World pune la dispoziție hărți din trecut și prezent pentru a arăta elevilor cum s-au schimbat frontierele de-a lungul secolelor, ca urmare a unor evenimente istorice importante.

Așadar, inteligența artificială ne transformă viața și, pe măsură ce tehnologia AI continuă să evolueze, posibilitățile de utilizare a acesteia sunt semnificative. La fel ca orice alt domeniu, și școala poate beneficia de pe urma integrării AI în procesele de învățare, deoarece aceasta poate oferi o experiență educațională mai atractivă, mai accesibilă și mai eficientă, atât pentru profesori, cât și pentru elevi.

BIBLIOGRAFIE

1. Cursul Erasmus+ "Introduction to Artificial Intelligence for Trainers"
2. www.senuto.com/ro/blog/ai-basics/
3. https://descoperaeuropa.ro/inteligenta-artificiala-viitorul-tehnologiei-si-impactul-asupra-vietii-noastre/#Inteligenta_artificiala_in_educatie_si_invatare
4. <https://undetactable.ai/blog/ro/cum-se-utilizeaza-ia-in-viata-de-zi-cu-zi/>

REPERE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA FUNCȚIONĂRII COMPARTIMENTULUI SECRETARIAT DIN ȘCOLI

Secretar șef ing. Otilia HONAIE-TECȘA
Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara jud. Timiș
Secretar Valentina IFTIME
Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara jud. Timiș

„Schimbă-ți gândurile și vei putea schimba lumea.” (Norman Vincent Peale)

În contextul creșterii calității comunicării, contribuirea la atingerea obiectivelor organizaționale, atingerea performanțelor pe termen lung, a succesului, crearea unui mediu de lucru motivat, considerăm că toate acestea pot fi îndeplinite numai dacă există o gestionare eficientă a modului de lucru și relaționare cu cei care intrăm în contact, bazându-ne pe respectul reciproc, empatia și colaborarea mai bună în rândul colegilor, a părinților și nu în ultimul rând a elevilor.

La nivelul unităților de învățământ compartimentul secretariat cuprinde de regulă posturile de secretar-șef, secretar și informatician/analist programator. Departamentul secretariat este subordonat direct directorului/director adjunct. De asemenea, funcționează după un program stabilit în baza unei hotărâri a consiliului de administrație a unității școlare, aprobat de director, și relaționează cu elevii, părinții sau reprezentanții legali sau alte persoane interesate din afara unității.

Secretariatul este considerat ca borna de legătură a managerului instituției cu personalul angajat și cu persoanele din afara instituției, un auxiliar direct și indispensabil care are ca sarcină degrevarea acestuia de unele sarcini auxiliare reuniți sub o autoritate ierarhică. Literatura de specialitate definește secretariatul ca o grupare de funcții și persoane cu activități și sarcini individuale complexe.

Principalalele atribuții ale compartimentului secretariat sunt prevăzute în *Regulamentul - cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, dar pe lângă cele precizate mai există o serie de atribuții care i se atribuie prin regulamentul de ordine interioară, hotărârile consiliului de administrație și deciziile directorului, stabilite în sarcina sa.*

Compartimentul secretariat are în general următoarele atribuții:

- a) transmiterea informațiilor la nivelul unității de învățământ;
- b) întocmirea, actualizarea și gestionarea bazelor de date;
- c) întocmirea și transmiterea situațiilor statistice și a celorlalte categorii de documente solicitate de către autorități, precum și a corespondenței unității;
- d) înscrierea copiilor/beneficiarilor primari pe baza dosarelor personale, păstrarea, organizarea și actualizarea permanentă a evidenței acestora și rezolvarea problemelor privind mișcarea beneficiarilor primari, în baza hotărârilor consiliului de administrație;
- e) rezolvarea problemelor specifice pregătirii și desfășurării examenelor și evaluărilor naționale, ale concursurilor de ocupare a posturilor vacante, conform atribuțiilor prevăzute de legislația în vigoare sau de fișa postului;
- f) completarea, verificarea, păstrarea în condiții de securitate și arhivarea documentelor referitoare la situația școlară a beneficiarilor primari și a statelor de funcții;

g) primirea, întocmirea, anularea, eliberarea, arhivarea și casarea actelor de studii și a documentelor școlare, în conformitate cu prevederile regulamentului privind regimul actelor de studii și al documentelor școlare gestionate de unitățile de învățământul preuniversitar, aprobat prin ordin al ministrului educației;

h) selecția, evidența și depunerea documentelor la Arhivele Naționale, după expirarea termenelor de păstrare, stabilite prin "Indicatorul termenelor de păstrare", aprobat prin ordin al ministrului educației;

i) păstrarea și aplicarea sigiliului unității pe documentele avizate și semnate de persoanele competente, în situația existenței deciziei directorului în acest sens;

j) întocmirea și/sau verificarea, respectiv avizarea documentelor/documentațiilor, potrivit legislației în vigoare sau fișei postului;

k) întocmirea statelor de personal;

l) întocmirea, actualizarea și gestionarea dosarelor de personal ale angajaților unității de învățământ;

m) calcularea drepturilor salariale sau de alta natură în colaborare cu compartimentul financiar - contabil;

n) gestionarea corespondenței unității de învățământ; înregistrarea tuturor sesizărilor, petițiilor sau memoriilor primite de la elevi, părinți/reprezentanți legali, alte persoane;

o) întocmirea și actualizarea procedurilor activităților desfășurate la nivelul compartimentului, în conformitate cu legislația în vigoare;

În cadrul compartimentului secretariat, se asigură și partea de resurse umane care cuprinde atribuții multiple și se axează pe identificarea și coordonarea factorului uman dintr-o unitate școlară. În general, funcțiile managementului resurselor umane cuprind activități legate de planificarea, proiectarea și ocuparea posturilor, dezvoltarea, motivarea salariaților și administrarea personalului dintr-o școală. Complexă munca de secretariat, nu-i așa? Nu e chiar așa de simplu cum poate se crede din exterior. Din punctul nostru de vedere, compartimentul secretariat este „creierul” unității școlare. Fără munca noastră, funcționarea unității de învățământ nu este posibilă. Sunt colegi de-ai noștri care de fiecare dată când vin la noi ne spun și ne asigură că ei nu ar putea să desfășoare activitatea pe care o facem noi, atât de complicată este.

Noi credem că, secretariatul a devenit unul dintre cele mai importante locuri de muncă în societatea contemporană, iar activitatea pe care o desfășoară personalul de secretariat este foarte complexă, solicitantă și cuprinde multe responsabilități care trebuie îndeplinite pentru a avea rezultatul dorit și la termenul solicitat. Cum se poate obține acest lucru? Cum poți să fi eficient? Funcția, mai bine zis profesia de secretară nu reprezintă o muncă independentă, trebuie să existe o colaborare între membrii echipei (director/director adjunct, informatician, contabil, administrator de patrimoniu, bibliotecar, pedagog, cadre didactice, personal administrativ, etc.), cu drepturi și obligații reciproce pentru fiecare, cu același scop și anume, asigurarea unui învățământ de calitate, garanție a succesului școlar.

Soluții și provocări

Ce se întâmplă dacă nu există empatie, înțelegere, comunicare?

Ce se întâmplă dacă datorită volumului de muncă care este extrem de mare, se omit anumite sarcini? Sau se trimit după termenul prevăzut? Și acest lucru nu se face din nepăsare, indolență, reavoință. Se întâmplă atunci când apare oboseala, când se cer să fie îndeplinite mai multe sarcini concomitent cu termene care coincid pe mai multe planuri. Aici apare marea problemă. Un manager

bun știe să gestioneze situația fără a acuza, a amenința, a ridica tonul, a jigni, a găsi vinovații. Este o muncă de echipă în care să știe să găsească soluția salvatoare!

Câte dintre noi nu au trecut prin așa ceva? Deși poate nu aveam ce căuta în ecuația respectivă, dar pe principiul „totul este și se face la secretariat”, am fost și suntem puse într-o astfel de situație neplăcută.... Din păcate stresul cotidian este tot mai prezent. Nu este normal nici să luăm situații și sarcini acasă, să continuăm munca de la servicii (dar multe dintre noi o facem) ca să reușim să le ducem la bun sfârșit și să ne încadrăm în termene.

Se știe că, deși nu avem toate studii juridice, trebuie să știm și să cunoaștem legi, să le interpretăm și să le aplicăm corect și la timp. Poate nu avem nici studii economice (la postul vacant al unui secretar de cele mai multe ori se spune doar studii superioare, nu contează de care) totuși statele de personal și cele de plată le fac secretarii, chiar ordine de plată, declarații D112, D100, plăți rezultate din hotărâri judecătorești, nu avem nici studii de management dar totuși trebuie să luăm decizii, etc.

Comunicarea favorizează respectul reciproc, prin încurajare, prin înțelegere, prin tonul vocii, vorbe bune, toate emoțiile prin care treci de furie, frustrare, dezamăgire se transformă în bucurie și liniște. Schimbarea are loc în interior și se reflectă spre exterior, dar acest lucru nu depinde numai de tine. „La început era cuvântul”...Cât adevăr...Un simplu cuvânt și tonul vocii pot face minuni în astfel de situații.

Lipsa capacității de înțelegere și toleranță a problemelor celor din jur vine din lipsa implicării totale în problemele apărute sau dezinteresul personal a celor în cauză, care nu au fost obișnuiți să fie empatici, să ofere și să primească momente de colaborare reciprocă și înțelegere a persoanelor din jurul lor. Nu aș vrea să mergem mai departe să gândim altceva.

Formarea continuă a cadrelor didactice și a personalului școlii prin dezvoltarea de competențe necesare pentru gestionarea situațiilor apărute poate fi o metodă cu rezultate bune, și crearea de condiții optime pentru luarea deciziilor. Este esențial să se acționeze ca o echipă : să discute, să analizeze, să gândească, să planifice, deoarece sarcinile compartimentului secretariat dintr-o unitate școlară sunt foarte solicitante și cuprind multe responsabilități care trebuie îndeplinite pentru a avea rezultatul dorit. În momentul de față, în multe școli, consilierii psihologici școlari sunt singura speranță atât a elevilor cât și a cadrelor didactice și nu mă refer doar la profesori, ci și la cadrele didactice auxiliare.

Introducerea unor programe pe cât este posibil de relaxare, care să-ți influențeze starea de spirit, ar fi ideal. Starea de spirit îți influențează întreaga zi, de aceea este esențial să fie una pozitivă. Când ești supărat, nimic parcă nu merge cum trebuie, iar dacă ești fericit, reușești să vezi partea bună a lucrurilor chiar și în cele mai negre și cumplite situații. Astfel că, prin faptul că ești fericit, nivelul stresului scade considerabil, iar bucuria îți aduce și alte modificări de comportament, îți crește gradul de optimism, astfel devii mai creativ, iei măsurile potrivite în problemele apărute, într-o manieră mai creativă, elegantă, ducând sarcinile la îndeplinire mai repede și mai bine.

Într-un studiu realizat pe 4000 de adulți în Europa, s-a demonstrat că 81% dintre angajați sunt de acord că un „Mulțumesc” din partea managerului și a altor persoane poate avea un impact pozitiv asupra întregii zile de muncă. Un simplu „Mulțumesc” îmbunătățește starea de spirit la locul de muncă. Pot să vă confirm, din experiența proprie, atât eu cât și colega mea, când am intrat la o unitate școlară cu profil teologic, am rămas total surprinsă când la intrarea în unitate m-am intersectat cu o doamnă îngrijitor care nu știa cine sunt, dar m-a privit blând și m-a salutat cu o

voce caldă „Doamne-ajută!”. Atât de bine m-am simțit: acea căldură transmisă printr-un simplu salut!

În concluzie, relaționarea corectă, comunicarea onestă bazată pe încredere, respect reciproc, loialitate, înțelegere este cheia fundamentală în funcționarea corectă și eficientă și nu este recomandat să ne poziționăm defensiv sau din contră, să răspundem cu aceeași monedă, dar trebuie purtate discuții directe prin care să aflăm ce dorim, respectiv care sunt cerințele, să clarificăm subiectele asupra cărora avem îndoieli, să încercăm să găsim soluții ideale. Astfel, toate persoanele implicate vor fi ajutate într-un mod firesc pentru a avea o colaborare responsabilă, dezvoltată, empatică și tolerantă.

„Și oamenii optimiști au gânduri negative. Ei însă nu le permit acestor gânduri să crească prea tare. Și se asigură că le împiedică să îi urmărească toată ziua.”

(Karen Salmansohn)

Bibliografie

Vlăsceanu Mihaela, *Organizațiile și cultura organizării*, Editura Trei, Iași, 1999.

Regulament cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar/ROFUIP, aprobat prin ordinul de ministru nr. 5.726/06.08.2024

Cristea Sorin, *Managementul organizațiilor școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.

<https://ziare.com/magazin/inedit/studiu stres/media fax>

COMPLEXITATEA CERERII CONSUMATORULUI DE SPORT

Lector univ. dr. Cristian ILIONI
Universitatea din Petrosani

Larga vizibilitate de care se bucura sportul în mass-media a dus la diminuarea accentului pus pe marketingul sportiv. Sportul nu a fost nevoit să pună accentul pe marketing și promovare așa cum au făcut-o celelalte industrii. De fapt, sportul s-a bazat pe publicitate ca principal mijloc de promovare. Fiecare ziar are o rubrică de sport, posturile de radio și televiziune alocă mari spații de emisie sportului. Motivul acestei stări de lucru este pur și simplu interesul general pentru sport. (95% dintre americani considerau că viața lor era zilnic afectată de sport.

Datorită vizibilității de care se bucura, numeroase afaceri doresc să se asocieze cu sportul. Sportul asigură un vehicul promotional pentru care audiența este adesea cunoscibilă, iar cantitatea spectatorilor (demografia) este în general bună. Fiecare sport atrage un anumit public; prin urmare sponsorizarea unei competiții permite sponsorului asociat să ajungă cu destul de mult succes, la grupul țintă urmărit de el. Publicul și participanții direct la sport, reprezintă, de obicei, categorii de populație cu venituri mai mari, și reprezintă la rândul lor ținte principale pentru marketingul produselor.

Folosirea tot mai frecventă a sportivilor ca purtători de cuvânt ai unui produs se datorează în bună măsură capacității sportivilor de a atrage atenția publicului și credibilității de care se bucura.

Chiar dacă victoria nu înseamnă totul în marketingul unei echipe, ea reprezintă un factor major în explicarea fluctuației publicului. Dacă nu există o anumită calitate a produsului "în sine" (terenuri curate, stadioane moderne, echipa meritorie) atunci orice fenomene strategice (marketing, sponsorizare, publicitate) nu vor conta.

Pentru a avea o idee asupra cererii consumatorului de sport, este necesar să ne raportăm, mai întâi, la componentele economice ale comportamentului consumatorului, respectiv, să răspundem la întrebările:

Ce dorește consumatorul de sport? Teoria economică răspunde concis: maximizarea satisfacției. Satisfacția obținută prin sport are un conținut diferit în timp la nivel individual (modificat pe măsura înaintării în vârstă a participantului la sport) și la nivelul societății. Un recent sondaj realizat în țările nordice a relevat faptul că principalele satisfacții așteptate de la sport sunt plăcerea și comuniunea socială.

Care sunt posibilitățile consumatorului? Resursele financiare ale consumatorului de sport și prețul sportului îi pot influența decizia de participare la sport, dar nu în mod determinant. Cei mai frecvenți fani ai stadioanelor nu sunt consumatorii cu venitul cel mai ridicat. Biletele sunt scumpe pentru sporturile care atrag cel mai mare număr de spectatori, iar prețul mediu al unui bilet pe stadion crește de la un sezon la altul.

Principalii factori ai cererii de sport sunt:

- nivelul competiției;
- miza ei, incertitudinea rezultatului;
- echipele și vedetele lor;
- confortul bazei sportive;
- ușurința procurării biletelor;

- serviciile la locul competiției;
- accesul la facilitățile sportive etc.

Ce alege consumatorul de sport? Este răspunsul cel mai dificil întrucât comportă studierea dimensiunilor manifestării comportamentului consumatorului, respectiv a motivelor de participare/neparticipare la sport, a preferințelor față de un sport sau altul, față de un mod de implicare sau altul, a intențiilor, deprinderilor, obiceiurilor de participare, a atitudinilor adoptate față de implicarea în sport și a imaginii pe care o are asupra sportului.

În al doilea rând, ar trebui ca cercetările de marketing să ofere posibilitatea de a cunoaște dimensiunile, configurația și formele de manifestare a cererii de sport. Majoritatea organizațiilor din industria sportului, cu excepția celor din industria bunurilor sportive, nu posedă suficiente date referitoare la aspectele de mai sus, apelând rareori la organisme specializate în cercetarea pieței.

Comportamentul consumatorului de sport este influențat de factori care tin de mediu sau de individ și care se afla permanent în interacțiune.

Mediul influențează viața oamenilor care, la rândul lor pot remodela peisajul social, fizic și cultural din jurul lor. Dintre individ și mediu este deosebit de dinamică în cazul sportului, determinând efecte de socializare și implicare. Cei mai importanți factori de mediu care influențează decizia consumatorului de sport sunt:

- **„Ceilalți”.** Socializarea unei persoane pentru asumarea de roluri în sport este influențată într-o proporție considerabilă de interacțiunea cu aceia pe care sociologii îi numesc **„cei care contează”**. Ceilalți sunt membrii familiei, antrenorii, profesorii, și prietenii. Părinții joacă un rol vital în inițierea copiilor în sport. Raportul Miller Lite(1983), 75% dintre părinții americani au afirmat că își încurajează copiii să facă sport. 61% dintre membrii afiliați ai unor cluburi au aflat despre cluburile în care s-au înscris de la prieteni. Mai mult chiar, prietenii constituiau cel mai important factor unic care putea determina pe cineva să încerce serviciile oferite de un club; publicitatea și campaniile promotionale speciale aveau un impact mult mai redus.

- **Normele și valorile culturale.** Fiecare individ este influențat de credințele, atitudinile și comportamentele mediului cultural în care trăiește și pe care le deprinde de la cei apropiați. Există însă și forme de sport care apar ca răspuns la dorința de creativitate și libertate a indivizilor ce doresc să iasă din tiparele sociale(schiul extrem, scuba diving-ul, skateboard-ul, snowboard-ul)

- **Clasa socială.**
 - accesul mai ușor la recompensă și prestigiu în sport
 - existența unor sporturi de elită(aviatia, yahtingul, golful,etc) și a unor sporturi populare(fotbalul, ciclismul,etc)

- **Relațiile dintre rase.** Modelele comportamentale de implicare în sport au legătură cu rasele. Este, totuși dificil de explicat de ce procentul jucătorilor de culoare din NBA este de 80%, în timp ce procentul suporterilor de culoare ai jucătorilor din NBA este de doar 17%.

- **Condițiile climatice și geografice**(cei mai buni patinatori români provin de la Măcurea Ciuc, iar cei mai buni canotori și caiacisti provin din delta)

- **Comportamentul de marketing al întreprinderilor din industria sportului și din alte industrii.** Incaltăminte Nike, puloverele Sharks, hainele Oakland Raiders nu mai reprezintă astăzi obiecte de echipament destinate doar sportivului. Întreprinderile comerciale au promovat stilul de viață „sportiv” și moda „sportivă”

- **Conceptia despre sine.** Teoria cu privire la concepția despre sine indică faptul că individul posedă:

- o imagine despre sine
- o imagine a sinelui aparent(asa cum crede el ca il vad ceilalti)
- o imagine a sinelui ideal(asa cum ar vrea sa fie)
- o imagine a sinelui in raport cu grupurile de referinta, la care se adauga sinele

adevarat.

Deoarece sportul se consuma in general in public, comportamentul consumatorului de sport este influentat de conceptia despre sine. In marketingul sportiv, imaginile de importanta primordiala sunt sinele ideal, sinele aparent si sinele pentru grupuri de referinta.

- **Etapă din viața sau etapă din ciclul de viață al familiei.** Specialistul de marketing trebuie sa isi formuleze strategiile si programele in functie de etapele biologice, psihologice si comportamentale parcurse de consumatorul de sport.

- **Caracteristicile fizice.** Adesea, publicitatea facuta sportului se adreseaza dorintelor noastre de a poseda calitati fizice mai bune, sinelui ideal.

- **Invatarea.** In pofida faptului ca abilitatile fizice pot fi mostenite, multe dintre ele se dezvoltă pe masura ce interactionam cu mediul, inclusiv cu activitatile desfasurate de organizatii sportive. Specialistul de marketing trebuie sa tina seama de cele trei tipuri de implicare definite in teoriile invatarii: cognitiva, afectiva si comportamentala.

- **Perceptia.** Este procesul prin care individul scaneaza, colecteaza, evalueaza si interpreteaza informatia din mediu. Principala dificultate cu care se confrunta specialistii de marketing in sport este legata de perceptie, pentru ca acestia au tendinta de a oferi consumatorilor potentiali propria lor perceptie asupra produsului/serviciului. Sarcina specialistului de marketing sportiv consta in stabilirea unei consonante intre imaginile transmise prin produs(competitia propriu-zisa, amenajarea sportiva) si imaginea despre sine a consumatorului. El trebuie sa tina cont de cele trei tipuri de consumatori de sport: ocazionali, medii, frecventi)

Sportul are o dimensiune internațională sau globală prin excelență. În același timp, conceptul de marketing își dobândește întreaga sa semnificație economico-socială tot la scară macro. În aceste condiții, sportul românesc, păstrându-și specificul național, trebuie să urmeze sau să se afle permanent în concordanță cu evoluțiile sportului la nivel internațional: competiția limitată doar la scară locală, regională și națională pierde din semnificație.

BIBLIOGRAFIE

- [1].ABRUDAN, M. (2001) - „Managementul resurselor umane – note de curs”, Oradea
- [2].CRISTEA, IOANA, (2000) “*Management sportiv - compendiu*”, Ex Ponto, Constanța.
- [3].DĂNĂIAȚĂ, I., BIBU, N., PREDIȘCAN, M. (2002) - „Management – bazele teoretice”, Ed. Mirton, Timișoara,
- [4].Ionescu, Gh.,(2002) *Management organizațional*, ediția a 2-a, Editura Mirton, Timișoara.
- [5].MAROTI, Ș., (2000) – “*Elemente de bază ale managementului. Organizare și legislație sportivă*”, Universitatea din Oradea.

BENEFICIILE PRACTICĂRII ACTIVITĂȚILOR FIZICE

Lector univ. dr. Cristian ILIONI
Universitatea din Petrosani

Educația fizică, ca proces instructiv - educativ în mod deosebit - dar și ca autoeducație fizică - este o activitate deliberat construită și desfășurată în vederea perfecționării dezvoltării fizice și capacității motrice ale practicanților exercițiilor fizice, în funcție de particularitățile de vârstă și sex, cerințele de integrare socială, specificul unor viitoare profesii etc.

Educația fizică are un caracter predominant formativ (în sensul ca, face pregătire pentru "viață"), nefiind exclus - ba chiar recomandat, din ce în ce mai mult - caracterul competitiv.

Educația fizică beneficiază de un foarte mare număr de exerciții fizice, diferențiate și adaptate la toate subsistemele și variabilele. Ea presupune practicarea sistematică și după reguli științifice a acestor exerciții. Necesitatea practicării sistematice a exercițiilor fizice, ca parte componentă a regimului de viață, a capătat un caracter axiomatic pentru omul contemporan. În schimb, punerea în practică a acestui concept are rezolvări diferite și în foarte multe cazuri, el nu depășește stadiul de deziderat.

Programa este documentul care prevede, în principal, conținutul procesului de instruire la nivelul diferitelor subsisteme ale educației fizice. Pentru educația fizică din învățământul de stat, reprezintă documentul oficial principal, elaborat de ministerul de resort pentru comisii formate de cadre didactice cu pregătire profesională deosebită și experiență bogată în predarea acestei discipline.

În toate țările europene este recunoscută importanța și necesitatea extremă a predării educației fizice în cadrul școlilor. Există o unanimitate și asupra obiectivelor individuale și a finalităților sociale de urmărit prin intermediul acestui învățământ, existând multe asemănări și deosebiri în conținutul programelor ca și în concepțiile pedagogiei generale. Totuși transferul în practică înregistrează mari deosebiri de la o țară la alta în funcție de dotările de care se dispune precum și în funcție de modul de recepționare și prelucrare a informațiilor de către subiecți.

În afara programei de educație fizică mai sunt și alte documente oficiale, care trebuie să fie în mod obligatoriu respectate – ca și programă. Este vorba de unele instrucțiuni, dispoziții, ordine ale Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Tineretului și Sportului sau ale altor ministere cu atribuții și responsabilități pe linia educației fizice în diferitele sale subsisteme.

Orice programă de educație fizică, în lipsa unor manuale de specialitate, cuprinde și alte aspecte colaterale conținutului procesului instructiv-educativ la nivelul eșalonului sau sistemului respectiv.

Exercițiile fizice efectuate regulat supun în mod obligatoriu organismul la mișcare. Mișcarea la rândul ei intensifică toate activitățile din organism: circulația sângelui în plămâni și în celelalte organe, respirația, schimburile de substanțe nutritive la nivelul țesuturilor, procesele de excreție, de curățire a sângelui de substanțele vătămătoare rezultate din arderile celulare etc.

Lipsa de mișcare îngreunează desfășurarea normală a proceselor biologice, fapt care se răsfrânge negativ asupra stării de sănătate și de rezistență a organismului față de agenții patogeni. Prin mișcare se îmbunătățește nutriția țesuturilor și celulelor, ceea ce duce la creșterea și dezvoltarea organelor, la mărirea capacității lor funcționale.

În primul rând, se îmbunătățește activitatea inimii. Mușchiul cardiac antrenat prin exerciții fizice regulate și de o intensitate crescândă, expulzează la fiecare sistolă mai mult sânge decât inima neantrenată. El nu obosește în timpul eforturilor fizice mai mari atât de repede ca mușchiul neantrenat și își revine mai repede la situația normală, după ce efortul a încetat.

În al doilea rând, se ameliorează activitatea plămânilor. În timpul efortului fizic, plămânii respiră mai frecvent și mai amplu, pentru a acoperi necesitățile crescute de oxigen în mușchi. Așa cum inima trebuie antrenată pentru a face față eforturilor excesive, prin creșterea puterii de contracție a mușchiului cardiac și plămânii trebuie antrenați să respire mai puternic, să permită o ventilație mai mare pe unitatea respectivă de timp. Fără acest antrenament nu se pot efectua activități fizice grele, deoarece plămânii nu pot asigura cantitatea de oxigen crescută. Exercițiile fizice în aer liber, ca și ședințele speciale de antrenament, în cazul sportivilor, constituie mijloace eficiente de pregătire a aparatului respirator pentru noile sarcini la care trebuie supus organismul.

Concomitent, prin mișcarea în aer liber se îmbunătățește compoziția sângelui, crește numărul globulelor roșii, care ajută la transportul oxigenului; crește și numărul unor globule albe care apără organismul de infecții. Așa se explică de ce persoanele care fac mai multă mișcare în aer liber, practicând sistematic exercițiile fizice și sportul, se îmbolnăvesc rar sau fac forme ușoare de boală.

Sub aspectul ținutei corporale și al dezvoltării aparatului locomotor, exercițiile fizice contribuie din plin la menținerea unei ținute corecte a corpului, care favorizează o bună funcționare a tuturor organelor, precum și o înfățișare zveltă și frumoasă. Mișcările corpului devin precise, agere și coordonate, iar forța de contracție a mușchilor crește.

Lipsa de mișcare în aer liber, statul pe scaun la școală sau acasă, sau altfel spus – sedentarismul – predispune la îngrășare, ceea ce are un efect dăunător asupra sănătății și duratei vieții active.

Nu trebuie să uităm influența benefică a exercițiilor fizice și a sportului practicat în aer liber asupra sistemului nervos. În creier, schimbul de substanțe nutritive este mai intens decât în celelalte organe. În activitatea sa de coordonare a tuturor proceselor biologice și psihice, creierul consumă o cantitate mult mai mare de oxigen decât inima sau plămânii, organe care sunt mari consumatoare de oxigen. În felul acesta putem înțelege sensibilitatea extraordinară a țesutului nervos la lipsa de oxigen, manifestată prin scăderea capacității de lucru a creierului și apariția oboselii premature.

Asigurarea aerului curat și a unui flux sporit de oxigen la creier este o condiție fundamentală pentru menținerea sănătății, în mod special la persoanele cu ocupații intelectuale (profesori, ingineri, psihologi, medici, economiști, contabili etc.), acestea realizându-se prin exerciții fizice și sport practicate în aer liber.

Jocul ca mijloc al educației fizice reprezintă o formă tipică de activitate, fiind un fenomen social. Jocurile contribuie la stimularea și cultivarea relațiilor de prietenie și colaborare, a inițiativei și imaginației creatoare a unui fond complex de priceperi, deprinderi și calități motrice, asigură educarea unor atitudini, comportamente, sentimente, însușiri, deprinderi și obiceiuri de comportare morală: cinste, perseverență, demnitate, modestie, curaj, stăpânire de sine, independență etc.

Sportul este un mijloc prin care se poate ajunge la perfecționare executării unor anumite exerciții fizice și la obținerea unor rezultate maxime în acest sens. Sportul este legat de competiția între diferiți participanți, care luptă pentru a fi pe primul loc în obținerea rezultatelor la înot, canotaj, ciclism, patinaj, schi, volei, baschet, fotbal, tenis de masă sau tenis de câmp, scrimă etc.

Unele sporturi întăresc musculatura, altele vizează mărirea vitezei de mișcare sau combinarea vitezei cu precizia mișcărilor, însă toate dezvoltă organele și măresc agerimea mișcărilor întregului corp, perfecționează activitatea sistemului nervos și a funcțiilor lui psihice: atenția, memoria, inteligența, voința, curajul, etc.

Fiecare persoană trebuie ca, pe lângă exercițiile fizice efectuate zilnic, să practice și un sport, chiar dacă nu urmărește neapărat obținerea unor rezultate de mare performanță. Jogging-ul, înotul, voleiul, tenisul etc. sunt sporturi la îndemâna oricui și cu un rol important în reîmprospătarea forțelor organismului, a recreerii lui plăcute, după școală.

Drumețiile în aer liber constituie modul cel mai sănătos de petrecere a timpului liber la sfârșit de săptămână, vacanțe, contribuind în mod special la alimentarea sistemului nervos cu oxigen și la refacerea energiei lui, prin buna dispoziție pe care drumeția în grup o crează și o menține.

Educația fizică și sportul constituie activități cu caracter specific care au la bază exercițiile fizice practicate de oameni de diferite vârste, de ambele sexe și din motive diferite. Cea mai mare parte a acestor activități are un pronunțat caracter practic, specific. Pentru unii, exercițiile fizice înseamnă obligații profesionale, școlare, sub forma de lecții și activități sportive, pentru alții înseamnă activități recreative, compensatorii, de refacere psihomotrică sau neuropsihică, activități opționale, în timp ce pentru alții, cei mai mulți, înseamnă distracție, susținere, participare emoțională, încurajări la competiții sportive, dar și în fața televizoarelor. Pentru alte categorii de practicanți, exercițiile fizice înseamnă mișcarea ca medicament, tratament de recuperare, refacere, întreținere, cele mai multe platite și conduse de cadre de specialitate. Pentru o altă categorie, din ce în ce mai mare de practicanți, exercițiile fizice înseamnă profesionism, afacere, conducere, organizare,

Se poate spune astfel că formele de practicare ale exercițiilor fizice s-au diversificat foarte mult după interesele sociale, individuale și de grup.

Bibliografie:

1. Carstea, Gh., Educație fizică, teoria și bazele metodicii, București 1997;
2. Zeigler, E., Physical Education and Sport – an introduction. Lea & Febiger, Philadelphia, 1982;
3. Herbrard, A., L'éducation physique et sportive, Ed. Revue EPS, Paris 1986;
4. Dragnea, A., colaboratorii, Teoria educației fizice și sportului, Editura FEST, București 2002;
5. Firea, E., metodică educației fizice școlare, București, 1984;
6. Gh. Mitra, Al. Mogoș – Metodica predării educației fizice – Editura Stadion, 1972.

DEZVOLTAREA UNOR ABILITĂȚI SOCIALE PRIN PRACTICAREA SPORTULUI DE MASĂ

Lector univ. dr. Cristian ILIONI
Universitatea din Petrosani

Sportul este o formă populară de activitate fizică și există o varietate largă de sporturi care sunt practicate în întreaga lume. Acestea variază de la sporturile de echipă, cum ar fi fotbalul, baschetul și hocheiul, la sporturile individuale, cum ar fi gimnastica, înotul și alergatul.

Sportul nu numai că ajută la dezvoltarea forței și a capacității fizice, ci și încurajează spiritul de echipă, disciplina și abilitățile sociale. Participarea la competiții sportive poate ajuta la dezvoltarea caracterului și a capacității de a depăși obstacolele.

Este important să promovăm educația fizică și sportul printre copii și tineri, pentru a le dezvolta un stil de viață sănătos și activ, care să îi ajute să evite probleme de sănătate în viitor. De asemenea, ar trebui să sprijinim și să promovăm sportul ca o modalitate de a promova bunăstarea mentală, reducerea stresului și a anxietății.

Sportul poate juca un rol important în reducerea abandonului școlar și în îmbunătățirea performanței școlare. Prin implicarea în activități sportive, tinerii pot dezvolta un set de abilități care să le sporească motivația și angajamentul școlar. Abandonul școlar poate fi redus prin intermediul sportului, deoarece acesta poate avea un impact pozitiv asupra performanței școlare și a angajamentului elevilor în procesul educațional. Prin intermediul participării la activități sportive, tinerii pot dezvolta o serie de abilități care îi pot ajuta să-și mențină interesul pentru școală și să-și îmbunătățească rezultatele academice.

Unul dintre aspectele importante este faptul că prin implicarea în activitățile sportive, elevii pot învăța să-și gestioneze timpul și să-și mențină o stare bună de sănătate, aspecte care pot contribui la o prezență regulată la școală și la o mai bună concentrare în timpul orelor de curs.

De asemenea, practicarea sportului poate contribui la dezvoltarea unor abilități sociale, cum ar fi lucrul în echipă, comunicarea eficientă și spiritul de colaborare. Aceste abilități sunt extrem de valoroase în mediul școlar și pot influența pozitiv relațiile interpersonale ale elevilor.

O altă influență a sportului asupra abandonului școlar este legată de promovarea unui stil de viață echilibrat, ceea ce include obiceiuri sănătoase și dezvoltarea auto-disciplinei. Participarea la activități sportive poate să inspire disciplina și concentrarea, abilități care pot fi transferate cu succes și în mediul academic.

Pe lângă aceste aspecte, sportul poate oferi, de asemenea, o motivație suplimentară pentru elevi, întrucât aceștia pot experimenta succesul personal, pot dezvolta încrederea în forțele proprii și pot învăța să-și stabilească obiective pe termen lung. Educația fizică și sportul sunt componente esențiale ale unei vieți sănătoase și armonioase. Acestea nu numai că ajută la menținerea sănătății fizice, ci și la dezvoltarea abilităților sociale și mentale.

Educația fizică este o parte importantă a curriculum-ului școlar și trebuie să fie inclusă în planul de învățământ. Este o modalitate de a promova activitatea fizică regulată și ajută la îmbunătățirea performanței școlare, concentrării și atenției.

Unul dintre principalele moduri în care sportul poate contribui la reducerea abandonului școlar este prin promovarea unui stil de viață sănătos și activ. Prin participarea la activități sportive,

tinerii învață să-și gestioneze timpul, să-și mențină o bună stare de sănătate și să-și disciplineze mintea și corpul. Aceste abilități se pot transfera și în viața școlară, ajutându-i pe elevi să-și îmbunătățească concentrarea, disciplina și starea de spirit.

De asemenea, sportul promovează valori precum disciplina, efortul și perseverența, care sunt esențiale pentru succesul în școală. Participarea la competiții sportive poate încuraja elevii să-și stabilească obiective personale și să-și depășească limitele, dezvoltându-și încrederea în propriile capacități.

În plus, sportul poate juca un rol important în construirea relațiilor și a echipei. Participarea la echipe sportive poate ajuta tinerii să învețe să lucreze în echipă, să-și dezvolte abilitățile de comunicare și să-și îmbunătățească relațiile interpersonale. Aceste abilități sunt esențiale nu doar în sport, ci și în viața academică și profesională ulterioară.

Ar trebui să încurajăm și să sprijinim participarea la activitatea fizică și sportul în rândul comunităților noastre, pentru a promova o lume mai sănătoasă și mai activă.

În concluzie, sportul poate juca un rol crucial în reducerea abandonului școlar prin promovarea unui stil de viață sănătos și activ, dezvoltarea abilităților sociale și a spiritului de echipă, precum și prin încurajarea valorilor precum disciplina și perseverența. Este important să promovăm implicarea tinerilor în activități sportive, pentru a le oferi oportunități de dezvoltare holistică și pentru a contribui la succesul lor școlar și profesional.

Bibliografie

1. **Dragnea, A. și colaboratorii**, *Teoria educației fizice și sportului*, București, Editura Fest, 2002;
2. **Dragomir, P.; Scarlat, E.**, *Educația fizică școlară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2004;
3. **Tudor, V., Iancu, H.**, *Istoria educației fizice și sportului. Note de curs*, București, 2004;
4. **Neacșu, I., Ene, M.**, *Educație și autoeducație în formarea personalității sportive*. București, Editura Sport-Turism, 1987;

IMPORTANȚA RED-URILOR ÎN ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prof. Sorina JURJ

Colegiul Național „C.D.Loga” Caransebeș, Caraș-Severin

În peisajul educațional contemporan, marcat de o evoluție tehnologică rapidă și de o nevoie crescândă de accesibilitate și flexibilitate în procesul de învățare, Resursele Educaționale Deschise (RED) reprezintă un instrument cu un potențial transformator semnificativ. În mod specific, în contextul disciplinei limba și literatura română, RED oferă oportunități unice de a îmbogăți experiența de învățare, de a stimula creativitatea elevilor și de a facilita o înțelegere mai profundă a limbii și a culturii românești. Acest referat își propune să exploreze în detaliu importanța RED în orele de limba și literatura română, analizând beneficiile, provocările și modalitățile de implementare eficientă a acestor resurse.

Pentru a înțelege pe deplin importanța RED, este esențial să definim conceptul și să identificăm caracteristicile sale fundamentale. UNESCO definește RED ca fiind "materiale de învățare, predare și cercetare în orice format și mediu, care se află în domeniul public sau sunt publicate sub o licență deschisă, permițând accesul, utilizarea, adaptarea și redistribuirea lor gratuită de către alții, fără restricții sau cu restricții limitate."

Principalele caracteristici ale RED-urilor includ:

- **Accesibilitatea:** RED sunt disponibile gratuit pe internet, eliminând barierele financiare în accesul la materiale educaționale de calitate.
- **Deschiderea licenței:** Licențele deschise, cum ar fi Creative Commons, permit utilizatorilor să utilizeze, să distribuie, să adapteze și să modifice resursele în mod legal, cu respectarea termenilor specifici ai licenței.
- **Flexibilitatea:** RED-urile pot fi utilizate, combinate și adaptate în diverse contexte educaționale, răspunzând nevoilor specifice ale elevilor și ale profesorilor.
- **Calitatea:** Deși sunt deschise, multe RED-uri sunt create și revizuite de experți în domeniu, asigurând un nivel ridicat de calitate și relevanță.
- **Potențialul de colaborare:** Natura deschisă a RED-urilor încurajează colaborarea între educatori și cursanți în crearea și îmbunătățirea materialelor educaționale.

Integrarea RED în procesul de predare-învățare al limbii și literaturii române aduce o serie de beneficii semnificative, atât pentru elevi, cât și pentru profesori:

1. **Diversificarea materialelor didactice:** RED oferă o gamă vastă de materiale care depășesc manualele școlare tradiționale. Acestea pot include:
 - **Texte literare digitale:** Acces la opere complete ale scriitorilor români clasici și contemporani, în formate accesibile și ușor de căutat.
 - **Resurse audio și video:** Înregistrări ale lecturilor unor opere, adaptări teatrale sau cinematografice, interviuri cu scriitori, documentare despre perioade literare sau curente culturale.
 - **Materiale interactive:** Quiz-uri, jocuri educaționale, exerciții interactive de vocabular și gramatică, platforme de colaborare pentru scriere creativă.
 - **Infografice și prezentări:** Sinteze vizuale ale informațiilor cheie despre autori, opere sau perioade literare, facilitând înțelegerea și memorarea.

2. **Personalizarea învățării:** RED permit profesorilor să adapteze materialele didactice la nivelul, interesele și nevoile specifice ale elevilor. Diferențierea instruirii devine mai accesibilă prin selectarea și modificarea resurselor existente sau prin crearea de materiale noi, pornind de la cele deschise. Elevii pot explora subiecte de interes în ritmul lor propriu, utilizând resurse variate care se potrivesc stilului lor de învățare.
3. **Stimularea creativității și a gândirii critice:** RED pot încuraja elevii să devină creatori de conținut, nu doar consumatori. Utilizând instrumente și platforme deschise, ei pot crea propriile prezentări, eseuri multimedia, adaptări ale textelor literare, podcast-uri sau bloguri literare. Acest proces dezvoltă abilitățile de gândire critică, de analiză, de sinteză și de exprimare originală.
4. **Facilitarea accesului la cultură și patrimoniu:** RED pot oferi acces direct la resurse culturale valoroase, cum ar fi arhive digitale ale muzeelor literare, imagini ale manuscriselor originale, înregistrări ale unor evenimente culturale importante. Acest lucru îmbogățește înțelegerea elevilor despre contextul cultural și istoric al literaturii române.
5. **Promovarea colaborării și a învățării sociale:** Platformele și instrumentele RED pot facilita colaborarea între elevi la proiecte comune, cum ar fi analiza unei opere literare, crearea unei antologii digitale sau organizarea unei dezbateri online. Învățarea socială este stimulată prin partajarea de resurse, prin feedback-ul colegial și prin construirea colectivă a cunoștințelor.
6. **Reducerea costurilor și creșterea echității:** Prin eliminarea costurilor asociate cu achiziționarea manualelor și a altor materiale didactice tradiționale, RED contribuie la creșterea echității în educație, asigurând accesul la resurse de calitate pentru toți elevii, indiferent de statutul lor socio-economic.
7. **Actualizarea continuă a conținutului:** RED pot fi actualizate și îmbunătățite în mod continuu de către comunitatea educațională, asigurând relevanța și acuratețea informațiilor prezentate. Acest lucru este deosebit de important în studiul literaturii contemporane și al evoluțiilor lingvistice recente.
8. **Dezvoltarea profesională a profesorilor:** RED oferă profesorilor oportunități de a accesa materiale didactice inovatoare, de a colabora cu alți educatori, de a-și împărtăși propriile resurse și de a-și dezvolta competențele digitale și pedagogice.

Resursele Educaționale Deschise reprezintă un instrument valoros cu un potențial semnificativ de a transforma orele de limba și literatura română. Prin diversificarea materialelor didactice, personalizarea învățării, stimularea creativității și a gândirii critice, facilitarea accesului la cultură și patrimoniu, promovarea colaborării și reducerea costurilor, RED pot contribui la o experiență de învățare mai relevantă, mai accesibilă și mai eficientă pentru elevi.

„VOVIDENIA” – PRIMA ZI CU DEZLEGARE LA PEȘTE DIN POSTUL CRĂCIUNULUI

Pr. Prof. Liviu LAZĂR
Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)

„Vovidenia” sau „Ovidenia”, cum este numită în limbaj popular, este prima sărbătoare importantă din Postul Nașterii Domnului. Acest slăvit praznic împărătesc ne amintește de momentul în care, după tradiția Bisericii noastre, Sfinții Părinți Ioachim și Ana au adus-o pe fiica lor, Maria, în vârstă de trei ani, la templul din Ierusalim.

Dacă în anii trecuți am vorbit ce înseamnă „Vovidenia” și care este înțelesul acestui termen, sărit mai degrabă în lumea satului românesc, sau v-am spus care este motivul pentru care sărbătoarea Intrării în Biserică a Maicii Domnului este și ziua care dă startul colindelor, în acest an ne gândim să așezăm câteva rânduri legate de rânduiala statornicită de Părinții Bisericii noastre, care hotărât ca această zi de 21 noiembrie să fie prima zi din Postul Nașterii Domnului în care să ne bucurăm de dezlegare la pește.

Împăratul Iustinian și sărbătoarea Vovideniei

Înainte de toate, se cuvine să reținem că sărbătoarea aceasta ne amintește de ziua în care Maica Domnului a fost primită solemn de comunitatea templului, condusă de preotul Zaharia, tatăl Sfântului

Botezătorul. Astfel, vedem că părinții Maicii Domnului, Ioachim și Ana, și-au împlinit misiunea făcută lui Dumnezeu în rugăciunile lor: că dacă vor fi binecuvântați chiar și la bătrânețe cu un copil, îl vor dăruia Lui, ca să-i slujească așa cum se cuvine.

Tradiția Bisericii ne dă mărturie despre cum, până la vârsta de 15 ani, Maica lui Dumnezeu a trăit în rugăciune, milostenie și fapte ale drepte credințe: *„În fiecare zi se ruga de dimineață până la răsăritul soarelui, apoi până la apusul soarelui se ostenea cu lucrul de mână, iar de la apusul soarelui se ruga iarăși până târziu în noapte. Și în fiecare seară Arhanghelul Gavriil, arătându-i-se, aducea hrană cerească, iar hrana primită de ea de la preoți o dădea celor săraci.”*

De asemenea, este important să reținem că data în care noi prăznuim „Vovidenia”, adică 21

mbrie, nu este data istorică în care părinții Maicii Domnului, Ioachim și Ana, au dus-o la templu ecioara Maria. Rădăcinile sărbătorii Vovideniei se regăsesc în secolul al șaselea, mai exact pe 20 mbrie 543, când Împăratul Iustinian a zidit la Ierusalim, lângă ruinele templului, un sfânt locaș inat Maicii Domnului. Conform tradiției de atunci, în ziua următoare sfințirii, adică pe 21 mbrie, a început să fie cinstit hramul (sau ocrotitorul) bisericii, adică însăși Preasfânta Născătoare umnezeu, sărbătoarea fiind rânduită în cinstea aducerii ei la templu. Sărbătoarea s-a extins, mai u, în tot Orientul și apoi s-a generalizat în tot Occidentul, definitivându-se în jurul anului 1585.

Prima zi cu dezlegare la pește din Postul Crăciunului

Dincolo de crucea roșie care marchează acest praznic împărătesc, unul dintre cele 12 de pe parcursul anului bisericesc, calendarul nostru ne amintește și de faptul că Vovidenia este prima zi din Postul Nașterii Domnului în care ne este îngăduit să consumăm pește. Asta deoarece Postul Crăciunului, alături de cel al Sfinților Apostoli Petru și Pavel, sunt perioade de postire mai ușoară. Unii se întreabă, pe bună dreptate, de ce nu există acest pogorământ pentru „îndulcirea postului” chiar din primul „weekend” al postului (18-19 noiembrie în acest an), știind că în acest post, în fiecare sâmbătă și duminică este dezlegare la pește. Ei bine, răspusul este unul destul de simplu: atât cea dintâi săptămână a Postului Nașterii Domnului, până în 21 noiembrie, de Praznicul Intrării în Biserică al Maicii Domnului, cât și ultima săptămână, cuprinsă între zilele de 20-25 decembrie, sunt perioade cu postire mai aspră, adică în care zilele de sâmbătă și duminică nu au dezlegare la pește, ci doar la untdelemn și vin. Motivul este acela că, atât perioada de început, cât și cea de sfârșit a postului sunt perioade de intensificare a luptei duhovnicești, în care trebuie să sporim nu doar rugăciunea, ci și nevoința trupească, printr-o alimentație mai aspră, mai săracă în grăsimi.

Așadar, dezlegarea la pește de Vovidenie este, înainte de toate, un moment de aleasă împlinire duhovnicească în care masa cu bucate din pește este nu un scop, ci o consecință – dacă putem spune așa. După ce sufletește, ne primenim spovedindu-ne în prealabil și primind Sfânta Împărtășanie pe 21 noiembrie, urmează și bucuria trupească, prin dezlegarea la pește. În învățăturile Sfinților Părinți găsim deseori această analogie, între postul sau nevoința creștină și antrenamentul atleților. Adică, așa cum un atlet se pregătește temeinic pentru a obține performanțe optime în competiții, iar antrenamentele regulate, alimentația adecvată și odihna sunt vitale pentru a atinge niveluri ridicate de performanță, așa și creștinul are la dispoziție Spovedania și Împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului pentru a se întări încă de la început în „cursele postului”.

Dacă ne îndreptăm atenția către lumea satului românesc, cea mai cunoscută tradiție legată de ziua Vovideniei și de dezlegarea la pește este „lumina de veci”. Mai demult, femeile dădeau de pomană „lumină de veci”, uneori alături de pâine și de pește, deoarece se spunea că lumânarea din această zi, dată de sufletul morților, mai ales pentru cei morți fără lumânare, dar și pentru cei vii, nu se va stinge niciodată pe lumea cealaltă. Sigur, tradiția nu este dogmă și trebuie să o tratăm ca atare. Însă, sigur că putem „creștina” acest obicei, înțelegând că lumina aceasta fizică este simbolul vizibil al luminii nevăzute – Hristos – care urmează să se întrupeze în această lume. Pe de altă parte, peștele conține fosfor, iar în limba greacă „fosforos” înseamnă „purător de lumină”. Din punct de vedere biologic, peștele, cu conținutul său bogat de acizi grași omega-3 și alți nutrienți benefici, cât și fosforul, mineralul esențial pentru sănătatea oaselor și a sistemului nervos, sunt componente esențiale ale unei diete echilibrate, recomandată

mai ales în timpul postului. Integrarea acestor alimente în regimul alimentar zilnic poate contribui semnificativ la menținerea unei stări de sănătate optime și la prevenirea diferitelor afecțiuni.

Așadar, ținând cont de aceste aspect consemnate în rândurile de mai sus, să aducem și noi prinos de cinstire Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în seara și în ziua Marelui Praznic al Intrării Ei în Biserică, rugând-o și chemând-o astfel în ajutor: „*Astăzi ai strălucit în casa Domnului ca un sfeșnic luminos, Sfântă Pruncă, și ne luminezi cu cinstitele tale daruri ale milelor și minunilor tale, că ele sunt mai presus de minte, străină este nașterea ta, străin este chipul nașterii tale, străine și preaslăvite sunt toate ale tale, pentru care cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!*” (Condacul al 8-lea din Acatistul Intrării în Biserică a Maicii Domnului).

Bibliografie:

- <https://blog.bizanticons.ro/2021/11/17/ce-este-vovidenia-5-lucruri-mai-putin-stiute-despre-sarbatoarea-din-21-noiembrie/>

„TEODORA” – CARE ESTE ORIGINEA ȘI SEMNIFICAȚIA ACESTUI NUME?

Pr. Prof. Liviu LAZĂR
Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)

Suntem, deja, la începutul lunii august, cea de-a treia lună a verii, cunoscută în popor și sub denumirea de „Gustar”, deoarece în această perioadă se coc foarte multe fructe și legume, având un gust deosebit. Începutul de august este, de asemenea, un prilej de sărbătoare pentru mulți dintre cei pe care-i cunoaștem – prieteni, apropiați sau membri ai familiei – deoarece în data de 7 august, o prăznuim pe Sfânta Teodora de la Sihla, prima româncă trecută în rândul sfinților.

Cu siguranță, mulți dintre noi avem în familiile noastre cel puțin o cunoștință care poartă numele Sfintei Teodora de la Sihla și, de aceea, am considerat că este potrivit ca, înaintea acestui mare praznic, să aducem în atenția dumneavoastră, a membrilor familiei Bizanticons Art, așa cum am obișnuit să vă numim, câteva considerații de ordin istoric și etimologic, legate de originea și semnificația numelui „Teodora”. Spre buna-cunoștință a dumneavoastră și spre împărtășirea acestor idei cu toți cei dragi și apropiați.

Cuvioasa din Munții Neamțului

Mai întâi, se cuvine să facem o scurtă radiografie a Cuvioasei Teodora, pe care fiecare dintre noi am chemat-o în rugăciunile noastre, fără îndoială, măcar o dată, ca să ne fie sprijin în suferință și tămăduitoare în neputință. Astfel, reținem că Sfânta Teodora s-a născut pe la jumătatea secolului al XVII-lea, în satul Vânători-Neamț, din părinți binecredincioși și iubitori de Dumnezeu, în vremea domniei lui Vasile Lupu și a Mitropolitului Varlaam al Moldovei. Ștefan Joldea, tatăl ei, era fratele voievodului Ioan Joldea al Moldovei, fiind boier cu rang înalt și armaș al Cetății Neamț.

Ajungând la vârsta rânduită, deși nu-și dorea foarte mult acest lucru, s-a căsătorit cu un tânăr evlavios din Ismail. Trecând un timp și neavând copii, dar și pentru că dorea să trăiască

o viață cu totul curată și închinată lui Hristos, se retrage la Schitul Vărzărești-Focșani și îl convinge și pe soțul ei să facă același lucru. El o ascultă întocmai, călugărindu-se la Schitul Poiana Mărului cu numele de Elefterie. Fiind vremuri grele, de cotropire otomană, maicile de la Vărzărești fug din calea turcilor în Munții Vrancei, iar la scurt timp stareța Cuvioasei Teodora, pe nume Paisia, moare în pustiul pădurilor.

Fără sprijin și călăuză duhovnicească, Sfânta Teodora are o vedenie dumnezeiască și se retrage acasă, „la rădăcini”, în padurile neumbrate din jurul Schitului Sihla.

În post, în rugăciuni, în viforul și crivățul iernii, în privegheri de toată noaptea și multe încercări și ispitiri, a petrecut Cuvioasa Teodora mulți ani, fiind împărtășită din când în când de către cuviosul Pavel din Sihăstria. Simțind că sfârșitul vieții ei pământești se apropie, Cuvioasa Teodora se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu să-i trimită un preot care să o spovedească și să o împărtășească cu Trupul și Sângele lui Hristos pentru ultima oară.

Într-o zi, egumenul Mănăstirii Sihăstria a observat cum păsările luau firimituri de pâine în ciocuri și le duceau în pădure. Bănuind că nu e o simplă coincidență și că puii de păsări nu au nevoie de atâta pâine, a trimis doi frați să vadă unde merg. Noaptea, aceștia au ajuns lângă peștera Sfintei Teodora și au văzut-o rugându-se, înconjurată de flăcări. Când le-a strigat numele, călugării au rămas fără cuvinte. Le-a spus să nu se teamă, dorindu-și doar să-i transmită starețului că îi este dor de Euharistie și că ar vrea ca cineva să i-o aducă înainte de a-și încredința sufletul lui Dumnezeu. A numit pe cei doi pe care îi dorea pentru ultima spovedanie și împărtășanie: Antonie și Lavrentie. După ce a primit Împărtășania, și-a dat sufletul Domnului. Călugării i-au făcut slujba înmormântării și i-au îngropat trupul în peștera unde se nevoie.

Care este semnificația numelui „Teodora”?

Trebuie să menționăm de la bun început că, în ziua de astăzi, „Teodora” e unul dintre numele de fete pe care tot mai puțini părinți din țara noastră îl aleg pentru copiii lor. Asta, poate și din cauză că mulți nu cunosc adevărata lui semnificație.

Din punct de vedere etimologic, numele „Teodora” provine din grecescul „Theodora” (Θεοδώρα), care este compus din două elemente:

„Theo-” (Θεός): care înseamnă „Dumnezeu”. Cuvântul „Theo-” este prezent în multe nume și termeni teologici, indicând o legătură directă cu divinitatea. În limba greacă veche, „Theos” înseamnă chiar „divinitate”.

„dora” (δῶρον): Aceasta înseamnă „dar” sau „cadou”. Cuvântul „dora” provine din „doron”, care în greacă veche înseamnă „dar” sau „ofrandă”.

Așadar, combinația acestor două elemente, „Theo-” și „-dora”, dă naștere numelui „Teodora”, care poate fi tradus ca „darul lui Dumnezeu” sau „dar de la Dumnezeu”. Numele a fost folosit pe scară largă în lumea creștină, mai ales în Imperiul Bizantin, datorită semnificației sale religioase și culturale. Numele „Teodora” are diverse variante și forme în diferite limbi și culturi. De exemplu, în limba engleză apare ca „Theodora”, în spaniolă ca „Teodora”, iar în rusă ca „Feodora” (Феодора). Masculinul echivalent al numelui este „Teodor” sau „Theodor”, care poartă aceeași semnificație de „dar al lui Dumnezeu”.

Pe lângă Sfânta Teodora de la Sihla, au mai purtat acest nume cu semnificație profundă:

Sfânta Teodora din Alexandria: Trăind în secolul al V-lea, ea este cunoscută pentru pocăința și viața sa ascetică. După ce a păcătuit, s-a deghizat în bărbat și a trăit într-o

mănăstire de călugări sub numele de Teodor, unde a dus o viață de pocăință și rugăciune.

Sfânta Teodora împărăteasa: A fost soția împăratului bizantin Iustinian I, trăind în secolul al VI-lea. Este cunoscută pentru sprijinul său acordat creștinismului și pentru reformele sociale și religioase pe care le-a susținut.

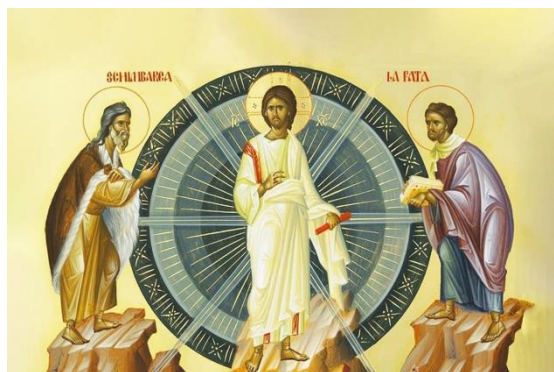
Sfânta Teodora din Tesalonic: S-a născut într-o familie evlavioasă și a în Tesalonic, în secolul al IX-lea. În timpul vieții sale, Sfânta Teodora a fost cunoscută pentru minunile pe care le săvârșea și pentru vindecările miraculoase. Credincioșii o căutau pentru sfaturi duhovnicești și pentru ajutor în necazuri.

Bibliografie:

-<https://blog.bizanticons.ro/2024/08/05/teodora-care-este-originea-si-semnificatia-acestui-nume/>

CINCI ASPECTE DE REȚINUT DESPRE ICOANA SCHIMBĂRII LA FAȚĂ A DOMNULUI

Pr. Prof. Liviu LAZĂR
Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)

În fiecare an, pe data de 6 august, creștinii ortodocși de pretutindeni sărbătoresc marele praznic al Schimbării la Față a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Schimbarea la Față mai este cunoscută în popor și sub denumirea de „Probaje”. Termenul vine de la cuvintele slavone „Obrejenia” sau „Probojenia”, care înseamnă „schimbare” sau „transformare”.

Pentru că nu toți dintre noi cunoaștem care este semnificația simbolurilor prezente în icoanele bizantine ale Schimbării la Față a Mântuitorului, dar și ținând cont de faptul că am primit această întrebare în repetate rânduri și din partea clienților noștri, am hotărât să dedicăm câteva rânduri acestui subiect și să explicăm, pe scurt, înțelesurile pe care le „tăinuiește” icoana hramului din ziua de 6 august.

Întâi de toate, câteva informații despre istoria acestei sărbători, pe care se cuvine, fără îndoială, să le reținem. Astfel, conform unor teologi și istorici ai Bisericii noastre, această sărbătoare ar fi înlocuit o veche manifestare păgână în cinstea zeiței Diana. Cert este că, atât în Răsărit, cât și în Apus, serbarea ei începe a fi menționată în documente din prima jumătate a secolului al V-lea. După tradiția Bisericii noastre, minunea Schimbării la Față a Domnului s-a petrecut cu puțin timp înainte de Pătimirile Sale, în anul 33. Sfinții Părinți afirmă faptul că minunea a avut loc înainte de Intrarea în Ierusalim și de Răstignirea Domnului, având drept scop încredințarea Sfinților Apostoli despre Dumnezeuirea Sa.

Se spune că fața Lui Hristos strălucea ca soarele, iar hainele Lui se făcuseră albe ca zăpada. Conform Sfintei Scripturi, într-adevăr, o lumină puternică a înveșmântat minunea de pe Muntele Tabor. Mântuitorul Însuși era îmbrăcat în veșminte albe, strălucitoare, toate acestea fiind, conform Sfinților Părinți, semne ale curăției Lui depline și ale îndumnezeirii trupului Său, după cum spune psalmistul: „Cel ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină” (Psalmul 103, 2).

Ca de obicei, mai întâi reținem faptul că, Ieromonahul Dionisie din Furna, autorul

volumului „Erminia picturii bizantine” – cartea de căpătâi a oricărui pictor, arată că, în general, în icoanele Schimbării la Față este pictat un munte cu trei vârfuri, iar în vârful cel din mijloc este prezent Hristos, cu haine albe ca lumina, stând și binecuvântând, și împrejurul Lui lumină cu raze. În vârful muntelui din dreapta este reprezentat prorocul Moise, ținând Tablele Legii, iar în vârful muntelui din stânga, Sfântul Proroc Ilie, amândoi stând plecați ca niște ucenici smeriți, privind către Hristos. În zona inferioară sunt zugrăviți trei Apostoli: Petru, Iacov și Ioan, fratele lui, uitându-se în sus uimiți. Pe o parte a muntelui, iarăși Hristos, suindu-se cu cei trei apostoli și arătându-le vârful muntelui. Și de cealaltă parte a muntelui, Sfinții Apostolii coborând cu frică și uitându-se înapoi. Iar Hristos coboară pe urma lor, binecuvântându-i.

Mântuitorul este, așadar, elementul principal al compoziției, fiind așezat, ca și în icoana Înălțării, în mijlocul unor cercuri concentrice (de obicei două la număr, simbolizând celelalte Persoane ale Sfintei Treimi), în nuanțe diferite de albastru, elemente care alcătuiesc „mandorla”, simbol al slavei dumnezeiești. Mandrola este, după definiție, o aureolă fie în formă de cerc, fie de migdal, care cuprinde întregul Trup al Mântuitorului sau al Fecioarei Maria, atunci când este reprezentată cu pruncul Iisus în brațe. Formele înscrise simbolizează cerurile preaînalte. Culoarea albastră are aici înțelesul simbolic al lumii cerești, iar albul simbolizează limpezimea și curăția divină, după cuvintele psalmistului: „Cel ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină” (Psalmul 103, 2).

De ce, dintre toți Sfinții Proroci, sunt reprezentați Moise și Ilie? Pentru că ei au avut marea binecuvântare de a primi mari descoperiri din partea lui Dumnezeu, unul pe Muntele Sinai, primind Tablele Legii, celălalt pe muntele Carmel. Ei simbolizează Legea Vechiului Testament și profețiile, dar și dualitatea moarte-viață, deoarece spre deosebire de Moise, care a murit, Ilie a fost răpit viu la cer într-un car de foc. Moise este redat tânăr, arătând prin aceasta că omul care urmează poruncile Domnului este mereu tânăr, plin de viață, iar Ilie este reprezentat ca un bătrân cu părul lung, o metaforă interesantă a înțelepciunii veșnice a lui Dumnezeu. Sfântul Maxim Mărturisitorul vede în Moise și Ilie o reprezentare a celor două alegeri: calea căsătoriei și cea a fecioriei, căci ucenicii „*au învățat că lângă Cuvântul sunt tainele căsătoriei și ale necăsătoriei, cea dintâi prin Moise, care nu a fost împiedicat de căsătorie să se facă iubitor al slavei dumnezeiești, cea de a doua prin Ilie, care a rămas cu totul curat de legătura căsătoriei*”.

Sfinții Apostoli Ioan, Iacov și Petru sunt reprezentați aplecați sau chiar căzuți la pământ, ferindu-și privirea de vederea Slavei Dumnezeiești. Atitudinea lor simbolizează deopotrivă teama, dar și uimirea și „extazul duhovnicesc” la vederea Domnului și la auzul glasului Său. Prezența lor în număr restrâns, doar de trei, este cerută și de Legea lui Moise pentru a confirma public adevărul unei mărturii. Dacă prezența prorocilor simbolizează, așa cum am văzut mai sus, moartea și Viața, sfârșitul și Cerul, cei trei Sfinți Apostoli îi reprezintă pe oamenii cei vii, aflați încă pe pământ sub purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Minunea Schimbării la Față a Mântuitorului s-a petrecut pe Muntele Tabor, numit „muntele cel sfânt al lui Dumnezeu”, care este prezent, de asemenea, în icoană. El are o altitudine de aproximativ 570 m și este situat în Galileea biblică, în apropiere de Cana și Nazaret. Dincolo de distanțele fizice, pe de o parte, muntele este un element cheie în contextul biblic, simbolizând locul de rugăciune și de jertfă, asemenea templului. Bunăoară, Sfântul

Evangelist Luca precizează că Hristos „S-a suit pe munte, ca să se roage”. Pe de altă parte, muntele este și locul distanțării față de lume, în care cerul se întâlnește pământul, iar urcarea pe munte are un profund înțeles duhovnicesc, însemnând avansarea pe treptele sfințeniei.

Astfel, prin toate aceste elemente și, mai ales, prin simbolistica teologică a reprezentărilor, icoana Schimbării la Față a Domnului este una dintre cele mai cunoscute icoane din spațiul Ortodox.

Dincolo de faptul că, de-a lungul timpului, reprezentările s-au diferențiat de la o zonă la alta, de la o școală iconografică la cealaltă, icoana praznicului din ziua de 6 august a rămas întotdeauna reprezentativă pentru arta bisericească ortodoxă din perspectiva mesajului dogmatic pe care îl transmite, exprimând indiferent de culori sau vopsele, perspective sau proporții Lumina Taborică, „necircumscrișă de timp și spațiu, și inaccesibilă simțurilor”, după cum afirmă Sfântul Grigorie Palama.

- <https://doxologia.ro/schimbarea-la-fata-domnului-istoric-semnificatii>

- Augustin Păunoiu, [*Schimbarea la Față a Domnului arată slava la care este chemat omul*](#), în *Ziarul Lumina*, 6 august 2009, p. 9.

ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN EFICIENTIZAREA ÎNVĂȚĂRII

Prof. înv. primar Mariana LAZEA
Școala Gimnazială Nr. 1 Gurbediu, jud. Bihor

Învățământul românesc parcurge o etapă dinamică a schimbărilor care obligă cadrul didactic să se adapteze, să găsească noi metode și modalizări pentru a realiza obiectivele propuse la obiectul de învățământ la care predă. Ca și în alte domenii și în învățământ au loc transformări rapide pornind de la crearea mediului de învățare care poate eficientiza tehnicile de învățare și de muncă intelectuală. Reforma din sistemul de învățământ are ca obiective schimbarea mentalității și formarea unor dascăli reflexivi în abordarea metodelor utilizate în predarea la clasă.

Sursele de informare pentru copii sunt multiple, de aceea profesorul trebuie să găsească noi căi, ”metode”, prin care aceștia să fie atrași în actul educațional ca participanți activi și interesați. Profesorul trebuie să se preocupe mereu de perfecționarea metodelor și procedeele de predare – învățare, a stilului de muncă. El trebuie să fie preocupat de tot ce este nou, deosebit și interesant, atât în specialitatea sa cât și în inovările apărute în domeniul pedagogiei.

Prin folosirea metodelor interactive de grup li se dezvoltă copiilor gândirea critică, democratică. Copilul înțelege că atunci când participă la activitatea de învățare are o responsabilitate și că participarea lui este importantă atât pentru el cât și pentru grupul din care face parte.

Aceste metode interactive implică mult tact din partea profesorului deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de nivelul clasei la care se predă, ținând seama de particularitățile individuale ale fiecăruia.

Prin folosirea metodelor interactive se va îmbunătăți calitatea procesului instructiv - educațional, contribuind la o reală valoare activ - formativă asupra personalității elevului.

Obiectivele metodelor interactive sunt multiple. Dintre acestea vom numi doar câteva:

- Însușirea unor cunoștințe și deprinderi prin activități de cooperare;
- Promovarea unor activități didactice moderne, centrate atât pe grup cât și pe elevi;
- Dobândirea de elemente ale muncii intelectuale prin participarea activă;
- Implicarea activă și creativă în vederea stimulării gândirii;
- Formarea de deprinderi de a lucra în echipă și de a conștientiza rolul important pe care îl are;
- A ști să identifice anumite probleme și să facă conexiuni cu anumite cunoștințe acumulate la diferite obiecte de studiu;

Prin metodele interactive se promovează autonomia fiecărui copil, dar și munca prin cooperare.

Prin atingerea acestor obiective, copilul de azi va fi adultul de mâine care va putea să se adapteze situațiilor noi în care va fi pus, va căpăta încrederea de a merge mai departe, va deveni responsabil, va învăța să învețe, să găsească soluții la probleme, să fie creativ, tolerant, cooperant, să se exprime liber, să evalueze alternative și să ia decizii.

Metodele interactive de grup pot fi folosite în toate momentele lecției. Ele pot fi metode de predare – învățare, de fixare, consolidare, evaluare, creație, de cercetare, etc. Dintre cele mai utilizate sunt: predarea reciprocă, lotus, ciorchinele, brainstormingul.

Predarea reciprocă – este metoda prin care copilul este pus în situația de a prezenta în fața clasei anumite pasaje din lecție, de a răspunde întrebărilor celorlalți sau de a pune întrebări. Prin punerea elevului în postura de profesor care predă sau expune altora, se diminuează distanța elev – profesor, creând un climat favorabil învățării.

Exemplu Elevul știe să pună întrebări iar ceilalți răspund.

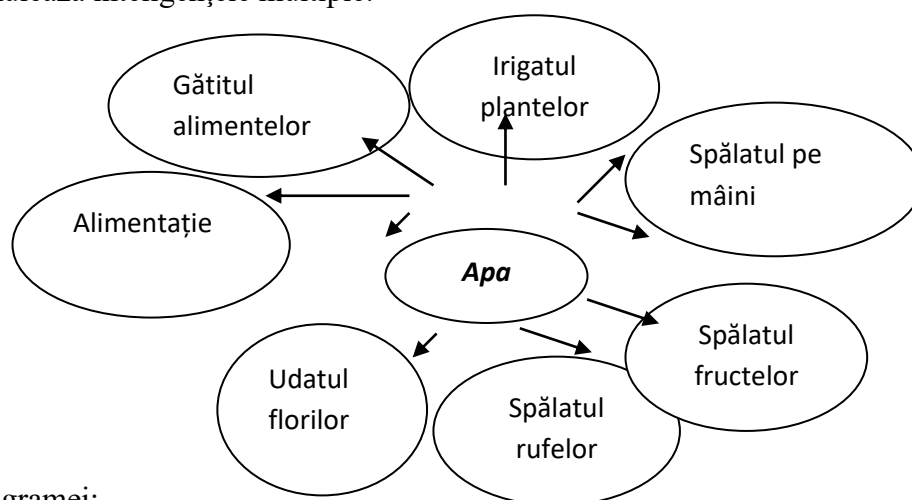
De ce au nevoie plantele și animalele de apă?

Ce știi despre tsunami?

Cum te poți proteja vara de acțiunea puternică a soarelui?

Ce rol au panourile solare?

Tehnica Lotus (Floarea de nufăr) – este o metodă interactivă de lucru care dă posibilitatea de a stabili relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care pot deriva alte teme. Este o metodă care stimulează inteligențele multiple.

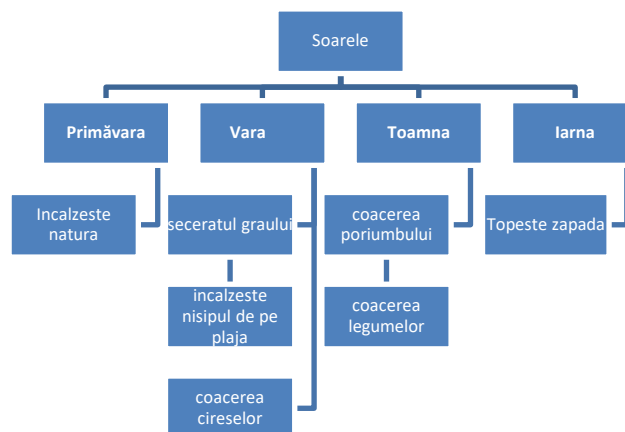
Etapele tehnicii:

- construirea diagramei;
- scrierea temei centrale în centrul diagramei;
- completarea în petalele lotusului a ideilor care derivă din tema centrală, în sensul acelor de ceasornic;
- folosirea ideilor deduse ca noi teme centrale pentru următoarele petale;
- trecerea în diagramă;
- etapa evaluării ideilor;

Exemplu La lecția de la MEM de la clasa I având tema "Apa . Beneficii și efecte pozitive." , se observă pe baza ilustrațiilor importanța apei atât în mediul înconjurător, cât și asupra omului. Pe baza discuțiilor se construiește diagrama Lotus, fixând astfel informațiile despre această temă.

Ciorchinele - este o metodă care exersează gândirea liberă a copiilor și facilitează realizarea unor conexiuni între idei, actualizând cunoștințele anterioare. „Ciorchinele” este o metodă prin care creativitatea elevului poate fi dirijată, când profesorul stabilește criteriile pe baza cărora elevii vor completa „ciorchinele” sau poate fi semidirijată când elevul își stabilește singur rețeaua.

Exemplu La lecția de la MEM de la clasa I având tema "Soarele. Beneficii și efecte pozitive." se urmărește care este importanța lui în cele patru anotimpuri, elevii găsind cât mai multe acțiuni care duc la efectele benefice ale Soarelui.

Braistormingul - sau „asalt de idei” – este o metodă de stimulare a creativității prin care se emană cât mai multe idei pentru soluționarea unei probleme.

Principiile pe care se bazează braistormingul sunt: „amânarea judecății” și „ amânarea – crește cantitatea”. Metoda urmărește mai multe etape dintre care cea mai importantă este etapa emiterii de idei.

Metodele activ – participative prezintă următoarele **avantaje**:

- dezvoltă gândirea critică și motivația pentru învățare;
- elevul devine coparticipant la propria formare afirmându-se individual și în echipă;
- dezvoltă motivația pentru învățare;
- antrenează elevii în activități de creație și cercetare.

Exemplu În predarea lecției Soarele.Beneficii și efecte negative. Rezolvând rebusul elevii au de găsit soluții în stoparea efectelor negative ale Soarelui :seceta, insolația, canicula, arșița, incendiul aceștia dând exemple concrete în înlăturarea acestora (seceta, arșița, incendiul-ploaia; canicula-așezarea în locuri umbroase,folosirea umbrelei).

Prin folosirea acestor metode interactive se conferă activității o individualizare, o specificitate care devine o adevărată aventură a cunoașterii în care copilul este participant activ. Aplicarea acestor metode solicită timp, diversitate de idei, angajare în acțiune, responsabilitate didactică și încrederea în capacitatea personală de a le aplica eficient în procesul de învățământ.

Bibliografie:

1. Cucuș, C. - 1996 – ”Pedagogie”, Editura Polirom Iași;
2. Dragomir, M. - 2002 – ”Managementul activităților didactice – eficiență și calitate”, Editura Eurodidact, Cluj Napoca;
3. Ionescu, M. - 1995 – ”Didactica modernă”, Editura Dacia, Cluj Napoca.

EDUCAȚIA EMOȚIONALĂ LA ELEVI

Prof. psihopedagogie specială Alina-Daniela LEHACI
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Rudolf Steiner” Hunedoara

„Este important să înțelegem că inteligența emoțională nu este opusul inteligenței, nu este triumful inimii asupra capului- este intersecția unică dintre cele două. (David Caruso) ”

Educația emoțională se poate spune că este acel process prin care elevii învață să își recunoască, să își exprime și gestioneze emoțiile. Este importantă pentru că emoțiile joacă un rol fundamental în viața tuturor copiilor și afectează direct atât comportamentul cât și deciziile lor. Se remarcă că acei copii care au o educație emoțională bună sunt mai adaptabili și au relații mai bune cu persoanele din jurul lor.

Dar oare ce sunt emoțiile? Emoțiile sunt reacții fizice și psihologice la evenimente sau situații specifice. Spre exemplu, la copii emoțiile se pot manifesta prin anumite comportamente precum încăpățânarea, plândul sau râsul. Aceste emoții funcționează la copii prin intermediul unui sistem complex de neurotransmițători și hormoni care le ajută să se adapteze la mediul înconjurător și să ia decizii. Sunt foarte multe emoții, precum: bucuria, tristețea, furia, frica, dezgustul, toate cu scopul de a-i ajuta pe copii să se descurce în viață.

Jocurile și activitățile pot fi un instrument bun în dezvoltarea emoțională a copiilor, întrucât le oferă oportunitatea de a înțelege și exprima emoțiile într-un mod sigur. Un bun exemplu este jocul de rol care este folosit cu precădere în activitățile educative și ajută elevii să își înțeleagă perspectivele și emoțiile altor personaje, în timp ce activitățile creative pot oferi o modalitate pentru copii de a-și exprima emoțiile fără a fi nevoiți să le verbalizeze.

Inteligența emoțională, numită și EQ sau competențe emoționale, nu reprezintă altceva decât capacitatea noastră înăscută de a recunoaște, exprima, înțelege și regla emoțiile. Dacă ne referim la educația emoțională, aceasta, începe foarte de timpuriu, mai ales dacă există contexte stimulative, părinții trebuie să fie receptivi față de emoțiile copiilor, să dea dovadă de empatie și sincronizare, să stimuleze discuțiile care să ducă la înțelegerea semnificației emoțiilor.

Educația emoțională poate ajuta elevii să devină mai rezilienți, mai adaptabili și să aibe relații mai bune cu cei din jurul lor. Ea poate, de asemenea, să îmbunătățească capacitatea copiilor de a gestiona emoțiile, să își îmbunătățească atenția și concentrarea, sănătatea fizică și mentală. Sunt situații în care se poate observa acest lucru: un copil care primește o educație emoțională bună va fi mai capabil să își gestioneze emoțiile atunci când se confruntă cu probleme diverse, ceea ce îi va permite să se concentreze mai bine asupra rezolvării problemelor și să aibe o atitudine pozitivă să răzbească în viață.

Conduita emoțională este, conform lui Denham o abilitate de a „înțelege, exprima și regla emoțiile. Odată cu dezvoltarea psihică, apar, nuanțări și diversificări ale conduitei afective, aceasta devenind din ce în ce mai complex odată cu vârsta. În prima copilărie, afectivitatea este marcată de instabilitate, nefiind îndeajuns de bine conturată, trecându-se repede de la o stare la alta, emoțiile fiind preponderent situaționale, iar capacitatea de autoreglare emoțională este foarte scăzută. În copilărie se pun bazele personalității și ale întregii vieți psihice, iar pe măsură ce copilul intră în tot mai multe interacțiuni conduitele acestuia devin foarte repede diversificate și mai adaptative,

devenind din ce în ce mai organizate și mai nuanțate, odată cu achiziția unor noi abilități comunicative și de cunoaștere.

Inclusiv elevii cu cerințe educaționale speciale se pot dezvolta emoțional prin diversele activități extrașcolare și prin proiectele educaționale inovative. Și ei au dreptul la cunoaștere, acceptare și integrare. Dacă sunt susținuți, acceptați și motivați vor reuși să depășească situațiile grele în care se regăsesc de foarte multe ori. Emoțiile și sentimentele copilului cu cerințe educaționale speciale însoțesc toate manifestările lui, fie că este vorba de jocuri, de cântece, de activități educative, fie de îndeplinirea sarcinilor primite de la adulți. Ele ocupă un rol important în viața copilului și exercită în același timp o puternică influență asupra conduitei lui. Competența emoțională pe care o dobândesc copiii desemnează abilitatea acestora de a-și gestiona emoțiile, precum și de a recunoaște și de a se adapta la emoțiile celorlalți. Pentru a favoriza o bună adaptare socială și menținerea unei bune sănătăți mintale, copiii trebuie să învețe să recunoască ce simt pentru a putea vorbi de emoția pe care o au.

Emoțiile joacă un rol fundamental în procesul învățării, datorită faptului că acestea ajută la înțelegerea lumii și la decodificarea vieții sociale.

Copiii învață despre emoții și modul în care acestea pot fi gestionate corect în contextul interacțiunilor sociale. Experiențele lor în relațiile cu ceilalți îi ajută să învețe despre regulile de exprimare a emoțiilor, despre recunoașterea lor, despre reglarea emoțională. Educarea inteligenței emoționale este cheia unui parenting eficient – condiție a dezvoltării armonioase a copiilor și menținerii sănătății mentale.

În concluzie educația emoțională este esențială pentru dezvoltarea elevilor, și poate ajuta la îmbunătățirea calității vieții lor prin încurajarea înțelegerii și gestionării emoțiilor. Părinții, la rândul lor au un rol important în educația emoțională a copiilor și pot încuraja aceasta prin intermediul comunicării deschise, prin oferirea de exemple personale și prin oferirea de instrumente practice pentru gestionarea emoțiilor. Prin încurajarea educației emoționale, părinții pot ajuta copiii să devină mai adaptabili, mai rezilienți și să aibă relații mai bune cu persoanele din jurul lor.

Bibliografie:

1. CUCOȘ C., Pedagogie. Editura Polirom, Iași, 2014
2. DENHAM, S.A.; BURON, R. Social and Emotional Prevention and Intervention Programming for Preschoolers. Springer, NY, 2017
3. <https://kids.ro/educatia-emotionala-cum-le-poate-imbunatati-viata/> accesat la data de 10.05.2025

FORME MODERNE DE REALIZARE A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE ÎN ȘCOALĂ

Prof. Ioana LETOS

Liceul de Artă „Stefan Luchian” Botoșani

Pedagogia interculturală a evoluat, în contextul imigrației postbelice în Europa occidentală, pe parcursul a trei generații.

a. Prima generație își fixa ca obiective dezvoltarea unor măsuri specifice adresate copiilor de imigranți înscrși în școlile occidentale și a unei pedagogii de susținere a acestei populații.

b. A doua își propunea în plus, vizând aceeași categorie de copii, predarea limbii și culturii țării lor de origine. Aceasta predare se realiza, mai ales în afara orelor de curs obișnuite, de către personal didactic recrutat în general din țările de origine și nu privea decât într-o măsură foarte mică și indirect, copiii autohtoni.

c. Într-o a treia generație, cadrul de referință se lărgeste, se îndepărtează din ce în ce mai mult de situația școlară a copiilor de muncitori imigranți și de nevoile lor specifice. Acum, sistemul școlar trebuie să se adapteze noilor exigente impuse de recunoașterea caracterului pluricultural al societății.

La acest nivel, interculturalitatea implică pe toată lumea. Diferența nu mai este privită ca o țară, sau ca un handicap, ci ca o bogăție. Nu se mai pune, deci, problema de a se construi un proiect educativ și cultural specific imigranților juxtapus unui proiect educativ și cultural global; nu se pune problema centrării sale exclusiv asupra școlii și nici a focalizării culturalului în mod exclusiv pe dimensiunea lingvistică.

Ca o concluzie a observațiilor și a cercetărilor efectuate, se pot defini marile axe ale pedagogiei interculturale:

- Educația interculturală vizează dezvoltarea unei educații generale, mergând în întâmpinarea diferențelor existente în interiorul aceleiași societăți, mai degrabă decât o educație pentru persoanele culturalmente diferite. Educația interculturală nu este o problemă de publicuri specifice. Este o educație a tuturor, minoritari și majoritari, la un „parametru cultural”, într-o reciprocitate a perspectivelor.

- Educația interculturală dezvoltă o pedagogie a relației umane de un anumit tip: o educație care să permită elevilor să se situeze ei înșiși, în orice moment, în raport cu ceilalți, să le dea mijloace de diversificare a referințelor, să trăiască diversele modalități culturale ale mediului lor în deplină legitimitate.

Concluzia poate părea provocatoare, ea are în vedere rolul școlii și gestionarea metodologică a relației școlare: „Nu școlii îi revine rolul de a determina identitatea elevului, de a-l identifica pentru ca, mai apoi, să îl închida într-o rețea de semnificații, nici să aleagă pentru el o identitate oarecare. Educația interculturală este fondată pe principiul „centralității copilului”, punct de plecare pentru orice pedagogie adevărată”.

Pedagogia interculturală este astfel definită ca o pedagogie a relației, o pedagogie a diferenței (a cunoașterii, a înțelegerii, a respectului diferențelor). Ea pregătește individul să facă față unei conjuncturi sociale noi prin transmiterea de cunoștințe și dezvoltarea de competențe specifice (aptitudini comunicative și de relaționare interpersonală și intercomunitară, spirit critic privind identitățile speciale, relativizarea modelelor...).

Oricare ar fi modulul de învățare, perspectiva interculturală implică faptul că, într-un moment sau în altul al derulării sale, elevul îl va percepe și confrunța cu felul în care acesta este trăit în alte medii culturale.

Analiza unor activități realizate a permis delimitarea condițiilor prealabile inițierii acestei politici educative și culturale în sistemele noastre educative.

1. Vointa politica generala de a considera populatiile minoritare ca parte integranta a societatii, altfel conditiile de punere în contact a grupurilor socio-culturale diferite vor fi de inegalitate a schimbului.

2. Nici o societate plurala nu poate sa spere sa-si recunoasca de fapt si de drept pluralismul sau, fara sa duca simultan o politica activa pe frontul socio-economic si pe frontul educativ.

3. Înnoirea scolii trebuie sa fie perceptuta în raport cu functionarea sa interna si cu relatiile sale cu exteriorul, ceea ce presupune regândirea rolului scolii, fara de care nici o modificare a relatiilor între scoala, cartier si familie nu va fi imposibila.

4. Mijloacele de informare în masa constituie, alaturi de scoala, surse importante de reprezentari simbolice care joaca un rol fundamental în perceptiile noastre asupra celuilalt si comportamentul nostru în raport cu acesta. Interactiunea între aceste domenii reprezinta o variabila determinanta pentru coerenta gestionarii dimensiunii interculturale.

5. Initierea de politici educative si culturale active si interventioniste care, în plan local, își propun:

- liberalizarea grupurilor scolare, luându-se în considerare maximum de factori ce joaca un rol în procesul de socializare si de educatie;
- dezvoltarea resurselor educative si culturale în teritoriu (biblioteci, muzee, cluburi pentru tineret, radiouri locale, locuri de creatie artistica si de exprimare culturala...);
- dezvoltarea locurilor si nivelelor de concertare si de participare în vederea unei gestionari sociale a scolii.

6. Dezvoltarea unor proiecte educative si culturale care sa corespunda într-adevar nevoilor comunitatii, componentele acestora sa adere la aceleasi valori de autonomie si de solidaritate.

Scolarii sunt materialul cel mai ușor de „prelucrat”,dacă invatatorul nu are prejudecăți,dacă există pasiune,convingere,dragoste și o preocupare permanentă de a pune în valoare tot ce are mai valoros un grup etnic.

Educatia interculturala a elevilor din clasele I-IV va urmari o serie de obiective specifice precum:

- achiziționarea de cunoștințe socio-umane(teorii și concepții despre stereotipuri,prejudecăți,etnocentrism,etc.,caracteristici ale elevilor din diferite etnii,rase,spatii culturale,grupuri și clase sociale)
- strategii de predare diferentiată în funcție de capitalul cultural al educatorului;
- clarificarea propriei identități culturale(să aibă o înțelegere clară a moștenirii sale culturale și să îțeleagă cum experimentele sale pot interacționa cu cele ale unor grupuri de altă proveniență culturală);
- atitudini intergrupale și interetnice pozitive;
- aptitudini:de a lua o decizie,de a rezolva conflicte intergrupale,de a formula strategii de predare și activități care vor facilita reușita școlară a elevilor din diferite etnii,culturi,grupuri și clase sociale.

Educația interculturală nu este o educație compensatorie pentru străini și nici o nouă disciplină școlară;ea refuză „modelul deficienței”în favoarea„ modelului diferenței”,nevizând o extindere a programei prin„predarea culturală!sau„folclorizare”

Impunerea pe plan educativ a unor strategii eficiente de realizare a educației interculturale se poate realiza începând cu nivelul „zero”,acela al creerii unui curriculum intercultural.Iată cateva direcții pe care acesta se poate axa:

- pătrunderea diversității etnice și culturale în tot mediul înconjurător;
- prețuirea diversității;
- întărirea și afirmarea propriei identități;
- introducerea conținuturilor etnice și a diferențelor culturale în învățământ;
- recunoașterea sărbătorilor și a festivităților specifice grupurilor etnice;
- reflectarea variatelor realități socio-culturale în lecturi,compoziții muzicale,etc.

- folosirea diferitelor experiențe în învățare;
- recunoașterea succeselor și a contribuțiilor membrilor unui grup;
- valorificarea în curriculum a resurselor comunității locale;
- antrenarea tuturor copiilor în studiul continuu al comunității locale;
- interpretarea succeselor și a performanțelor din perspectiva valorilor unui grup.

Realizarea unor activități interculturale vizează formarea unor conduite interculturale:

- a)deschiderea spre altul,spre străin ,spre neobșnuit;
- b)aptitudinea de a percepe ceea ce ne este străin;
- c)acceptarea celuilalt ca fiind,,altul”;
- d)trăirea situațiilor ambigue,ambivalente;
- e)alungarea fricii față de altul;
- f)capacitatea de a pune în aplicare propriile norme;
- g)capacitatea de a realiza repere etno și sociocentriste.

Exista o diversitate de, metode, forme de identificare a unor cai optime de cultivare a valorilor interculturale (toleranta , interdependentă , negocierea ,cooperarea , empatia , nonviolenta , egalitatea ,depasirea prejudecatilor, demnitatea, etc) ,dar si prin diferite activitati curriculare si extracurriculare.Cu cat acestea sunt integrate in procesul instructiv-educativ cat mai firesc posibil, cu atat mai mult rezultatele sunt mai aproape si mai de calitate.

Exista trei niveluri la care se pot identifica strategii si forme de realizare a educatiei interculturale:

- *la nivelul curriculum-ului nucleu;
- *la nivelul curriculum-ului la decizia scolii;
- *la nivelul activitatilor extracurriculare;

Am incercat de fiecare data cand o lectie mi-a permis sa abordez probleme de morala interculturala, prin metode atat verbale (expunerea morala, conversatia morala, studiul de caz), cat si prin metode intuitiv active (exercitiul moral, exemplul moral).

Lucrul in echipe este modalitate de stimulare a cooperarii intre copii. Metoda este constructiva si stimuleaza buna intelegere intre copii, chiar daca apartin majoritatea aceleiasi etnii.Relatiile de colaborare impuse prin insasi definitia lucrului in echipa conduc la formarea unor comportamente dezirabile in procesul de educatie interculturala.

Implicarea comunitatii este , de asemenea, un pas important.Organizarea unor activitati in care participantii sa se poate cunoaste mai bine , sa coopereze si sa traiasca impreuna evenimente culturale poate contribui la realizarea educatiei interculturale.Astfel , se pot organiza activitati extracurriculare de tipul:

- activitati sportive;
- invitarea in scoala sau in mediul educativ a unor persoane avizate din exterior;
- utilizarea bibliotecilor , a centrelor de documentare , audio-vizuale prezente in scoala;
- participarea la evenimente culturale si sarbatori locale ;
- antrenarea in activitati muzicale si corale ;
- studiul aportului reciproc al culturilor (in cadrul unor evenimente culturale specifice);
- organizarea de intalniri intre persoane de culturi diferite;
- infratirile dintre clase/scoli din diferite zone si culturi;
- colaborarea cu asociatiile locale sau internationale pe tema educatiei interculturale;
- cursuri /teme de studiu centrate pe diverse teme de studiu;
- realizarea unor proiecte la nivelul clasei/scolii pe teme interculturale sau intraculturale.

Concomitent,trebuie ca si cadrul didactic al clasei sa fie un bun manager, care sa realizeze atat ceea ce-si propune,dar sa castige si atentia elevilor, in special placerea lor de a invata.Cadrul didactic este cel care trebuie sa reuneasca toate resursele materiale si umane , resurse logistice de ordin pedagogic si psihologic si pe care sa le configureze intr-o maniera proprie la nivelul clasei pe care o conduce.

Cadrele didactice trebuie sa detina acele idei, principii, tehnici, metode ,procedee instructionale care sa vizeze crearea unei culturi si a unui climat al clasei propice implicarii intrinseci a elevilor in activitatile desfasurate la clasa.

Ele sunt cele care au menirea de a realiza schimbari profunde in cultura, climatul si educatia elevilor care apartin populatiei dezavantajate,in directia fundamentarii tuturor demersurilor didactice pe principii democratice.Invatatorul este in acest context un agent al schimbarii semanticii interactiunilor din clasa, in directia oferirii elevilor din aceste categorii defavorizate de sanse egale la educatie.

Cadrul didactic este ,de asemenea, acela care trebuie sa introduca noi strategii educationale care sa incurajeze colaborarea, toleranta, sporirea increderii in fortele proprii si imbunatatirea performantelor scolare ale elevilor ,ca un corolar al efortului de integritate optima.

Clasele sa nu mai fie organizate pe criterii etnice sau de alta natura, sa fie o scoala pentru toti, in care fiecare sa-si poata afirma identitatea , fara teama vreunor represalii de orice natura si de orice nivel.Ar fi bine ca elevii sa poata opta pentru cursuri optionale in limba materna sau care –i invata despre etnia lor, despre obiceiurile lor, etc.Asa cum elevii pot urma cursurile orelor de religie diferita, in functie de apartenenta, asa sa poata frecventa si genul de cursuri mai sus amintite.Copiii ar fi astfel incurajati sa-si afirme identitatea.

Educatorul, ca reprezentant al institutiei scolare, trebuie sa propuna oferte educationale care sa aduca in spatiul scolii multietnice respect, toleranta, precum si „vizibilitatea” culturilor minoritare.Scoala are sarcina de a cauta solutii pentru gestionarea concreta a diferentelor culturale de la nivelul clasei/scolii si pentru valorificarea lor pedagogica, pentru depasirea potentialelor obstacole in calea comunicarii interculturale.

Bibliografie:

Ghiduri pentru cadre didactice si manageri scolari/ Colecția Șanse egale, 2001-2002/
Marciana POPESCU- Implicarea comunității în procesul de educație; Catalina ULRICH-
Managementul clasei. Invatare prin cooperare; Lucian CIOLAN-Pasi catre scoala interculturala;
Serban IOSIFESCU, Adela Luminita ROGOJINARU+Parteneriat si dezvoltare scolara in
comunitatile cu rromi

FORME DE REALIZARE A EDUCATIEI INTERCULTURALE LA CLASELE I-IV

Înv. Mariana LETOS
Școala Nr. 8, „Elena Rareș” Botoșani

Pedagogia interculturală a evoluat, în contextul imigrației postbelice în Europa occidentală, pe parcursul a trei generații.

a. Prima generație își fixa ca obiective dezvoltarea unor măsuri specifice adresate copiilor de imigranți înscrși în școlile occidentale și a unei pedagogii de susținere a acestei populații.

b. A doua își propunea în plus, vizând aceeași categorie de copii, predarea limbii și culturii țării lor de origine. Aceasta predare se realiza, mai ales în afara orelor de curs obișnuite, de către personal didactic recrutat în general din țările de origine și nu privea decât într-o măsură foarte mică și indirect, copiii autohtoni.

c. Într-o a treia generație, cadrul de referință se lărgeste, se îndepărtează din ce în ce mai mult de situația școlară a copiilor de muncitori imigranți și de nevoile lor specifice. Acum, sistemul școlar trebuie să se adapteze noilor exigente impuse de recunoașterea caracterului pluricultural al societății.

Educația interculturală a elevilor din clasele I-IV va urmări o serie de obiective specifice precum:

- achiziționarea de cunoștințe socio-umane (teorii și concepții despre stereotipuri, prejudecăți, etnocentrism, etc., caracteristici ale elevilor din diferite etnii, rase, spații culturale, grupuri și clase sociale)

- strategii de predare diferențiată în funcție de capitalul cultural al educatorului;

- clarificarea propriei identități culturale (să aibă o înțelegere clară a moștenirii sale culturale și să înțeleagă cum experimentele sale pot interacționa cu cele ale unor grupuri de altă proveniență culturală);

- atitudini intergrupale și interetnice pozitive;

- aptitudini: de a lua o decizie, de a rezolva conflicte intergrupale, de a formula strategii de predare și activități care vor facilita reușita școlară a elevilor din diferite etnii, culturi, grupuri și clase sociale.

Educația interculturală nu este o educație compensatorie pentru străini și nici o nouă disciplină școlară; ea refuză „modelul deficienței” în favoarea „modelului diferenței”, nevizând o extindere a programei prin „predarea culturală” sau „folclorizare”

Impunerea pe plan educativ a unor strategii eficiente de realizare a educației interculturale se poate realiza începând cu nivelul „zero”, acela al creerii unui curriculum intercultural. Iată câteva direcții pe care acesta se poate axa:

- pătrunderea diversității etnice și culturale în tot mediul înconjurător;

- prețuirea diversității;

- întărirea și afirmarea propriei identități;

- introducerea conținuturilor etnice și a diferențelor culturale în învățământ;

- recunoașterea sărbătorilor și a festivităților specifice grupurilor etnice;

- reflectarea variatelor realități socio-culturale în lecturi, compoziții muzicale, etc.

- folosirea diferitelor experiențe în învățare;

- recunoașterea succeselor și a contribuțiilor membrilor unui grup;

- valorificarea în curriculum a resurselor comunității locale;

- antrenarea tuturor copiilor în studiul continuu al comunității locale;

- interpretarea succeselor și a performanțelor din perspectiva valorilor unui grup.

Există trei niveluri la care se pot identifica strategii și forme de realizare a educației interculturale:

- *la nivelul curriculum-ului nucleu;
- *la nivelul curriculum-ului la decizia scolii;
- *la nivelul activitatilor extracurriculare;

Cadrele didactice trebuie sa detina acele idei, principii, tehnici, metode ,procedee instructionale care sa vizeze crearea unei culturi si a unui climat al clasei propice implicarii intrinseci a elevilor in activitatile desfasurate la clasa.

Ele sunt cele care au menirea de a realiza schimbari profunde in cultura, climatul si educatia elevilor care apartin populatiei dezavantajate, in directia fundamentarii tuturor demersurilor didactice pe principii democratice. Invatatorul este in acest context un agent al schimbarii semanticii interactiunilor din clasa, in directia oferirii elevilor din aceste categorii defavorizate de sanse egale la educatie.

Educatorul, ca reprezentant al institutiei scolare, trebuie sa propuna oferte educationale care sa aduca in spatiul scolii multietnice respect, toleranta, precum si „vizibilitatea” culturilor minoritare. Scoala are sarcina de a cauta solutii pentru gestionarea concreta a diferentelor culturale de la nivelul clasei/scolii si pentru valorificarea lor pedagogica, pentru depasirea potentialelor obstacole in calea comunicarii interculturale.

Bibliografie: Ghiduri pentru cadre didactice si manageri scolari/ Colecția Șanse egale, 2001-2002/ Marciana POPESCU- Implicarea comunității în procesul de educație; Catalina ULRICH- Managementul clasei. Invatare prin cooperare; Lucian CIOLAN- Pasi catre scoala interculturala; Serban IOSIFESCU, Adela Luminita ROGOJINARU- Parteneriat si dezvoltare scolara in comunitatile cu romi

CONTRIBUȚIA JOCULUI ÎN ADAPTAREA COPIILOR LA SPECIFICUL ACTIVITĂȚII ȘCOLARE

Prof. înv. primar Mariana LETOS
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Jocul este una dintre cele mai importante și recomandate metode de educare a copiilor. Atunci când este bebeluș jocul reprezintă o formă de comunicare și de stimulare a imaginației și creativității sau un mod de dezvoltare a limbajului. La vârsta prescolară, când micuții au deja dezvoltată o parte importantă a limbajului și alte aptitudini, rolul jocului se schimbă și face trecerea către perioada școlară, stabilind fundamentul învățării. Jocul reprezintă un mod esențial în dezvoltarea mai multor abilități ale copilului. Există o multitudine de beneficii ale jocului la vârsta prescolară:

- stimulează în continuare creativitatea și imaginația;
- învăță să gândească și să rezolve anumite probleme;
- dezvoltă personalitatea;
- ajută la dezvoltarea socială a copilului;
- este instrument important de educație etc.

Având în vedere scopul educației preșcolare care se realizează prin mai multe obiective ce vizează dezvoltarea fizică, intelectuală, morală, estetică, practică, a copilului preșcolar, în principiile care contribuie la realizarea conținutului programei se numără și asigurarea unității și continuității dintre grădiniță și școală. "Pregătirea copiilor pentru școală este și va fi un obiectiv necesar al activității din grădiniță". În favoarea acestei aserțiuni pledează o multitudine de argumente dintre care menționăm: învățământul preșcolar este parte componentă a sistemului de învățământ național; vectorul evoluției este unideterminat preșcolar -școlar; bagajul național dobândit în grădiniță poate contribui decisiv la reușita școlară a micului elev; introducerea copilului într-o colectivitate stabilă, urmată de apariția unei polarizări afective în jocul educatorului facilitează integrarea școlară a acestuia. Factorii care pot asigura școlarizarea normală sunt următorii: o dezvoltare fizică adecvată, cu corelare armonioasă între înălțime și greutate; perceperea auditivă corectă a sunetelor (auz normal); articulare corectă a sunetelor; grad de dezvoltare intelectuală satisfăcător (inteligență normală); maturizare afectivă suficientă; organizare tempo -spațială; achiziție corectă, corespunzătoare a noțiunilor de schemă corporală stânga -dreapta; coordonare motorie adecvată; motivație adecvată (dorința copilului de a deveni școlar); mediul socio-familial propice; Pentru aceasta grădinița trebuie să urmărească:

1. Pe linia dezvoltării psiho -motricității

- a) exersarea motricității fizice;
- b) vixersarea dominantei laterale;
- c) cunoașterea schemei corporale;

2. Pe linia dezvoltării proceselor perceptive

- a) capacitatea de discriminare vizuală reflectată în: cunoașterea obiectivelor concrete -diferențierea mărimii și formelor obiectelor
- b) memorie vizuală;
- c) perceperea corectă a relațiilor spațiale dintre obiecte;
- d) capacitatea de organizare a câmpului perceptiv, stabilirea unui raport corect între obiect și fond perceptiv, dezvoltarea spiritului de observație
- e) capacitatea de discriminare auditivă;
- f) capacitatea de discriminare tactilă -chinestezică;
- g) orientare în timp.

3. Pe linia proceselor cognitive superioare:

a)dezvoltarea limbajului;

b)dezvoltarea gândirii reflectată în:-capacitatea de a sesiza asemănări și deosebiri;-capacitatea de a seria, de a clasifica;-dezvoltarea unor elemente de gândire matematică.

Datorită influențelor formative cărora sunt impuși copiii pe fondul activităților logice și opționale, al interrelațiilor promovate, se înregistrează reale progrese în cele trei domenii ale activității psihice: procesele cognitive, cele afectiv-emoționale și desăvârșirea voinței și a conduitei.

În lucrările de specialitate din literatura pentru copii se reliefează pregnant ideea că dintotdeauna și pretutindeni, jocul a fost strâns legat și este strâns legat de mirifică lume a copilăriei. Pentru copiii noștri, acum în prag de mileniu trei am reconsiderat ceea ce Robindonet Tagore numea "pedagogia libertății" în care munca noastră este bucurie, e libertate, e joc, adică este creație. "Jucându-se copilul își lărgeste orizontul de cunoaștere, învață, dar altfel decât în clasă, să se apropie cu dragoste de muncă, tehnică, artă, își cultivă aptitudinile, talentul, tendința către nou, creativitatea, exersează reguli ale conviețuirii și colaborării, reguli ale vieții sociale și firește, jucându-se copilul se întărește fizic, se dezvoltă sănătos, face primii pași în sport." Jocul produce plăceri, bucurii, satisfacții. Cu cât un copil se joacă mai mult, aleargă, respiră în voie nu numai că ajunge mai sprinten, se dezvoltă în mod normal, dar devine mai vesel, mai optimist, bucuros de viață. De asemeni prin joacă cunoaștem mai bine firea copiilor, căci în ele își pun la bătaie toate puterile ascunse ale sufletului lor primăvăratic, jocul și celelalte activități specifice vârstei nu pot fi separate căci între joc și viața însăși nu există granițe. E o legătură între trup și suflet pe care trebuie mereu s-o avem în vedere lăsând-o să prindă' cât mai mult. La joc copilul nu așteaptă să fie invitat în mod deosebit. În orice colectivitate de copii, porniți de tendințe firești de a se întrece, de a-și pune în lumină cunoștințele, aptitudinile, deprinderile, de a se bucura.

Jocul, zeu al copilăriei, e asemenea unor flăcări fermecate, floare de veselie, de voie bună ce zburdă laolaltă cu cei mici, îi îndeamnă, îi mână în haosul bucuriei de a trăi sub soare. Prin joc activitatea copilului sedesfășoară într-un timp și univers imaginar construit din rezerve de dorințe, atitudini, trăiri din experiență, care au avut ecou în personalitatea copiilor preșcolari. Fiind într-o permanentă interactivitate cu adultul, copilul reflectă prin jocurile lui din viața și activitatea acestuia. "Jocurile copiilor sunt o adevărată oglindă a societății contribuind la dezvoltarea psihică, morală și intelectului copiilor, la formarea bazelor personalității, la formarea trăsăturilor de caracter."

Dicționarul de psihologie consideră jocul ca formă de activitate specifică pentru copii, hotărâtoare pentru dezvoltarea lor. Jocul contribuie la dezvoltarea gândirii, a inventivității, creativității și combativității, la dezvoltarea limbajului, angajează numeroase resurse cognitive, afective și soluționale.

Jocul poate fi mijloc educativ, metodă de educație, procedeu educativ și principiu educativ. Jocul implică în mod deosebit afectivitatea copilului, solicită atenția, voința, dorința de a învinge, jocul poate fi folosit în cadrul activităților, în completare se pot desfășura lecții în care afectivitatea este organizată numai prin joc sau poate fi introdus în orice moment al lecției, cu condiția să se găsească forma cea mai potrivită pentru a nu se rupe unitatea acestuia. Jocul ca activitate instructiv-educativă trebuie înțeles în primul rând ca un cadru organizatoric inedit de desfășurare a activității didactice așa cum este de exemplu, activitatea dirijată. Cadrul respectiv este de așa natură asigurat de educatoare încât copii găsesc cel mai bun climat psihologic și social de manifestare și dezvoltare a propriei personalități. Jocul ca modalitate modernă de desfășurare a procesului propriu formare, copilul este sprijinit să dobândească metodele și căile accesibile lui de cunoaștere, pentru ca pe temeiul acestei condiții importante, el să poată cuceri orice cunoștințe de care are nevoie. Jocurile copiilor devin "metodă de instruire" în cazul în care ele sunt organizate și desfășurate în ordinea implicației de logică a cunoașterii și învățării. Jocul, ca metodă, intră diferit în participarea educatoarelor în cadrul activităților. Ele au înțeles metoda de a face mereu jocuri noi și metode de joc în conformitate cu specificul diferitelor teme.

Folosind jocul ca metodă simulativă s-a constatat că între joc și situația reală există asemănări formale, analogii pe care copilul trebuie să le sesizeze, să le încorporeze în reprezentările sale despre fenomenul respectiv.

Dintre metodele de simulare ponderea însemnată în munca desfășurată cu preșcolarii o au jocul didactic, jocul de rol, jocul procedeu. "Jocul copiilor -spunea Emile Planchard -nu este oglinda fidelă a personalității sale în formare, ci poate fi utilizat și ca auxiliar educativ și chiar să servească drept bază a metodelor de predare în școlile preelementare și elementare." Profesorul Ioan Cerghit arată că "pedagogia modernă nu atribuie jocului o semnificație funcțională ca în trecut de simplu exercițiu pregătitor și util

dezvoltării fizice, ci una de asimilare a realului la realitatea proprie a copilului, motiv pentru care aceasta a devenit astăzi una din principalele metode active, atractive și extrem de eficiente în munca instructiv -educativă cu preșcolarii." Prin intermediul jocului "copilul părăsește lumea care înconjoară și încătușează, scapă de forma constrângerii exterioare, de povara trupului", așa cum menționează Jean Chateau în lucrarea sa "Copilul și jocul", și intrând în joc cu trup și suflet se realizează pe deplin.

Jocurile sunt numeroase și datorită caracterului, conținutului și structurii, ele se pot clasifica după mai multe criterii:

A. Pedagogia școlară clasifică jocurile în funcție de sarcinile educării

multilaterale a preșcolarului și de ponderea influenței formative a trei categorii:

- a) Jocuri de creație
- b) Jocuri didactice
- c) Jocuri de mișcare

Această clasificare corespunde scopului pe care-l fixăm educației preșcolare. Fiecare dintre aceste jocuri are un rol bine definit în programul zilnic al grădiniței și în programa activității instructiv -educative.

Astfel, în prima parte a zilei și parte a treia, se pot desfășura jocuri de creație și jocuri de mișcare, jocuri didactice se desfășoară în cadrul activităților dirijate cu întreaga grupă de copii și mai puțin în etapa jocurilor și activităților la alegere. Prin jocurile de creație, copii prelucrează și transpun planul imaginar al impresiilor pe care le au despre realitatea înconjurătoare, fără prea mult efort și în mod cât mai plăcut. Pentru ca jocurile de creație să contribuie în mod pozitiv la formarea personalității copilului, dar și la încheierea relațiilor de grup este necesară o îndrumare corectă a jocurilor, selectarea materialului ce va pune la dispoziția copilului și existența unui bogat orizont de cunoștințe acumulate de copii din realitate. În literatura de specialitate jocurile de creație se clasifică astfel:

- a) Jocuri de creație cu subiecte din viața cotidiană;
- b) Jocuri de creație cu subiecte din basme și povești;
- c) Jocuri de construcție. În cadrul acestor jocuri copilul ajunge să se integreze cu ușurință și plăcere în grupul social, se dezvoltă din punct de vedere intelectual și afectiv.

Forma de activitate care face trecerea de la joc la învățare și munca este

jocul didactic. Jocul didactic este o formă de activitate atractivă și accesibilă

copilului prin care se realizează o bună parte din sarcinile educaționale și

instituționale preșcolare. Jocul didactic este acceptat cu mare plăcere de copii cu intenția de a se juca, căci așa cum spunea J.J. Rousseau "nu e supunere mai perfectă decât aceea care păstrează amprenta libertății". Jocul didactic deține rol deosebit de important în planul de învățământ preșcolar deoarece îmbină deosebit de eficient sarcini și funcții specifice învățării. Astfel, jocul didactic, realizează odată cu instruirea copiilor într-un anumit domeniu de cunoaștere și sporirea interesului pentru activitate prin elemente distractive folosite și care concură la realizarea scopului formativ - educativ și împreună cu celelalte activități determină realizarea sarcinilor cu privire la pregătirea copilului pentru școală. Profesorul Ioan Cerghit menționează că "între jocurile educative sau didactice și cele de muncă (instructive) vor avea câștig de cauză cele din urmă dacă efortul de

studiu este cu seriozitate dus la bun sfârșit ". Jean Piaget numește jocurile didactice " jocuri exercițiu " și le situează pe primul loc în clasificarea tipurilor de jocuri specifice vârstei preșcolare, îmbrăcând o haină atractivă, trezesc interesul copiilor pentru executarea unei sarcini didactice și întrețin efortul necesar realizării acesteia.

În educarea copiilor la vârsta preșcolară, el are un loc bine definit în planul de învățământ al instituțiilor preșcolare determinat de faptul, că pe măsură ce copilul își însușește pe baza experienței sale de viață cât și pe alte căi, o serie de cunoștințe, de priceperi și deprinderi, rolul sau crește în vederea acumulării altora.

Bibliografie

Revista de pedagogie-"Copilul și mediul social" 1976

- "Învățământul preșcolar și școlar" București 1981

- "Integrarea copiilor în activitățile școlare" 1978

Lovinescu V.A. - "Jocuri exerciții pentru preșcolari", E.D.P., București 1975

Planchard E. - "Cercetarea în pedagogie", E.D.P., București 1972

METODE MODERNE DE EDUCARE A CREATIVITĂȚII ÎN CADRUL ORELOR DE EDUCAȚIE PLASTICĂ

Prof. înv. primar Mariana LETOS
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Pentru a se împlini pe sine și pentru a împlini nevoile interioare ale semenilor, omul este chemat să creeze. Predispoziția creativității existentă în ființa umană poate și trebuie să devină capacitate efectivă de creație prin educație și cultură. Stimularea capacităților creatoare este eficientă atunci când se practică consecvent de la cea mai fragedă vârstă sub îndrumarea adulților: părinți și educatori.

Prin artă se dezvoltă sensibilitatea senzorială, dar și delicatețea comportamentală. Sensibilitatea artistică se construiește pe baza afectivității, intuiției și fanteziei, în funcție de măiestria educativă a adultului și de caracteristicile mediului în care se formează. Deși determinată genetic, ea se modelează prin educație, pentru că, așa cum precizează I. Neacșu, „personalitatea copilului este rezultanta acțiunii conjugate a factorilor ereditari, de mediu și de educație, iar ea nu se poate configura adecvat prin considerarea și acțiunea lor paralelă.”(1978)

Activitățile artistico-plastice, prin specificul lor, oferă nenumărate posibilități de stimulare a creativității. Îngemănarea cu celelalte domenii ale artei, muzica și literatura, asigură posibilitatea transferului de stimuli și de cunoștințe, de capacități, priceperi și deprinderi dintr-un domeniu în altul.

Se impune cu obligativitate descoperirea și exersarea predispozițiilor artistice care sunt aproape generale:

- simțul culorii actualizat treptat în prezența atributelor cromatice ale naturii (culori calde, culori reci, pete fuzionate, pete vibrante, pete plane) se manifestă la toți copiii; la cei real înzestrați se manifestă printr-o voluptate ieșită din comun, pentru culori în acorduri strălucitoare, neașteptate;

- simțul formei se manifestă prin pornirea lăuntrică de a o aprecia mental sau cercetând cu mâna înainte de a o fixa pe hârtie;

- simțul ritmului se manifestă prin respingerea energică a uniformității, ritmul liniilor, culorilor, formelor va reflecta ritmul demersurilor psihice.

Deși nu este un artist, școlarul mic elaborează plastic, cu o plăcere imensă. Lucrând cu pensula sau cu creioane colorate, manifestă o atitudine de uimire în fața realității și în fața produselor proprii. Este preludiul viitoarei conduite creative. Adultul îl va instrumenta pe copil cu principalele elemente de limbaj plastic și îl va stimula să le reproducă, să le transforme (prin modificări, disocieri, omisiuni, deformări, alungiri, exagerări), să le asocieze (prin juxtapunere, multiplicări, asamblări, suprapuneri).

Textele din literatura clasică, din literatura contemporană și din creația populară, de o autentică valoare, contribuie atât la educația estetică a elevilor, cât și la formarea unor atitudini creatoare. Textele literare servesc drept model de exprimare literară, iar bogăția și expresivitatea imaginilor plastice sunt menite să stimuleze imaginația vizuală.

Ghicitorile și proverbele din literatura populară sunt foarte îndrăgite de copii. Iată câteva exemple care pot veni în sprijinul elevilor în realizarea unor teme plastice:

Ghicitori:

*Jucausă flacăra
Pe copaci se cațara.
(Veverița)
Care casă plutitoare
Peste mări e călătoare?
(Vaporul)
Cupe albe, sângerii,
Stau pe lujere înfipite,
Parcă-ar fi niște făclii!
Hai, ghicește-le, de știi!
(Lalele)*

*Din grădina lui Mihai
De sub tufe de urzici
A ieșit un ghem de scai
Ca să caute furnici.
Ce să fie oare? Ghici!
(Ariciul)
Ban de aur colorat,
Cu pene înconjurat,
Îl puteți ghici îndată
Că are nume de fată.
(Romanița)*

*Floricea catifelată
Seamănă cu-n chip de fată.
(Panseluța)*

Meritul deosebit al ghicitorilor este acela că sunt create în jurul unor metafore literare: „Jucăușa flacăra”, „casa plutitoare”, „ghem de scai”, „cupe albe, sângerii”, „ban de aur” care, înțelese bine, îi vor ajuta pe elevi să folosească în lucrările lor unele forme ale metaforei plastice precum și unele simboluri plastice, ceea ce dovedește existența unor aspecte ale creativității inovatoare.

Proverbe:

- *Ulciorul nu merge de multe ori la apă.*
- *Albina nu se așază pe o floare vestejiă.*
- *Trandafirul se scutură, dar ghimpii rămân.*
- *Până nu faci foc nu iese fum.*

Ca și celelalte texte literare, proverbele trebuie analizate, interpretate, valorificate în toată încărcătura artistică pe care o au. Deoarece sunt sub forma unor scurte enunțuri pot fi folosite ca subiecte ale unor lucrări plastice. Puterea de sugestie a proverbelor constă, nu în prezentarea unor imagini complete, clare, care ar putea fi traduse în desen cu mare ușurință, ci în surprinderea unui aspect care arată fie o cauză, fie un efect, fie ambele: „Până nu faci foc, nu iese fum.” sau „Când pisica nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă.”

Alături de compoziții figurative, compozițiile nonfigurative prezintă de asemenea un interes deosebit pentru elevi. Aranjarea diverselor tipuri de linii, a punctelor sau a petelor de culoare (spontane sau elaborate) în funcție de anumite cerințe sau așa cum le dictează imaginația, constituie o reală plăcere pentru micii școlari.

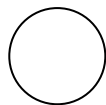
Voi prezenta în continuare câteva exerciții creative al căror material este elementul plastic, exerciții prezentate de Elena Rafailă în lucrarea sa „Educarea creativității la vârsta preșcolară” (deși proiectate pentru preșcolari, aceste exerciții pot fi aplicate și școlarilor mici, în special celor din clasele I și a II-a.

1. *Forme geometrice*

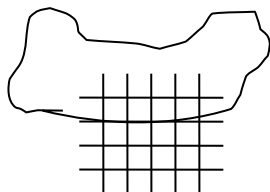
Se cere copiilor să realizeze cât mai multe și variate desene pe baza unei forme geometrice: cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi. Apoi, exercițiul se complică, propunându-se copiilor două, trei sau patru forme. Într-o a treia variantă se complică exercițiul prin cerința de a combina concomitent aceste forme geometrice. Exercițiul cultivă flexibilitatea, fluiditatea și originalitatea.

2. *Spune ce poate fi*

Se prezintă elevilor diferite forme plastice. Li se cere să indice cât mai multe obiecte cu care se aseamănă. Se precizează de fiecare dată răspunsurile originale. Se folosește analogia.

minge, soare, cerc, inel, balon etc.

nor, pată de cerneală, baltă

gard, linii de caiet, scară de dus la cer.

triunghi, acoperișul casei, șervețel, pălărie de oșan, țelină

3. Desenul colectiv succesiv

Elevii sunt distribuiți în grupuri de 3-4 membri. Fiecărui grup i se repertizează creioane colorate, foi și i se precizează cerințele. Fiecare copil va desena câte un element compozițional, subordonându-se temei date de învățătoare și continuând ceea ce au desenat ceilalți colegi de grup. Membrii grupului pot comunica între ei. După ce fiecare grup își finalizează lucrarea, desenele se afișează pe același panou. Reprezentantii grupului explică ce au vrut să deseneze. Pentru a se favoriza concentrarea precum și comunicarea intragrupala, grupele vor fi așezate la oarecare distanță unele de altele.

În altă variantă, copiii vor desena fără a comunica între ei.

Se stimulează fluiditatea plastică și empatia.

4. Sinestezie

Se pun la dispoziția fiecărui copil creioane colorate și hârtie. După ce au ascultat o melodie, copiii sunt invitați să deseneze, exprimând imaginile și trăirile declanșate de audiere. În timp ce ei desenează, melodia este ascultată din nou. Se recomandă o diversitate a ritmurilor și a temelor muzicale. După ce sunt finalizate, desenele sunt expuse și fiecare copil prezintă ceea ce a vrut să deseneze.

Exercițiul poate avea ca variantă desenul în grup. Copiii sunt distribuiți câte 3-4 și fiecare membru al grupului desenează câte un element compozițional, folosind culoarea dorită. Activitatea continuă până când grupul consideră că desenul este finalizat.

Sunt stimulate sinestezia și empatia.

Dintre limbajele artei, limbajul plastic este cel mai apropiat școlarului mic. Acest limbaj are rolul de a armoniza relațiile copilului cu natura, cu ceilalți, cu sine. Rolul adultului este de încurajare, de sensibilizare a copilului în fața frumosului, de instrumentare a acestuia cu limbajul și

operațiile specifice artei plastice. Procedând astfel și dovedind empatie și respect necondiționat, adultul îl ajută pe copil să se autodescopere, să se armonizeze cu sine, să descopere și să rezolve problemele de compoziție și de tehnologie artistică .

1. Rafaila Elena, Educarea creativitatii la varsta prescolara, Editura Aramis Print S.R.L, Bucuresti, 2002;
- 2.
3. Stoica Ana, Creativitatea elevilor-posibilitati de cunoastere si educare, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1983.

STIMULAREA GUSTULUI PENTRU LECTURĂ, MIJLOC EFICIENT DE EDUCARE A ELEVILOR

Prof. înv. primar Mariana LETOS
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Eveniment cultural – constituind altădată un privilegiu – lectura cărților devine în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să se constituie o activitate cotidiană fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice. Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezirea și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale *Amintiri din copilărie* notează: „a când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și *Alexandria* mai bine decât mine și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte.” La vârsta prescolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Povestile, povestirile din lumea pasărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârstă apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, este genul de literatură menită să încante copilăria.

Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulat pentru lectură pe care-l cultivă părinții și se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pași ai unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură.

O altă categorie de elevi de care școala trebuie să se ocupe cu prioritate o formează elevii care citesc prea mult și fără discernământ, neglijând pregătirea lecțiilor, frecventarea cursurilor. În condițiile actuale ale invaziei audiovizualului și internetului în viața noastră, acești elevi devin o raritate.

Cei mai mulți dintre elevi citesc puțină literatură și, de cele mai multe ori, nu literatură bună, ci cărți de duzină, cu coperte frumos colorate și cu titluri scrise cu litere aurii, nemaivorbind de conținutul, limbajul și erotismul excesiv prezent în pagini întregi.

Lectura operelor literare, ca mijloc de instructie si educatie, are o importantă deosebită în pregătirea tinerilor la intrarea în viață, în alegerea profesiei si a modelului de urmat.

Adrian Marino stabileste următoarele modalități de lectură: lectura-informatie, lectura-distractie, lectura-refugiu (formă de evaziune), lectura-plăcere, lectura-cultură, lectura-existentță. Lor li se pot adăuga, cu eventuale suprapuneri, lectura de întreținere, de îmbunătățire a profesiei, lectura ca recreere, divertisment, cale spre cunoasterea culturală sau științifică, lectura-curiozitate etc. Ca alte forme se pot aminti, de asemenea, lectura-drog si lectura-tranchilizant, privite ca valori terapeutice.

Cititorul poate fi pasionat, cel care străbate fără alegere tot felul de cărți si trăiește din influenta si modelul lor, ocazional, dar cu formatie multilaterală, cititorul cu pasiuni de etalare a cunostintelor, cititorul analist, cititorul-filosof, cu tendinte de critic de idei, cititorul snob, cititorul la care literatura devine materie școlară etc.

Întrucât lectura este „un eveniment al cunoasterii”, studiul cărților de către elevi impune organizarea, îndrumarea si supravegherea de către profesori, întocmirea listelor bibliografice, controlul cititului, al lecturii, folosirea acesteia etc. Multi profesori, însă, se confruntă cu o realitate care adeseori îi descumpănește: elevii lor nu citesc, nu valorizează lectura, într-un cuvânt nu se simt motivati pentru acest efort intelectual.

Elevii care nu citesc sunt prinsii într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc. Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul asteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea tintelor lecturii în școală, a competentelor si atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competente) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura institutionalizată. Școala are menirea de a forma un lector competent, dar si un cititor care să-si formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vietii. Faptul că programele actuale sunt puse sub semnul comunicării are drept consecință conceperea lecturii atât ca act de cunoastere cât si ca act de comunicare (textul devine astfel dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor).

Pe de altă parte, activitățile de producere a mesajelor orale si scrise pe marginea textelor discutate în clasă au o pondere importantă în cadrul orelor de literatură pentru că ele demonstrează nivelul abilităților de înțelegere, analiză si interpretare ale fiecărui elev.

Rolul educatorului este de a urmări nu numai „cât”, ci si „ce” si „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică si educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, dar mai ales pentru profesorul de limba si literatura română, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimti toată viața.

Îndrumarea lecturii elevilor este o actiune dificilă si de durată. Misiunea de a se ocupa de lecturile școlarilor o au toate cadrele didactice: învățătorii, profesorii diriginti, profesorii de toate specialitățile. Alături de ei bibliotecarul poate organiza actiuni pentru promovarea cărții si stimularea interesului pentru lectură. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde nu numai de o temeinică documentare pedagogică si o bogată cultură generală, ci si de cunoasterea preferintelor elevilor, care variază în functie de vârstă, temperament, mediu social si de ambianța colectivului școlar. Însă cel care poate influenta în mod pozitiv alegerea elevilor este profesorul de limba si

literatura română. Acesta poate, la începutul fiecărui an școlar, să verifice și să discute lecturile particulare din vacanța de vară, să recomande o bibliografie obligatorie și una facultativă, iar la sfârșitul fiecărui semestru, să rezerve măcar o ora controlului lecturii suplimentare a elevilor. Este bine ca aceste lecturi să fie consemnate într-un caiet special al elevului, *jurnalul de lectură*. Profesorului îi revine și misiunea de a-l învăța pe elev „cum se citește” o carte. Am auzit destule voci care pledează pentru lectură rapidă, „cu ochiul”, parcurgând textul prin citire verticală sau oblică. Sunt de părere că o astfel de lectură nu contribuie cu nimic la cultura generală a elevilor.

Misiunea școlii de a-i stimula pe elevi să citească este cu atât mai grea, cu cât în unele familii nu există modele. Dacă un copil a văzut că părinții, frații mai mari, rudele nu citesc, el de ce să citească? Dacă acasă la el nu există nicio carte, el de ce să cumpere cărți? Un deziderat al școlii este bibliotecă personală a elevului care ar fi ideal să se constituie chiar din clasele primare și să difere de cea a părinților. Interventia învățătorului în clasele ciclului primar este absolut necesară, în vederea formării gustului pentru lectură.

Și chiar atunci când părinții sunt săraci, când n-au citit niciodată o carte de la un capăt la celălalt, dacă există un minim de interes pentru formarea copiilor se pot obține rezultate multumitoare. Și ce poate fi mai multumitor pentru un dascăl, decât atunci când vede în elevii săi adepți ai cititului, consumatori pasionați de lectură, care pot să înțeleagă ceea ce citesc, să deosebească ceea ce e bun, util și educativ de ceea ce e rău și dăunător, să-și formuleze clar o opinie despre cartea citită. Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația copiilor, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație.

Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare. Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare profesor în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală.

Numai cel căruia i s-a insuflat în copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții va cauta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Jean Hassenforder, *Apprendre la lecture*, „L'Education”, 1973

INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ

**Administrator de patrimoniu Sineta NAE
Școala Gimnazială „Eugen Barbu” București, sector 1**

Când vorbim despre emoții cu părinții, cei mai mulți spun că emoțiile nu sunt pentru copii lor. „Copilul meu nu e plângăcios! Ce emoție ? Să știe să fie puternic! Că în vremurile astea...”

Emoția trebuie învățată acasă și la școală. Acest subiect al emoțiilor este foarte amplu.

Știm că fiecare copil, în parte, are multe nevoi. Noi, (părinți sau profesori), trebuie să ne concentrăm pe emoțional, pentru că atunci putem să îi ajutăm și să îi sprijinim pe copii, pe elevi, în domeniul dezvoltării abilităților cognitive și de învățare pentru a putea obține rezultate școlare pozitive pe care consider ca fiind importante pentru devenirea lor ca OAMENI. Trebuie să îi educăm despre emoții, să îi educăm să-și gestioneze emoțiile, lucru care va influența pozitiv dezvoltarea lor psiho- emoțională.

Acest lucru îi va ajuta cu abilitățile de viață , va contribui, în foarte mare măsură, la sănătatea lor mintală. Lumea emoțiilor este o lume complicată. Dezvoltarea capacității individului de a gestiona emoția, emoțiile îi vor permite să se dezvolte mental.

Emoțiile sunt importante pentru că ele asigură:

- Supraviețuirea,
- Luarea deciziilor,
- Stabilirea limitelor,
- Comunicarea,
- Unitatea,
- Păstrarea relațiilor interpersonale pozitive,
- Dezvoltarea capacității de a fi empatic în raport cu ceilalți,
- Gestionarea și negocierea conflictelor, etc.

Termenul de „inteligență emoțională,, a fost utilizat prima dată de Dr. Daniel Goleman care a descris ca fiind un mod diferit de a fi inteligent.

Goleman identifică cinci componente ale inteligenței emoționale:

- conștiința de sine – capacitatea de a recunoaște emoțiile în orice moment;
 - controlul emoțional-capacitatea de a gestiona propriile reacții emoționale;
 - motivația - capacitatea de a-ți stabili scopuri, obiective, dorința de reușită;
 - empatia -capacitatea de a se manifesta în rezonanță cu trăirile celorlalți, capacitatea de înțelegere și identificare cu ceilalți;
 - Gestionarea relațiilor sociale interpersonale;
- Pilonii dezvoltării emoționale, în cadrul activităților educative:

- Conștiința de sine- activități prin care copiii se identifică pe sine;
- Conștiința de alții- identificarea și descrierea altora , recunoașterea dispozițiilor și sentimentelor lor;

- Interacțiunea cu alți copii- activități care implică cooperarea propriu-zisă și cooperarea reprezentată;
- Creativitatea neverbală- activități prin care își exprimă ideile prin mișcare;
- Creativitatea verbal- crearea și completarea de povești;

Jocul, ca activitate de bază a copilului, reprezintă modalitatea prin care își pot exprima trăirile, prin care pot învăța comportamente și atitudini noi, pe care apoi să le poată folosi în depășirea momentelor dificile.

Experiența de învățare trebuie recompensată, asigurându-se o rată mare a succesului.

Raspunsurile greșite nu trebuie criticate sau pedepsite, ele trebuie notate și îndreptate . Dacă copiii întâmpină greutăți trebuie adaptat programul astfel încât fiecare copil să lucreze la nivelul său și să aibă succes.

Dezvoltarea sistemului de personalitate al copilului se bazează pe experiența evenimentelor trăite și asimilate.

Odată cu dezvoltarea psihică și fizică , copilul conștientizează nevoia de adaptare la mediul social și se dezvoltă în plan comportamental pentru a deveni o ființă sociabilă plăcută.

Bibliografie:

1. Claparede, E. (1975), Psihologia copilului și pedagogia experimentală, E.D.P., București (1975).
2. Elkonin, D.B., Psihologia Jocului, E.D.P , București, 1980.
3. Goleman D, Inteligența emoțională, Ed. Curtea Veche, 2008.

IMPORTANȚA EXPERIMENTULUI ÎN ORELE DE ȘTIINȚE ALE NATURII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Maria POP
Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș

Studiul științelor naturii în învățământul primar trebuie să depășească granițele teoriei, pentru a oferi elevilor o experiență educativă autentică. Experimentul, ca metodă activă de predare-învățare, contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii critice și a curiozității științifice. Acest articol explorează rolul și impactul pozitiv al experimentului în formarea competențelor științifice ale elevilor, prezentând exemple concrete și modalități de integrare a acestuia în activitățile didactice.

1. Introducere Științele naturii ocupă un loc esențial în curriculumul școlar, având rolul de a familiariza elevii cu fenomenele din mediul înconjurător. Învățarea activă, centrată pe elev, este fundamentală în acest domeniu. Printre metodele cele mai eficiente în predarea științelor se numără experimentul, care oferă oportunități reale pentru observare, ipotezare, analiză și concluzionare.
2. Fundamente teoretice ale învățării prin experiment Experiența practică stimulează interesul și motivația elevilor pentru cunoaștere. Potrivit teoriei constructiviste, învățarea este un proces activ de construire a cunoștințelor. Prin experiment, elevii își formează reprezentări corecte asupra fenomenelor naturale, învață să emită ipoteze, să colecteze date și să tragă concluzii.

Vygotsky a subliniat importanța mediului social în dezvoltarea cunoașterii, iar în contextul experimentului, colaborarea între elevi și sprijinul cadrului didactic sunt esențiale. Dewey, un alt susținător al învățării prin experiență, considera că educația trebuie să pornească de la interesele copilului și să se bazeze pe activitate practică.

3. Rolul experimentului în dezvoltarea competențelor științifice Experimentul contribuie la:
 - dezvoltarea gândirii logice și analitice;
 - formarea deprinderilor de lucru cu instrumente științifice;
 - cultivarea curiozității și a atitudinii investigative;
 - învățarea prin descoperire;
 - conectarea conținuturilor teoretice cu lumea reală.

De asemenea, experimentele facilitează învățarea interdisciplinară, conectând științele naturii cu matematica, limba română (descrierea proceselor), educația plastică (reprezentarea grafică a rezultatelor) și educația tehnologică.

4. Exemple de experimente în învățământul primar

Clasa I:

- Observarea germinării unei semințe (fasole, grâu);
- Topirea gheții: identificarea factorilor care influențează viteza de topire.

Clasa a II-a:

- Filtrarea apei cu materiale simple (nisip, pietriș);
- Observarea magnetismului: ce obiecte sunt atrase de magnet?

Clasa a III-a:

- Circuit simplu cu baterii și bec: cum funcționează electricitatea?
- Experiment cu plante: efectul luminii asupra fotosintezei (plasarea plantelor în medii diferite).

Clasa a IV-a:

- Evaporarea și condensarea apei: simularea ciclului apei;
 - Schimbări de stare ale substanțelor (gheață, apă, abur).
5. Modalități de integrare a experimentului în lecțiile de științe Pentru a valorifica eficient experimentul, cadrul didactic trebuie să:
- selecteze experimente simple, sigure și relevante pentru tema lecției;
 - ofere explicații clare și concise;
 - implice elevii în toate etapele experimentului;
 - creeze fișe de lucru pentru înregistrarea observațiilor;
 - încurajeze formularea de concluzii proprii;
 - folosească resurse accesibile (reciclare, materiale casnice).
6. Rolul cadrului didactic Învățătorul are rolul de ghid în procesul experimental, facilitând învățarea activă. El planifică activitatea, pregătește materialele, asigură siguranța, coordonează și evaluează implicarea elevilor. De asemenea, trebuie să stimuleze curiozitatea, să aprecieze efortul individual și să ofere feedback constructiv.
7. Concluzii Experimentul este o metodă indispensabilă în predarea științelor naturii în învățământul primar. Prin caracterul său activ și aplicativ, contribuie la formarea unei gândiri științifice, la consolidarea cunoștințelor și la crearea unui climat educațional motivant. O educație științifică de calitate începe cu învățarea prin experiență și descoperire.

Bibliografie:

1. Dewey, J. – Experiență și educație, Editura Didactică și Pedagogică.
2. Vygotsky, L. – Mind in Society, Harvard University Press.
3. Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Polirom.
4. Iucu, R. – Instruirea școlară. Perspective asupra didacticii contemporane, Editura Polirom.
5. Stan, E. – Didactica disciplinelor din aria curriculară „Științe”, Editura Didactică și Pedagogică.

ÎNVĂȚAREA PRIN JOC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. învă. primar Maria POP
Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș

Învățarea prin joc este una dintre cele mai eficiente și naturale metode de predare-învățare în învățământul primar. Acest articol analizează fundamentele teoretice ale învățării prin joc, rolul său în dezvoltarea cognitivă și socio-emoțională a elevilor, precum și exemple de bune practici didactice. Sunt prezentate beneficii, tipuri de jocuri educaționale și modalități de integrare eficientă a acestora în activitățile școlare.

1. Introducere

Jocul este o activitate fundamentală în copilărie, cu rol esențial în dezvoltarea personală și educațională. În învățământul primar, jocul devine o punte între lumea reală și cunoștințele noi, facilitând învățarea activă, implicarea emoțională și dezvoltarea creativității. Didactica modernă recunoaște importanța jocului ca strategie pedagogică menită să asigure un climat pozitiv și o învățare durabilă.

2. Fundamente teoretice ale învățării prin joc

Fundamente teoretice ale învățării prin joc Învățarea prin joc are la bază o serie de teorii psihopedagogice fundamentale care evidențiază rolul esențial al activității ludice în dezvoltarea copilului. Printre cei mai importanți teoreticieni care au abordat jocul din perspectivă educațională se numără Jean Piaget, Lev Vygotsky și Jerome Bruner.

Jean Piaget consideră jocul ca o formă de adaptare a copilului la realitate, proces în care el își dezvoltă inteligența și gândirea logică. Piaget distinge mai multe tipuri de joc în funcție de vârsta copilului: jocul de exercițiu (caracteristic copilului mic), jocul simbolic (în care obiectele sunt utilizate ca substituenți) și jocurile cu reguli (ce apar în jurul vârstei școlare). Prin joc, copilul își consolidează schemele cognitive deja formate și le extinde prin experiență repetată.

Lev Vygotsky accentuează rolul social al jocului, considerând că acesta permite copilului să își asume roluri, să interacționeze cu alți copii și să își dezvolte limbajul. Vygotsky introduce conceptul de „zonă proximei dezvoltări” – diferența dintre ceea ce poate face copilul singur și ceea ce poate face cu ajutorul unui adult sau coleg. În acest spațiu intermediar, jocul dirijat de adult sau facilitat de colegi devine un mijloc puternic de învățare.

Jerome Bruner subliniază importanța descoperirii în procesul de învățare și recomandă utilizarea jocului ca mijloc de explorare a lumii. În viziunea sa, copiii trebuie încurajați să experimenteze și să construiască cunoaștere prin activități interactive și ludice care să le stimuleze curiozitatea și imaginația.

În contextul acestor teorii, jocul este mai mult decât o simplă distracție – este un proces complex prin care copilul învață, exersează comportamente, își dezvoltă capacități cognitive, afective și sociale. Învățarea prin joc presupune un cadru didactic deschis și creativ, care valorifică potențialul ludic al fiecărui moment educativ.

3. Tipuri de jocuri utilizate în învățământul primar

Există o gamă variată de jocuri didactice utilizabile în învățământul primar, dintre care menționăm:

- **Jocuri didactice cognitive** – au ca scop consolidarea cunoștințelor (ex: jocuri de tip „Ghicește cuvântul”, „Potrivește perechile”).
- **Jocuri motrice** – dezvoltă coordonarea, atenția și spiritul de echipă (ex: stafete cu sarcini educative).
- **Jocuri de rol** – stimulează empatia, exprimarea liberă și colaborarea (ex: scenete, jocuri de simulare).
- **Jocuri logico-matematice** – utile pentru dezvoltarea gândirii abstracte și a rezolvării de probleme.
- **Jocuri digitale/interactive** – integrează tehnologia în învățare (ex: platforme educaționale, aplicații cu jocuri educative).

4. Beneficiile învățării prin joc

Integrarea jocului în procesul educațional aduce multiple avantaje:

- **Creșterea motivației pentru învățare** – elevii se implică activ și cu plăcere.
- **Stimularea gândirii critice și creative** – copiii învață să formuleze ipoteze, să analizeze și să găsească soluții.
- **Consolidarea cunoștințelor** – prin repetare și aplicare într-un context ludic, informațiile se fixează mai eficient.
- **Dezvoltarea abilităților sociale** – comunicarea, cooperarea și respectarea regulilor sunt exersate constant.
- **Reducerea stresului și a anxietății** – mediul ludic creează o atmosferă relaxată și prietenoasă.

5. Exemple de bune practici

a) La limba română

Un joc precum „*Vânătoarea de cuvinte*” implică găsirea de cuvinte într-un text sau în clasă care conțin un anumit sunet. Elevii sunt împărțiți în echipe, iar câștigătorii primesc puncte. Astfel, se dezvoltă vocabularul și atenția distributivă.

b) La matematică

Jocul „*Banca matematică*”, în care elevii rezolvă probleme pentru a „câștiga bani” fictivi, stimulează gândirea logică și aplicarea cunoștințelor în contexte apropiate de realitate.

c) La științe ale naturii

Prin jocuri de simulare, cum ar fi „*Micii cercetători*”, elevii învață despre fenomenele naturale prin experimente și activități interactive.

6. Rolul cadrului didactic

Succesul învățării prin joc depinde în mare măsură de competențele și atitudinea cadrului didactic. Profesorul are rolul de:

- **Organizator** – selectează și adaptează jocurile în funcție de obiectivele lecției.
- **Animator** – creează un climat favorabil învățării prin entuziasm și susținere.
- **Observator** – monitorizează interacțiunile și oferă feedback constructiv.
- **Evaluator** – valorifică activitățile ludice în procesul de evaluare formativă.

7. Concluzii

Învățarea prin joc nu este doar o metodă plăcută, ci una profund educativă. În învățământul primar, aceasta permite o abordare holistică a educației, în care elevul învață cu mintea, inima și corpul. Este esențial ca strategiile ludice să fie integrate constant și conștient în procesul didactic, pentru a forma elevi motivați, competenți și echilibrați emoțional.

Bibliografie

1. Piaget, J. – *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Vygotsky, L. S. – *Mind in Society*, Harvard University Press.
3. Cerghit, I. – *Metode de învățământ*, Editura Polirom.
4. Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom.
5. Oprea, C. – *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică

LECTURA ÎȚI DĂ ARIPI

Prof. înv. primar Maria POP
Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș

Introducere

Lectura este una dintre cele mai valoroase activități cognitive pe care le poate dezvolta un copil încă de la cele mai fragede vârste. În învățământul primar, lectura nu este doar o abilitate fundamentală pentru învățare, ci și o poartă deschisă spre imaginație, empatie, curaj și libertate de gândire. Afirmatia „Lectura îți dă aripi” reflectă profund potențialul lecturii de a transforma lumea interioară a copilului și de a-l sprijini în formarea unei identități personale și culturale solide.

Importanța lecturii în dezvoltarea copilului

1. Dezvoltarea limbajului și a gândirii

În etapa primară, elevii învață nu doar să citească, ci și să înțeleagă ceea ce citesc. Lectura frecventă contribuie semnificativ la:

- îmbogățirea vocabularului;
- formarea exprimării clare și coerente;
- dezvoltarea gândirii critice și logice.

Prin contactul cu texte diverse (narațiuni, povești, poezii, fabule), elevii reușesc să își structureze mai bine ideile și să formuleze opinii personale. Astfel, lectura devine o resursă esențială în exprimarea orală și scrisă. De asemenea, lectura stimulează capacitatea de analiză, sinteză și argumentare – abilități esențiale pentru succesul școlar și nu numai. Prin povești, copilul învață cum să-și structureze discursul, să își susțină punctul de vedere și să înțeleagă opinii diferite.

2. Lectura ca instrument de formare a caracterului

Poveștile citite în anii de început ai școlii influențează în mod direct formarea valorilor morale. Personajele pozitive devin modele de urmat, iar situațiile conflictuale din narațiuni ajută copiii să înțeleagă consecințele alegerilor. Prin intermediul lecturii, copiii:

- își dezvoltă empatia și înțelegerea față de ceilalți;
- învață despre bine și rău, dreptate și nedreptate;
- își exersează auto-reflecția și autocontrolul.

3. Sprijinirea imaginației și creativității

Unul dintre cele mai frumoase efecte ale lecturii este libertatea de a visa. Lumea cărților este un spațiu nelimitat în care copilul poate zbura dincolo de real, învățând, visând, explorând. Astfel, lectura oferă:

- stimularea imaginației prin descrieri vizuale și situații fantastice;
- deschiderea către idei și scenarii neîntâlnite în viața reală;

- sprijin în dezvoltarea unei gândiri divergente, utile în activitățile artistice sau de rezolvare de probleme.

Rolul cadrului didactic în cultivarea gustului pentru lectură

În învățământul primar, cadrul didactic are o misiune deosebită: aceea de a sădi dragostea pentru lectură.

Acest demers necesită:

- alegerea unor texte atractive și adecvate vârstei;
- lectura expresivă în fața clasei;
- discuții interactive și jocuri de rol pornind de la textele parcurse;
- încurajarea elevilor să își exprime părerile și să creeze finaluri alternative.

Profesorul poate deveni un model de cititor: un adult care se bucură de lectură, vorbește cu pasiune despre cărți și le recomandă elevilor titluri variate. Copiii vor prelua, prin imitație și admirație, această atitudine pozitivă față de citit.

Strategii eficiente de stimulare a lecturii în ciclul primar

1. Lectura zilnică în clasă

Stabilirea unei rutine de 10-15 minute de lectură zilnică (individuală sau în grup) ajută la crearea unui obicei constant. Chiar și textele scurte pot avea un impact mare dacă sunt discutate și interiorizate.

2. Colțul de lectură

Amenajarea unui spațiu confortabil cu cărți variate în clasă poate stimula interesul elevilor. Este important ca:

- titlurile să fie diverse și accesibile (literatură română, universală, benzi desenate, enciclopedii ilustrate);
- copiii să aibă libertatea de alegere a textului;
- să se introducă schimbul de cărți între colegi.

3. Jurnale de lectură

Elevii pot fi încurajați să țină un jurnal de lectură în care să noteze:

- ce carte au citit;
- ce personaj le-a plăcut cel mai mult;
- ce emoție le-a trezit lectura;
- ce lecție au învățat.

Această activitate le dezvoltă gândirea reflexivă și exprimarea personală.

4. Întâlniri cu autori sau ilustratori

Organizarea de întâlniri online sau fizice cu autori de cărți pentru copii poate avea un impact semnificativ. Copiii devin mai curioși când află povestea din spatele unei cărți și văd că și oamenii mari se joacă cu imaginația.

Lectura și tehnologia – o alianță posibilă

Chiar dacă tehnologia pare, la prima vedere, un competitor al cărții, ea poate deveni un aliat în promovarea lecturii:

- folosirea aplicațiilor interactive pentru citit;
- audiobooks sau povești narate de actori;
- realizarea unor proiecte digitale (prezentări, afișe, videorecenzii) despre cărțile citite.

Este esențial ca profesorul să ghideze această fuziune, pentru a păstra sensul profund al lecturii și pentru a nu o transforma într-un consum superficial de conținut.

Concluzii

Lectura în învățământul primar este mai mult decât un obiectiv didactic – este o călătorie de formare umană. A citi înseamnă a visa, a învăța, a empatiza, a crește. Când un copil citește, își deschide aripi invizibile care îl vor purta mai departe decât orice curriculum. Responsabilitatea noastră, ca dascăli, este de a-l încuraja să zboare, să nu se teamă de înălțimi și să își urmeze visurile.

Bibliografie

- Stan, E. (2017). *Lectura și formarea competențelor de literație*. Editura Polirom.
- Cucoș, C. (2009). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Editura Polirom.
- Manolescu, M. (2020). *Lectura ca formă de viață*. Editura Humanitas.
- Institutul de Științe ale Educației. (2018). *Strategii didactice pentru dezvoltarea competenței de lectură*.

INTERDISCIPLINARITATEA – FACTOR DE MOTIVAȚIE PENTRU UN ÎNVĂȚĂMÂNT DE CALITATE

Prof. Oana - Elena PRALEA
Școala Profesională „Ștefan cel Mare” Cotnari, jud. Iași

În contextul educației contemporane, interdisciplinaritatea capătă o importanță tot mai mare, fiind percepută ca o formă de cooperare între discipline din aceeași arie curriculară, menită să ofere o înțelegere amplă și coerentă a unor fenomene sau procese complexe. Acestea nu pot fi explicate și analizate în mod satisfăcător decât prin îmbinarea perspectivelor și instrumentelor provenite din mai multe domenii ale cunoașterii.

Prin natura sa, interdisciplinaritatea urmărește formarea unei imagini de ansamblu asupra temelor studiate, favorizând integrarea conținuturilor și transferul metodelor între discipline. Această abordare nu contravine structurii tradiționale a curriculumului pe discipline, ci o completează, facilitând conexiunile necesare între domenii aparent distincte, dar interdependente.

Un argument solid în favoarea utilizării interdisciplinarității în procesul didactic este capacitatea acesteia de a construi o viziune integrată asupra realității. În plus, predarea interdisciplinară are în vedere dezvoltarea simultană a dimensiunilor intelectuale, afective, sociale, fizice și estetice ale elevului, asigurând astfel o formare echilibrată și durabilă. Ea contribuie și la dezvoltarea unei culturi a comunicării, atât de necesară pentru colaborare, învățare permanentă și integrare socială.

Potrivit lui G. Văideanu, interdisciplinaritatea presupune un anumit grad de integrare între diferitele domenii ale cunoașterii și între diverse abordări metodologice, fiind susținută de un limbaj comun, capabil să faciliteze schimburi conceptuale și aplicative. Astfel, acest tip de abordare nu presupune eliminarea identității disciplinare, ci promovarea unei interacțiuni fertile între domenii.

În practica educațională, formele de manifestare ale interdisciplinarității pot fi regăsite în corelările sugerate de programele școlare, atât la nivelul conținuturilor, cât și al obiectivelor sau competențelor. Printr-un asemenea demers, elevilor li se oferă oportunitatea de a lucra într-un mediu stimulativ, în care își pot exprima ideile liber, pot colabora eficient și pot învăța într-un mod activ și creativ.

Avantajele abordării interdisciplinare sunt evidente: favorizează acumularea progresivă a cunoștințelor, ce vor putea fi aprofundate ulterior; facilitează înțelegerea temelor complexe prin integrarea perspectivelor diferitelor discipline; permite transferul și corelarea limbajelor specifice fiecărei materii; încurajează aplicarea cunoștințelor în contexte variate; optimizează raportul dintre volumul de informații și timpul destinat învățării.

Totuși, această abordare implică și anumite riscuri, ce trebuie atent gestionate: se impune evitarea generalizărilor nejustificate și a abordărilor superficiale; interdisciplinaritatea nu trebuie confundată cu diluarea conținuturilor specifice fiecărei discipline; este necesar un echilibru între specificitatea disciplinară și integrarea tematică.

Un exemplu elocvent pentru aplicarea eficientă a interdisciplinarității este predarea chimiei. Aceasta devine cu adevărat relevantă atunci când elevii sunt încurajați să exploreze conexiunile dintre chimie și viața cotidiană, dintre știință și protejarea mediului, dintre reacții chimice și sănătatea individuală sau colectivă. Prin astfel de demersuri, elevii nu doar că își largesc orizontul de cunoaștere, ci devin mai motivați, mai curioși și mai capabili să gândească critic și să aplice practic cunoștințele dobândite.

În aria curriculară Matematică și Științe, abordarea interdisciplinară este nu doar benefică, ci necesară. Discipline precum matematica, fizica, chimia și biologia nu funcționează izolat, ci se completează reciproc. Matematica oferă instrumente esențiale pentru formularea și verificarea legilor fizico-chimice, iar cunoștințele din fizică și biologie sprijină înțelegerea proceselor chimice în profunzime. Interdisciplinaritatea devine, astfel, un cadru care susține învățarea integrată, formarea unei gândiri științifice riguroase și crearea unei perspective unitare asupra fenomenelor naturale.

Interdisciplinaritatea se aplică și în cadrul activităților extracurriculare: proiecte ecologice, poezii, expoziții de obiecte din deșeuri, piese de teatru, ghicitori, eseuri, postere unde elevii aplică cunoștințe din cadrul disciplinelor: biologie, chimie, geografie, educația civică, educația tehnologică, educația plastică, educația muzicală, limba română, informatică etc.

Probleme cu caracter interdisciplinar, Calificarea: Horticultor

Matematică: Calculul concentrației soluțiilor de stropit (insecticide, fungicide, ierbicide); Transformări de unități pentru lungimi, suprafețe (arul, hectarul), volume, mase; Determinări prin cântărire, numărare.

Chimie: Utilizarea oxidului de calciu pentru neutralizarea solurilor acide; Prepararea soluțiilor dispersate- emulsii (ex: apa de var); Aplicarea sărurilor minerale (azot, fosfor, potasiu) ca îngrășăminte; Rolul glucozei și derivaților în structura vegetală; Insecticide, fungicide și pesticide folosite în Horticultură.

Biologie: Importanța pH-ului apei și influența ploilor acide asupra plantelor; Efectele poluării (plumb, mercur, cadmiu) asupra lumii vii; Funcția mineralelor esențiale în dezvoltarea plantelor și sănătatea umană (Ca, Mg, Zn, Cu, Se, I, Mn, Fe).

Fizică : Cunoașterea construcției, funcționării, întreținerii, reglării mașinilor horticole; Proprietăți fizice (temperatură, densitate, presiune, umiditate etc.) ale elementelor de mediu: sol, apă, aer.

Bibliografie:

Cosma C., Interdisciplinaritatea și predarea în echipă, Târgu-Jiu, 2020.
Bulgariu M., Tendințe noi în abordarea interdisciplinarității fizică-chimie-biologie, București, 2011.
Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996.
Stanciu, M., Reforma conținuturilor învățământului, Editura Polirom, Iași, 1999.
Ciolan, L., Învățarea integrată, Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Editura Polirom, Iași, 2008.

POVEȘTILE CA INSTRUMENT PENTRU DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ ROLUL POVEȘTILOR ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR- GENERALITĂȚI

Prof. învă. preșcolar Maria SECELEANU
G.P.P. Nr.1 Poarta Albă, jud.Constanța

Poveștile joacă un rol fundamental în educația preșcolarilor, având multiple beneficii asupra dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copiilor mici. În această perioadă crucială de dezvoltare, poveștile devin un instrument puternic prin care copiii își dezvoltă imaginația, își îmbogățesc vocabularul, învață valori morale și își formează abilitățile de relaționare socială.

Poveștile sunt un mijloc esențial pentru dezvoltarea limbajului la preșcolari. Ascultând povești, copiii învață noi cuvinte și structuri gramaticale, ceea ce contribuie la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea abilităților de exprimare verbală. Poveștile oferă contexte variate și interesante pentru ca copiii să învețe să înțeleagă și să utilizeze limbajul într-un mod eficient. Pe lângă dezvoltarea lingvistică, poveștile stimulează și gândirea cognitivă. Copiii învață să facă conexiuni logice, să înțeleagă secvențele narrative și să anticipeze ce se va întâmpla în continuare. Aceste activități contribuie la dezvoltarea capacităților de rezolvare a problemelor și la înțelegerea relațiilor cauzale.

Poveștile sunt un instrument valoros pentru dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor. Prin identificarea cu personajele din povești, copiii experimentează o gamă largă de emoții și învață cum să gestioneze sentimentele complexe. De exemplu, poveștile despre prietenie, curaj, frică sau generozitate îi ajută pe copii să înțeleagă și să exprime mai bine propriile emoții. De asemenea, poveștile pot avea un rol terapeutic, ajutând copiii să își depășească temerile sau să înțeleagă situații dificile prin intermediul experiențelor personajelor. Acestea oferă modele de comportament și soluții la problemele emoționale cu care copiii se pot confrunta.

Prin intermediul poveștilor, copiii învață despre valorile morale și normele sociale. Majoritatea poveștilor tradiționale conțin lecții importante despre bine și rău, justiție, responsabilitate, respect și empatie. Aceste lecții sunt adesea prezentate într-un mod accesibil și atractiv pentru copii, ceea ce le permite să interiorizeze aceste valori într-un mod natural. Poveștile îi învață pe copii cum să se comporte în diverse situații sociale, cum să colaboreze cu alții și cum să respecte diferențele dintre oameni. De exemplu, poveștile despre diversitate culturală sau despre acceptarea diferențelor contribuie la formarea unei atitudini deschise și tolerante față de ceilalți.

Poveștile sunt un catalizator puternic pentru imaginația copiilor. Prin ascultarea și crearea de povești, copiii își dezvoltă abilitățile creative, învățând să imagineze lumi noi, să creeze personaje și să inventeze situații. Acest proces stimulează gândirea divergentă, care este esențială pentru inovație și rezolvarea creativă a problemelor.

Jocul de rol bazat pe povești, unde copiii își asumă personaje și își imaginează diferite scenarii, este o activitate comună în grădinițe, contribuind la dezvoltarea creativității și la îmbunătățirea abilităților sociale.

Citirea poveștilor împreună, fie în cadrul familial, fie în mediul educațional, creează o legătură emoțională puternică între adult și copil. Acest moment de apropiere, de împărtășire a unei

experiențe comune, consolidează relația de încredere și siguranță dintre educator sau părinte și copil. Această legătură este crucială pentru dezvoltarea emoțională a copilului și pentru construirea unei stime de sine sănătoase.

Poveștile joacă un rol esențial în transmiterea culturii și a tradițiilor de la o generație la alta. Poveștile populare, basmele și legendele sunt mijloace prin care copiii învață despre istoria, valorile și credințele culturale ale comunității din care fac parte. Aceste povești contribuie la formarea identității culturale a copiilor și la înțelegerea locului lor în lume.

Poveștile sunt un instrument educațional extrem de valoros în perioada preșcolară, având un impact profund asupra dezvoltării integrale a copilului. Ele contribuie la dezvoltarea limbajului, la formarea identității și a relațiilor sociale, la învățarea valorilor morale și la stimularea creativității. Prin includerea poveștilor în activitățile zilnice, părinții și educatorii pot sprijini dezvoltarea armonioasă și echilibrată a copiilor, pregătindu-i pentru provocările viitoare ale vieții.

Bibliografie:

- 1.Vernon, A. - *“Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional - emotivă și comportamentală”*, editura ASCR, Cluj Napoca, 2003
2. Waters, V. - *” Povești raționale pentru copii”*, Editura ASCR, Cluj Napoca, 2003
- 3.Ștefan A. Catrinel & Kallay Eva - *“Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari”*, editura ASCR, Cluj Napoca, 2007

EFICIENTIZAREA MANAGEMENTULUI CLASEI, CADRUL DIDACTIC ȘI SOCIETATEA MODERNĂ

Prof. Marilena STANCU

Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța

Sistemele de educație au impus necesitatea modificării paradigmei educaționale și astfel, se vorbește despre investițiile în educație și formare profesională pentru a permite și facilita învățarea de-a lungul întregii vieți. În toate domeniile, dezvoltarea resurselor umane reprezintă o necesitate, pentru a se adapta schimbărilor sociale, economice, politice, culturale etc, fiecare individ trebuie să-și actualizeze competențele profesionale.

A. Toffler vorbește despre caracteristicile organizației viitorului, pe care o numește „adhocrație”, o organizație care primește foarte multe informații ceea ce implică necesitatea unei adaptări rapide. Indivizii unei astfel de societăți trebuie să fie persoane creative care trebuie să aibă o mobilitate crescută și să fie foarte adaptabili, astfel încât să poată să țină pasul cu schimbările rapide caracteristice societății postmoderniste. [Toffler, 1990].

Calitatea actului educațional este condiționată într-o mare măsură de profesionalismul cadrelor didactice. Profesorii joacă diverse roluri într-o sală de clasă, însă unul dintre cele mai importante este acela de manager al clasei. Într-o sală de clasă prost gestionată, predarea și învățarea eficientă nu se pot realiza. Profesorii eficienți vor realiza progrese cu toți elevii, indiferent de nivelul de eterogenitate din clasele lor.

Evertson și Weinstein (2006) au propun patru domenii de interes în care se poate acționa pentru a modela mediul de învățare definind managementul clasei ca „acțiunile profesorilor pentru a crea un mediu care sprijină și facilitează învățarea, atât academică cât și social-emoțională.”:

- ✓ disciplină și control;
- ✓ sala de clasă și implicarea noastră în designul său pentru a încerca să creăm mediul de învățare;
- ✓ proiectarea curriculară, ca un instrument de organizare, care să permită atât o planificare atentă cât și improvizație;
- ✓ construirea sensibilității culturale în curriculum-ul nostru ca o componentă a încercării de dezvoltare socială și morală atât la instructori cât și la elevi.

Landsheere (1992) definește managementul educației sau pedagogic ca o disciplină pedagogică, interdisciplinară care studiază „evenimentele ce intervin în decizia organizării unei activități pedagogice determinate și în gestiunea programelor educative”.

Jinga (1998) consideră că managementul pedagogic (educațional) poate fi definit ca știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate.

Joița (2000) consideră managementul educației ca fiind teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării, reglării, elementelor activității educative, ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă a individualității umane, în mod permanent pentru afirmarea autonomă și creativă a personalității sale, conform idealului stabilit la nivelul politicii educationale.

Profesorul ca manager al clasei de elevi trebuie să aibă o viziune de ansamblu asupra învățământului și educației, să elaboreze proiecte educaționale, să organizeze activități didactice și

educaționale, să coordoneze elevii în procesul de învățare, să rezolve situații conflictuale, să consilieze elevii cu probleme etc.

Ca urmare, profesorul are nevoie de o formare continuă atât pentru a deveni un bun manager, cât și pentru a se adapta el însuși ca individ la societatea postmodernistă.

Prevederile legale în vigoare acordă o importanță deosebită formării continue a cadrului didactic pentru a eficientiza managementul clasei ceea ce va implica o creștere a calității actului educațional. Astfel, formarea continuă a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control din învățământul preuniversitar se bazează pe sistemul competențelor profesionale, conform art. 244, Legea educației naționale (L.E.N.) nr. 1/2011.

Actele normative care derivă din L.E.N., denumite metodologii și aprobate de ministru aduc precizări concrete referitoare la formarea continuă. Ordinul nr. 5.562 /7 octombrie 2011, pentru aprobarea Metodologiei privind sistemul de acumulare, recunoaștere și echivalare a creditelor profesionale transferabile prevede:

„Art. 6. — Personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile.

Art. 7. (1) Acumularea de credite profesionale transferabile se realizează prin recunoașterea rezultatelor învățării în contexte formale, nonformale și informale.

(2) Descrierea competențelor profesionale și a modalităților de evaluare și certificare a acestora în cadrul sistemului de credite profesionale transferabile se realizează prin Metodologia formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control, aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.”

În țara noastră, principalele categorii fundamentale de competențe profesionale ale cadrelor didactice sunt prevăzute în Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământului preuniversitar aprobată prin OM nr. 5.561/ 2011:

„Art. 92 (1) Competențele profesionale reprezintă ansamblul unitar și dinamic al cunoștințelor și abilităților.

(2) Sistemul de competențe cuprinde cinci categorii fundamentale:

- a) competențe profesionale: competențe cognitive, competențe funcțional – acționale;
- b) competențe complementare: competențe digitale, competențe lingvistice, competențe de consiliere;
- c) competențe transversale: competențe de rol, competențe de dezvoltare personală și profesională;
- d) competențe de conducere, de îndrumare și de control;
- e) competențe dobândite prin programe de conversie profesională.”

Din 2007, Comisia Europeană a integrat diversele sale inițiative privind educația și formarea în „Programul de învățare pe tot parcursul vieții”. Obiectivul programului este de a permite persoanelor fizice în toate etapele vieții lor de a urmări stimularea oportunităților de învățare pe teritoriul Europei.

Comisia Europeană este responsabilă de implementarea generală a programului, în timp ce gestionarea anumitor componente se află în domeniul de competență al Agenției executive pentru educație, audiovizual și cultură (EACEA) și al agențiilor naționale din statele membre ale UE; orice cetățean european beneficiază de oportunități de formare continuă și are acces la burse europene pentru mobilitate prin intermediul agenției naționale.

În țara noastră, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale se ocupă cu gestionarea și alocarea fondurilor europene în domeniul educației, formării profesionale și tineretului.

Cadrele didactice europene pot beneficia de burse pentru formare și dezvoltare profesională în alte țări europene.

Un profesor care educă este cel care influențează viața elevului dincolo de băncile școlii. Este un profesor despre care elevii își amintesc cu drag, care devine mentor, exemplu de urmat, care îi marchează viața încă de pe băncile școlii, dar continuă să îi influențeze și în viitor prin faptul că a reușit să îi modeleze în așa fel încât ei să se poată adapta în orice fel de situație.

Pentru a deveni un profesor care educă și modelează caractere, este necesar ca acesta să fie capabil să se modeleze și adapteze la rândul lui. Societatea modernă este mult diferită și în continuă schimbare. Școala trebuie să țină pasul cu schimbările intervenite și să răspundă nevoilor diferite ale elevilor, ale societății, să adapteze curriculumul, dar mai ales metodele și tehnicile de predare. Profesorii trebuie să fie deschiși la nou, trebuie să învețe ei înșiși și să fie la curent cu tehnologia modernă, cu preocupările și interesele elevilor pentru a putea să îi înțeleagă, să țină pasul cu ei, să îi ajute și, mai ales, să îi educe prin puterea exemplului.

Bibliografie:

1. Jinga, I., E. Istrate - *Manual de pedagogie*, Editura AII, București, 1998;
2. Joita E. - *Management educational*, Editura Polirom, Iasi, 2000;
3. Landsheere, G. - *L'education et la formation*, PUF, Paris, 1992;
4. Toffler, A. - *Al treilea val*, București, Editura Politică, 1990;
5. Legea educației naționale nr. 1/2011 (www.edu.ro);
6. Ordinul nr. 5.562 /7 octombrie 2011, pentru aprobarea Metodologiei privind sistemul de acumulare, recunoaștere și echivalare a creditelor profesionale transferabile (www.edu.ro);
7. Ordinul nr. 5.561/ 2011 pentru aprobarea Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământului preuniversitar (www.edu.ro).

CĂLĂTOR PRIN LUMEA PLANETEI ALBASTRE

Prof. Marilena STANCU

Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța

„A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, dar a face ceva pentru salvarea naturii atât de amenințată azi, înseamnă a contribui la fericirea omenirii” afirma Eugen Pora.

Natura constituie o expresie complexă a frumuseții și bogăției în care ne naștem, trăim și muncim. Îngrijirea mediului înconjurător, implică din partea omului desfășurarea unor acțiuni practice, care să contribuie la evoluția plantelor și animalelor, apărarea lui de acțiunile dăunătoare care pun în pericol viața acestora.

Natura constituie însăși leagănul civilizației umane, asigurând condițiile existenței umanității. Ar fi de neconceput fără lumea fascinantă a plantelor și a animalelor. Omul s-a aflat în mijlocul naturii de la începutul existenței sale și s-a folosit de tot ceea ce acesta i-a oferit. Mediul înconjurător de astăzi este un rezultat al creației omului, dar el poate influența foarte mult evoluția societății umane. Degradarea continuă a mediului se datorează intervenției omului în natură, iar pericolul este foarte mare.

Protecția naturii devine una din cele mai importante preocupări ale societății contemporane și comportă trei aspecte principale:

- prevenirea deteriorării mediului;
- acțiuni de depoluare și reconstrucție ecologică, ce constau, în principal, în măsuri reparatoare;
- păstrarea sau întreținerea zonelor depolate;

Manifestarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător apare la copil ca urmare a desfășurării unor activități variate din punct de vedere al temei, conținutului și al strategiilor utilizate, care pun copilul în situația de a exersa numeroase acțiuni de îngrijire și ocrotire a mediului.

Educația ecologică are semnificația deprinderii unui anumit mod de a înțelege relația dintre om și mediul de viață, care nu este numai al său, ci și al plantelor și al animalelor, a tot ce există pe acest pământ, iar copiii trebuie să conștientizeze și să-și exprime respectul pentru mediul natural de care beneficiem cu toții și pe care îl vor moșteni generațiile viitoare.

Pentru a le forma copiilor o atitudine corectă față de ceea ce îi înconjoară, putem porni de la o idee simplă, dar destul de eficientă în planul emoțiilor și sentimentelor: transpunerea copilului în locul elementului din natură care a suferit o agresiune din partea omului. Pus în postura celui agresat și care nu se poate apăra singur, copilul va realiza că trebuie să acorde „drept la existență” tuturor elementelor mediului din jurul său. Treptat, va înțelege că orice acțiune de distrugere sau exterminare de orice fel, este cât se poate de dăunătoare pentru că strică echilibrul naturii.

Prin participarea la aceste activități, copilul înțelege rolul pe care îl are în natură, ce acțiuni este capabil să efectueze și care sunt urmările unor atitudini necorespunzătoare față de mediul înconjurător.

Orice copil poate deveni un prieten al naturii, cu condiția de a o respecta.

Natura are nevoie de prieteni.

Omul trebuie să respecte și să ocrotească mediul în care trăiește, deoarece acesta îi oferă toate condițiile de care are nevoie pentru a trăi.

Deoarece acțiunea copilului are la bază imitația, comportamentul adulților este foarte important pentru el. Copiii trebuie să știe că florile trăiesc mai mult în mediul natural decât în vase, iar unele insecte sunt foarte folositoare pentru plante (buburuza, albină). În timpul ieșirilor în natură, copiii trebuie să-și însușească și să respecte câteva reguli de comportare civilizată. Mijloacele de realizare a comportamentelor pot fi informative (povestiri, lecturi după imagini, poezii, emisiuni TV) sau formative (activități practice în care copiii sunt puși în situația de acțiune). Activitățile extracurriculare (plimbările, vizitele, excursiile) contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre mediu, îi ajută pe aceștia să își petreacă timpul într-o manieră relaxantă, dar au și un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup, creând un sentiment de siguranță și încredere.

Copiii trebuie să înțeleagă că omul și natura sunt noțiuni inseparabile, că aceasta trebuie respectată și nu dominată și că schimbările care au loc în natură nu se petrec la voia întâmplării, ci sunt supuse unor legi obiective.

„Dacă nu vom gospodări cu înțelepciune rezervele planetei și nu vom ocroti natura, vom rămâne singuri pe o planetă pustie”. Ștefan Milcu

BIBLIOGRAFIE:

- CIASCAI, L., MARCHIS, I. – *Educația interculturală și multimedia*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2008;
- GIORDAN, A. – Conceptions et raisonnements. În: *Cahiers pedagogiques*, 344, p. 57-59, 1996.

MULTIPERSPECTIVITATEA – O NECESITATE ÎN PREDAREA ISTORIEI

Prof. Marilena STANCU
Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța

„Istoria nu este o știință a trecutului, ci o știință a prezentului și a viitorului.”

Lucian Boia

Istoria nu este doar o succesiune de fapte și date, ci o cheie de înțelegere a lumii în care trăim. Studiul ei permite elevilor să își formeze o gândire critică, să-și dezvolte empatia și să înțeleagă complexitatea fenomenelor sociale și culturale. Predată într-un mod deschis, interactiv și adaptat realităților contemporane, istoria poate deveni o disciplină vie, plină de sens și relevanță.

Istoria, prin însăși natura ei, este o știință complexă, plurală și dinamică, care nu poate fi redusă la o singură variantă a evenimentelor. Predarea istoriei trebuie să reflecte această complexitate, evitând simplificările excesive și promovând o înțelegere critică și nuanțată a trecutului.

Multiperspectivitatea în predarea istoriei reprezintă o abordare educațională esențială, care stimulează gândirea critică, dezvoltă empatia și pregătește elevii să înțeleagă diversitatea realităților sociale, culturale și politice.

Ce este multiperspectivitatea?

Multiperspectivitatea presupune explorarea și prezentarea unui eveniment sau proces istoric din mai multe unghiuri de vedere, inclusiv cele ale grupurilor sociale, etnice, de gen sau politice diferite. Aceasta înseamnă să nu ne oprim la o singură interpretare oficială sau dominantă, ci să luăm în calcul toate vocile - chiar și pe cele marginalizate sau contestate.

Importanța multiperspectivității în educație

✓ Dezvoltarea gândirii critice

Elevii sunt încurajați să analizeze sursele istorice, să identifice eventualele contradicții și să formuleze opinii proprii bazate pe argumente solide. Această competență este vitală nu doar pentru studiul istoriei, ci și pentru viața socială și civică.

✓ Combaterea prejudecăților și stereotipurilor

Multiperspectivitatea ajută la deconstruirea miturilor și a prejudecăților istorice care pot alimenta intoleranța, xenofobia sau discriminarea.

✓ Incluziunea socială și culturală

Oferind voce grupurilor marginalizate - femei, minorități etnice, clase sociale defavorizate - se promovează respectul pentru diversitate și drepturile omului.

✓ Formarea empatiei

Înțelegerea situațiilor și experiențelor diferite din trecut ajută elevii să dezvolte o atitudine empatică și să se raporteze mai bine la semenii lor din prezent.

Modalități de aplicare a multiperspectivității în predare

➤ Utilizarea surselor variate

Documente oficiale, memorii, jurnale, articole de presă, fotografii, filme documentare și mărturii orale.

➤ Dezbateri și simulări

Elevii pot juca roluri diferite (de exemplu, participanți la un eveniment istoric din tabere opuse), pentru a înțelege diverse puncte de vedere.

➤ Proiecte interdisciplinare

Istoria poate fi legată de literatură, arte, sociologie, ajutând elevii să vadă evenimentele din perspective multiple.

➤ Analiza critică a manualelor

Identificarea felului în care diverse manuale tratează aceeași temă poate evidenția perspective diferite sau părtiniri.

Provocări și limite

Aplicarea multiperspectivității poate fi dificilă din cauza timpului limitat, a volumului mare de informații și a rezistenței unor cadre didactice sau elevi la schimbare. De asemenea, necesită formare continuă a profesorilor și resurse didactice adecvate.

Concluzie

Educația istorică de calitate presupune o viziune deschisă, actualizată și empatică asupra trecutului. Prin opționalele de istorie, elevii pot descoperi teme relevante, învățând într-un mod activ și creativ. Prin formarea și perfecționarea continuă a cadrelor didactice, calitatea actului educațional crește, adaptându-se noilor realități sociale și tehnologice.

Multiperspectivitatea completează acest cadru, oferind elevilor o înțelegere profundă, critică și echilibrată asupra evenimentelor istorice. Împreună, aceste trei componente contribuie la transformarea orei de istorie într-un spațiu viu de formare intelectuală, morală și civică.

Multiperspectivitatea înseamnă abordarea evenimentelor istorice din unghiuri diferite, ținând cont de vocile tuturor actorilor implicați: învingători, învinși, victime, martori. Este o practică esențială pentru a înțelege complexitatea trecutului și pentru a combate stereotipurile, manipulările sau miturile istorice.

Multiperspectivitatea este o componentă indispensabilă a predării istoriei în școala modernă. Prin ea, elevii devin nu doar receptori pasivi, ci participanți activi în procesul educațional, capabili să gândească critic și să înțeleagă complexitatea trecutului și prezentului. Doar astfel se poate forma o generație responsabilă, deschisă și pregătită pentru provocările viitorului.

Această metodă presupune folosirea surselor multiple: documente oficiale, articole de presă, mărturii orale, imagini, filme documentare etc. Elevii învață să analizeze critic sursele, să identifice perspectiva fiecăreia și să formuleze propriile concluzii argumentate.

Multiperspectivitatea favorizează incluziunea, fiind o metodă care valorizează diversitatea de experiențe. Ea permite abordarea istoriei din perspectiva femeilor, a minorităților, a copiilor, a

claselor sociale defavorizate, a exilaților sau a celor marginalizați. Prin aceasta, istoria devine mai umană, mai empatică, mai corectă.

Bibliografie:

- Boia, Lucian – *De ce este România altfel?*, Editura Humanitas, 2011;
Maci, Mihai – *Istorie, memorie și gândire critică*, Editura Tact, 2020;
Manea, Mihai – *Didactica predării istoriei*, Editura Paralela 45, 2012;
Pop, Ioan-Aurel – *Istoria, adevărul și miturile*, Editura Enciclopedică, 2019;
Tompea, Doru – *Dimensiuni actuale ale predării istoriei*, Editura Institutul European, 2006;
Zub, Alexandru – *Istorie și finalitate*, Editura Junimea, 2004.

APATRIZII-PROBLEMĂ ACTUALĂ A LUMII CONTEMPORANE

Prof. Petruța-Antoneta TOMPEA
Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava

A nu avea documente și o cetățenie este ca și cum nu ai fi existat niciodată în această lume", a spus Isa, un apatrid, care s-a născut în Kosovo și a fugit la Belgrad în timpul conflictului din 1999. "Prea mult timp Europa a permis ca persoanele apatride să existe ca 'fantome legale' expuse abuzurilor asupra drepturilor omului și fără posibilitatea de a recurge la justiție. Acum este momentul ca această problemă să fie rezolvată odată pentru totdeauna", a spus Chris Nash, directorul Rețelei Europene privind Condiția de Apatrid (E.N.S.).

Ce au în comun fizicianul Albert Einstein și scriitorul Aleksander Solzhenitsyn? Ambii au fost apatrizi într-un anumit punct al vieții lor. Persona apatridă (din franceza apatride = lipsit de patrie) este definită în Convenția de la Geneva din 1954 privind statutul apatrizilor ca „o persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legii naționale a acestuia”. Dreptul la naționalitate a fost consacrat în Declarația universală a drepturilor omului de aproape de șaptezeci de ani, dar, pentru milioane de cetățeni, este aproape o utopie. Un oficial ONU a declarat că „Dacă mori ca apatrid, nu există nicio înregistrare a morții tale, pentru că nu ești”.

În lume sunt înregistrați circa 12 milioane de apatrizi. “La fiecare zece minute, un copil apatrid se naște undeva în lume”, a declarat Antonio Guterres, Înalțul Comisar O.N.U. pentru Refugiați, descriind situația ca fiind “o gravă anormalitate inacceptabilă a secolului 21”. Cel puțin 1,5 milioane de persoane apatride din lume sunt refugiați sau foști refugiați. Dintre apatrizi putem aminti: populația rohingya din Myanmar, populația Bidoon din statele arabe din zona Golfului Persic, populațiile jumma strămutate din Bangladesh, aflate în prezent în India, ca apatride, biharii din Bangladesh considerați „pakistanezi eșuați”, tibetani ce trăiesc în țări precum India și Nepal etc. Conform U.N.H.C.R. Statistical Yearbook- 2015 cel mai mare număr de apatrizi se află în Myanmar (938000 persoane), țară urmată de Coasta de Fildeș (700000 persoane), Thailanda (443862 persoane), Zimbabwe (300000), Letonia (252195), Siria (160000), Rep. Dominicană (133770) și Rusia (101831).

O mare parte dintre cele 12 milioane de apatrizi înregistrați în lume locuiesc în Asia de Sud și de Sud-Est, populația rohingya din Myanmar fiind cel mai mare grup de apatrizi din lume, cu peste un milion de persoane, conform mandatului U.N.H.C.R. (United Nations High Commissioner for Refugees) privind apatridia. Aproximativ 600.000 persoane apatride trăiesc în prezent în Europa, dintre care peste 400.000 în Uniunea Europeană: în Lituania apatrizi de origine rusă, cei din fosta Cehoslovacie sau din fosta Iugoslavie, care trăiesc în Italia și care întâmpină mari dificultăți în a-și lua o cetățenie, precum și grupuri de romi. În 1992 guvernul de la Ljubljana a anunțat că 25.671 de cetățeni originari din celelalte republici ale fostei Iugoslavii au fost șterși din registrele slovene și privați astfel de existență legală, la un an de la proclamarea independenței Sloveniei. În urma acestui proces de "ștergere", mii de sârbi și bosniaci care veniseră să lucreze în Slovenia, pe atunci cea mai dezvoltată dintre republicile fostei Iugoslavii, au devenit apatrizi. Mulți și-au pierdut apoi slujbele, pentru că nu mai puteau obține acte de identitate, permis de lucru sau atestarea securității sociale.

Etnicii rohingya sunt un grup de oameni care își au originea în statul Arakan din Birmania (Myanmar în prezent), la frontiera cu Bangladesh. Ei sunt o minoritate în Myanmar din punct de vedere religios, fiind musulmani, dar și din punct de vedere cultural și lingvistic. Majoritatea populației din Myanmar practică budismul. Cauzele tensiunilor sunt adânci și îndelungate în țară, datând din 1826 și de la sfârșitul primului război anglo-birmanez. Britanicii au câștigat războiul, au preluat controlul statului Arakan și au încurajat oamenii din Bengal, inclusiv populația rohingya, să se mute din India britanică în Arakan. Acest aflux brusc de musulmani rohingya a produs tensiuni în Arakanul budist. Myanmar, fostă Birmania, a devenit națiune independentă în 1948.

Noul stat Myanmar a fost o democrație până la lovitură de stat militară din 1962, după care a devenit o dictatură. Între cel de al doilea război mondial și lovitură de stat din 1962 populația rohingya a vrut să aibă propria națiune, Arakan. Noul dictator ajuns la putere în urma loviturii de stat a reprimat etnicii rohingya și aceștia au devenit oficial apatrizi prin Legea privind cetățenia birmană adoptată în 1982. Nici Myanmarul, și nici Bangladeshul nu vor să își asume etnicii rohingya ca parte a țării și nu vor să le acorde cetățenie, cu atât mai puțin alte țări în care au fugit etnicii rohingya, precum Thailanda și Malaysia. Mulți dintre ei au fost traficați din Myanmar și Bangladesh în țări ca Indonezia și Thailanda și vânduți pentru a munci de fapt ca sclavi pe vapoarele de pescuit. În Tailanda au fost descoperite gropi comune pentru etnicii rohingya.

În prezent se înregistrează ciocniri în statul Rakhine. Mii de refugiați care au reușit să treacă frontiera în Bangladesh au nevoie disperată de asistență umanitară și sunt respinși cu forța, ceea ce reprezintă o încălcare a legislației internaționale, întrucât etnicii rohingya fug de politica de pedepsire colectivă din statul Rakhine. Aici forțele de securitate comit represalii, existând relatări care afirmă că forțele de securitate trag în săteni din elicoptere, incendiază case, fac arestări arbitrare și violează femei și fete;

De la revenirea la independență a statelor baltice în 1991, mulți ruși au preluat naționalitatea țării în care trăiesc (363.000 au devenit letoni și circa 100.000 estoni), dar circa 134.000 și-au păstrat naționalitatea de origine. Aproape 384.000 de persoane au statut de apatrid: ele nu au pașaport rus și nici cetățenia vreunui dintre statele baltice. În majoritatea cazurilor, nu au fost îndeplinite criteriile de cunoaștere corectă a limbii locale. Marea majoritate a apatrizilor locuiesc în Letonia sau Estonia unde legile privitoare la cetățenia sunt mai restrictive. Aproximativ 13% din locuitorii Letoniei, (252.195 din cei 2 milioane), sunt europeni cu un pașaport special pentru străini, eliberat de Riga, și sunt lipsiți de drepturi politice (nu pot vota la alegerile generale sau locale din această țară sau să fie aleși). Oficial sunt numiți non-cetățeni și nu pot deveni judecători, polițiști, diplomați, pompieri sau episcopi, printre alte profesii. Majoritatea sunt de origine rusă, dar mulți dintre ei au părinți născuți în Belarus, Ucraina, Lituania și Polonia, sau sunt evrei, informează ziarul El Pais.

Colectivul apatrid din Letonia - există unul similar în Estonia vecină, dar mai mic - s-a redus în ultimii ani grație naturalizării a peste 100.000 de persoane printr-un examen de limbă, istorie și Constituție letonă, sau prin schimbări legislative.

Apatrizii bidoon din Kuwait reprezintă 10 la sută din populația țării (cc. 100000 persoane). Ei sunt descendenți ai unor triburi de beduini, ce provin din Levant și care nu au cerut cetățenia în 1961 când statul Kuwait a devenit independent. O categorie aparte o reprezintă copii unor femei kuweitiene căsătorite cu bărbați bidoon. Pentru că autoritățile se temeau ca refugiați din Irak să nu se amestece printre minoritarii bidoon, într-o perioadă de instabilitate în zonă, în 1986 au schimbat statutul acestora din urmă din rezidenți legali fără naționalitate în imigranți ilegali. Aceștia au fost

privați de toate drepturile: de la slujbă, acces la educație și sănătate până la dreptul de a deține certificat de naștere, căsătorie sau deces.

Din 2008 se conturează o soluție bizară pentru aceștia. Conform www.theguardian.com oameni de afaceri din zona golfului au negociat cu guvernul Insulelor Comore, ca în schimbul unor investiții, acest stat să acorde cetățenia câtorva mii de familii de bidoon, dar fără ca aceștia să se deplaseze fizic în noua lor țară. Uneia dintre cele mai sărace țări din lume i se făcea promisiunea că v-a deveni un nou Dubai și aceștia au acceptat. Se pare că planul pus la cale a început să se deruleze, dar nu se știe cu ce ample.

Cauzele fenomenului sunt variate. Oamenii pot deveni apatrizi prin origine sau prin derivare. Cineva este apatrid de origine atunci când nu s-a bucurat niciodată de drepturi și nu a fost niciodată supus drepturilor oricărui stat. Sau cineva devine apatrid prin derivare din diverse motive, toate consecințe ale pierderii unei cetățenii anterioare și lipsa unei achiziții simultane a unei cetățenii noi. Motivele pot fi: anularea cetățeniei de către stat, din motive etnice, de securitate sau de altă natură; pierderea privilegiilor dobândite anterior (de exemplu, cetățenia dobândită prin căsătorie) sau renunțarea voluntară a cetățeniei; destrămarea unor state (precum Uniunea Sovietică sau Iugoslavia; crearea unor noi state după plecarea autorităților coloniale (în unele regiuni din Africa și Asia); necesitatea de a fugi din cauza circumstanțelor existente; migrația și traficul de ființe umane; modificări și lacune în legile privind naționalitatea; privarea de cetățenie în mod arbitrar; expirarea naționalității pentru că persoana a trăit în afara țării pentru o perioadă mare de timp; discriminarea din motive de gen, rasă, etnie sau din alte motive; obstacolele administrative și birocratice, inclusiv obținerea sau înregistrarea certificatelor de naștere pentru cei care trăiesc în zone izolate și care nu dispun de resurse pentru înregistrarea nașterilor, ceea ce conduce ulterior la probleme; renunțarea din proprie inițiativă la cetățenie

Un obstacol major este discriminarea de gen – în 27 de state femeile nu au dreptul de a-și transmite copiilor naționalitatea în aceleași condiții ca bărbații sau își pierd naționalitatea în urma căsătoriei. Când tații sunt necunoscuți, sunt dispăruți sau decedați, urmașii lor devin apatrizi. Printre acestea se numără numeroase state din zona Golfului Persic, dar și state precum Libia și Nepal.

Apatridia reprezintă o problemă multidimensională și conduce la o gamă largă de încălcări ale drepturilor omului, vulnerabilitatea socială și economică: problemele legate de certificatele de naștere și de alte documente de stare civilă; probleme legate de drepturile de proprietate; excluderea de la programele de sănătate pentru copii și din sistemele de școli publice; afectează reprezentarea politică și participarea la vot; accesul la securitatea socială și la serviciile publice; poate contribui la traficul de ființe umane; favorizează detenția arbitrară și încălcarea libertății de circulație; duce la exploatare și abuzuri împotriva copiilor și la discriminări împotriva femeilor;

Există soluții pentru diminuarea numărului persoanelor apatride: să aibă acces la programe umanitare; încurajarea statelor să adere la Convențiile privind apatridia; identificarea apatrizilor, deoarece reprezintă primul pas pe care statele respective trebuie să-l parcurgă pentru a lua măsurile necesare în vederea eliminării apatridiei; înregistrarea nașterii trebuie să fie gratuită, ușor accesibilă și făcută nediscriminatoriu; sprijinirea țărilor din Asia de Sud și de Sud-Est pentru a asigura accesul la educație pentru toți, inclusiv pentru copiii apatrizi; îmbunătățirea înregistrării documentelor prin utilizarea noilor tehnologii; încurajarea statelor din regiune să răspundă nevoilor femeilor și problemelor legate de violența sexuală sau violența de gen, prin abordări bazate pe drepturile omului și pe comunitate, în special pentru victimele traficului; îmbunătățirea legilor privind naționalitatea și discriminarea de gen, deoarece în unele state membre este dificil sau chiar

imposibil pentru mame să își transmită cetățenia propriilor copii; încurajarea coordonării între țări pentru combaterea apatridiei, în special atunci când are efecte transfrontaliere.

Dintre evoluții pozitive am identificat campania "I Belong" inițiată de U.N.H.C.R. ce are ca obiectiv eradicarea acestui fenomen. Totodată Indonezia, a abolit discriminarea de gen în procedura de dobândire a naționalității și și-a reformat legislația privind naționalitatea în 2006, astfel încât să nu li se mai retragă cetățenia migranților indonezieni care stau mai mult de cinci ani în străinătate, dacă acest lucru conduce la apatridie. În Cambodgia înregistrarea nașterilor a devenit gratuită în primele 30 de zile de la naștere, iar în Thailanda, în urma reformei legilor privind naționalitatea și înregistrarea civilă, 23000 de apatrizi au dobândit cetățenia începând cu 2011.

Până în 2011 doar 100 de țări au aderat la cele două Convenții privind apatridia, în prezent există 144 de țări care au semnat cele două documente, a afirmat agenția ONU. Cu toate acestea, în lume există din ce în ce mai multe conflicte majore, cum ar fi în Republica Centrafricană sau în Siria, ceea ce determină milioane de persoane să-și părăsească locuințele. Din acest motiv, zeci de mii de copii se nasc în exil și de multe ori ei nu pot fi înregistrați în mod corespunzător și devin astfel apatrizi. Potrivit UNHCR, în prezent, 70% dintre nou-născuții sirieni, înregistrați în taberele de refugiați, sunt considerați apatrizi.

Apatrizii sunt adesea excluși de-a lungul întregii vieți, privați de identitate legală la naștere, la acces la educație sau la un loc de muncă, și chiar privați de o înmormântare oficială și de un certificat de deces, potrivit UNHCR. Cu toate acestea, în ultimii zece ani, peste 4 milioane de apatrizi au obținut o cetățenie sau și-au putut confirma cetățenia, datorită modificărilor legislative și politice. (Sursa: www.agerpres.ro)

Bibliografie:

- *** Preventing childhood statelessness in Europe: issues, gaps and good practices- European Network on Statelessness, aprilie 2014;
- *** The World' Statelless children- Institute on Statelessness and Inclusion, dec 2017;
- *** Citizen of nowhere-solution for the stateless in the U.S.- A report from The United Nation High Commissioner for Refugees and Open Society Justice Initiative, dec 2012;
- *** UNHCR Statistical Yearbook 2015, 15th edition, sept 2017;
- www.ibtauris.com
- <http://gulfnews.com>
- www.theguardian.com
- www.aljazeera.com
- <http://observers.france24.com>
- www.agerpres.ro

TEHNICI DIDACTICE ACTIV-PARTICIPATIVE VALORIFICABILE ÎN ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Maricica-Nadia ȚUGULEA
Școala Gimnazială „Mihai David” Negrești, jud. Vaslui

Metodele și tehnicile activ-participative (centrate pe o implicare activă a elevului în demersul instructiv-educativ) sunt capabile să mobilizeze energiile elevului, să-l facă să urmărească cu interes și curiozitate lecția, să-i câștige adevărată logică și afectivă față de cele nou învățate, care-l determină să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de anticipare, memoria etc.

Aceste metode ajută elevul să caute, să cerceteze, să găsească singur sau în grup cunoștințele pe care urmează să și le însușească, să afle soluții la probleme, să prelucereze cunoștințele, să ajungă la reconstituiri și resistematisări de cunoștințe. Sunt metode care îl învață pe elev să învețe să lucreze independent și în grup.

Valențele formative care recomandă folosirea acestor metode și tehnici activ-participative în cadrul orelor de curs în vederea modernizării și eficientizării actului didactic sunt numeroase:

- asigură un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru fiecare elev;
- valorifică și stimulează creativitatea și imaginația elevilor;
- crează cadrul favorabil pentru aplicarea cunoștințelor dobândite,
- exersarea priceperilor și capacităților în diverse contexte și situații;
- dezvoltă motivația pentru învățare;
- dezvoltă gândirea critică;
- transformă elevul din obiect în subiect al învățării, acesta devenind coparticipant la propria formare;

Specifice predării-învățării-evaluării limbii și literaturii române în învățământul primar sunt multiple metodele și tehnici activ-participative: Modelul „învățării directe sau explicite”; Tehnica lecturii anticipative; Modelul „Știu-Doresc să știu-Am învățat”; Puzzle; Graffiti; Discuția informală în trei pași; Turul galeriei; Tehnica Lotus/Floarea de nufăr; Predarea-învățarea reciprocă; Munți și văi; Cubul; Elevul-profesor; Acvariu; Jocul de-a ghicitul; Jurnalistul cameleon; Povestea/povestirea/prezentarea prin prelungiri; Explozia stelară etc.

Propun trei exemple de tehnici valorificabile la ciclul primar:

- Modelul „învățării directe sau explicite”;
- Predarea-învățarea reciprocă;
- Tehnica Lotus/Floarea de nufăr.

1) Modelul „învățării directe sau explicite”

Modelul „învățării directe sau explicite”- demers gândit ca răspuns la întrebări precum: „Ce cunoștințe urmează să fie învățate?”; „De ce e necesară învățarea lor?”; „Cum învăț?”; „Când voi aplica cunoștințele învățate?”.

Clasa a II-a;

Subiectul: Scrierea funcțională: Biletul;

Tipul lecției: predare/învățare

Ce cunoștințe urmează să fie învățate?	De ce e necesară învățarea lor?	Cum învăț?	Când voi aplica cunoștințele învățate?
Clasa a II-a Scrierea funcțională: <i>Biletul</i>	# Se dă următoare situație concretă: <i>Ionuț a terminat orele. Astăzi cel mai bun prieten al lui a lipsit pentru că este răcit. El vrea să meargă la colegul său pentru a-i da temele. Dar când ajunge acasă, părinții încă nu s-au întors de la serviciu.</i> - Ce poate să facă Ionuț? - așteaptă părinții; - dă telefon părinților; - pleacă fără să anunțe; - lasă un bilet.	19. II. 2025 <i>Dragi părinți,</i> <i>Sunt plecat la Andrei să-i dau temele. Revin repede. Nu fiți îngrijorați!</i> <i>Ionuț</i> Se analizează elementele componente ale biletului: data scrierii, forma de adresare, textul propriu-zis, semnătura expeditorului. Se rezolvă apoi un exercițiu din manual: # <i>Transcrieți și completați biletul lui Chiț adresat prietenului său, Ronț.</i> # <i>Scrieți un bilet de mulțumire adresat unui coleg de clasă!</i>	Contexte în care noile cunoștințe pot căpăta utilitate: - redactarea unor bilete în care se transmite o informație; - o mulțumire; - o rugămintă; - o invitație etc.

2) Predarea-învățarea reciprocă

Predarea-învățarea reciprocă - activitate organizată pe grupe formate din câte 4 elevi, fiecare elev îndeplinind unul din următoarele roluri: „rezumator”, „întrebător”, „prezicător”, „clarificator”.

Prin raportare la un text-suport/la o imagine/la un tablou/la o situație etc. și la cele 4 roluri sunt vizate:

- identificarea ideilor centrale ale textului/formularea de idei prin raportare la o imagine, la un tablou, la o situație etc.(rolul de „rezumator”);
- formularea de întrebări pe baza textului/imaginii/taboului/situației etc. (rolul de „întrebător”);
- formularea de explicații/răspunsuri la întrebări (rolul de „clarificator”);
- anticiparea unui anumit element/modificarea unei perspective (rolul de „prezicător”);

Clasa a II-a;

Subiectul: „Degețica”, Hans Christian Andersen;

Tipul lecției: consolidare

* **Etapa I:** Timp alocat: 10 minute. Se împarte clasa în 4 grupe.

GRUPA 1: „Rezumatorii” identifică ideile principale ale textului „Degețica”.

1. Degețica era mică, gîngășă și drăgălașă.
2. Într-o noapte, broasca a intrat pe un ochi de fereastră spart.
3. Degețica a început să plîngă.

GRUPA 2: „Întrebătorii” formulează întrebări în legătură cu textul.

1. Cine era Degețica?
2. Ce s-a întîmplat într-o noapte?
3. De ce plîngea fetița a doua zi?

GRUPA 3: „Clarificatorii” formulează răspunsurile la întrebările puse de cei de la grupa 2. Până primesc aceste întrebări, ei vor avea ca sarcină suplimentară, să răspundă la alte întrebări în legătură cu textul de pe o fișă.

GRUPA 4: „Prezicătorii” formulează întrebări de tipul „Ce s-ar întîmpla dacă...?”

*** Etapa a II- a:** Timp alocat: 10 minute.

Un reprezentant din prima grupă va citi ideile principale.

Fiecare copil din grupa a doua va adresa câte o întrebare copiilor din grupa a treia.

Se discută frontal întrebările și cei din grupa a patra vor primi răspuns la întrebările de tipul „Ce s-ar întîmpla dacă...?” de la colegii lor din grupa „clarificatorilor”.

Astfel, fiecare copil din clasă, indiferent de grupa căreia a aparținut, va ști care sunt ideile textului, va ști să formuleze întrebări și să dea răspuns la ele în legătură cu textul studiat și va putea adresa întrebări-problemă.

3) Tehnica LOTUS/Floarea de nufăr

Tehnica florii de nufăr presupune deducerea de conexiuni între idei, concepte, pornind de la o temă centrală. Problema sau tema centrală determină cele 8 idei secundare care se construiesc în jurul celei principale, asemeni petalelor florii de nufăr. Cele 8 idei secundare sunt trecute în jurul temei centrale, urmînd ca apoi ele să devină la rîndul lor teme principale, pentru alte 8 flori de nufăr. Pentru fiecare din aceste noi teme centrale se vor construi câte alte noi 8 idei secundare. Astfel, pornind de la o temă centrală, sunt generate noi teme de studiu pentru care trebuie dezvoltate conexiuni noi și noi concepte.

Etapile tehnicii florii de nufăr sunt:

- Construirea diagramei;
- Scrierea temei centrale în centrul diagramei;
- Participanții se gîndesc la ideile sau aplicațiile legate de tema centrală. Acestea se trec în cele 8 „petale” (cercuri) ce înconjoară tema centrală, de la A la H, în sensul acelor de ceasornic.
- Folosirea celor 8 idei deduse, drept noi teme centrale pentru celelalte 8 cadrane. („flori de nufăr”)
- Etapa construirii de noi conexiuni pentru cele 8 noi teme centrale și consemnarea lor în diagramă. Se completează în acest mod cât mai multe cadrane („flori de nufăr”).
- Etapa evaluării ideilor. Se analizează diagramele și se apreciază rezultatele din punct de vedere calitativ și cantitativ. Ideile emise se pot folosi ca sursă de noi aplicații și teme de studiu în lecțiile viitoare.

Disciplina: Limba română

Clasa a II-a

Subiectul: Semne de punctuație

Tipul lecției: recapitulare

Timpul alocat: 45 min.

Desfășurare:

Etapa I (2 min.)

Copiii vor primi câte o fișă după modelul „Floarea de nufăr”.

Etapa a II-a (3 min.)

Se stabilește tema principală: SEMNE DE PUNCTUAȚIE.

Elevii vor fi dirijați să completeze tema principală în fișele lor și pe planșa mare expusă la tablă.

Etapa a II-a (10 min.)

Se discută frontal despre folosirea semnelor de punctuație învățate: punctul, virgula, semnul întrebării, semnul exclamării, două puncte, linia de dialog, puncte de suspensie, ghilimele.

Elevii completează cele 8 semne de punctuație, ca teme secundare, pe fișa lor și la planșa model.

Etapa a IV-a (10 min.)

Se formează 8 echipe, corespunzătoare celor 8 semne de punctuație. Fiecare echipă primește câte 8 benzi de hârtie. Pe fiecare bandă vor scrie câte un enunț în care să folosească unul din semnele de punctuație.

Etapa a V-a (15 min.)

Fiecare echipă prezintă oral enunțurile formate, se corectează eventualele greșeli și atașează fiecare banda la planșa de la tablă, în dreptul semnului de punctuație corespunzător.

Fiecare elev va completa apoi, pe caiet, pentru fiecare semn de punctuație câte o propoziție, la alegere.

Etapa a VI-a (5min.)

Se evaluează și se apreciază munca fiecărui grup.

Făcând din învățarea prin metode activ-participative un model de acțiune cu elevii, am putut remarca nu numai progrese la obiectul Limba și literatura română ci și o participare directă a lor, o motivație superioară și afectiv-atitudinală pentru lecții active și interactive la clasă.

Ideea necesității realizării în școală a unei învățări active care să-l situeze pe copil în centrul relației pedagogice constituie, în învățământul actual, un principiu fundamental. Învățământul modern promovează metodele interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și a creativității.

Bibliografie:

1. Ion Ovidiu Pânișoară – *Comunicarea eficientă. Ediția a IV-a revăzută și adăugită*, Editura Polirom, Iași, 2015;
2. Angelica Hobjilă – *Limbă și comunicare: perspective didactice. Aplicații pentru învățământul primar*, Editura Polirom, Iași, 2024;
3. Hobjilă, Angelica, *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.

PROTECȚIA MINORULUI - VICTIMĂ A FENOMENULUI MIGRAȚIEI FORȚEI DE MUNCĂ

Prof. înv. primar Maricica-Nadia ȚUGULEA
Școala Gimnazială „Mihai David” Negrești, jud. Vaslui

Actualitatea temei

În contextul aderării la Uniunea Europeană, ceea ce a însemnat printre altele și deschiderea granițelor și reglementarea raporturilor de muncă în ceea ce-i privește pe cetățenii români, România se confruntă cu migrația masivă a unui număr din ce în ce mai mare de persoane către țările cu o economie mai dezvoltată unde sunt asigurate condiții mai bune și mai avantajoase de muncă. Migrația internațională a forței de muncă, fenomen complex și de mare amplitudine al lumii contemporane a atras atenția multor specialiști (economiști, sociologi, politologi, cadre didactice), a unor organizații științifice naționale și internaționale, a cercurilor guvernamentale din diverse țări.

Privit în evoluția lui istorică, *fenomenul migrației populației* de pe un teritoriu pe altul, este tot atât de vechi ca și existența societății însăși iar frecvența și amploarea acestuia sunt impresionante. Individual sau colectiv, în mod voluntar sau forțat, oamenii și-au schimbat rezidența în interiorul propriei țări sau în afară, asociind aproape întotdeauna actul migrației cu realizarea unor aspirații vizând oportunități și certitudini noi. Mobilitatea teritorială a devenit atât de indisolubil legată de organizarea și funcționarea societăților umane încât în absența ei progresul și schimbarea socială ar putea fi cu greu imaginate.

Plecarea unuia sau ambilor părinți este în strânsă relație cu găsirea și ocuparea unui loc de muncă pe piața forței de muncă externă, cu restabilirea echilibrului financiar și material din mediul familial, cu creșterea nivelului de trai, manifestându-se ca un fenomen social. Efectele sunt resimțite atât de familie, în care au loc schimbări de structură, dinamică și funcționalitate, cât și de copil care se confruntă cu o varietate de probleme. Pentru unele mame, plecarea în străinătate nu este doar o strategie de îmbunătățire a veniturilor ci și una de soluționare a unei vieți de cuplu conflictuale. Copilul în astfel de situații nu numai că este privat de afectivitatea maternă, însă este expus și la riscul unor abuzuri din partea taților ale căror comportamente inadecvate au determinat plecarea mamelor. Există riscul, confirmat în anumite cazuri, ca plecarea temporară în străinătate a mamei să se transforme într-o abandonare definitivă a familiei și a copiilor rămași în țară.

Dincolo de cazurile în care migrația conduce la disoluția familiei, plecarea unuia sau ambilor părinți este de așteptat să aibă un efect de diminuare a capacității de control, de supraveghere exercitate asupra copilului. Evident acest fapt depinde foarte multe de contextul familial, de membri familiei extinse în grija cărora rămân acești copii, însă interviurile cu asistenții sociali, profesorii sau preoții din comunitățile investigate confirmă existența acestui efect. Lipsa controlului poate determina asupra copilului efecte în planul rezultatelor școlare sau a adoptării de comportamente deviante. De asemenea, lipsa afectivității parentale ca și consecință implicită a plecării părinților în străinătate este în măsură să producă efecte de natură psihologică sau comportamentală asupra copiilor.

Efectele plecării părinților la muncă în străinătate asupra copiilor rămași acasă depind de relațiile inițiale dintre părinți și de evoluția acestora, precum și de contextul familiei extinse.

Riscurile la care sunt expuși direct copiii și care determină la rândul lor alte consecințe negative potențiale sunt cele legate de privarea de afectivitate precum și de lipsa de supraveghere.

Efecte determinate de privarea de afectivitate parentală

Printre cele mai stringente efecte se numără cele determinate de privarea de afectivitate parentală. Astfel, traumele emoționale se manifestă în mod diferit în funcție de vârsta și personalitatea copilului. Unii copii **plâng** în mod frecvent, alții chiar **se îmbolnăvesc**, iar alții caută suportul afectiv din partea altor persoane, inclusiv de la cadrele didactice. Privarea copiilor de afectivitatea parentală influențează procesul de dezvoltare a personalității acestuia. Consecințele imediate sunt în cele mai multe cazuri manifestări comportamentale ca reacții la traume emoționale, însă lipsa unei intervenții fie din partea familiei, fie a școlii sau a altor instituții pentru atenuarea acestor traume au un potențial major de afecta pe termen lung personalitatea copilului.

Alte tipuri de efecte ale migrației asupra minorului sunt efectele asupra implicării copiilor în activitățile școlare. Aceste efecte pot fi considerate mai degrabă consecințe indirecte ale plecării părinților în străinătate. Atunci când apar ele sunt produse de lipsa de supraveghere din partea familiei și pe fondul privării de afectivitate parentală. De multe ori persoanele în grija cărora rămân nu numai că nu au capacitatea de a-i supraveghea, de a exercita un control asupra copiilor (sunt ocupați sau prea bătrâni), dar nu au nici competența de a-i sprijini în activitățile școlare. Chiar și în lipsa supravegherii atente sau a sprijinului din partea familiei în realizarea temelor, efectele asupra rezultatelor școlare depind de personalitatea copilului, de interesul pe care îl are pentru învățare. Lipsa de supraveghere din partea familiei pune în pericol interesele și preocupările copilului legate de educație favorizând concentrarea acestora pe activități de tip recreativ (ex. consum media) în condițiile în care nici școala nu are întotdeauna mecanismele necesare de corectare a acestor tendințe. În unele cazuri apar nu numai rezultate școlare mai slabe, dar și situații în care copilul abandonează școala.

Alte efecte relevante de a fi menționate sunt și efectele asupra apariției unor abuzuri sau comportamente deviate. Astfel că plecarea părinților, mediat de lipsa de control asupra copilului de către cei în grija cărora a rămas și de lipsa comunicării cu copilul îl expune pe acesta riscurilor de a se angaja în comportamente deviate. În lipsa controlului exercitat de părinți sau de alți membri ai familiei, copiii și adolescenții sunt mai ușor expuși la presiunea grupului de prieteni și adoptă comportamente deviate sau inadecvate vârstei lor: consum de substanțe interzise, lipsesc noaptea de acasă sau chiar fapte mai grave care intră în conflict cu legea. Toate aceste comportamente își lasă în multe cazuri amprenta asupra personalității copilului sau adolescentului, afectându-i relațiile cu familia și rezultatele școlare. Absența părinților nu favorizează doar angrenarea copiilor în comportamente deviate, ci îi și expun pe aceștia la abuzuri din partea adulților în grija cărora sunt lăsați. Interviuurile au relevat existența unor cazuri de exploatare prin muncă sau chiar exploatare sexuală, chiar dacă probabil că acestea nu au o incidență mai mare în rândul copiilor cu părinți migranți comparativ cu alte categorii de copii. Astfel, în urma efectelor prezentate putem concluziona că migrația părinților nu acționează întotdeauna direct asupra copiilor, ci indirect prin producerea unor efecte care conduc la disoluția familiei.

O categorie de copii care sunt cei mai expuși riscurilor de diverse forme sunt cei care provin din familii destrămate și în special atunci când mama este cea care pleacă la muncă în străinătate. În aceste situații este cel mai probabil ca să se producă abandonul copiilor sau expunerea acestora la abuzuri din partea adulților în grija cărora rămân.

O consecință directă a migrației părinților este cea a privării copilului de afectivitatea parentală și de supravegherea necesară dezvoltării normale a acestuia. În condițiile plecării părinților pe perioade mai lungi și a rămânerii copiilor în grija unor persoane care nu au capacitatea și/sau competența de a oferi sprijinul emoțional și educativ aceste două consecințe pot produce la rândul lor efecte negative în ceea ce privește sănătatea și dezvoltarea psihică a copilului, implicarea în activități școlare și rezultatele acestora, angrenarea lor în comportamente deviante sau neconcordante cu vârsta copiilor și supunerea la exploatare sau abuzuri de altă natură. Efectele negative sunt probabil asemănătoare cu cele întâlnite în general în cazul copiilor care provin din familii dizolvate fie prin divorț, fie prin decesul unuia dintre părinți, astfel încât copiii cu părinți plecați în străinătate sunt o categorie suplimentară expusă unor riscuri.

Atenția comunităților prin intermediul în special al școlii, dar și al instituțiilor de protecție a drepturilor copilului, trebuie să se concentreze asupra acestor categorii de copii în aceeași măsură ca și asupra copiilor proveniți din familii foarte sărace, destrămate sau în care părinții pur și simplu nu-și exercită rolurile pe care le presupune statutul de părinte. În ceea ce privește posibilele soluții la problemele copiilor cu părinții plecați la muncă în străinătate, acestea sunt localizate difuz la nivelul instituțiilor statului. Există doar două măsuri legale identificate de personalul instituțional: Legea 272 și Ordonanța numărul 219 ne ajută doar pentru a stabili din punct de vedere normativ câți părinți au plecat, însă nu prevede în nici un fel, modul în care se pot ajuta acești copii rămași singuri. Aceste acte normative sunt utile, însă nu sunt suficiente pentru a reglementa situația în mod real. Asta ca să nu mai vorbim despre faptul că acestea trebuie la rândul lor completate și îmbunătățite.

Bibliografie:

1. Studiul Fundației Singur Acasă - *Impactul Migrației Asupra Copiilor*;
2. Studiul Fundației Soros - *Efectele Migrației - Copii rămași acasă*;
3. Legea privind protecția minorilor a căror părinți sunt plecați în străinătate;
4. Legea 272 / 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
5. www.ziare.ro 7; www.alternativesociale.ro.

ROLUL ȘI IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE

Prof. înv. primar Valentina ZGIRCEA
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori – „Descoperirea copilului”)

Introducere în contextul educațional actual

În prezent, educația este un domeniu aflat într-o continuă schimbare, reflectând transformările fundamentale care au loc în întreaga societate. Aceste schimbări, care se manifestă în diverse domenii precum tehnologia, economia, cultura și educația însăși, aduc noi provocări în formarea tinerelor generații. Educația modernă se centrează tot mai mult pe dezvoltarea completă a copilului, nu doar pe dobândirea unor informații de bază, fiind necesar să se pună un accent mai mare pe formarea competențelor și abilităților care să-i permită copilului să se adapteze într-o lume din ce în ce mai complexă și interconectată.

Accentul se mută de pe informarea pură pe formarea integrală a individului. Educația nu mai este doar un proces care răspunde cerințelor naționale, ci tinde să devină un proces global, incluzând valori universale care fac parte din patrimoniul umanității.

Un curriculum unitar nu mai poate face față diversității umane, iar conceptul de educație continuă devine o necesitate. Astfel, învățământul preșcolar include activități complementare celor obligatorii, care au un rol esențial în formarea copilului. Aceste activități extracurriculare sunt organizate sub îndrumarea atentă a educatoarelor, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității celor mici.

Importanța educației formale și non-formale

Pe lângă activitățile curriculare care se concentrează pe transmiterea de cunoștințe teoretice, un rol tot mai important îl joacă educația extracurriculară, adică acele activități care se desfășoară în afara orelor de curs și care nu fac parte din programa școlară. Aceste activități sunt extrem de importante pentru formarea personalității copiilor, deoarece le oferă posibilitatea de a învăța prin experiență, de a se exprima liber și de a învăța în mod direct din interacțiunile cu lumea înconjurătoare.

De asemenea, activitățile extracurriculare nu doar că completează educația formală, dar ajută la dezvoltarea unor abilități esențiale în viața de zi cu zi, cum ar fi munca în echipă, respectul pentru diversitate, gestionarea timpului și luarea deciziilor. Aceste activități sunt extrem de benefice pentru formarea unui caracter echilibrat, stimulând atât dezvoltarea intelectuală, cât și pe cea emoțională, fizică și socială a copilului.

Printre cele mai importante activități extracurriculare se află excursiile, plimbările, taberele și coloniile. Aceste activități permit copiilor să interacționeze direct cu natura și cu realitățile vieții sociale, oferindu-le o înțelegere mai profundă a mediului în care trăiesc. Prin activitățile organizate în aer liber, copiii învață să respecte și să aprecieze natura, dezvoltând în același timp abilități sociale și emoționale esențiale.

Într-o lume tot mai influențată de mass-media – prin televizor, internet și calculator – copiii sunt adesea expuși la informații care nu îi ajută să se dezvolte în mod echilibrat. De multe ori, aceștia ajung să aibă dificultăți în a-și gestiona comportamentele, emoțiile și chiar capacitatea de a învăța în mod eficient. În acest context, activitățile extracurriculare își dovedesc valoarea, contribuind la formarea unei personalități echilibrate și dezvoltarea unei gândiri critice.

De asemenea, prin activitățile de tip artistic, cum ar fi desenul, modelajul sau muzica, copiii pot exprima ceea ce au învățat în excursii, iar acest lucru le stimulează creativitatea și sensibilitatea. Experiențele din natură sau din locurile istorice vizitate în cadrul activităților extracurriculare îi ajută pe copii să înțeleagă mai bine cultura și tradițiile naționale, consolidându-le sentimentul de apartenență la comunitate.

Activitățile extracurriculare și impactul lor asupra dezvoltării copiilor

Una dintre principalele activități extracurriculare este reprezentată de excursii și tabere. Aceste activități le oferă copiilor oportunitatea de a învăța în afacerea mediului școlar și, în același timp, de a experimenta noi culturi și tradiții. Excursiile nu doar că îmbogățesc cunoștințele copiilor despre natura, istoria și cultura națională, dar contribuie și la dezvoltarea abilităților de socializare, învățându-i să colaboreze și să formeze relații interpersonale armonioase.

Excursiile și taberele școlare au un impact semnificativ asupra cunoașterii și aprecierii valorilor culturale, istorice și naturale. Prin aceste activități, copiii descoperă frumusețile țării lor, învățând să aprecieze moștenirea culturală și istorică. Vizitând locuri de importanță istorică și culturală, copii învață despre realizările naționale și dezvoltă o înțelegere mai profundă a istoriei poporului lor. Aceste activități îi ajută, de asemenea, să își formeze un sentiment de mândrie națională

De exemplu, prin excursii la muzee, locuri istorice și case memoriale, copiii pot înțelege mai profund valorile culturale ale poporului nostru. Aceste experiențe contribuie la formarea unui sentiment de mândrie națională și le permit copiilor să aprecieze moștenirea culturală. Totodată, excursiile îi ajută pe copii să devină mai conștienți de importanța protejării patrimoniului natural și cultural, învățându-i să fie mai responsabili în legătură cu mediul înconjurător.

Pe lângă excursii, activitățile în aer liber, cum ar fi plimbările prin parc sau taberele școlare, au un impact semnificativ asupra dezvoltării fizice și psihice a copiilor. Aceste activități sunt esențiale pentru dezvoltarea unui stil de viață activ și sănătos. Copiii care petrec timp în natură își îmbunătățesc abilitățile de coordonare și motricitate, dar și capacitatea de a înțelege și respecta mediul în care trăiesc. De asemenea, prin activitățile desfășurate în natură, copiii își dezvoltă o sensibilitate mai mare față de frumusețea naturii și față de importanța protejării acesteia.

Rolul artei și culturii în educația preșcolară

Un alt domeniu esențial în cadrul activităților extracurriculare este cel artistic. Activitățile care includ desen, modelaj, muzică și teatru au o importanță majoră în formarea unei personalități echilibrate. Aceste activități contribuie nu doar la dezvoltarea creativității și imaginației copiilor, dar și la îmbogățirea emoțională a acestora, stimulând expresivitatea și înțelegerea sensibilității umane. Copiii învață prin artă să-și exprime gândurile, sentimentele și ideile într-un mod liber și creativ, ceea ce le dezvoltă încrederea în propriile abilități și le sporește autonomia.

Serbările și spectacolele școlare reprezintă o altă formă de activitate artistică care ajută la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale copiilor. Participarea la evenimente de acest tip le oferă copiilor posibilitatea de a lucra în echipă, de a învăța să își exprime emoțiile în fața unui

public și de a înțelege importanța muncii colective. În plus, astfel de activități contribuie la formarea unor valori morale și culturale fundamentale, precum respectul față de muncă, față de colegi și față de public.

Serbările școlare contribuie la dezvoltarea copiilor. Ele ajută la cultivarea înclinațiilor artistice și contribuie la formarea unei personalități echilibrate, stimulând creativitatea și expresivitatea. De asemenea, vizitele la muzee, expoziții și locuri istorice sunt esențiale pentru dezvoltarea unei aprecieri față de cultura și istoria națională, încurajându-i pe copii să înțeleagă și să aprecieze valorile tradiționale ale poporului nostru.

Vizionarea spectacolelor și a filmelor educative poate fi o sursă valoroasă de informație și inspirație. Aceste activități stimulează imaginația copiilor și le oferă ocazia de a explora noi domenii de activitate, precum muzica, teatrul sau sportul. Discuțiile ulterioare acestor activități ajută la aprofundarea înțelegerii și încurajează exprimarea propriilor opinii și idei.

Beneficiile activităților extracurriculare asupra educației moral-civice

Un alt aspect important al activităților extracurriculare este impactul lor asupra educației moral-civice a copiilor. Prin intermediul exemplelor de viață ale eroilor naționali și al valorilor morale transmise în cadrul diferitelor activități, copiii învață să aprecieze dreptatea, onestitatea și responsabilitatea. Activitățile de educație morală nu doar că ajută la dezvoltarea unui caracter puternic, dar contribuie și la formarea unui sentiment de apartenență și mândrie față de valorile naționale.

Prin intermediul activităților extracurriculare, copiii sunt învățați să aprecieze diversitatea și să respecte diferențele culturale, religioase și sociale. Aceste activități îi ajută să devină mai toleranți și mai deschiși față de ceilalți, pregătindu-i astfel să trăiască într-o societate globală și interconectată.

Activitățile moral-civice, desfășurate în cadrul educației preșcolare, joacă un rol fundamental în formarea caracterului și a valorilor morale ale copiilor. Aceste activități, prin exemplele de viață ale eroilor naționali și prin trăirile afective legate de acestea, contribuie la dezvoltarea unui set de convingeri și principii morale care se vor consolida pe parcursul întregului proces educațional.

Concluzii

În concluzie, activitățile extracurriculare joacă un rol esențial în formarea personalității copiilor și în dezvoltarea unor competențe fundamentale care îi vor ajuta să facă față provocărilor vieții. Aceste activități contribuie nu doar la dezvoltarea intelectuală, dar și la formarea unor abilități emoționale, fizice și sociale esențiale pentru integrarea într-o lume din ce în ce mai complexă.

Cadrele didactice au responsabilitatea de a organiza și de a ghida aceste activități într-un mod care să sprijine dezvoltarea completă a copiilor. Printr-o abordare creativă și adaptată nevoilor fiecărui copil, educatoarele și învățătorii pot contribui semnificativ la formarea unor indivizi echilibrați, capabili să facă față provocărilor unei societăți în continuă schimbare.

În final, educația nu se limitează doar la ceea ce se învață în clasă, ci și la toate experiențele care completează și îmbogățesc dezvoltarea copilului. Astfel, activitățile extracurriculare nu sunt doar o componentă adițională, ci o parte esențială a educației în ansamblul său.

BIBLIOGRAFIE:

1. **Savu, M.** (2023). *Educația non-formală și impactul său asupra dezvoltării copiilor*. Editura Universitară, București.
2. **Georgescu, M.** (2023). *Educația pentru viață și activitățile extracurriculare: Abordări educaționale contemporane*. Editura Științifică și Enciclopedică, București.
3. **Constantinescu, D.** (2023). *Formarea personalității prin educație non-formală: Rolul activităților extracurriculare*. Editura Academia, Iași.
4. **Neagu, C. & Stanciu, R.** (2024). *Inovație și tradiție în activitățile educaționale preșcolare: Rolul excursiilor și taberelor în dezvoltarea copiilor*. Editura Didactică și Pedagogică, București.

ROLUL JOCULUI ÎN CLASELE PRIMARE

Prof. înv. primar **Valentina ZGIRCEA**
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Introducere

Este binecunoscut faptul că perioada miciei școlarități este perioada cea mai încărcată de energie din viața omului.

La această vârstă, jocurile sunt plăcerea copiilor pentru că le satisfac nevoia de mișcare și nu numai. Prin joc școlarul capătă bună dispoziție, își exercită forțele fizice, dar și pe cele sufletești. Jocul este una dintre cele mai naturale și autentice manifestări ale copilului. Încă din primele etape ale dezvoltării sale, copilul explorează, învață și interacționează cu lumea înconjurătoare prin intermediul jocului.

În învățământul primar, jocul nu este doar o sursă de distracție, ci și un instrument pedagogic complex, care contribuie la formarea personalității, dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului.

Recunoscut de **Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (1989)** drept o nevoie fundamentală, jocul trebuie valorificat în mod inteligent în procesul educativ. Profesorii din ciclul primar au ocazia și responsabilitatea de a integra jocul în mod echilibrat în activitățile de predare, transformând învățarea într-un proces viu, captivant și eficient.

1. Jocul – instrument esențial în dezvoltarea copilului

Jocul reprezintă un mediu în care copilul își poate exprima emoțiile, gândurile și nevoile într-un mod natural. Prin joc, copilul învață să respecte reguli, să colaboreze cu ceilalți, să tolereze eșecul și să se bucure de reușită. De asemenea, jocul dezvoltă **atenția, imaginația, spiritul de observație și perseverența**.

Din punct de vedere psihopedagogic, jocul facilitează **formarea caracterului**: copiii impulsivi învață să se tempereze, iar cei timizi devin mai curajoși. În plus, jocurile de grup dezvoltă empatia, comunicarea, spiritul de echipă și încrederea în sine.

Practica pedagogică demonstrează că elevii din clasele primare sunt mult mai receptivi și implicați atunci când activitățile școlare sunt derulate într-un cadru ludic. Astfel, profesorul devine nu doar un educator, ci și un partener de joc care facilitează învățarea prin bucurie și explorare.

2. Tipuri de jocuri utilizate în clasele primare

2.1 Jocuri muzicale și de mișcare

În clasele I–II, jocurile muzicale și cele de mișcare sunt extrem de apreciate. Acestea oferă elevilor o modalitate firească de a-și consuma energia, dar și de a învăța prin imitație, ritm și coordonare. Jocuri precum „Podul de piatră”, „Batistuța”, „Iată, ți-am adus o floare” îmbină tradiția cu educația, dezvoltând simțul artistic și abilitățile motorii.

Jocurile de mișcare, cum ar fi „Cursa într-un picior”, „Vulpile și găștele”, „Șotronul”, sunt ideale pentru dezvoltarea motricității grosiere, echilibrului, orientării spațiale și a coordonării ochi-mână. În mediul rural, unde spațiile exterioare sunt mai generoase, astfel de activități se pot desfășura în condiții excelente, contribuind la o dezvoltare fizică armonioasă.

Școlarii din clasele primare au multă **energie** pe care o pot elibera în orele de educație fizică prin joc și mișcare implicit. Dacă la aceste ore învață să iubească mișcarea în aer liber, să practice jocuri sportive, atunci ei vor căpăta deprinderi corecte de viață. Desigur că jocurile de mișcare sunt foarte numeroase. Mai reamintesc câteva, doar, care sunt foarte îndrăgite: „**Ascunde-te repede**”, „**Ciori și semințe**”, „**Zece bulgări**”. Jocurile de mișcare au un rol important în formarea caracterului școlarilor. Cei impusivi învață să se stăpânească, iar cei timizi se obișnuiesc, devin mai curajoși, mai îndrăzneți.

2.2 Jocuri distractive și de socializare

Aceste jocuri au rolul de a destinde atmosfera și de a încuraja cooperarea între elevi. Ele pot fi integrate în pauze, în activitățile extracurriculare sau ca momente de tranziție între lecții. Exemple relevante includ: „**Aer, apă, sol**”, „**Lanț de cuvinte**”, „**Orașe**”, „**Cine a strigat?**”. Pe lângă aspectul recreativ, aceste jocuri consolidează **spiritul de apartenență la grup**, dezvoltă vocabularul și spontaneitatea verbală, oferindu-le copiilor un cadru în care se simt valorizați și acceptați.

2.3 Jocuri de perspicacitate și creativitate

În clasele III–IV, elevii manifestă interes crescut față de provocări logice și activități care solicită gândirea critică. Jocurile de tip **rebus**, **anagramă**, **ghicitori** sau „**descoperă greșeala**” stimulează imaginația, analiza și creativitatea. Copiii încep să-și pună întrebări, să formuleze ipoteze și să găsească soluții, ceea ce favorizează **dezvoltarea gândirii independente**. Acum bagajul lor de cunoștințe fiind mai mare au posibilitatea să joace și astfel de jocuri.

Un segment tot mai prezent în viața elevilor este cel al **jocurilor digitale**. Deși acestea pot aduce beneficii în dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale sau a reflexelor, ele trebuie gestionate cu prudență. Este esențial ca părinții și cadrele didactice să monitorizeze conținutul și durata accesului copiilor la astfel de jocuri, pentru a preveni apariția dependenței sau expunerea la influențe negative.”.

Insistăm pe faptul că jocurile pe calculator au căpătat tot mai mult teren în ultimul timp și sunt dorite de școlari. Aproape toți școlarii claselor primare au abilități de joc pe calculator. Sunt jocuri care dezvoltă imaginația și creativitatea. Din păcate însă sunt și jocuri care dezvoltă patimi, care creează dependență și care au o influență nocivă asupra sufletului copilului. În acest caz un rol important trebuie să-l aibă părinții, care trebuie să verifice, să selecteze jocurile pe care copilul lor le joacă pe calculator. De asemenea ei trebuie să limiteze timpul petrecut de copil în fața calculatorului.

3. Jocul didactic – metodă de învățare activă

Un loc central în activitatea educațională îl ocupă **jocul didactic**, o formă organizată a jocului cu scop explicit instructiv. Acesta stimulează învățarea prin participare activă, prin competiție constructivă și prin rezolvarea creativă a sarcinilor.

Jocul didactic este eficient în toate momentele lecției – ca **modalitate de fixare, recapitulare sau evaluare**. Copilul participă cu entuziasm, fără a percepe învățarea ca o obligație. Astfel, operații mentale complexe – analiză, comparație, clasificare – sunt realizate într-un mod natural, plăcut, motivant.

De asemenea, jocul didactic permite profesorului să identifice stilurile de învățare, gradul de înțelegere și personalitatea fiecărui elev. Condiția esențială pentru eficiență este **o bună pregătire și adaptare la nivelul clasei**: alegerea unui scop educativ clar, explicarea regulilor, monitorizarea corectă a desfășurării și evaluarea rezultatelor.

Ceea ce diferențiază jocul didactic de alte jocuri școlare este că, la jocul didactic predomină învățarea și nu distracția. Folosit în diverse situații de învățare, jocul didactic face ca elevul să fie solicitat la un efort intelectual deosebit: să observe, să identifice, să analizeze, să compare, să transforme etc. El face toate aceste operații în timpul jocului motivat, într-o formă atractivă, plăcută, și-și mobilizează toate forțele pentru a rezolva sarcinile jocului.

De fapt, pus în situația de joc, copilul realizează o învățare adevărată, dar având impresia că se joacă. Jocul este „proprietatea copiilor”, iar noi dascălii trebuie să veghem pentru a nu li se încălca dreptul la joc. Cei care îi învață pe copii jocuri sunt răsplătiți cu dragostea și admirația acestora. Vă îndemn să priviți în ochii copiilor atunci când ei se joacă. Veți vedea în ei toată bucuria și fericirea pământului. Veți înțelege atunci că sunteți cel mai răsplătit om de pe pământ, pentru truda și răbdarea dumneavoastră- vă puteți retrăi copilăria de fiecare dată când intrați în jocul copiilor.

Concluzie

Jocul este limbajul universal al copilăriei. Prin el, copilul cunoaște lumea, învață să iubească, să respecte, să descopere și să viseze. În clasele primare, unde baza educației se formează, jocul nu trebuie privit ca o activitate secundară, ci ca **un pilon fundamental al procesului de învățare**.

Integrarea inteligentă a jocului în activitățile didactice conduce la formarea unui climat educațional sănătos, stimulant și echilibrat. Copiii învață mai bine când se simt înțeleși, când sunt încurajați să greșească și să încerce din nou, iar jocul oferă tocmai acest spațiu sigur și prietenos. Este de datoria noastră, ca educatori, să susținem acest drept al copilului la joc și să-l transformăm într-un aliat de nădejde în educație. Prin joc, copilul învață să fie el însuși, iar dascălul care i se alătură în joacă devine nu doar un formator, ci un model de empatie, răbdare și înțelepciune.

Bibliografie:

1. Huizinga, J. (1999). *Homo Ludens. Studiu asupra funcției sociale a jocului*. Editura Humanitas.
2. Piaget, J. (1972). *Psihologia copilului*. Editura Didactică și Pedagogică.
3. Văideanu, G. (1988). *Educația și jocul*. Editura Științifică.
4. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. Editura Polirom.
5. Căpraru, N. (2006). *Didactica educației fizice școlare*. Editura Paralela 45.

ȘCOALA INCLUZIVĂ – UN MODEL EDUCAȚIONAL PENTRU DIVERSITATE ȘI ECHITATE

Prof. înv. primar **Valentina ZGIRCEA**
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Introducere

În contextul societății actuale, școala modernă se confruntă cu o diversitate tot mai mare a elevilor, atât din punct de vedere cognitiv, cât și social, cultural sau emoțional. În acest sens, ideea de **școală incluzivă** nu mai este un ideal îndepărtat, ci o necesitate educațională, etică și socială.

Conform Declarației de la Salamanca (UNESCO, 1994), „școlile trebuie să primească toți copiii, indiferent de condițiile lor fizice, sociale, lingvistice sau de altă natură.” Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice”.

Școala incluzivă nu înseamnă doar integrarea copiilor cu dizabilități, ci presupune **adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui copil**, recunoscând unicitatea acestuia și oferindu-i șansa de a participa activ la viața școlii.

Educația pentru toți – baza școlii incluzive

Mulți profesori se întreabă: „De ce elevii nu învață în același ritm?”, „Cum pot adapta lecțiile pentru toți?”, „Cum susțin copiii cu dificultăți?” Aceste întrebări sunt firești și reflectă conștientizarea nevoii de a **accepta diferențele individuale** și de a construi un proces educațional care să includă, nu să excludă.

Răspunsul acestor întrebări își are rădăcina în nevoia profesorului de a înțelege faptul că fiecare elev are propriul ritm de învățare, propriile capacități intelectuale, propriul stil de a asimila informația, precum și propriile nevoi. Învățătorul trebuie să accepte diversitatea dintr-o clasă, să o promoveze și să învețe noi metode prin care o poate folosi în folosul tuturor. Astfel, aspectul primordial care trebuie tratat cu deplină seriozitate și implicare este întocmai nevoia de adaptare la necesitățile copiilor „oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare”¹.

Acesta a fost raționamentul care a stat la baza formării conceptului de „școală incluzivă”. În ciuda faptului că tendința generală este aceea de a asocia educația incluzivă cu elevii cu nevoi educaționale speciale ori cu cei cu dizabilități, incluziunea face referire, de fapt, la educația școlară a tuturor copiilor și tinerilor, dându-se aplicabilitate conceptului de „școală pentru toți”

Unul dintre principiile de bază ale educației incluzive este ideea că **fiecare copil are dreptul de a învăța în comunitatea sa**, în școala de masă, nu separat sau marginalizat. A fi incluziv înseamnă mai mult decât integrarea fizică – presupune **acceptare, sprijin emoțional, acces echitabil la resurse și participare activă**.

Ce este, de fapt, o școală incluzivă?

¹ **Tita-Viorica Drăghici**, articolul publicat la data de 7 martie 2018: *Școala incluzivă – o necesitate în educația actuală*, Revista Educației / ISSN: 1582-909X, consultat pe site-ul web <https://edict.ro/scoala-incluziva-o-necesitate-in-educatia-actuala/>.

Incluziunea este un proces care poate crește practic la nesfârșit nivelul învățării și al participării pentru toți elevii. De fapt incluziunea are loc concomitent cu creșterea gradului de participare. O școală incluzivă este o școală în mișcare. Participarea școlară înseamnă învățarea alături de ceilalți copii și colaborarea cu ei, prin împărtășirea experiențelor de învățare.

Ea presupune implicarea activă în învățare și dreptul la opinie în ceea ce privește modul în care educația este trăită de către fiecare copil.

O școală incluzivă este un spațiu educațional care:

- Recunoaște și valorizează **diversitatea elevilor** ca o oportunitate de învățare;
- Reduce barierele de participare și acces la curriculum pentru toți copiii;
- Promovează **relații de susținere** între elevi, profesori și comunitate;
- Este într-o continuă adaptare și **autoevaluare** a practicilor didactice.

Incluziunea nu înseamnă uniformitate, ci tocmai **respect pentru diferențele de ritm, stil de învățare, cultură sau capacitate intelectuală**. Elevii trebuie implicați în decizii legate de învățare, iar colaborarea între ei să fie încurajată ca formă de sprijin reciproc (Booth & Ainscow, 2022).

Principii ale educației incluzive

Educația incluzivă are la bază câteva principii fundamentale, esențiale în practica școlară:

1. **Valorizarea fiecărui elev** și a contribuției lui în procesul educațional;
2. **Participare deplină** la viața școlii și reducerea excluderii sociale;
3. **Adaptarea curriculumului și a metodelor didactice** în funcție de diversitatea clasei;
4. **Formarea continuă a cadrelor didactice** pentru a înțelege și aplica pedagogia incluzivă;
5. **Dezvoltarea unor parteneriate solide cu părinții și comunitatea locală;**
6. **Promovarea echității și a justiției sociale** în procesul educațional;
7. **Reducerea etichetării** și înlocuirea acesteia cu sprijin individualizat;
8. **Accesul tuturor elevilor la tehnologie și resurse moderne;**
9. **Construirea unei culturi școlare bazate pe cooperare, empatie și solidaritate.**

Incluziunea nu este un simplu și banal concept, care ar trebui să fie aplicat doar la mediul școlar. Dimpotrivă, problematica incluziunii, a diversității, este un izvor nesecat de politici, dezbateri și acțiuni sociale². Unul dintre dezideratele acestor politici este acela de a asigura o schimbare durabilă de mentalitate la nivel de societate față de persoanele cu dizabilități, schimbare care să se integreze în mai largă cerință a acceptării și promovării diversității.

Incluziunea ca motor de schimbare socială

Incluziunea nu este doar o practică educațională, ci și **un model de dezvoltare socială**. Școala are rolul de a **forma cetățeni conștienți, toleranți și implicați**, iar incluziunea este cheia în atingerea acestui obiectiv. Acceptarea diferențelor începe din clasă și se reflectă în comportamentul copiilor în societate.

Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de caractere și personalități, alături de misiunea de a reda elevilor informații și un bagaj solid de informații, reprezintă un mediu prolific pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Să ne gândim doar la perioada pe care un copil o petrece în școală. Aceste ore pot fi marcate de excludere sau pot fi marcate de efortul de a adapta metodele, tehnicile și instrumentele de care dispune profesorul pentru a facilita integrarea copiilor.

² A se consulta site-ul web: <https://www.educatiepentruviata.ro/2017/scoala-incluziva/>.

Prin urmare, profesorul trebuie să devină un facilitator al echității, nu doar un furnizor de informații. **Fiecare oră de curs este o oportunitate de a cultiva empatia, respectul și responsabilitatea**, valori fundamentale într-o societate democratică.

Concluzii

Educația incluzivă nu este o soluție de compromis, ci un **model educațional sustenabil și echitabil**, care garantează dreptul fiecărui copil la o educație de calitate, în școala de masă. O școală incluzivă nu înseamnă „aceeași lecție pentru toți”, ci **lecții adaptate pentru fiecare**.

Incluziunea recunoaște că **diferențele nu sunt obstacole, ci resurse valoroase**. De aceea, cadrele didactice trebuie susținute în formarea continuă, încurajate să inoveze și sprijinite în efortul lor de a construi un mediu educațional în care **fiecare copil contează**.

Conchizând, afirmăm că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează că suntem unul, dar nu unul și același.

Bibliografie (post-2022)

1. **Booth, T., & Ainscow, M.** (2022). *Index pentru incluziune. Dezvoltarea învățământului și a valorilor incluzive*. Editura Paralela 45.
2. **Savu, M.** (2023). *Diversitate și incluziune în educație. Ghid practic pentru cadre didactice*. Editura Universitară.
3. **Popescu, A., & Ionescu, L.** (2023). *Educația incluzivă în școala românească. Provocări și soluții contemporane*. Editura ProEducația.
4. **UNESCO** (2022). *Transforming Education Summit – Inclusive Education Brief*. Disponibil online: unesdoc.unesco.org
5. **Ministerul Educației** (2024). *Strategia Națională pentru Educație Incluzivă 2023–2027*, București.
6. **Tita-Viorica Drăghici**, articolul publicat la data de 7 martie 2018: *Școala incluzivă – o necesitate în educația actuală*, Revista Educației / ISSN: 1582-909X, consultat pe site-ul web <https://edict.ro/scoala-incluziva-o-necesitate-in-educatia-actuala/>.

EDUCAȚIE ECOLOGICĂ PRIN EXCURSIA DIDACTICĂ

Prof. înv. primar **Valentina ZGIRCEA**
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

1. Introducere

Natura a reprezentat dintotdeauna un sprijin esențial pentru om, oferindu-i hrană, protecție și resurse vitale. În prezent, însă, activitățile umane intense și adesea iresponsabile au dus la dezechilibre ecologice grave. Poluarea, despăduririle, pierderea biodiversității și schimbările climatice amenință echilibrul planetei.

În acest context, **educația ecologică devine o prioritate esențială, o necesitate urgentă și o componentă fundamentală a procesului educativ.** Ea trebuie să urmărească formarea unei conștiințe ecologice solide în rândul elevilor, prin înțelegerea relației dintre om și mediu și prin cultivarea unui comportament responsabil față de natură.

Aceasta poate fi integrată atât în cadrul disciplinelor școlare, cât și prin activități extracurriculare — excursii, parteneriate educaționale, concursuri tematice și campanii de conștientizare.

Dacă vom învăța să respectăm planeta Pământ — casa noastră comună —, atunci copiii noștri se vor putea bucura în continuare de verdele crud al ierbii, de cântecul păsărilor în înaltul cerului, de limpezimea apelor și de prospețimea frunzelor verzi.

2. Scopul și obiectivele educației ecologice

Scopul principal al educației ecologice este acela de a **dezvolta în elevi o atitudine pozitivă față de natură și un comportament ecologic activ.** Nu este suficient să transmitem cunoștințe teoretice; este necesar ca acestea să fie dublate de experiențe concrete și de implicare directă.

Obiective specifice:

- Cunoașterea ecosistemelor locale și a importanței lor;
- Înțelegerea efectelor activității umane asupra mediului;
- Dezvoltarea spiritului critic față de comportamentele dăunătoare naturii;
- Stimularea inițiativei personale și colective în protejarea mediului;
- Promovarea valorilor sustenabilității și responsabilității.

Activitățile umane, prin intensitatea și diversitatea lor, pot dezechilibra grav ecosistemele. De aceea, **educarea noilor generații în spiritul protejării biodiversității** este nu doar o responsabilitate morală, ci și o necesitate practică.

Ca dascăli, avem datoria de a le oferi elevilor **ocazia de a cunoaște natura, de a o înțelege și de a o respecta.** Educația ecologică implică nu doar transmiterea de informații, ci și formarea unor **convingeri și comportamente durabile**, fundamentate pe iubirea și respectul față de viață în toate formele ei.

3. Rolul excursiei didactice în formarea conștiinței ecologice

Printre metodele cele mai eficiente de educație ecologică se numără excursiile tematice, care permit **observarea directă a ecosistemelor** și înțelegerea impactului activității umane asupra

acestora. În cadrul unor astfel de activități extracurriculare, elevii au studiat flora și fauna locală și au identificat atât exemple de bună practică, cât și acțiuni nocive.

Excursia didactică prezintă un **cadru ideal pentru realizarea educației ecologice**. Prin contactul direct cu natura, elevii pot observa fenomene ecologice reale, pot analiza impactul factorilor perturbatori și pot înțelege interdependențele din mediul înconjurător.

Activitate practică – exemplu de excursie:

Într-o excursie organizată într-o zonă împădurită, elevii au avut ocazia să:

- observe vegetația specifică pădurii (specii de arbori, arbuști, plante erbacee);
- identifice urme de animale și să discute despre lanțurile trofice;
- analizeze impactul intervenției umane (deșeuri, defrișări, focuri ilegale);
- participe la discuții despre rolul pădurii în reglarea climei, filtrarea aerului și protejarea solului.

Am discutat despre **relațiile trofice** și importanța fiecărei specii în menținerea echilibrului natural, precum și despre diferențele dintre un **ecosistem natural (pădurea)** și unul artificial (cultura agricolă), subliniind **dependența acestuia din urmă de intervenția umană**.

Această activitate le-a oferit ocazia să reflecteze la **consecințele propriilor acțiuni asupra naturii** și să înțeleagă că protejarea mediului înseamnă, de fapt, protejarea propriei lor vieți.

4. Elemente de conținut ecologic abordate

În cadrul excursiei, elevii au fost introduși în concepte esențiale precum:

- **Ecosistemul natural vs. artificial** – diferențierea dintre pădure și culturile agricole, evidențiind gradul de dependență față de intervenția umană.
- **Lanțuri trofice și echilibrul natural** – înțelegerea modului în care fiecare specie contribuie la stabilitatea ecosistemului.
- **Funcțiile pădurii** – climatice, anti-erozionale, economice, estetice și sociale.
- **Specii protejate** – importanța conservării biodiversității și evitarea colectării necontrolate.

5. Metode și tehnici de lucru

Educația ecologică eficientă presupune **îmbinarea metodelor tradiționale cu cele activ-participative**. În excursia desfășurată, au fost utilizate:

- Observarea directă;
- Jurnalul de teren;
- Studiul de caz (ex: zona defrișată vs. zona protejată);
- Jocuri de rol (ex: “Dacă aș fi un arbore...”);
- Brainstorming și dezbateri (ex: “Este omul un prieten sau un dușman al naturii?”);
- Lucru în echipă și discuții ghidate.

Aceste metode au încurajat **implicarea emoțională și rațională** a elevilor, contribuind la interiorizarea valorilor ecologice.

6. Formarea atitudinilor ecologice

Pentru a consolida comportamentele ecologice, elevii au fost invitați:

- să propună soluții concrete de protejare a mediului;
- să participe la campanii de ecologizare în comunitate;
- să creeze postere și mesaje de conștientizare;

- să realizeze prezentări despre organizații care protejează natura;
- să reflecteze asupra propriului stil de viață (consum, reciclare, mobilitate).

Empatia față de natură a fost cultivată prin exerciții imaginative („Ce simte o floare când este smulsă din pământ?”), încurajând dezvoltarea unei gândiri bioetice.

A învăța despre ecologie înseamnă **mai mult decât a reține informații** — înseamnă a trăi experiențe, a acționa, a influența pozitiv comunitatea. Rolul nostru, ca dascăli, este de a le oferi elevilor **instrumentele, cunoștințele și motivația necesare** pentru a deveni cetățeni responsabili.

7. Rezultate și concluzii

Experiențele trăite în excursie au avut un **impact pozitiv asupra atitudinii și comportamentului elevilor**. Ei au devenit mai conștienți de importanța mediului, mai responsabili față de natură și mai dornici să acționeze.

Educația ecologică, desfășurată prin activități practice, contribuie semnificativ la:

- dezvoltarea conștiinței civice și morale;
- formarea unui comportament activ și responsabil;
- cultivarea respectului față de viață și față de ceilalți.

În concluzie, **excursia didactică este un instrument valoros în procesul educativ ecologic**, oferind elevilor contexte reale de învățare, trăiri autentice și oportunități de implicare activă.

Bibliografie

1. Băluță, A. (2011). *Educația ecologică în școală*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cuciureanu, D. (2004). *Protecția mediului și educația ecologică*. Iași: Editura Polirom.
3. Gherguț, A. (2006). *Managementul educațional: Perspective teoretice și aplicative*. Iași: Editura Polirom.
4. Manolescu, M. (2009). *Didactica educației pentru mediu*. București: Editura Universitară.
5. Tilbury, D. (1995). Environmental education for sustainability: Defining the new focus of environmental education in the 1990s. *Environmental Education Research*, 1(2), 195–212. <https://doi.org/10.1080/1350462950010206>

IMPORTANȚA LECTURII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR: FUNDAMENT AL DEZVOLTĂRII COGNITIVE ȘI SOCIO-EMOȚIONALE

Prof. înv. primar Valentina ZGIRCEA
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Introducere

Obiectivul acestui referat este de a evidenția rolul crucial al lecturii în dezvoltarea copiilor din ciclul primar, dintr-o perspectivă educațională și psihologică, demonstrând că lectura nu este doar o activitate școlară, ci o necesitate pentru formarea unui individ echilibrat și competent.

Într-o societate în continuă schimbare, unde informația este tot mai accesibilă, lectura rămâne un instrument esențial în formarea individului. Învățământul primar reprezintă o etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, atât din punct de vedere cognitiv, cât și socio-emoțional. În această perioadă, obiceiurile de lectură pot fi formate, cultivate și consolidate, având un impact semnificativ asupra modului în care copilul percepe lumea, învață să gândească și să relaționeze.

Lectura constituie o componentă esențială a procesului educațional, în special în învățământul primar, unde fundamentele învățării pe termen lung sunt stabilite. Această etapă a formării copilului joacă un rol critic în dezvoltarea abilităților de literație, în construirea gândirii critice și în formarea competențelor sociale și emoționale.

1. Rolul lecturii în dezvoltarea cognitivă

Lectura este adesea abordată în școală ca un simplu mijloc de dobândire a informațiilor. Totuși, pentru elevii din învățământul primar, lectura are un rol formativ esențial. În această etapă, copiii învață nu doar să descifreze simboluri grafice, ci să înțeleagă, să interpreteze și să aplice ceea ce citesc.

Pe lângă învățarea tehnică a cititului, lectura stimulează imaginația, creativitatea și capacitatea de abstractizare. Prin povești, copiii își construiesc reprezentări mentale ale lumii, își dezvoltă vocabularul și învață să exprime gânduri și emoții într-un mod clar și coerent.

Conform cercetărilor din domeniul neuropsihologiei educaționale, perioada 6–10 ani reprezintă un interval de dezvoltare accelerată a funcțiilor cognitive, inclusiv a limbajului, atenției și memoriei de lucru. Lectura susține activ dezvoltarea acestor funcții prin expunerea copilului la vocabular variat, structuri sintactice complexe și concepte noi. Prin lectură, elevii își formează capacitatea de a analiza, sintetiza și interpreta informația, abilități esențiale în procesul de învățare continuă.

Studiile arată că elevii care citesc constant în clasele primare obțin scoruri mai mari la testele de înțelegere a textului, rezolvare de probleme și exprimare scrisă. Aceștia manifestă o mai bună capacitate de concentrare și o mai mare flexibilitate cognitivă. De asemenea, lectura favorizează transferul de cunoștințe între domenii, contribuind la formarea unei gândiri interdisciplinare a copiilor. Lectura are o influență directă asupra dezvoltării cognitive a copiilor. Studiile arată că elevii care citesc frecvent au o memorie mai bună, o capacitate mai bună de concentrare și o logică mai dezvoltată.

2. Dezvoltarea limbajului și a competențelor de comunicare

Lectura în clasele primare contribuie semnificativ la îmbogățirea vocabularului activ și pasiv. Elevii expuși frecvent la texte literare și informative acumulează expresii, termeni și structuri gramaticale variate, pe care le pot aplica ulterior în comunicare orală și scrisă. În plus, lectura ajută la formarea unei pronunții corecte, a intonației adecvate și a unei fluente verbale eficiente.

Prin intermediul textelor citite, copiii învață să recunoască și să înțeleagă tipuri variate de discurs – narativ, descriptiv, argumentativ sau explicativ – dezvoltând astfel competențe de comprehensiune și exprimare adaptate contextului. Aceste abilități sunt esențiale nu doar în cadrul activităților școlare, ci și în interacțiunile cotidiene.

De asemenea, lectura contribuie la dezvoltarea limbajului receptiv și expresiv. Elevii încep să înțeleagă nu doar sensul propriu al cuvintelor, ci și sensurile figurate, metaforele și subtilitățile limbajului, competențe esențiale în învățare și comunicare.

Lectura de plăcere stimulează curiozitatea intelectuală și autonomia în învățare. Copiii care descoperă bucuria lecturii vor fi mai dispuși să exploreze noi domenii de cunoaștere și să se implice activ în procesul educațional.

3. Funcția formativă și socială a lecturii

Lectura are o puternică dimensiune formativă. În școala primară, elevii sunt în proces de constituire a identității și de învățare a valorilor sociale fundamentale. Prin intermediul personajelor, al situațiilor narative și al conflictelor prezentate în textele literare, copiii dobândesc înțelegerea normelor de comportament, a valorilor morale și a emoțiilor umane.

În plus, lectura în grup (lectura ghidată, cluburi de lectură, discuții pe marginea textelor) contribuie la dezvoltarea spiritului de colaborare, la formarea empatiei și la cultivarea respectului față de opiniile celorlalți. Aceste activități facilitează incluziunea socială și încurajează dialogul intercultural, mai ales în contextul unei societăți marcate de diversitate.

4. Importanța lecturii în prevenirea dificultăților de învățare

Pe lângă beneficiile cognitive, lectura contribuie și la dezvoltarea inteligenței emoționale. Poveștile și personajele literare le oferă copiilor modele de comportament, situații de viață și dileme morale care stimulează empatia și înțelegerea emoțiilor proprii și ale celorlalți.

În contexte educaționale, lectura poate deveni un instrument terapeutic, în special pentru copiii cu dificultăți emoționale sau sociale. Prin intermediul cărților, aceștia pot învăța modalități constructive de rezolvare a conflictelor și de adaptare la situații dificile.

Deficiențele în deprinderea lecturii la vârste mici pot conduce la dificultăți majore în parcursul educațional al elevului. Tulburările de învățare, cum ar fi dislexia, pot fi identificate și gestionate eficient dacă lectura este exersată sistematic încă din clasele primare. De asemenea, elevii care nu sunt expuși la lectură suficient de devreme pot întâmpina probleme în achiziționarea cunoștințelor din alte discipline, unde înțelegerea textului este o condiție de bază.

Astfel, lectura devine nu doar o competență esențială în sine, ci și un instrument transdisciplinar indispensabil pentru succesul școlar global.

5. Rolul cadrelor didactice și al familiei

Încurajarea lecturii la vârste fragede depinde în mare măsură de adulți. Cadrele didactice au responsabilitatea de a crea contexte atractive și interactive pentru lectura zilnică, de a propune texte potrivite vârstei și intereselor elevilor și de a stimula discuții pe marginea celor citite.

Totodată, familia joacă un rol complementar esențial. Copiii care cresc într-un mediu în care lectura este valorizată, în care li se citește sau li se oferă acces la cărți, au șanse mai mari să devină cititori pasionați.

Lectura în familie sau în grup contribuie la întărirea legăturilor afective și sociale. Copiii învață să asculte, să împărtășească idei, să respecte opiniile altora și să coopereze. În plus, prin identificarea cu personajele, copiii își dezvoltă capacitatea de introspecție și își pot gestiona mai bine trăirile. Modelele pozitive de comportament, precum părinți care citesc, contribuie la interiorizarea valorii lecturii ca obicei cotidian.

6. Strategii educaționale eficiente în promovarea lecturii

Pentru a valorifica potențialul formativ al lecturii în clasele primare, este necesară aplicarea unor strategii pedagogice adecvate. Dintre acestea, se evidențiază:

- utilizarea lecturii interactive (lectura cu întrebări, comentarii și reflecții);
- adaptarea materialelor la nivelul de dezvoltare al elevilor;
- diversificarea tipurilor de texte (literare, științifice, biografice etc.);
- integrarea lecturii în proiecte interdisciplinare;
- utilizarea tehnologiei educaționale pentru stimularea interesului pentru lectură.

Formarea unui mediu educațional favorabil lecturii presupune implicarea activă a cadrului didactic, colaborarea cu familia și accesul elevilor la resurse variate (biblioteci școlare, digitale, activități extracurriculare).

Concluzie

Lectura în clasele primare reprezintă un pilon fundamental al procesului educațional. Prin beneficiile sale multiple – cognitive, lingvistice, emoționale și sociale – lectura susține formarea elevilor ca persoane autonome, informate și capabile să participe activ în societate. Promovarea lecturii nu trebuie percepută ca o sarcină izolată, ci ca o strategie integrată de dezvoltare a competențelor-cheie ale învățământului modern.

Lectura în învățământul primar nu este doar o etapă didactică, ci o veritabilă piatră de temelie pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin lectură, elevii își dezvoltă competențele cognitive fundamentale, își largesc orizontul de cunoaștere, își formează empatia și își consolidează încrederea în sine. Atât școala, cât și familia trebuie să colaboreze pentru a crea o cultură a lecturii, în care cartea să fie nu doar un instrument de învățare, ci o sursă de bucurie, reflecție și dezvoltare personală.

Integrarea lecturii în mod sistematic și intenționat în activitățile didactice contribuie la crearea unei baze solide pentru educația viitoare.

Bibliografie

1. Neuman, S. B., & Dickinson, D. K. (2006). *Handbook of Early Literacy Research*. Volume 2. The Guilford Press.
2. Gălbează, A. (2015). *Lectura în școala primară: strategii și metode didactice*. Editura Polirom.
3. Stan, E. (2013). *Lectura ca instrument de învățare*. Editura Didactică și Pedagogică.
4. Teodorovici, M. (2019). *Educația emoțională prin literatură pentru copii*. Revista Didactica Nova, nr. 2/2019.
5. OECD (2021). *PISA 2018 Results: Reading Performance*. OECD Publishing.

PREDAREA INTEGRATĂ - MODALITATE DE REALIZARE A COMPETENȚELOR

Prof. înv. primar Maria BOTEZATU
Școala Gimnazială „Al. I. Cuza” Bacău

Literatura pedagogică actuală descrie integrarea curriculară drept o modalitate inovatoare de proiectare a curriculumului, care presupune sintetizarea și organizarea didactică a conținuturilor din diferitele domenii ale cunoașterii, astfel încât să se asigure că elevul achiziționează o imagine coerentă, unitară despre lumea reală. „Curriculum-ul integrat presupune crearea de conexiuni semnificative între teme sau competențe care sunt de regulă formate separat, în interiorul disciplinelor. Aceste teme sau competențe au o puternică legătură cu viața cotidiană a elevilor și își propun, direct sau indirect, să contribuie la formarea unor valori și atitudini.” Acest demers integrator implică o serie de probleme complexe, referitoare la abilitatea metodologică a cadrelor didactice pentru integrarea curriculară, stabilirea modalităților de evaluare a performanțelor individuale, mai ales în situația învățării prin cooperare, acomodarea corectă a proiectelor și abordării pe teme într-o schemă orară coerentă. O asemenea organizare a conținuturilor școlare, prin integrarea conținuturilor, cu toate avantajele sale, și-a dovedit însă și propriile dificultăți și limite. Acestea ar fi imposibilitatea aprofundării de către elevi a cunoașterii științifice specializate, dificultatea pregătirii cadrelor didactice care să predea discipline integrate de învățământ, lipsa de tradiție pedagogică a integrării, dar și opoziția latentă sau activă a educatorilor față de tendințele integratoare. Prin metoda predării integrate, copiii pot să participe, să se implice mai mult, efectiv și afectiv, prin antrenarea unor surse cât mai variate, prin prezentarea conținuturilor cu ajutorul experiențelor diverse, al învățării prin descoperire.

Învățarea integrată se reflectă cel mai bine prin predarea tematică, care sprijină dezvoltarea concomitentă a unor domenii. Procesul educațional trebuie să fie unul creativ, interdisciplinar, complex, să-i stimuleze pe copii în vederea asimilării informațiilor, cadrul didactic realizând un scenariu cât mai interesant al zilei. În vederea realizării obiectivelor propuse pentru fiecare activitate comună se gândește atent repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare sector de activitate. Activitățile integrate vor fi cele prezente în planificarea calendaristică, proiectate conform planului de învățământ, orarului aferent nivelului de vârstă, susținute de experiența cadrului didactic. Învățătoarea organizează și desfășoară activități integrate generate de subiecte stabile, planificate pentru tot timpul anului. Aceste activități pot fi desfășurate integrat după scenariu elaborat de învățătoare ce începe cu întâlnirea dedimineată, întâlnire de grup, inițiată în fiecare zi și care se poate realiza sub forma unei povestiri, a întâlnirii cu un personaj, a vizitei unei persoane adulte, prezența unui animal, o întâmplare trăită sau imaginată, un eveniment social sau eveniment special petrecut în familie.

Predarea integrată are ca referință nu o disciplină de studiu, ci o tematică unitară, comună mai multor discipline. Aceasta se fundamentează pe două sisteme de referință: unitatea științei și procesul de învățare pe copil. Este o strategie ce presupune schimbări nu numai în planul organizării conținuturilor, ci și în ambianța predării și învățării. Punctul de pornire în domeniul proiectării și implementării curriculumului îl constituie elevul și experiența sa.

Cadrul didactic trebuie să construiască pentru fiecare elev un flexibil „puzzle story” de design

instrucțional în concordanță cu stilurile de învățare prezentate în clasa sa și cu propriul stil de predare. Astfel sunt necesare transformări în demersul de concepere a traseului strategic prin raportarea la tipul de învățare promovat, la specificul organizării experiențelor de învățare într-un context larg, global, promovat de perspectivele noi de integrare curriculară. Curriculumul integrat presupune crearea de conexiuni semnificative între teme sau competențe care sunt de regulă formate separat, în interiorul disciplinelor. Aceste teme sau competențe au o puternică legătură cu viața cotidiană a elevilor și își propun, direct sau indirect, să contribuie la formarea unor valori și atitudini. Învățarea integrată se reflectă cel mai bine prin predarea tematică, care sprijină dezvoltarea concomitentă a unor domenii, niveluri ale integrării conținuturilor. Integrarea conținuturilor vizează stabilirea de relații strânse, convergențe între elemente, precum: concepte, abilități, valori aparținând disciplinelor școlare distincte.

Din acest punct de vedere, literatura de specialitate identifică următoarele posibilități:

- integrare intradisciplinară;
- integrare multidisciplinară;
- integrare pluridisciplinară;
- integrare interdisciplinară;
- integrare transdisciplinară.

Organizarea și predarea intradisciplinară a conținuturilor au reprezentat și reprezintă încă axele curriculum-ului tradițional. În același timp se constituie în “operația care presupune a conjuga două sau mai multe conținuturi interdependente aparținând aceluiași domeniu de studiu, în vederea rezolvării unei probleme, studierii unei teme sau dezvoltării abilităților”. Integrarea intradisciplinară se realizează prin inserția unui fragment în structura unei discipline pentru a clarifica o temă sau prin armonizarea unor fragmente în cadrul unei discipline, pentru rezolvarea unei probleme sau dezvoltarea unor capacități și aptitudini.

Intradisciplinaritatea are în vedere:

- a) integrarea la nivelul conținuturilor;
- b) integrarea la nivelul deprinderilor și competențelor.

Aceasta se poate realiza:

- pe orizontală, între conținuturi și competențe ale disciplinei la același nivel de studiu;
- pe verticală, între conținuturi și competențe de la niveluri diferite de studiu.

De exemplu, dezvoltarea capacității elevilor de a rezolva exerciții cu și fără paranteze nu poate fi efectuată fără însușirea ordinei efectuării operațiilor care, la rândul său, are la bază o bună cunoaștere a algoritmilor de calcul pentru efectuarea operațiilor de adunare și scădere cu și fără trecere peste ordin, cât și a operațiilor de înmulțire și împărțire a numerelor formate dintr-una sau mai multe cifre. Un alt exemplu, poate, mai edificator, este că însușirea citit-scrisului nu poate fi realizată fără o foarte bună dezvoltare a auzului fonematic prin aplicarea binecunoscutei metode fonetice, analitico-sintetice, cât și prin dezvoltarea capacității de a scrie grafismele.

Avantajele predării integrate sunt:

- angajarea responsabilă a elevului în procesul învățării;
- încurajarea comunicării și a relațiilor interpersonale prin valorificarea valențelor formative ale sarcinilor de învățare în grup;
- transformarea cadrului didactic în factor de „sprijin”, „mediator” și „facilitator” precum și diminuarea funcției sale de „furnizor de informații”;
- profundizarea, trăgicia și reactivarea rapidă a cunoștințelor, generate de perspectiva integrată asupra

cunoașterii, prin intensificarea relațiilor dintre concept, idei, practici și teme abordate în școală și în afara ei; -abilitatea metodologică a cadrelor didactice pentru integrarea curriculară, coordonare între temele abordate clasic și cele realizate integrat, stabilirea modalităților de evaluare formative a performanțelor individuale și a celor obținute în învățarea prin colaborare, precum și organizarea proiectelor într-o schema orară coerentă.

Dezavantaje:

-transferul orizontal de la o disciplină la alta al celor ce învață se produce puțin și, de regulă, la elevii cei mai dotați;
-perspectiva intradisciplinară a condus la paradoxul “enciclopedist specializat”, care închide elevul și profesorul într-o tranșee pe care și-o sapă ei înșiși, care îi izolează din ce în ce mai mult, pe măsură ce o adâncesc;
-în devotamentul său pentru disciplină, cadrul didactic tinde să treacă în planul doi obiectul prioritar al educației: elevul.

CONCLUZII

- * Integrarea conținuturilor școlare este o necesitate și un deziderat;
- * Strategiile de predare/ învățare integrată, precum și nivelurile la care acestea se realizează sunt condiționate de o multitudine de factori, de natură obiectivă și subiectivă;
- * Aceste modalități de integrare au avantaje, dar și dezavantaje;
- * În dorința noastră de a fi moderni, de a inova practica școlară, trebuie prudență, deoarece echilibrul dintre extreme (diferențiere pe discipline vs integrare totală) se pare că este soluția cea mai eficientă.

Bibliografie

- Bocoș, M., Chiș, V. *Abordarea integrată a conținuturilor curriculare, particularizări pentru învățământul primar*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014;
- Cerghit, I; Vlăsceanu, L., *Curs de pedagogie*, Tipografia Univ. București, 1988;
- Ciolan, L., *Dincolo de discipline-ghid pentru învățarea integrată/crosscurriculară*, Editura Humanitas Educational, București, 2003.
- Iucu, R., *Instruirea școlară*, Editura Polirom, Iași, 2002;
- Manolescu, M., *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar Teorie și practică*, Editura Credis a Universității București, 2004;

CALCULATORUL – MIJLOC MODERN DE ÎNVĂȚARE

Prof. înv. primar Adrian-Florin GREC

Școala Primară Nadăș, jud. Arad

Calculatorul constituie un mijloc modern și distinct în procesul de învățământ de învățământ. Introducerea calculatorului și a mijloacelor moderne de învățare în educație și în școală a impus o nouă viziune pedagogică cea referitoare și cunoscută sub denumirea de „informatizarea învățământului”. Această „informatizare” include două laturi:

a) introducerea orelor de informatică în școală precum și pregătirea și instruirea elevilor în vederea folosirii calculatorului acasă sau la clasă. Într-o lume predominant informatizată computerul va fi folosit pe scară tot mai largă. Profesiile viitorului vor integra tot mai frecvent această invenție a științei și tehnicii contemporane. Familiarizarea copiilor și elevilor de la cea mai fragedă vârstă cu tehnicile de manipulare și utilizare a calculatorului devine o practică curentă.

b. a doua latură se referă la utilizarea calculatorului ca mijloc de învățământ, în procesul instructiv-educativ, în actul de predare-învățare la orele de clasă și în afara acesreia. În acest sens calculatorul capătă o valoare și o destinație pedagogică, introducerea lui în demersul didactic eficientizează și dezvoltă activitatea de predare a profesorului și activitatea de învățare a elevilor. Problematika pedagogică legată de această latură este cuprinsă în formule de felul: instruire asistată de calculator sau învățarea asistată de calculator. Cele două aspecte, instrucția și învățarea, sunt, într-o relație directă; prima îl vizează cu precădere pe cadrul didactic, cea de-a doua pe elev.

Folosind calculatorul în activitatea instructiv-educativă contribuim la schimbări majore în ceea ce privește strategiile de lucru cu elevii, se reînnoiesc tehnicile de predare și de învățare, modificând radical rolul învățătorului. Calculatorul nu este utilizat pentru a înlocui activitatea de predare a cadrului didactic, ci pentru a veni tocmai în sprijinul predării, ajutându-l astfel să-și îndeplinească mai bine funcția sa didactică fundamentală.

Prioritatea învățământului o constituie informatizarea, softul educațional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă presupusă de această prioritate.

De ceva vreme, învățământul românesc a venit în întâmpinarea dorinței elevilor de a ști să utilizeze calculatorul. În acest sens, și în școala în care predau, sunt oferite condiții pentru ca elevii să cunoască activitatea cu calculatorul în cadrul orelor speciale pentru această disciplină și în cadrul celorlalte ore de la clasă.

Educația este, poate, investiția cea mai valoroasă pe care o poate face societatea pentru copii. Dacă până nu de mult computerele reprezentau un lux pentru școli, acum, ele au devenit un element strict necesar pentru educarea oricărui elev. Computerele nu îi vor transforma în utilizatori pasivi, ele vor acorda o importanță corespunzătoare aptitudinilor de bază ca: citirea, scrierea sau aritmetica precum și cunostintelor de cultura generală.

Îi vor ajuta să-și îmbunătățească abilitățile din toate domeniile, permițând cadrului didactic să realizeze materiale didactice mai interesante, mai captivante. Folosind desene vii colorate, videoclipuri și efecte sonore este transmisă școlarului o cantitate enormă de informații care au rolul

de a consolida cunoștințele predate în clasă . Pe măsură ce elevii cresc computerele devin tot mai importante pentru descoperirea lucrurilor și a conceptelor noi .

Calculatoarele nu mai reprezintă un „moft ” . Toți le folosim , într-un fel sau altul . După părerea multora , ele au devenit indispensabile. Au deschis orizonturi complet noi cu privire la modalitățile de învățare iar instruirea asistată de calculator tinde să devină o metodă de bază în procesul instructiv educativ din școală.

Modalități de integrare a calculatorului în procesul de predare-învățare

Valoarea pedagogică a mijlocului de învățământ-calculatorul rezultă din implicațiile pe care le are asupra transmiterii și asimilării mesajelor educaționale. Criteriul de apreciere a acestei valori nu poate fi decât acela al efectului pe care îl are asupra randamentului școlar, concretizat în realizarea obiectivelor pedagogice. Nu se poate vorbi de o utilizare universală a acestor mijloace. De fiecare dată este indispensabil să le adaptăm și să le integrăm într-o situație concretă de învățare.

Modalitățile metodico-pedagogice de integrare a acestor mijloace în procesul didactic se pot împărți în trei categorii principale:

- utilizarea calculatorului în cadrul activităților frontale cu elevii
- utilizarea în cadrul activităților pe grupe
- utilizarea în cadrul activităților individuale

Utilizarea în cadrul activității frontale cu elevii

În asemenea situații ele sunt manevrate de către învățător. Elevii recepționează mesajele ce le se transmit cu ajutorul lor și operează apoi cu ele în funcție de scopurile urmărite de către învățător. Cu ajutorul calculatorului învățătorul oferă un quantum de informații drept punct de plecare pentru înțelegerea unor cunoștințe abstracte, îi poate sensibiliza pe elevi prin declanșarea interesului și curiozității sau poate contribui la întărirea celor transmise verbal prin confirmarea lor cu ajutorul imaginii.

Cercetările în domeniu arată că oamenii învață mult mai bine dacă informația este prezentată vizual. O imagine grafică poate include sute de cuvinte și numere. Pentru a capta atenția auditoriului trebuie urmărită aceeași temă grafică de la început până la sfârșit, utilizând culori armonioase, obiecte grafice, fundaluri, stiluri de text și fonturi.

Una dintre cele mai cunoscute aplicații software de prezentare este Microsoft PowerPoint, o aplicație din pachetul Microsoft Office destinată realizării prezentărilor. Cu ajutorul acestei aplicații se pot introduce în prezentare text, imagini ClipArt, diagrame sau tabele. Deasemenea se pot crea imagini utilizând o gamă largă de instrumente de desenare din PowerPoint. Dacă sistemul conține o placă de sunet și difuzoare se pot adăuga liniilor de text, formelor sau paginilor diferite efecte sonore. PowerPoint este prevăzut cu multe facilități, dar dacă sunt utilizate toate, prezentarea va fi supraîncărcată și nu se va atinge scopul.

Aplicația Youtube sparge granițele clasei, elevii având acces la imagini din aproape orice domeniu și din orice colt al lumii cu ajutorul tehnologiei și a internetului.

Utilizare în cadrul activității pe grupe

În această situație fiecare grupă poate utiliza un alt mijloc de învățământ sau toate grupele pot apela la același mijloc. Manevrarea lor se face de către membrii grupei, după un instructaj prealabil și sub îndrumarea învățătorului.

Cooperarea dintre elevi „este cea mai aptă să favorizeze schimbul de idei și discuția, adică toate condițiile care contribuie la educarea spiritului critic, a obiectivității și a reflexiunii discursive.

Învățarea prin cooperare reprezintă declanșarea și menținerea unor relații de cooperare între membrii unor grupuri mici, constituite din doi sau mai mulți elevi (echipe), atât pentru optimizarea propriilor activități de învățare, cât și ale colegilor.

Utilizarea în cadrul activităților individuale

În asemenea situații fiecare elev are posibilitatea să folosească mijlocul de învățământ în concordanță cu instructajul efectuat de către învățător. Instruirea programată numită și a „învățământ prin stimulare”, reprezintă o tehnică modernă de instruire, care propune o soluție nouă la problema de învățare.

Prin această metodă instruirea se dirijează printr-un program pregătit dinainte, pe care elevul îl parcurge independent. Programul creat este alcătuit astfel încât elevul își autoreglează costient procesul de asimilare. O prima condiție ce trebuie să o satisfacă un program bun este de a prevedea toate punctele în care elevul ar putea să găsească și apoi să prevadă continuări care să-l ajute să elimine eroarea.

Această condiție este mai lesne de îndeplinit la matematică datorită organizării logice stricte a conținutului. Ea poate fi, de asemenea, satisfăcută de programele construite din pași mici, unități logice mici, ușor de asimilat, atât de mici încât elimină posibilele erori. Acest model de alcătuire a programului de instruire propus, asigură condiții de succes pentru elev, succes care-l mobilizează să continue parcurgerea programei.

Aplicații, instrumente și platforme educaționale

Dezvoltarea fără precedent din ultimii ani a tehnologiei informației și comunicării a condus la o adevărată evoluție și revoluție în domeniul instruirii asistate de calculator. Ca urmare a transformărilor rapide și în urma progresului tehnologic care are loc, precum și pe fondul tendinței de globalizare a educației și eliminare a granițelor dintre elevi s-au deschis noi oportunități pentru practica educațională, aceasta fiind completată cu o serie de aplicații, instrumente și platforme educaționale cu rol major în dezvoltarea procesului de învățământ informatizat. Amintim aici doar câteva dintre cele mai cunoscute:

Școala Intuitext — Conține animații, experimente, jocuri educaționale și teste adaptate pentru ciclul primar. Accesul este gratuit pentru cadrele didactice și pentru elevi. Părinții au acces la o secțiune de rapoarte unde pot urmări progresul copilului. Peste 60% dintre învățătorii din România lucrează cu secțiunea Pagina Învățătorului și peste 50.000 de elevi din clasele I-IV au utilizat resursele existente pe platformă.

Google Classroom - Classroom este un instrument nou din suita Google Apps for Education cu care profesorii pot să creeze și să organizeze rapid teme, să ofere eficient feedback, precum și să comunice ușor cu elevii. Aplicația facilitează interacțiunea și colaborarea profesor – elev deoarece elevii pot să inițieze conversații cu profesorul și să adreseze întrebări la care pot primi răspuns în timp real, iar temele pot fi predate mai ușor de pe orice dispozitiv utilizat de către elevi (desktop, tabletă, smartphone). Google Classroom le permite elevilor inserarea de imagini la întrebări și răspunsuri multiple în formularele Google (Google Forms).

Google Classroom oferă părinților posibilitatea să primească rezumate ale activității copiilor pentru a fi informați permanent cu privire la evoluția și rezultatele lor la școală.

Kinderpedia — Soluție completă de comunicare și management pentru școli și grădinițe, disponibilă pe web și ca aplicație de mobil (Android și iOS). Platforma este gratuită și ajută la gestionarea clasei/ grupe și a activităților de învățare, dar și pentru comunicare și colaborare. Este adaptată pentru învățământul preuniversitar și este în limba română.

Are modul de video-conferință (Zoom) integrat cu orarul clasei, dar și catalog de note cu posibilitatea de atribuire și notare teme către elevi. Elevii se pot înscrie doar cu un cod unic furnizat de profesor/ învățător (nu au nevoie de adrese de email).

Twinkl este o editură educațională online internațională britanică fondată în 2010, care produce materiale didactice și educaționale. Twinkl creează materiale didactice digitale pentru educatori din întreaga lume. Acestea includ materiale pentru școli primare, școli secundare, părinți educatori la domiciliu, îngrijitori, engleza ca a doua limbă, nevoi educaționale speciale și dizabilități, educație pentru adulți și piețe internaționale. Twinkl și-a extins activitatea în România începând cu anul 2015, oferind inițial materialele într-un format bilingv, atât în română cât și în engleză. Avansând în angajamentul lor de a sprijini educația în limba română, compania a lansat în 2019 un domeniu de internet dedicat, [twinkl.ro](https://www.twinkl.ro), care este exclusiv pentru utilizatorii de limbă română. Resursele oferite includ pachete complete pentru predarea integrată, evaluări, activități interactive, povești și jocuri, PowerPointuri, idei de predare, planuri de literatură și soluții pentru educație.

Bibliografie :

- Noveanu Dragoș , *Impactul calculatorului asupra învățării* , București , Revista de Pedagogie nr 10 , pag. 36, 1992
- Istrate O. *Oportunitatea unui program de integrare a noilor tehnologii în educație*. București: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație, 2012. p.1-2. ISSN 2247 – 966X
- Noveanu G.-N., Vlădoiu D. *Folosirea TIC în procesul de predare - învățare*. București: Educația 2000+, 2009. p.62

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR DIGITALE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. înv. primar Adrian-Florin GREC
Școala Primară Nadăș, jud. Arad

În ultimii ani, în domeniul școlar, utilizarea Internetului și a tehnologiilor moderne de învățare, a cunoscut o dezvoltare puternică, ducând la adoptarea tehnologiilor web și multimedia în cadrul procesului de învățământ. Cadrele didactice care integrează tehnologii moderne în procesul de educație ajută elevii să-și dezvolte competențele de gândire și învățare, iar într-o clasă în care profesorul utilizează diverse strategii de instruire, elevii sunt mai implicați în actul educativ, se simt provocați, învață și dau un randament mai bun fiind motivați să învețe.

Constienți de avantajele utilizării acestor strategii, profesorii care detin la clasă astfel de tehnologii moderne de învățare, reușesc să îi facă pe elevi să devină responsabili și implicați în propriul proces de învățare.

Astăzi, instruirea elevilor nu ar mai trebui să se mai facă doar cu tabla, cu planșa, bețisoarele sau cu creta. Tehnologia a avansat și pune la dispoziția spațiului educațional instrumentele sale. Tinerii și copiii sunt atrași de nou, de evoluția digitală, de aparatura modernă și de suporturile tehnice care o promovează. Pentru a intra în conexiune cu acești tineri și copii, profesorii trebuie să vorbească limba lor, să valorifice abilitățile lor pentru oferirea de noi experiențe de învățare. Tehnologii de informare și comunicare moderne pot facilita instruirea, pot să îi confere acestora noi sensuri în spațiul virtual. Integrarea tehnologiei în cadrul orelor la clasă va dezvolta experiențele de învățare la un alt nivel și foarte apropiat de limbajul generației nativilor digitali.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne solicită o serie de calități și atitudini din partea învățătorului sau profesorului: receptivitate, adaptarea stilului didactic, perseverență, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă, creativitate, flexibilitate, toleranță.

Integrarea noilor tehnologii în contextul educațional trece prin următoarele faze:

- **substituția** - în cadrul căreia lecțiile se desfășoară tradițional calculatorul fiind utilizat accidental, nu pe tot parcursul activității, pentru vizualizarea unei scheme, unor imagini sau figuri
- **tranziția** - când sunt utilizate diferite softuri educaționale după funcția pedagogică; există programe pentru fixarea cunoștințelor sau pentru verificarea cunoștințelor
- **transformarea** - când tehnologiile noi vor facilita practici noi, iar metodele tradiționale sunt depășite și nu mai sunt eficiente unei învățări de calitate

Avantajele și dezavantajele integrării tehnologiilor digitale în procesul de învățământ

Avantaje :

eficientizarea procesului educațional;

- elevii vor cunoaște, aprofunda și asimila un bagaj vast de cunoștințe într-o perioadă mult mai scurtă, decât prin modalitățile clasice care exclud folosirea mijloacelor moderne
- Marea majoritate a școlilor posedă laboratoare de informatică, sau cel puțin un calculator în sala de clasă

- Prin participarea la programele de formare continuă cadrele didactice dobândesc cunoștințe de utilizare a echipamentelor noi, a calculatoarelor, familiarizarea cu platformele educaționale (AEL, Moodle), fapt care duce la modernizarea modului de predare la clasă al profesorilor;
- Elevii își largesc perspectiva cunoașterii, ei nu se mai limitează la cunoștințele pe care le primesc de la profesor, și au posibilitatea de a găsi argumente pentru a-și susține propriile idei, păreri, opinii;
- profesorul este un co-participant în educație, însoțind și îndrumând elevul în procesul de formare și dezvoltare.

Dezavantaje:

- un mare număr de cadre didactice și manageri din sistemul de învățământ nu au abilități suficiente de utilizare a resurselor TIC în educație;
- lipsa motivației profesorilor pentru utilizarea TIC la orele de curs;
- frica de nou poate duce la refuzul cadrelor didactice de a-și înlocui propriile metode conservatoare cu cele moderne, facilitate de mijloacele TIC;
- necesitatea aprofundării de către cadrele didactice a unor noțiuni teoretice și practice

Tipuri de tehnologii digitale

Noile Tehnologii de Informare și Comunicare reprezintă ansamblul de tehnologii moderne și dispozitive digitale (**computer, tablă digitală, ecrane interactive, videoproector, telefon mobil, play station, căști pentru realitate virtuală și augmentată, softuri educaționale etc.**), care pot fi folosite la clasă pentru eficientizarea și modernizarea procesului instructiv-educativ. În educație, ele facilitează învățarea, oferind instrumente puternice de structurare, de acces și de prezentare dinamică a informațiilor, precum și diverse șanse de a motiva elevii pentru învățare. Punerea în valoare a acestor mijloace moderne presupune exersarea spiritului activ și creativ al acestora, în legătură cu ceea ce conține activitatea de învățare și cu resursele moderne utilizate, o învățare activă, bazată pe nou și creativă, precum și stabilirea de interacțiuni și relații interumane.

Activitățile de învățare bazate pe tehnologii de informare și comunicare sunt mai accesibile și mai atractive pentru elevii claselor primare, largind sursele de învățare ale acestora. Accesul elevilor la tehnologii digitale și utilizarea lor pot contribui la reducerea decalajului la învățătură dintre elevii care provin din medii socioeconomice favorizate și cei din medii defavorizate.

Ce aduc noile tehnologii în activitatea didactică și prin ce se concretizează ?

- materiale didactice-resurse disponibile pentru predare-învățare (lecții interactive, poze, filmulete, fișiere audio, imagini, hărți online, animații grafice, desen)
- aplicații suport pentru activitatea didactică;
- Platforme educaționale -Google cultural, Scoala Intuitext, Twinkl 123edu
- Aplicații chrombook-povesti virtuale, conținut video (youtube)
- Resurse și programe TIC

Cele mai întâlnite resurse IT pentru activitățile de predare-învățare la clasă sunt **produsele software educaționale (didactice)**, aplicații ce conțin un demers didactic atractiv, structurat logic și interactiv și care se adresează direct celor ce învață ajutându-i să-și însușească informații sau să dobândească competențe prin demonstrații, exemple, explicații, simulări.

Un alt tip de resursă în cadrul procesului instructiv-educativ îl constituie **cărțile electronice (eBook)**, resursă care după cum îi spune și numele se regasesc sub forma unor cărți scrise în format

electronic si la care elevul are acces liber sau uneori contra -cost in cadrul unei imense biblioteci virtuale.

Un rol aparte în procesul instructiv-educativ cu un rol informațional important îl au *aplicațiile multimedia educative* precum *enciclopediile, dicționarele multimedia* sau diversele tipuri de atlase.

Legarea calculatoarelor in retea si conectarea lor ca un tot unitar a avut drept consecință majoră în domeniul educației facilitarea comunicării și utilizarea în comun a resurselor, ceea ce, a condus la dezvoltarea unor sisteme de instruire bazată pe Web, cunoscute prin sintagma **platforme de eLearning**.

Aceste platforme au evoluat în ultimii ani ca urmare a creșterii continue a capacităților și flexibilității noilor tehnologii informatice cu aplicate direct în situațiile educative, bazată totodată și de o continuă scădere a costului echipamentelor. Dezvoltarea nemaiîntâlnita din ultimii ani din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor a condus la introducerea în didactica modernă a tot mai multe tehnici și mijloace de învățare în concordanță cu profilul psiho-sociopedagogic al educabilului din . Varianta ideală de prezentare a conținuturilor, încurajarea pentru participare la un scenariu activ și învățarea in echipa prin colaborare, oferă calitate, crescând adaptabilitatea si flexibilitatea sistemelor de învățământ în functie de specificul fiecărei etape a ciclului de învățare și cu particularitățile fiecărui elev a două pe elev.

Softurile educationale

Softurile educationale sunt sunt programe speciale pentru calculatoare făcute pentru a fi utilizate în procesul de învățare. Ele sunt în strânsă legatură cu existența la clasă a cel puțin unui calculator sau a unui alt mijloc modern de învățare (tablă inteligentă , tabletă , telefon)Ambele componente , software si hardware trebuie sa existe astfel instruirea asistată de calculator nu ar fi posibilă

Utilizând calculatorului și softurile educaționale elevii vor fi atrași și motivați față de școală, va crește responsabilitatea și implicarea fiecăruia ,fiind stimulată motivația învățării, și lărgirea sferei de cunoaștere. Softul pedagogic/educațional reprezintă un program informatizat, proiectat special pentru rezolvarea unor sarcini sau probleme didactice / educative prin valorificarea potentialului tehnologiilor specifice instruirii asistate de calculator, care asigură: memorarea datelor, organizarea datelor în fișiere, gestionarea fișierelor, simularea învățării, realizarea învățării, evaluarea formativă a învățării, controlul reglarea/autoreglarea și autocontrolul activității de învățare/educație.

Ca și instrument de lucru cu calculatorul, softurile educaționale oferă tutorialele și lecțiile interactive, dând elevilor șansa de a descoperi noi informații, într-un mod plăcut și captivant. Spre deosebire de activitatea de predare in format clasic , softul educațional lasă deschisă calea unei abordări interactive a lecției și dă frâu liber manifestării creativității elevului, implicării si colaborării acestuia in cadrul lecției.

La ciclul primar, softul educațional poate avea un impact pozitiv asupra demersului didactic prin prisma perceperii într-un mod plăcut , ludic si distractiv a informației de catre școlarul mic și prin participarea activă la lecție, dându-i copilului șansa de a memora si intelege informația mult mai ușor.

Analizând activitățile desfășurate pe calculator se poate concluziona faptul că :

- utilizarea calculatorului la vârstă școlară mică este benefică și utilă
- dezvoltă și stimulează comunicarea ;
- crește competiția socială și cognitivă
- grăbește procesul de socializare a copiilor la nivelul vârstei preșcolare;
- stimulează motivația pentru învățare a școlarilor mici

Întregul material intuitiv adus la clasă în fața elevului prin intermediul calculatorului reprezentând imagini cu obiecte, fenomene, ființe, acțiuni, devine o sursă de cunoștințe noi, iar modul în care copilul reușește să le înregistreze, să le descrie, să le interpreteze, dezvoltă spiritul de observație, operațiile de analiză și sinteză, de generalizare și abstractizare.

Softurilor educaționale, eficientizează procesul de predare-învățare-evaluare a cunoștințelor. Utilizând softurile educaționale în cadrul activităților se vor dezvolta:

- gândirea logică,
- spiritul de observație
- memoria vizuală,
- atenția voluntară,
- operațiile intelectuale prematematiche,
- deprinderile de lucru cu calculatorul,
- abilitățile de utilizare a informațiilor primite prin intermediul softurilor educaționale.

Din punctul de vedere al conținutului tematic și a strategiei folosite, softurile educaționale pot fi:

- **-softul interactiv de învățare** – permite feedback și control permanent, determinând o individualizare a parcursului în funcție de nivelul de pregătire al copilului;
- **-softul de simulare** – permite reprezentarea controlată a unui fenomen sau sistem real prin intermediul unui model cu comportament analog;
- **-softul de investigare** – copilul poate să-și extragă singur informațiile necesare rezolvării sarcinilor propuse;
- **-softul tematic** – abordează teme din diferite arii curriculare propunându-și oferirea unor oportunități de largire a orizontului cunoașterii în diverse domenii;
- **-softul de testare/evaluare** – este cel mai utilizat pentru că depinde de mulți factori: momentul testării, scopul, tipologia interacțiunii;
- **-softuri educative** – în care sub forma unui joc se atinge un scop didactic, prin aplicarea unor reguli-copilul este implicat într-un proces de rezolvare de probleme/situații.

Activitățile sub formă de exerciții din softurile educaționale sunt prezente într-o formă grafică atractivă, placută, animată și cu sunet. Astfel crește capacitatea fiecărui copil de a vizualiza într-un mod optim și atractiv cunoștințele ce trebuie însușite. Softul permite oprirea imaginilor, repetarea acestora, restructurarea, fiind mai ușor procesată de sistemul vizual și perceptiv al copiilor, sporind capacitatea acestora de a înțelege ceea ce este mai greu de înțeles. Majoritatea exercițiilor au inserate porțiuni de narațiuni care ușurează copiilor crearea unor strategii de lucru proprii și adecvate situației de învățare.

Bibliografie:

- Allan P., Booth S., Crompton P., Timms D., *Integrating Learning with Tehnology*, University of Stirling, 1996
- Grec, Adrian , Gaspar , Pastorel (coordonator) , *Modalități de integrare a calculatorului în lectiile de matematica la ciclul primar* Lucrare de licenta, Arad 2014
- Noveanu G.-N., Vlădoiu D. *Folosirea TIC în procesul de predare - învățare*. București: Educația 2000+, 2009. p.62

CULTIVAREA MOTIVAȚIEI PENTRU ÎNVĂȚAREA MATEMATICII

Prof. înv. primar Adrian-Florin GREC
Școala Primară Nadăș, jud. Arad

Studiul matematicii în ciclul primar urmărește ca toți elevii să-și formeze competențele de bază vizând: numerația, calculul aritmetic, noțiuni intuitive de geometrie și măsurarea mărimilor, urmărindu-se cunoașterea și utilizarea conceptelor specifice matematicii, dezvoltarea capacităților de explorare/investigare și de rezolvare a problemelor, formarea și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic, dezvoltarea interesului și a motivației pentru studiul și aplicarea matematicii în contexte variate.

O bună cunoaștere a elevului implică nu doar *descoperirea* aptitudinilor, ci și *cultivarea* acestora. *Care sunt motivele care-l fac pe copil să vină la școală, să asculte de învățător și să învețe?* Ele pot fi împărțite în două mari grupe:

1. **motivație extrinsecă**, atunci când elevul se încadrează în disciplina școlară fără un interes direct pentru ceea ce se predă, ci pentru a primi anumite recompense (lauda familiei, a învățătorului), din conformism (obișnuința de a se supune la obligații, teama de consecințele neascultării) sau din ambiție (dorința de a fi între primii).

2. **motivație intrinsecă**, având în centrul ei curiozitatea, dorința de a afla cât mai multe. Curiozitatea are la bază un impuls nativ și este prezentă mai ales în primii ani de școală. Menținerea ei trează este în funcție de măiestria dascălului și constituie un factor important al trăinicieii celor asimilate. Curiozitatea se permanentizează atunci când se îmbină cu convingeri referitoare la valoarea culturii, care favorizează comunicarea cu ceilalți, asigură o mare bogăție de trăiri, surse de satisfacție și echilibru sufletească, favorizând aspirația spre competență.

Ce îl îndeamnă pe elev să învețe matematica?

Această întrebare trebuie să ne-o punem, deoarece fără o motivație adecvată școlarul nu va depune nici un efort intelectual pentru învingerea greutăților ivite în asimilarea matematicii. Prin motivație înțelegem totalitatea mobilurilor interne ale conduitei.

Maslow a detaliat problema motivației în educație propunând teoria gratificării trebuințelor, cunoscută prin modelul piramidal al ierarhiei trebuințelor în care motivele sau trebuințele inferioare se găsesc la bază, iar cele superioare la vârf (A.H. Maslow, 2007)

În partea de jos a piramidei se găsesc așa-numitele *trebuințe de deficiență* (care apar în urma lipsei), iar deasupra liniei punctate se situează *trebuințele de creștere sau dezvoltare*.

Indivizii sunt *dominați* de trebuințele de deficiență, dar vor *căuta* satisfacerea celor de dezvoltare; trebuințele de deficiență stau sub semnul *urgenței*, cele de dezvoltare sub semnul *importanței*.

Teoria fundamentală a lui Maslow este aceea că atunci când o trebuință de ordin inferior este satisfăcută, individul va trece la satisfacerea celei de ordin imediat superior

Pentru a învăța bine, elevii trebuie mai întâi să se simtă fizic confortabil, siguri, relaxați, să se simtă îndrăgiți și să aibă o stimă de sine ridicată. Satisfacerea acestor trebuințe depinde nu numai de educator, ci și de familie.

Studiul matematicii corespunde unei trebuințe de dezvoltare. Problema capitală este aceea a modului cum ajunge elevul la „*trebuința de matematică*”. Utilitatea practică și socială a matematicii pare a fi un scop prea îndepărtat pentru a fi eficient și aplicabil la vârsta școlară mică.

Lauda și dojana, adică recompensa și pedeapsa, sunt motive mai „accesibile”, în clasele mici. Dar aceste motive sunt extrinseci față de activitatea matematică. Elevii învață nu din plăcere, ci pentru anumite consecințe pe care le doresc (să ia un calificativ bun pentru a face plăcere părinților sau pentru a-și depăși colegii).

Există însă neîndoiește și elevi, caracterizați prin motivație intrinsecă, pentru care activitatea matematică este plăcută și interesantă, indiferent de scopurile mai mult sau mai puțin îndepărtate care pot fi realizate prin intermediul ei. În cazul acestora, bucuria cunoașterii, plăcerea intelectuală generată de creșterea posibilităților mintale, conștientizate de elev prin rezolvarea cu succes a diverselor probleme, este forța internă care orientează și susține eforturile elevului în învățarea matematicii.

Școlarul mic manifestă curiozitate, dorință de a învăța. La unii însă după primii ani de școlarizare se observă o schimbare radicală: în locul dorinței, al plăcerii de a lucra la matematică apare uneori dezinteresul sau chiar atitudinea negativă. Această schimbare nu are loc în mod brusc. Există indicii ale apariției ei. Orice rămânere în urmă care nu este observată la timp poate antrena un proces de inadaptare școlară. Elevul se resemnează sau renunță devenind indiferent față de matematică.

Factorul decisiv în atașarea față de orice obiect de învățământ pare a fi *reușita*. Elevii preferă acele obiecte de învățământ care le sunt mai accesibile și la care sunt ajutați efectiv să reușească. Iată importanța efortului continuu pentru a perfecționa predarea matematicii.

Interesul pentru matematică se cultivă prin conținutul învățământului matematic, prin dezvăluirea „secretelor” științei matematice, prin atractivitatea pentru problematic.

Micii școlari dau o nuanță afectivă întregii lor activități. Pe măsură ce li se pun în față dificultăți noi, fiind orientați și ajutați să le depășească, ei trăiesc bucuria succesului, dobândesc încredere în puterile lor, îi interesează din ce în ce mai mult activitatea matematică.

Orice exagerare în sensul depășirii capacităților de înțelegere ale elevilor (forțarea minții lor) pentru a accepta abstracțiuni matematice improprii acestei vârste, dar și o minimalizare a capacităților de tip „subsolicitare”, îi îndepărtează de matematică.

Se poate afirma că nimeni nu se naște cu aptitudinea matematică, ceea ce nu înseamnă că din momentul nașterii copilul nu poate fi înzestrat cu premisele psiho-fiziologice ale ei. Pe baza acestor premise se structurează aptitudinea matematică. Ereditatea determină doar potențiabilități ale proceselor cognitive. Aceste posibilități în contact cu lumea obiectelor, fenomenelor, se transformă în calități psihologice formând condiții interne, subiective, ale receptivității față de matematică.

Așadar nu toți oamenii se nasc la fel de dotați pentru matematică, dar abordând o atitudine activă în învățarea matematicii „își măresc șansa de a înțelege și îndrăgi matematica, de a face însușirea ei mai agreabilă”

De regulă, primii muguri ai aptitudinilor matematice apar încă din perioada preșcolară:

- ✓ *perceperea corectă* și fără dificultate a datelor și relațiilor matematice;
- ✓ *generarea rapidă* a unor reguli și scheme elementare de acțiune matematică;
- ✓ *flexibilitatea* în efectuarea operațiilor cu numere și în compunerea de probleme;
- ✓ *capacitatea de percepere și reprezentare clară* a figurilor plane și formelor spațiale
- ✓ *înțelegerea și utilizarea unor simboluri* matematice
- ✓ *trăiri afectiv-emotive pozitive* în raport cu activitatea matematică.

Cunoașterea apariției și manifestărilor primelor aptitudini matematice constituie o preocupare însemnată a învățătorului. Copiii dotați, cu aptitudini matematice native, se remarcă prin

manifestarea unei mari curiozități, multă inițiativă, gamă largă de cunoștințe generale, mult peste media vârstei. Ei înțeleg ușor și învață repede, pun întrebări neobișnuite, sunt dificil de menținut ocupați și solicită mereu noi cunoștințe. Este necesar să le oferim elevilor un răspuns prompt despre rezultatele muncii lor. Laudele și recompensele ar trebui acordate în fața colectivului clasei. Astfel, elevii pot face conexiuni valoroase care îi motivează să-și personalizeze motivația de a deveni participanți de succes la propria învățare

Bibliografie:

- Cheta Gheorghe, Viorel Binchiciu, *Metodica învățării aritmeticii la ciclul primar*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2006-2007
- Dughi, T, Roman, A., (2008), *Dimensiuni psihologice ale învățării*, Editura Universității Aurel Vlaicu Arad
- Maslow A.H *Motivație și personalitate*, Editura TREI, București 2007

VALORI DE REFERINȚĂ ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Prof. înv. primar Adrian-Florin GREC
Școala Primară Nadăș, jud. Arad

În societatea postmodernă, școala ca instituție de cunoaștere și formare deține o poziție fundamentală. În acest context analiza școlii ca organizație generatoare de practici sociale, impune analizarea instituțională a modului în care funcționează o școală, performanțele școlare ale elevilor, modul de abordare profesională a angajaților, rezultatele finale ale școlarizării, modul în care se articulează rezultatele școlare în contextul social-economic al comunității, al zonei sau a unui spațiu administrativ mai mare și nu în ultimul rând prin eficacitatea socială a formării elevilor și integrarea lor cu succes în societate. Așa se explică faptul că există „școală bună” sau „una mai puțin bună”

1. Școala- furnizor de calitate

„Școala bună” este definită prin „profesori buni”, „manageri de calitate”, adică o resursă umană valoroasă, căreia i se alătură o resursă școlară de elevi bine intenționați, cu adevărat dornici de învățatură și care se implică totalmente în propria lor pregătire pentru viață.

În ceea ce privește „profesorii buni”, sunt considerați cei cu experiență în carieră, cu o calificare înaltă, adaptabili la permanentele schimbări din sistem, adaptabili la tipologia, caracterele, nivelul intelectual, pasiunile și expectanțele elevilor.

Elevii, ca beneficiari ai educației sunt aceia care au o mare capacitate de absorbție, de imitație și de formare. Performanțele școlare sunt dependente și de calitatea facilităților, existente în școală, respectiv: laboratoare, ateliere, săli specializate, calculatoare și tot ceea ce ține de mediul școlar adecvat. Politicile actuale situează cu rol important, în calitatea educației, părinții și relația lor cu școala. Aceștia sunt și ei beneficiari ai „procesului de producție din școală” pentru că preiau elevii ca beneficiari și li se alătură în integrarea socială

În același context se vehiculează și ideea că însăși comunitatea și instituțiile dintr-o comunitate au un rol determinant în calitatea școlii și calitatea educației. Comunitatea își dorește implicarea totală a profesorilor, știe uneori să stimuleze acest lucru, dar nu întotdeauna are percepția reală asupra calității școlii și de aceea uneori influența comunității nu este adecvată.

S-a stabilit că o școală eficientă și echitabilă funcționează pentru toate categoriile de copii, își mulează oferta educațională după condițiile social-economice din localitate și zonă, își elaborează propriile regulamente și studii potrivit principiilor didactice și psihologice ale elevilor și profesorilor, are în vedere dezvoltarea permanentă a bazei materiale și a logisticii, în scopul susținerii unui învățământ de calitate sau mai presus de acesta se poate viza „excelența școlară”.

2. Calitatea managerului, directorului, leadership-ului și calitatea școlii

Se știe că personalul oricărei unități școlare poate propulsa principala reușită a activității performante din școală.

Dintotdeauna și prin toate legile învățământului, unitățile școlare sunt conduse de directori, ajutați după caz de unu-doi directori adjuncți și un director educativ. În acest fel observăm că orice unitate școlară are o echipă managerială. În ultimii ani și mai ales prin Legea 1 din 2012, unitățile școlare au primit un statut modern, descentralizat cu autonomie decizională, pentru multe aspecte ale activității școlare.

Astfel directorul are un contract de management pe durată determinată, cu evaluări periodice, are autoritatea de a conduce Consiliul de administrație, dar este pasibil în orice moment să răspundă de realizările calitative ale unității școlare, de politicile și strategiile educaționale din școală.

Atribuțiile directorului pot fi definite pe domenii:

- a. funcția managerială cu atribuții ce vizează:
 - proiectare; organizare; conducere operațională; control-evaluare pentru toate dimensiunile organizaționale;
 - motivare; implicare și participare; formare și dezvoltare profesională; activitatea în echipe; negocierea și rezolvarea conflictelor- pe dimensiune umană;
 - funcție de decizie și comunicare în interiorul instituției dar și în exterior
- b. domeniul funcțional, cu referire la:
 - management de curriculum;
 - managementul resurselor materiale și financiare;
 - managementul resurselor umane;
 - dezvoltarea generală a școlii, relații comunitare și sistemice.

Tot mai mulți cunoscători ai managementului de calitate susțin că sintagma „de director al școlii” este, sau ar trebui să fie, sinonimă cu sintagma de „manager” dar, și cu cea de „leadership”, înțelegând că la ora actuală directorul școlii trebuie să dea dovadă de adevărate calități manageriale iar postura de leadership este adecvată și necesară acestui rol atât prin motivații individuale cât și din ordin social.

Stilul managerial este format dintr-un ansamblu de calități profesionale, de personalitate, organizatorice și morale care se manifestă mai mult sau mai puțin, în activitatea zilnică și în anumite împrejurări relevante (cu caracter repetabil sau nu) și care este caracterizat printr-un înalt grad de stabilitate în timp. Toate calificările, competențele, îndemânările și însușirile pe care le posedă managerul școlar, pot da valoare și calitate resurselor unei organizații școlare.

Pedagogia și studiile sociologice au conturat un profil de competență al directorului de școală, ca fiind, mai mult un manager educațional și școlar. Acest profil subliniază necesitatea unor competențe și capacități dar și un echilibru între drepturi și îndatoriri, poziționarea corectă față de așteptările grupurilor cu care managerul școlar interacționează și importanța rezultatelor obținute de acesta, în raport cu obiectivele propuse. Spre deosebire de un manager economic, managerul școlar are drept capital elevii și profesorii, iar produsul este „elevul format”. Se consumă mulți bani, mult timp pentru formarea umană și profesională a unui elev astfel că în învățământ, profitul nu este imediat.

Analizând cu atenție fișa postului de director-manager al unei unități școlare poți înțelege cât de onorantă și de responsabilă este această funcție. Cei care cunosc bine sistemul, înțeleg de ce este necesară o selecție riguroasă a directorilor de școală, parcurgerea unui sistem de formare în managementul calității pentru ca acesta să poată răspunde cerințelor de calitate impuse. Personal pot pune în cele mai multe cazuri semnul de egalitate între calitatea managerului și calitatea școlii. În școlile în care directorii sunt adevărate personalități, prin realizări profesionale, etice și morale și școlile pe care le conduc, sunt școli cu plus valoare.

Se vehiculează tot mai mult sintagma de „management sinergic” înțeles ca o strategie pe termen mediu care vizează: „Realizarea unui proiect viabil al școlii, cu disponibilitatea și

deschiderea reciprocă a tuturor actorilor educației (elevi, cadre didactice, părinți, comunitate) munca în echipă și parteneriatul. Având în vedere marea diversitate de nevoi, interese, opțiuni, proiectul școlii trebuie negociat în toate fazele elaborării și implementării sale. Astfel poate fi câștigat consensul și acțiunea sinergică”.

3. Echipa managerială , munca în colectiv și spiritul coaching-ului

Activitatea practică, munca într-o școală, dar și cea rezultată din inspecții de evaluare, demonstrează că o școală bună are de obicei în frunte o echipă managerială. Se întărește ideea că e nevoie de un bun director dar în jurul acestuia trebuie să fie ca într-o echipă, directorul adjunct, cel educativ, responsabilul CEAC și responsabili de comisii metodice. Prin munca corelată a tuturor, succesul calității unei școli, este asigurat.

În condițiile actuale echipele manageriale de calitate sunt acelea care reușesc nu numai performanțe școlare, la olimpiade școlare, teste naționale și bacalaureat, ci asociate acestora, rezultate notabile în sport, activități culturale, protecția mediului și diverse acțiuni caritabile.

Sunt de apreciat colectivele didactice care au realizări în domeniul cercetării și experimentului didactic. Sunt de apreciat acele colective didactice care reușesc să întocmească proiecte zonale, naționale sau internaționale cu un puternic impact financiar și formator, pentru întreaga școală și comunitate. Sunt de apreciat colectivele manageriale care găsesc resurse extrabugetare prin microproducție sau sponsorizări și astfel pot susține elevii cu probleme financiare sau pot susține tipărirea unor reviste școlare, organizarea unor simpozioane sau festivități ale școlii, realizarea de medalii, monografii, muzee școlare etc..

4. Comisia CEAC și responsabili de comisii, din școală-factori determinanți ai calității

Cum bine se știe, la ora actuală în structura organizatorică a unei școli, cu statut juridic, funcționează o comisie care poartă denumirea generică „Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității”. Această comisie funcționează conform Legii nr. 87/2006 și aprobarea O.U.G. nr. 75/ 2005 privind asigurarea calității în unitățile din învățământul preuniversitar.

Obiectivele acestei comisii, reglementate prin lege, sunt acelea de a asigura bunul mers al procesului instructiv-educativ, la standardele necesare. Această comisie realizează așa numita „evaluare internă” a calității. În acest scop ea se înființează și funcționează în fiecare unitate școlară conform propriului regulament. Comisia trebuie să fie constituită din cele mai bune cadre didactice pentru activitățile de evaluare și apreciere, pe domeniile didactice iar pentru domeniul financiar și administrativ sunt necesare persoane bine cunoscătoare ale domeniilor respective.

Pornind de la cerința că aceste comisii sunt alcătuite din 6 – 9 membri, menționez că o activitate laborioasă și de calitate a acestei comisii poate influența în sens pozitiv, întreaga activitate a unei școli. Comisia este un sprijin al echipei manageriale mai ales prin aportul specific, în activitatea de elaborare a principiilor, standardelor, criteriilor și indicatorilor de calitate, din propria unitate școlară. Comisia CEAC își elaborează propria sa activitate proiectivă, de obicei pe un an calendaristic, cuprinzând o gamă largă de activități de elaborare a unor liste de proceduri și de verificare a fiecărui domeniu de activitate

Concluzii:

Calitatea echipei manageriale se reflectă și în relațiile interumane și comunicarea din școală. Când există o echipă în interiorul grupului orice problemă antagonică sau de conflict se poate rezolva, în timp ce în colectivele neomogene profesional și calitativ, toate nuanțele negative se reliefează la nivelul interuman. Calitatea echipei manageriale asigură și o calitate a proiectelor, a

evaluărilor interne, a monitorizării, a respectării legislației, a creșterii eficienței activităților educative și se asigură deschiderea școlii spre nevoile de dezvoltare personală ale elevilor și de dezvoltare a comunității.

Iată de ce subliniez semnificația și conținutul ideii de muncă în echipă, în toate unitățile de învățământ preuniversitar.

Bibliografie:

Felea, G ,(2005)*Asigurarea calității în educație*, Ed.Școala gălățeană

Iorga, G ,(2003) **Sibișteanu, Livia Liliana , Zaharia, D** ,*Ghidul practic al directorului unității de învățământ preuniversitar*, Ed.Paralela 45 ,p.16

L. Gliga, (2002),*Standarde profesionale pentru profesia didactică*, Ministerul Educației și Cercetării, București, p. 70-73

Nagy,I, (2010),*Comunicare Simpozionul Calitate în educație*, 2010

Programul național de formare a directorilor de unități școlare, (1999), Buletin informativ, Ministerul Educației Naționale, Nr.7/noiembrie , p.10

ÎNVĂȚĂTORUL MEU - POP GHEORGHE (In memoriam)

Prof. înv. primar Adrian-Florin GREC
Școala Primară Nadăș, jud. Arad

Îmi amintesc și astăzi ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Îmi amintesc acea zi, cu toate că au trecut de atunci mai bine de 40 de ani. O zi care m-a marcat pentru totdeauna și care și-a pus amprenta asupra vieții mele și a meseriei pe care am urmat-o.

Elev fiind, pășeam grăbit spre școala din satul meu natal ,Șomoșcheș. Era o dimineață caldă de primăvară târzie. În clinchetul clopoțelului și al glasurilor colegilor din clasa a IV-a, m-am așezat cu nerăbdare în bancă. Am scos din ghiozdan manualul de limba română, deschizându-l la textul „Omul de la fereastră” de Octav Pancu Iași . Era textul la care urma să trecem și pe care îl citisem până atunci de câteva ori. Și era singurul din întreg manualul pe care nu l-am înțeles. N-am înțeles la acea vreme pe acel domn din poveste , care privind mereu pe fereastra trenului, îi spunea celuiilalt , pe măsură ce trenul trecea dintr-o stație în alta , că aici are un băiat iar mai încolo, în celălalt oraș are o fată asistentă, că unul e medic iar altul e profesor ,că în orașul următor alt băiat și altă fată .N-am înțeles nici finalul textului în care omul de la fereastră după ce a înșiruit cu mândrie alte nume de copii , coborând din tren s-a recomandat, profesor Nicolae Dumitran. N-am înțeles, cum un om poate avea atâtia și atâtia copii, n-am înțeles și așteptam nerăbdător, poate mai nerăbdător ca niciodată ,pe domnul învățator ,pentru a mă scoate din ceața și negura în care intrasem parcă .Așteptam să mi se spună, mie și colegilor, că în text s-a strecurat o greșeală ,că vorbele s-au încurcat și că totul este doar o poveste.

Dar parcă nedorind să îmi pună răbdarea la încercare, ușa clasei s-a deschis și un „ Bună dimineața copii! ” răsună din inimă în sala de clasă. Iar noi cu glasuri înzecite i-am răspuns cu drag, domnului învățator. S-a așezat la catedră sorbindu-ne din priviri în timp ce își ștergea cu mult calm ochelarii. Îl priveam și așteptam momentul în care ne va spune că astăzi vom trece la o nouă lecție. Așteptam momentul în care va deschide manualul de citire și va citi așa cum numai el știa să o facă textul cel nou...

În zadar. Cartea a rămas neatinsă pe catedră iar el s-a ridicat măsurându-ne din nou cu privirea. S-a plimbat puțin printre noi, călcând cu pași rari și domoli. S-a așezat în fața noastră și a început să ne vorbească cu patimă despre meseria de dascăl. Ne-a chemat pe toți în jurul lui și ne-a amintit că , peste câteva săptămâni ,drumurile noastre se vor despărți. Timpul își spunea cuvântul, fiind aproape de sfârșitul clasei a IV-a. Ne-a mai spus, cu toate că știam, cât de mult ne iubește și că ,pentru dânsul, noi vom rămâne mereu copiii lui. Și parcă pentru a întări cele spuse o lacrimă se ivi în colțul ochilor săi.

Îl priveam tăcut și emoționat .Ne era drag și nouă domnul învățator. Simțeam și noi iminenta despărțire de cel care ne-a fost de a lungul celor patru ani ca un adevărat părinte. Ne strânseserăm totți în jurul lui, arătându-i parcă dragostea noastră pentru totdeauna. Dar în plinătatea acelor clipe emoționante, privirea mi-a căzut iarăși pe cartea care sta închisă pe catedră. Deși era închisă, vedeam parcă încă o dată *Omul de la fereastră* de Octav Pancu Iași. Priveam când la carte, când la învățatorul meu și din nou la carte. M-am trezit,fără să vreau, sărind în sus de bucurie, strigând și strângând de mână pe învățatorul meu. „Știu ! Știu! Am înțeles! Am înțeles ,, lecția!”

Am luat cartea în mână și încercam să o întind spre domnul învățător. Colegii mă priveau nedumeriți neștiind ce se întâmplă. Nedumerit mi se părea și domnul învățător. Dar nu . Mă înșelasem. Pentru că în acel moment, fața i s a umplut de lumina și de bucurie. Vedeam în ochii lui o bucurie fără margini și o mulțumire sufletească pe care am înțeles-o abia mai târziu. Era acea bucurie care-i spunea că lumina pe care ne o dădea de atâta vreme s-a mai aprins în cineva. Era bucuria lucrului bine făcut a dragostei pentru meseria de dascăl și a dragostei pentru copii.

N-am să uit niciodată acea zi. Cu mâna parcă tremurândă ,domnul învățător a deschis manualul la lecția nouă. A citit cu patos, așa cum parcă nu mai citise niciodată un text. Sau poate ca și cum l-ar fi spus o pentru ultima data. Îi urmăream cu privirea fiecare cuvânt și citeam în gând, cu ochii deschiși , textul care îl știam aproape pe de rost. Am rostit parcă împreună cu el, ultimele cuvinte din text: *Profesor Nicolae Dumitran !* Le- am rostit cu tărie și bucurie . Cu gândul la acel domn profesor al lui Octav Pancu Iași pentru care elevii erau copiii lui .

Negura și ceața din mintea mea s-au risipit în acea zi. Cu ajutorul lui, al domnului meu învățător. Iar în acea zi minunată nu mi-au fost deslușite doar tainele unui text ci au fost aprinși cărbunii dragostei pentru cea mai frumoasă meserie de pe pământ, meseria de dascăl. Si cred că, dacă nu ar fi fost acea zi, dacă nu ar fi fost atunci El, aceste rânduri nu ar fi existat cu siguranță astăzi.

Despre învățătorul meu... Cuvintele sunt de prisos. Orice aș spune nu ar face decât să întărească vorbele de mai sus. A fost cel mai bun cel mai drag și cel mai iubit pentru că a fost al meu și al colegilor mei de clasă, pentru că am fost pentru noi dascăl . prieten și părinte. Pentru că ne-a iubit la fel, din prima până în ultima zi de școală. Pentru că a văzut în noi mai mult decât eram, pentru că ne-a dăruit de atâtea ori fără a cere nimic în schimb. Pentru că și-a dorit si a reușit să facă din elevii lui, din copiii lui ,Oameni.

Astăzi figura lui îmi apare deseori în minte. Îl văd aievea și privirea lui parcă mă urmărește. A plecat poate prea devreme. A plecat lăsând în urmă generații și generații de elevi pe care i-a iubit, îndrumat, crescut și luminat. A plecat dintre noi, nu înainte de a afla și a se bucura, că acel copil care mai demult nu înțelegea *Omul de la fereastră* ,azi a înțeles ! Și i-a urmat calea...

Și cu siguranță ,de acolo de sus, de la o fereastră a cerului, privește în jos și își numără copiii, spunând cu drag că mai are un băiat... Și e dascăl....

În memoria învățătorului meu, Gheorghe Pop
Școala Primară Șomoșcheș , județul Arad

CUPRINS

Nr. crt.	Titlul materialului publicat, autorul, școala, localitatea, județul	Pag.
1.	COMPETENȚE SUSTENABILE PENTRU VIITOR – ACCESATE PRIN PROIECTE EXTRAȘCOLARE inginer laborant Daniela ANDRONIC Colegiul „N.V.Karpen” Bacău, jud. Bacău	3
2.	DIGITALIZAREA DOCUMENTELOR ÎN SECRETARIATUL LICEULUI: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII Silvia-Roxana ANGHEL Liceul Teoretic „Eugen Lovinescu” București	6
3.	GESTIONAREA EMOTIILOR LA COPIII DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ: STRATEGII PENTRU EDUCATORI ȘI PĂRINȚI Prof. Mihaela ANGHEL Grădinița „Paradisul Piticilor” București	9
4.	INTEGRAREA INSTRUMENTELOR DE INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ prof. Antonio Ioan MUSTAȚĂ Colegiul Tehnic Lațcu Vodă Siret, jud. Suceava	11
5.	POSIBILITATEA PREDĂRII PLURIDISCIPLINARE ÎN ȘCOALA MODERNĂ prof. Artemizia MERTICARU Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani	13
6.	AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE UTILIZĂRII CALCULATORULUI ÎN EDUCAȚIE prof. Artemizia MERTICARU Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani	16
7.	DESCHIDEREA INTERCULTURALĂ - EXIGENTA A EDUCATIEI CONTEMPORANE prof. Artemizia MERTICARU Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani	20
8.	ȘCOALA ȘI FAMILIA – PARTENERI ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV prof. Artemizia MERTICARU Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani	22
9.	ÎNVĂȚAREA ON-LINE ȘI CELE MAI CUNOSCUTE DIZABILITĂȚI prof. Artemizia MERTICARU Școala Gimnazială „Elena Rares” Botoșani	26
10.	VIITORUL ÎNVĂȚĂRII ÎNCEPE ACUM- „DE LA TABLĂ LA TABLETĂ” secretar școală Elena BĂRBULESCU Școala Gimnazială „Eugen Barbu” București - sector 1	29
11.	ROLUL FAMILIEI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI prof. Sorina-Mihaela BOTIS Liceul Tehnologic „Dr. F. Ulmeanu” Ulmeni, Maramureș	31
12.	EDUCAȚIA CREȘTINĂ ÎN FAMILIE prof. Sorina-Mihaela BOTIS Liceul Tehnologic „Dr. F. Ulmeanu” Ulmeni, Maramureș	33

13.	MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIFICE PEDAGOGIE CURATIVĂ Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București	36
14.	ORGANIZARE FLEXIBILĂ ȘI HOLISTICĂ Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București	39
15.	PEDAGOGIA CURATIVĂ – ALTERNATIVĂ EDUCAȚIONALĂ Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București	42
16.	PROCEDEE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII PRIN PEDAGOGIA CURATIVĂ Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București	46
17.	STRATEGII DE ÎNVĂȚARE ÎN PEDAGOGIA CURATIVĂ Prof. psihopedagog Dumitra CARAPALEA Centrul de Pedagogie Curativă și Terapie Socială „Corabia” structură afiliată Centrului Școlar de Educație Incluzivă Nr. 1, sector 2, București	49
18.	MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT FOLOSITE ÎN GRĂDINIȚĂ prof. Carmen-Ramona IRIMIA G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș	52
19.	METODE MODERNE DE ÎNVĂȚARE LA GRĂDINIȚĂ prof. Carmen-Ramona IRIMIA G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș	55
20.	FORME DE ORGANIZARE ALE COPIILOR ÎN GRUPA DE PREȘCOLARI prof. Carmen-Ramona IRIMIA G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș	58
21.	IMPORTANȚA JOCURILOR DE ROL LA GRUPELE DE PREȘCOLARI prof. Carmen-Ramona IRIMIA G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș	61
22.	PROCEDEE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR prof. Carmen-Ramona IRIMIA G.P.P. Nr. 33 Timișoara, jud. Timiș	64
23.	ÎMBINAREA METODELOR TRADIȚIONALE ȘI MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. înv. primar Narcisa CHELU Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău	67
24.	ROLUL RESURSELOR DIGITALE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ LA ELEVII CU C.E.S. Prof. psihopedagog Irina-Claudia COMAN Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Paul Popescu Neveanu” Timișoara, Timiș	69
25.	LEADERSHIPUL EDUCAȚIONAL Echilibrul între Autoritate și Empatie Prof. înv. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa	72

	Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj	
26.	FORMAREA MOTIVAȚIEI PENTRU LECTURĂ LA ELEVI Prof. învă. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj	74
27.	INTELIGENȚA EMOTIIONALĂ, CHEIE A SUCCESULUI ȘCOLAR Prof. învă. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj	76
28.	MODALITĂȚI DE PREVENIRE A FENOMENULUI DE BULLYING Prof. învă. primar CORNEȘEANU Ionela-Monalisa Școala Gimnazială Coșoveni, jud. Dolj	79
29.	METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE DE PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. pentru învă. preșcolar Gabriela-Cornelia COSTACHE Școala Profesională Specială "Sf. Nicolae"	81
30.	STRATEGII MODERNE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN LECȚIILE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN GIMNAZIU Prof. Loredana DOROBĂȚ Școala Gimnazială „M. R. Paraschivescu” Zimnicea, Teleorman	84
31.	PROCEEDE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA Grădinița Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3	87
32.	METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN RAPORT CU CERCETĂRILE PSIHOPEDAGOGICE Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA Grădinița Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3	89
33.	MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚILOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR Prof. învă. preșcolar Adina-Georgiana DRAGNEA Grădinița Școlii Gimnaziale Nr. 55 București, Sector 3	92
34.	IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE prof. învă. primar Mihaela GOȘEA Liceul Mătășari, Gorj	94
35.	REPERE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA FUNCȚIONĂRII COMPARTIMENTULUI SECRETARIAT DIN ȘCOLI Secretar șef ing. Otilia HONAIE-TECȘA Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara jud. Timiș Secretar Valentina IFTIME Colegiul Tehnic „Henri Coandă” Timișoara jud. Timiș	98
36.	COMPLEXITATEA CERERII CONSUMATORULUI DE SPORT Lector univ. dr. Cristian ILIONI Universitatea din Petrosani	102
37.	BENEFICIILE PRACTICĂRII ACTIVITĂȚILOR FIZICE Lector univ. dr. Cristian ILIONI Universitatea din Petrosani	105
38.	DEZVOLTAREA UNOR ABILITĂȚI SOCIALE PRIN PRACTICAREA SPORTULUI DE MASĂ Lector univ. dr. Cristian ILIONI	108

	Universitatea din Petrosani	
39.	IMPORTANȚA RED-URILOR ÎN ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ Prof. Sorina JURJ Colegiul Național „C.D.Loga” Caransebeș, Caraș-Severin	110
40.	„VOVIDENIA” – PRIMA ZI CU DEZLEGARE LA PEȘTE DIN POSTUL CRĂCIUNULUI Pr. Prof. Liviu LAZĂR Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)	112
41.	„TEODORA” – CARE ESTE ORIGINEA ȘI SEMNIFICAȚIA ACESTUI NUME? Pr. Prof. Liviu LAZĂR Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)	115
42.	CINCI ASPECTE DE REȚINUT DESPRE ICOANA SCHIMBĂRII LA FAȚĂ A DOMNULUI Pr. Prof. Liviu LAZĂR Liceul „ Gh. Surdu”- Brezoi (Vâlcea)	118
43.	ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN EFICIENTIZAREA ÎNVĂȚĂRII Prof. înv. primar Mariana LAZEA Școala Gimnazială Nr. 1 Gurbediu, jud. Bihor	121
44.	EDUCAȚIA EMOȚIONALĂ LA ELEVI Prof. psihopedagogie specială Alina-Daniela LEHACI Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Rudolf Steiner” Hunedoara	124
45.	FORME MODERNE DE REALIZARE A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE ÎN ȘCOALĂ Prof. Ioana LETOS Liceul de Arta „Stefan Luchian” Botoșani	126
46.	FORME DE REALIZARE A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE LA CLASELE I-IV Înv. Mariana LETOS Școala Nr. 8 „Elena Rareș” Botoșani	130
47.	CONTRIBUȚIA JOCULUI ÎN ADAPTAREA COPIILOR LA SPECIFICUL ACTIVITĂȚII ȘCOLARE Prof. înv. primar Mariana LETOS Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	132
48.	METODE MODERNE DE EDUCARE A CREATIVITĂȚII ÎN CADRUL ORELOR DE EDUCAȚIE PLASTICĂ Prof. înv. primar Mariana LETOS Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	136
49.	STIMULAREA GUSTULUI PENTRU LECTURĂ, MIJLOC EFICIENT DE EDUCARE A ELEVILOR Prof. înv. primar Mariana LETOS Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	140
50.	INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ Administrator de patrimoniu Sineta NAE Școala Gimnazială „Eugen Barbu” București, sector 1	143
51.	IMPORTANȚA EXPERIMENTULUI ÎN ORELE DE ȘTIINȚE ALE NATURII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. înv. primar Maria POP	145

	Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș	
52.	ÎNVĂȚAREA PRIN JOC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. învă. primar Maria POP Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș	147
53.	LECTURA ÎȚI DĂ ARIPI Prof. învă. primar Maria POP Liceul Tehnologic Ocna Șugatag, jud. Maramureș	150
54.	INTERDISCIPLINARITATEA – FACTOR DE MOTIVAȚIE PENTRU UN ÎNVĂȚĂMÂNT DE CALITATE Prof. Oana - Elena PRALEA Școala Profesională „Ștefan cel Mare” Cotnari, jud. Iași	153
55.	POVEȘTILE CA INSTRUMENT PENTRU DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ ROLUL POVEȘTIILOR ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR-GENERALITĂȚI Prof. învă. preșcolar Maria SECELEANU G.P.P. Nr.1 Poarta Albă, jud. Constanța	155
56.	EFICIENTIZAREA MANAGEMENTULUI CLASEI, CADRUL DIDACTIC ȘI SOCIETATEA MODERNĂ Prof. Marilena STANCU Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța	157
57.	CĂLĂTOR PRIN LUMEA PLANETEI ALBASTRE Prof. Marilena STANCU Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța	160
58.	MULTIPERSPECTIVITATEA – O NECESITATE ÎN PREDAREA ISTORIEI Prof. Marilena STANCU Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța	162
59.	APATRIZII-PROBLEMĂ ACTUALĂ A LUMII CONTEMPORANE Prof. Petruța-Antoneta TOMPEA Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava	165
60.	TEHNICI DIDACTICE ACTIV-PARTICIPATIVE VALORIFICABILE ÎN ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. învă. primar Maricica-Nadia ȚUGULEA Școala Gimnazială „Mihai David” Negrești, jud. Vaslui	169
61.	PROTECȚIA MINORULUI - VICTIMĂ A FENOMENULUI MIGRAȚIEI FORȚEI DE MUNCĂ Prof. învă. primar Maricica-Nadia ȚUGULEA Școala Gimnazială „Mihai David” Negrești, jud. Vaslui	173
62.	ROLUL ȘI IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE Prof. învă. primar Valentina ZGIRCEA Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	176
63.	ROLUL JOCULUI ÎN CLASELE PRIMARE Prof. învă. primar Valentina ZGIRCEA Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	180
64.	ȘCOALA INCLUZIVĂ – UN MODEL EDUCAȚIONAL PENTRU DIVERSITATE ȘI ECHITATE Prof. învă. primar Valentina ZGIRCEA Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	183

65.	EDUCAȚIE ECOLOGICĂ PRIN EXCURSIA DIDACTICĂ Prof. învă. primar Valentina ZGIRCEA Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	186
66.	IMPORTANȚA LECTURII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR: FUNDAMENT AL DEZVOLTĂRII COGNITIVE ȘI SOCIO- EMOȚIONALE Prof. învă. primar Valentina ZGIRCEA Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani	189
67.	CALCULATORUL – MIJLOC MODERN DE ÎNVĂȚARE Prof. învă. primar Adrian-Florin GREC Școala Primară Nadăș, jud. Arad	195
68.	INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR DIGITALE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT Prof. învă. primar Adrian-Florin GREC Școala Primară Nadăș, jud. Arad	199
69.	CULTIVAREA MOTIVAȚIEI PENTRU ÎNVĂȚAREA MATEMATICII Prof. învă. primar Adrian-Florin GREC Școala Primară Nadăș, jud. Arad	204
70.	VALORI DE REFERINȚĂ ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC Prof. învă. primar Adrian-Florin GREC Școala Primară Nadăș, jud. Arad	207
71.	ÎNVĂȚĂTORUL MEU - POP GHEORGHE (In memoriam) Prof. învă. primar Adrian-Florin GREC Școala Primară Nadăș, jud. Arad	211
72.	Cuprins	213

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

Editura Educația Azi